

SRIJEDA

Plavetnilo upravo pristiglo, koje u meni budi refleks nametnutog zadovoljstva, čudnu nagradu u neželjenom trenutku, pojavljuje se u tisućinki sekunde te u meni budi film u kojem sam, čini mi se, već jednom glumio. Unaokolo povici išarani psovka, vrlo napeta i nervozna atmosfera, a sve to u toplom proljetnom danu na cesti koja nizbrdo presijeca taj pitomi, naivni zagorski brežuljak kojega ne možemo kriviti situaciju. Stojim, možda i nesvjesnoga pogleda usmjerenog u tu plavu policijsku lampu, sabran u svojoj unutarnjoj tajanstvenosti, poznatog mi od ranije događaja. Sjećanja vrtim tražeći san ili možda priču u kojoj se sve to već dogodilo, željan da saznam ishod, ali odgovora nema. - Vozač Jaguara neka uđe u policijski auto - prolomilo se naređivački i u tili čas pušem u frulicu, koja ne reagira. Trezvenjak sam već sedam godina, ali ipak sa čudom prihvaćam, da test nema ni trunke alkohola iako se zna da u Zagorju i sam zrak ima 0,05 promila. Vrijeme prolazi, piše se zapisnik, a moje misli stvaraju pravi košmar u glavi. No sada sam uz policiju siguran, a do maloprije, da sam i ne povjerujem.

Razjarena gomila, koja i ne zna što se zbilo, napala me uz prijetnju smrću, a sirotinja mi, vrijeđajući me jer sam, kao, bogat i sve si slobodan dozvoliti ništa i ne znači pa je zato i gazim. To izjavljuje čak i Božica, histerična majka djeteta kojega je ostavila da plače samo uz rub ceste. želi me udariti i time još više razjaruje hordu koja se povećava; zaboravlja da je majka, a ja eto ne mogu vjerovati da mi se to dogada i to samo zbog razbijenog žmigavca, i situacije za koju sam najmanje upravo ja kriv.

Prisjećam se da je i svjedok rekao Božici da je pogriješila, a i moji suvozači sin Gordan i asistentica Karmen u čudu su promatrali razjarenu koleričnu spodobu koja zapostavlja i svoje dijete da bi agresivno inscenirala moju krivicu.

- Ali, tata, pa ti nisi kriv, to je jasno. Zašto te ta žena napada i toliko više? - uslijedilo je pitanje mog 16-godišnjeg dječaka.

- Vidiš, sine, svjesna da je kriva, na taj se način brani, a obrana joj je važna najviše pred mužem koji će je sigurno napasti zbog štete na autu. Razlog više tolikoj galami je i to što u meni vidi bogataša koji će joj u strahu vjerojatno namiriti štetu. No ono što je sigurno, njezino ime ne utječe na ponašanje, osim ako ona nije Božica koleričnih i uvijenih. Čudan je taj zagorski mentalitet, a kultura odnosa među ljudima na vrlo niskoj razini. Naravno, mi se zato ne trebamo prilagođavati takvim ljudima, već naprotiv, našom pristojnošću utjecati da se i oni mijenjaju - odgovaram sinu.

- Možete ići - uputi me policajac, a ja sam mu izrazio žaljenje i ispriku što se sve to odigralo te svjestan da nisam čak ni najmanje kriv, uputim se pravac dvorca, koji mi je i stvorio nepoželjnu i neugodnu popularnost u Zagorju.

Personal je jedva dočekaio moj povratak, jer sam već kasnio na mnoge zakazane i ranije potvrđene susrete. Trkom prolazim kroz svoj kutak kako bih se barem malo uredio i dok vežem kravatu pred ogledalom, gledam se u oči, koje otkrivaju totalni zamor, ali u dubini pogleda i nedefiniranu perspektivu.

Ulijećem tako po tko zna koji puta u crveni salon ispunjen ljudima koji me čekaju, sjedeći za različitim stolovima. Samo ih je moje kašnjenje spojilo u jednom prostoru.

- Dobro mi došli... Kus die Hand... Možete li mi uopće oprostiti što kasnim... - pun vedrine i umjetnog, ali dobro odglumljenog pozitivnog zračenja, pozdravljam jedan stol, namjerno glasno, sa željom da me svi u salonu čuju, pa makar ću isto morati ponoviti još nekoliko puta. Radost zbog moje pojave ili pristojnost okupljenih, željnih da obave posao zbog kojeg su došli, navode me na daljnji scenarij pa nastavljam s pitanjem:

- Znete li zašto je dobro to što ste čekali? Ne znate? Zbog starenja! Naime, u dvorcu Bežanec vrijeme stoji i tu nitko ne stari. Pogledajte najbolji primjer - pokazujem rukama na sebe - Mene, koji imam 59 godina, a još se relativno dosta dobro držim, kaj ne? Ali znate, to je zato što ja živim u dvorcu u kojem vrijeme uistinu stoji.

Tako počinje show kojim se želim nametnuti kako bi dominantno vladao situacijom i neutralizirao kašnjenje, a da atmosfera u salonu postane ugodna za one koji me još čekaju, kao i za one koji započinju svoju priču zbog čega su došli. U trenutku percipiram od kojega stola trebam početi, i to ne po redoslijedu dolaska ili interesu, već mi je prioritet - nestrpljivost. Sjedam tako s tri milostivice u poodmaklim iskusnim godinama i slavim pobjedu svojeg osjećaja za izbor stola. Gošće me maksimalno hvale i obasipaju komplimentima, što drugi, kako im je promišljeno nametnuto, pomno slušaju.

Andeoski smješak, prihvatljiva fasada te skroman pogled u neutralnoj kombinaciji šest očiju, a unutra misli pretražuju baznu memoriju. Prisjećam se kako sam nekada, još 1991., u samom početku rada dvorca namjerno ugovarao više susreta s raznim ljudima u isto vrijeme. Znalo se dogoditi da sam istodobno razgovarao s raznim ljudima za osam stolova. čemu sve to? Najskuplje u startnoj poslovnoj poziciji je građenje imena, što iziskuje velike napore, ali i domišljatost. Kako bih se predstavio svima kao izuzetno tražena osoba, predstavljajući pritom usluge dvorca, ostavljao sam najbolji dojam u punom lokal, u kojem su svi čekali na red, a pritom bili još i svjedoci umješnosti komuniciranja, uvijek začinjelog s dosta prihvatljivog humora. Moji, u to vrijeme još jako nevješti pomagači, znali su se pitati zašto baš svi sastanci u jednom danu u istom satu?!

A upravo tako se polako gradila moja poslovna politika koja se nije nigdje mogla naučiti ili vidjeti, već je sve to bio dio izvorčića ideja koje su me nosili ususret beskrajnom optimizmu.

Vrtim tako misli jednim dijelom unatrag, a drugim pomno upijam sve oko sebe, i u trenutku do odluke procjenjujem da treba pokloniti i drugima pažnju:

- Gnadige Frau, oprostite na prekidu, ali ponukan komplimentima dozvolite mi da Vam kažem hvala, na način kako to sada osjećam. Iako sam prošao trnoviti put i raskrčio dosad mnogo korova, neprihvaćen i svakodnevno ponižavan, ipak se današnjim danom osjećam adekvatno nagrađen za djelo pod geslom 'čovječanstvu na korist domovini na ponos', nagrađen i počašćen, jer imam ovdje, u Vašem i mojem dvorcu, ovako drage gošće kao što ste Vi...

Uvijek zaokupljen mišlju da treba stalno regrutirati svoje ambasadore, prilagođavao sam se situacijama, pogađao najbolje momente i načine. Zato nastavljam priču s damama, s prijedogom da prihvate čašćenje palačinkicama punjenim sladoledom pa potom prelivevim višnjama zakuhanim u crnom vinu, (recept)kako bih ih još više impresionirao, a za sebe ugrabio vrijeme da stignem običi ostatak svijeta koji me čeka.

- Gospodine Križanec, oprostite na smetnji, ali imate hitan poziv spojen na liniju u kuhinji - pomalo bojažljivo, kao i uvijek, nastupio je prvi konobar Očić.

Zahvaljujem mu glasno, a u sebi još i više telefonskom pozivu koji je isprika za napuštanje dama, krećem put kuhinje, koristeći pritom da najsrdačnijom gestikulacijom pokažem naklonjenost svima koji me još čekaju, dakako, uz duboki naklon isprike.

- Halo, Križanec! Ljubazno molim, izvolite - govorim podignuvši slušalicu.

- Moje vam ime neće ništa značiti, ali ja sam čula mnogo o vama i znam da skupljate umjetnine, osim što i sami obnavljate dvorce, pa vam želim ponuditi nešto ukoliko ste zainteresirani. Gledala sam vas i na televiziji, znate, a ja sam stara i nemam prihoda, mirovina mi je jako mala, a htjela bih pomoći i svojoj djeci koja su ostala bez posla. Imam tri unuka, a suprug je pokojni već pet godina, nastradao je oko Vukovara u ratu - mirnim i simpatičnim glasom predstavila se, po prvom dojmu, vrlo dobroćudna super-baka.

Saznavši da mi nudi slike Medovića, Ivekovića, Krizmana i Bukovca odgovaram:

- Milostiva gospođo, hvala Vam na pozivu i lijepim riječima koje ste mi uputili. želim Vam pomoći, ali moje mogućnosti, bez obzira na povoljnu cijenu, nisu Vam naklonjene. Rado bih imao u kolekciji

djela spomenutih majstora, no ekonomske neprilike u kojima se nalazim, nesavladiva su barijera, ali mogu Vam pomoći da ukoliko želite, izložim djela u dvorcu te možda na taj način pronađem kupca što je prije moguće.

- Prihvaćam prijedlog, ali znate, mi nemamo automobila da ih prevezemo do vašega dvorca, a taksi je preskup. Možete li nam tu možda pomoći, a mi ćemo vam refundirati ako se slike prodaju - skromno me upitala super-baka.

- Da, rado ću to učiniti, i molim Vas da prihvatite moju ispriku što Vam nisam pomogao, ali, nametnuo sam si obnovu tri dvorca i prioritet imaju ulaganja vezana uz osnovne konzervatorske radove, u kojima i uz izuzetno visoke troškove i jedva uspijevam s onim osnovnim. Nažalost, jer mi rad nije prepoznat od onih koji su i sami krivi za kontinuitet propadanja spomenika kulture. No, nadam se boljim vremenima. Doći ću čim uzmognem po slike.

Cijelo vrijeme razgovora, prateći rad kuhinjskog bloka i zatvorene točionice, uočavam potrebu da osoblju skrenem pažnju na momente gdje možemo njihov rad unaprijediti pa sam u trenutku započeo sa savjetima. Kuharici Mirjani: "Stavi malo više nolly prata u vrhnje za umak svježi bakalar." (recept) Poznavajući gosta, učeniku na točionici: "Martini mora biti vrlo suh zato stavi malo vermuta na puno džina i ni za Boga ne zabadaj čačkalicu u zelenu maslinu!". - - Slastičar Aleks neka pripremi VIP kolačiće za goste koji još čekaju na razgovor sa mnom - govorim izlazeći iz kuhinje.

Vraćam se u crveni salon i pogledom rekapituliram stol broj 13, koji me čeka zbog dogovora za svadbenu svečanost pa stol broj 17, za ugovaranje kongresa zubara, zatim stol broj 11, za kojim će tražiti sponzorstvo za nešto te broj 15, gdje mislim da je u pitanju promocija ili krstitke... A ostali? Ne sjećam se više, ali moram požuriti. No, svi ti ljudi izgledaju kao i da im se previše ne žuri. Hm, možda ono sa 'stoji vrijeme' ipak pali!

"Sreća svuda oko nas", da li se tako zove toga dana epizoda koju privodim kraju na zadovoljstvo svih? Ili je to već ritam normalnog i uobičajenog za poslovanje u svakodnevnim složenim situacijama. Bogatiji za nekoliko banketa i seminara, ispraćam posljednje goste iz crvenoga salona i stigavši im tek mahnuti u znak pozdrava, pogledam prema prekrasnom starom Jaguaru, kojem sam ja danas ni kriv ni dužan napravio štetu.

U žalosnim mislima, potpuno opterećenim tim događajem, trgne me zvuk telefonskog zvona.

- Hoćete li sada nešto pojesti? - pita Mirjana iz kuhinje.

- Da, hvala ti, bilo bi dobro.

- Umjesto ručka kojega ste preskočili, skuhalo sam vam teletine u povrću.

- Da, da, super! Dolazim – odgovaram, uputivši dečka na ulazu, da organizira zalijevanje cvijeća te čišćenje stazica u perivoju ,od izraslog radiča te krećem prema recepciji da usput pogledam današnje upite, siguran da imam desetak minuta dok se postavi stol u kuhinji.

Lijepo je da su svi upiti usmjereni traženju usluga dvorca skoro ujedno i potvrde rezervacija. Kao i ranije, svi koji nešto postavljaju kao traženje ponude, već znaju da to i hoće, pa je stoga mnogo lakše i ugovarati poslove. Ali, bilo je dana, a bogami i godina kada nije bilo tako. Užurbano šaljem E-mail. Prvo, u London, zahvalu gostima na pohvalama, a zatim brzo pišem fax potvrdu Uredu Ujedinjenih naroda koji žele kraći radni boravak pa opet zazvoni telefon:

- Jelo je gotovo, hoćete li i čaj od koprive? (recept).

- Da, hvala. Dolazim.

I tada, u trenutku kada me od gladi djeli spasonosnih 150 koraka, prolomi se, nošen jekom unutar starih zidina, iznenadni povik:

- Chief, imamo autobus!

- Kakav sad autobus, u sumrak bez najave - pomislim i polako sa znatiželjom krenem u smjeru ogromnih drvenih vratiju na samome ulazu dvorca, do kojega su već dopirali razdragani povici.

- Mi smo iz Zagreba. Umirovljenici. Bili smo danas na izletu po Zagorju i bojali smo se prije doći do vas, jer nemamo mnogo novaca, pa smo vas mimoišli, misleći da je skupo, ali smo čuli od profesora

Štimca - Zmaja taborgradskog, mnogo lijepoga o Vama i ipak smo se odlučili doći, ukoliko nas želite primiti - rekao mi je srdačno njihov voditelj pružajući ruku u znak pozdrava.

Stojim uz grupu pedesetak opuštenih, uglavnom vrlo vitalnih, sretnika treće starosne dobi, i predočujem si sebe u tim godinama. Da li uopće u tim? Gledam ljude koji su zaslužni dio klase koja nesvjesno uopće održava sistem u kojem živimo. Pa zar njih milijun ne treba ,proporcionalno brojci, mlijeka, kruha i svega drugoga primarnog da bi preživjeli? Zar ne troše svakodnevno sve što imaju o time potiču balans u tako važnoj prehrambenoj industriji koja bi, inače da ih nema, već davno kolabirala. Za nas to što nemaju novaca uopće nije važno, jer mi ionako gledamo stvar kulturološki i želimo prijatelje kuće pa prema tome, ne trebaju svi imati novac da bi bili dobro došli.

- Gledali smo Vas na televiziji, ali ovako u živo ste nam lepši, mladi gospon gazda - dobacila mi je oniža ženskića s prekrasnom plavom kašmir maramom.

- No, hvala, hvala, pogotovo na komplimentu , ali dozvolite mi da Vam zahvalim na Vašoj posjeti. Iako nenajavljeni u našoj mogućnosti da Vas primimo, želim Vam izraziti našu i grofovsku i zagorsku dobrodošlicu sa željom da se vrlo ugodno osjećate u dvorcu u kojem nitko ne stari, jer u njemu vrijeme stoji - počeo sam svoj pozdrav.

- Ma da! Onda pak niti od tud nejdemo! - javi se po izgledu umirovljeni, vrlo uglađeni bivši profesor.

- No, kad Vam velim još da ja imam 59 godina... Ali, znate, ja ipak živim tu... - ponudim im sumnjivu informaciju, koju mnogi prihvate s produženim glasnim:

- Peeeedeset deeeeeveeeet"!

- Bormeć se super držite - doda netko, a drugi će - Pa kak bu i ostaril kraj toliko posla, i nema vremena stariti!

Zadovoljan stvorenom atmosferom i prepoznavši da me auditorij pomno prati, odlučim krenuti u prikupljanje glasova te okupivši sve oko fotografija koje prikazuju početno stanje obnove, započnem po tko zna koji put, već poznati monolog:

- Milostive gospode i gospodo! Još 1673. godine grofovi Keglevići, započeli su gradnju ovog nikad završenog prekrasnog zdanja. Kasniji vlasnici bili su obitelji plemića Kolenbach i Schlaum-Linden, dok je posljednja ovdje obitavala obitelj baruna Ottenfels Geschwinda. Iz perioda Ottenfelsa spominje se i prenosi legenda vezana za barunicu Josipu, kojoj je jedna vračara na putu iz Carigrada, prorekla sudbinu te joj iskazala da će živjeti toliko dugo koliko će graditi dvorac Bežanec. Naravno, barunica ga nikada nije dala završiti, dvorac je stalno bio pod skelama, a ja što mogu i ja ga vezano legendi u obnovi od 1990. još nisam završio. Obnovu sam započeo 1. ožujka 1990. i to u slobodi da sam prepoznavši prostor namjenski odredim sadržaj, isprojektiram, izvedem sve radove uz pomoć, tako reći, neprofesionalne ekipe, sve sam sam isfinancirao, a potom i na opće zadovoljstvo svih, otvorio te time sebi odredio još veće robijanje, uz postavljeni odgovarajući specifični menadžment "one man band". Svečano otvorenje bilo je na Badnjak 1990. Pogađate li zašto? Pa jednostavno, jer na Badnjak je post i najjeftinije je častiti, kaj ne.

- Ha, ha, ha... lukavo - netko će iz grupe - Ali tu je riba, pa rakovi i školjke, koji bormeć nisu jeftini.

- Ali, prije svega ne bih Vas htio zamarati pričom, već bih Vam radije ugodio uslugom koju Vi želite. A ne znam još koliko se i planirate zadržati?

- Mi vam, penzići, hvala Bogu imamo vremena, a Vaša priča je toliko zanimljiva da bismo bili najsretniji ukoliko biste je nastavili. Naravno, samo da Vas ne opterećujemo - uzvratio je vođa grupe. Na ljubaznost sam uvijek odgovarao ljubazno, a možda tako lakše zaboravim nemili današnji događaj ,ukoliko prihvatim simpatično društvo te zato prihvaćam pitanje mlade vitke brinete:

- Zašto baš urediti Bežanec?

- U životu Vam se sve vrti oko ljubavi, pa tako ni mene nisu zaobišli pritajeni osjećaji koje sam doživljavao u mladosti. Tada, dok je dvorac još podsjećao na Trnoružicu ili neku još goru priču, koju bi trebalo izmisliti, često sam posjećivao zarastao park oko dvorca, jer se tu igrala plavokosa djevojčica, u ono vrijeme za mene najljepše ovozemaljsko stvorenje, s pogledom kao u srne, lebdeći unaokolo kao neki anđeo. Tako zaljubljen vjerojatno da i nisam primjećivao dvorac, jer su okeca

tražila okeca, ali naposljetku, da Vas dugo ne zamaram, umjesto da se dogodi poljubac željene ljubavi, dogodilo se vezivanje s dvorcem koji je za tom vezom, u kojoj će biti obnovljen, tada čeznuo više nego li itko od prisutnih. Povijesna nepravda je ispravljena. Dvorac zaboravljen i usamljen dobio je sebi željenog para, a istine radi, priznat ću rado, postao je tako i spomenik prkosa jedne velike neostvarene mladenačke ljubavi.

- Naravno, Vi se ne šalite, jer ste u to vrijeme živjeli nedaleko dvorca u Crvenkapici?

-Danas, kad u režiji života igram brzopotezni šah sa znanih vrhunskih desetak poteza unaprijed, simpatično je priznati poraz iz vremena kada nisam bio tako vješt. Danas bih iz slične situacije izvukao i jedno i drugo, a vjerojatno i namjenski familijarni kredit za adaptaciju najveće kuće u Hrvatskom Zagorju, no 1978. još mi zvijezde nisu bile naklonjene.

- Poznato je da ste imali velikih poteškoća u tijeku obnove - uporna je brineta.

- Kao prvo, tko u Zagorju nema problema, stavlja si šoder u cipelu! No za razliku od drugih, meni je suđen kamenolom u obje cipele. Uz križ, naravno. Pa križ u prezimenu, pa život na križanju... No nije sve tako negativno, dok ne otkrijete da ste okruženi genijalcima. Zna li zašto su Zagorci genijalci? - postavljam iznenada pitanje.

- Ne, ne znamo - gotovo će jednoglasno grupa.

- Zato, jer imaju jal u genima - prozborim brzo te se usmjerim na otkrivanje Zagoraca u grupi te ih pronašavši, krenem stvar malo ublažiti. - Da, ali zato ponosno ističemo da smo se rodili s malom maturom.

- Je, to je pak točno - jave se moji Zagorci.

-Da, ali smo na njoj na žalost i ostali - brzo dobacim i nastavim - Da li Vi znate koja je najdemokratskija regija na svijetu? Ne znate, pa Zagorje naravno! Kaj mi nemamo najviše sudskih procesa? Samo, znate, kako se opet odnedavno malo više spominju izbori 2000. godine Zagorci su se prestali svaditi. Zna li, jer kak veliju, ipak se nezna gdo bu bil sledeći predsjednik.

- Hahaha - prolomio se smijeh cijele grupe.

- Visokopoštovani, no kad već stojimo pred slikama koje Vam dočaravaju ruinu iz 1990. godine, želim Vam napomenuti da se nalazimo u najmanjoj regiji na svijetu koja ima najveću koncentraciju spomenika kulture. Tu danas brojimo još stotinjak živućih burgova, kurija, sakralnih objekata od čega 54 dvorca, a što je simpatično publicirao prof. Šticaroti u izvornom stanju današnjice. Iako imamo neobično interesantan, čak makroekonomski potencijal, nažalost, situacija sa sviješću opterećena neznanjem, ne potiče vrednovanje i uključenje baštine u gospodarske tijekove. Što možemo, kad izgleda da nam je kolijevka na raskrižju istočnjačkog primitivizma i austro-ugarskog jala.

Dvorac Bežanec, poslije egzekucije nad barunom Ottenfelsom, koji je sramotno ubijen 1943., pokraden je i kasnije sistematski uništavan. Na primjer, kako je dobročinitelj barun Ottenfels posuđivao novac i tako zaduživao mještane Valentinova i okolnih pregradskih sela, u strahu od obnove potraživanja, dužnici su odlucili spaliti knjigu u koju je barun upisivao dužnike. Naravno, u to su vrijeme sve knjige pisane njemačkim pismom pa sve zatečene knjige u biblioteci dvorca bivaju spaljene na lomači i bacane kroz prozor, jer nije se znalo koja je prava. Dalje, dvorac koji je bio nekadašnje stjecište političkog, kulturnog i javnog života kreme tadašnjeg društva, pretvoren je u dvorac za nezbrinutu djecu, pa potom u sušionicu mesa koja se tu zadržala valjda dok je bilo još bukovih intarzija na podovima, nelakiranog parketa koji je uz ostatak namještaja bilo najbolja ogrjevna sirovina za sušenje kobasica, a ponekad i preuzvišenih šunki - govorim promatrajući zgražanje nekih u grupi koji su i sami živjeli u to vrijeme pa nastavljam:

- Zanimljivo je da sam nedugo po obnovi imao gosta koji se deklarirao kao djelatnik "Sljemena" u to vrijeme te u dobroj namjeri obilazeći u mojem društvu objekt, po sjećanju opisivao prostorije u kojima je što visjelo od suhomesnatih proizvoda. Neznajući da sam odgovoran za današnje drugačije stanje dvorca i namjenu, upitao sam ga kada je bilo bolje, sada ili prije, on mi je jednostavno odgovorio:

- Dečko pa prije je bilo bolje, jer mogli smo si šunku maznuti, a sada toga više nema. Naravno danas tu više Vaništa, Šestići, Martići, Stančići, Cikoš i drugi pa i mladi slikari, samo su ponuđeni u kulturološkom smislu oplemenjenja prostora i na poštenu galerijsku prodaju. Dakle, poslije "Sljemena", metalna galanterija "Dedal" otvara ovdje proizvodnju rasvjetnih tjela, a potom po propasti "Dedala", "Šavrić" sve preuzima kako bi kao sve spasio, a ustvari na račun dvorca i zaposlenih radnika, dobiva sredstva koja ne ulaže u nužni spas dvorca, već ih koristi za gradnju pregradske tvornice. Dvorac u prizemlju, tavanu i podrumu opterećenima zubom vremena, postaje deponij otpada, dok eksterijeri bukvalno poprimaju naslov odlagališta smeća za Hrvatsko Zagorje - opisujem grozno stanje koje sam zatekao.

- Vi ste imali velikih problema sa "Šavrićem"? - uslijedilo je odmah pitanje iz grupe.

- Horoskop mi je takav da me problemi hoće. No sad bih Vam rado predložio da malo prošetamo dvorcem kako bih Vam time ipak predočio i argumente za priču koja slijedi. Dvorac je četverokutnog oblika, s unutarnjim atrijskim, okruženim zatvorenim arkadama, hodnicima, iz kojih se ulazi u prostorije prizemlja, a može se i u podrum, u koji Vas sad pozivam, zbog malog čašćenja. Usput predlažem da pogledate slike iz našeg prodajnog fundusa. Na ulazu u podrum dočekuje nas, držeći otvorena vrata, konobar Frenki te sve ljubazno upozorava na stepenice koje moramo proći.

Požurim malo ispred grupe da upalim svjetla i vodoskok u vinoteci te iza hrastovog pulta, a ispred ekskluzivnog kutka započnem polako točiti plemićku rakiju za goste (recept).

- Vinoteka je uređena po sistemu sam svoj majstor, a uz pomoć dragog kolege Ede Balabana. Postavljena je kao kušaonica vina, te u okviru scenografije boravka gostiju u dvorcu, ovdje dajemo svima mogućnost da uz gastronomsku ponudu izaberu i prepoznaju vino koje žele da im se posluži kod blagovanja. Tu je naša vinska karta, koja Vam daje vizualnu mogućnost doživljaja 500 različitih vina iz cijeloga svijeta.

- Koja su Vam najstarija vina?

- Naša vinoteka nema vrlo starih ili arhivskih vina, jer sam prostor za čuvanje arhivskih vina traži i drugačije uvjete. Sam naš ulazak u vinoteku i temperatura našeg tijela od 37 stupnjeva C, uzevši u obzir koliko nas ima, vrlo bi negativno djelovala na stara vina, koja traže kondicionirani prostor s temperaturom od 8 stupnjeva. Mi u našoj ponudi posjedujemo arhivska vina, ali ih naravno, sebično čuvamo od negativnih utjecaja u posebnim komorama. No kad već govorimo o vinu, onda mi dozvolite da Vas podsjetim da je Hrvatska najbogatija na svijetu po tom pitanju, s 266 sorti vina, ali nažalost loše podrumarstvo i neodgovoran odnos, donedavno su uvjetovali da danas govorimo o sto vina u Hrvata. Zato, uz mnoge mlade vinogradare koji se uvelike trude podići kvalitetu i spasiti autohtone sorte, kao što su Plančić ili Plenković s Hvara, ili Kos i Jurišić iz Zeline, a tu su i Enjingi, Krauthaker, Tomac i drugi, mi dajemo naš doprinos podizanju više vinske razine pravilnom prezentacijom tog Božjeg dara kako se kaže u narodu.

Podižem čašicu rakije s medom uz dodatak:

- Zaustavljeni smo u vremenu, a vidite da i naši satovi nemaju cajgere, pa kada popijemo našu plemićku rakijicu koja pomlađuje, bolje se osjećamo. Zato, u Vaše zdravlje -nazdravljam promatrajući tako njihova lica, dok svoju pro forma čašicu bez primaka ustima ispuštam, jer evo, ima već sedam godina da ne pijem nikakav alkohol.

- Može li se dobiti još? Izvrсна je, a i ja sam već mlađi. čini se da djeluje kao i afrodisijak" - prošapće podeblji gospodin, na što mu supruga doda:

-Dajte mu onda nekoliko litara za doma ako je zaista afrodisijak! Naravno, novonastala situacija izazvala je smijeh cijele grupe.

- Vidite, nekada je ova podrumaska prostorija služila kao kotlovnica ili konkretnije kao peć. Kroz ove posebno za to izgrađene prozore, u zimi bi tu ubacivali drva i drugi gorivi materijal te nekontroliranim gorenjem zagrijavao bi se ovaj bačvasti strop a preko njega, dobivala bi se ugodna temperatura za grijanje mediteranskog bilja u zimskom vrtu iznad nas, koji mi danas koristimo kao

blagovaonicu. Sada si u asocijaciji možete predočiti koliko je bilo posla da se iz ondašnjeg ložišta, naravno, uz čišćenje ostataka nedavnih civilizacijskih formi, dođe do interijera kojemu poklanjamo tako značajno mjesto ponudi, kao što je to danas u formi vinoteke. Inače, informacije radi, cijeli podrumski dio na dužini od oko 50 metara, bilo je potrebno prije svega iskopati na adekvatnu dubinu za ugostiteljsku namjenu pa zatim posebnim sidrištima ojačati konstrukcije zidova podruma, jer temelja nigdje nije ni bilo. Cijeli zahvat bio je izuzetno složen, a posebno otežan vodenim izvorima koji su se otvarali prilikom iskopa taložnog nasipa ili moguće i nasipa koji je upravo imao nekada funkciju da eliminiira vodu iz prostora bez konkretne namjene. Simpatična je zgoda iz sredine 1990. godine kad je gospođa Nemčić za televiziju snimala reportažni prikaz o obnovi dvorca, i kada je prilikom razgledavanja podruma, koji je natopljen vodom samo kao jezero za uzgoj ribe imao smisla, izjavila da će objaviti moje tvrdnje da će tu osvanuti ugostiteljski prostor, iako osobno vjeruje da se to ne može i nikada neće dogoditi. Nakon tromjesečnih radova, iskopa, kaptiranja izvora, injektiranja zidova, hidroizolacije, polaganja infrastrukture u kinete nastale u armiranobetonskom podu, betoniranja svih nadvoja i bolti, polaganja vodonepropusnog klinkera i svih ostalih radova, podrum je postao cjelovit i svrsishodan. Najvažnije je da je sposoban da se sam nosi i održava iz prihoda koji će se nadalje ostvarivati u njemu. Želite li da Vam pokažem i preostali dio sadržaja u podrumu? - upitah i odmah uz odobravanje i prihvaćanje moje goste vodim u noćni klub.

Ne očekujući takvo što, totalno fascinirani, u polumraku svi počnu glasno komentirati svoje oduševljenje. Nastane tajac uz šaputanja "svaka čast". Odjednom netko upita:

- Kada radi ovaj klub?

- Ovaj prostor otvorio sam zbog osnovne potrebe da u startno vrijeme omogućim zadovoljenje znatizelje mlade publike pa sa željom da nam ne smetaju u gornjim prostorima, organizirali smo im zabavu ovdje. Diskacije radio jednu godinu te sam ga potom odlučio zatvoriti, jer se sadržajno nije uklapao u moju koncepciju, ali ni razina ponašanja tinejdžera nije bila prihvatljiva, iako su me znali nazivati neki roditelji i čestitati mi u izražavanju podrške, jer konačno njihova djeca imaju kulturno mjesto za izlaske. Zatvorio sam ga kada je išlo skoro najbolje, da svima ostane u lijepom sjećanju i tako unatoč dobroj financijskoj isplativosti, svjesno pokrenuo aktivnosti prema cilju visoke kvalitete za probranu publiku, koja će znati prepoznati i prihvatiti primarno kulturološko određenje razine usluga. Naravno, kroz hotelijersko komercijalnu taktiku poslovanja, jer prihodi su neophodni zbog permanentnog održavanja dvorca kao i oplemenjenja svih njegovih sadržaja. Danas ovaj prostor najčešće koristimo kao prostor zatvorenog tipa za zabavu naših hotelskih gostiju, uz organizaciju iluzionističkih nastupa, plesnih večeri, a ponekad održavamo i modne revije, promocije, kongrese i poslovne prezentacije. Rado primamo planinare, koji svoje planinarske dojmove rekapituliraju uz ples i veselje upravo ovdje ili sve najavljene grupe školaraca, kolektiva i sl.

- Da smo to barem i mi znali ranije pa i bismo Vam se rado preporučili - odvažno se javi milostivica iz kuta te pokrene opći zborni nastup: "Da, bilo bi super!"

- Pa, ako Vi to hoćete, možemo Vas pozvati na ples - uzvratilo sam.

- Kaj stvarno? Bilo bi to nezaboravno - javila se, činilo mi se, najstarija gospođa među njima.

Krenem odmah na povišenu binu, uključim aparaturu i u tili čas glazba šezdesetih odjekne svojom punom snagom, uz pojavu prigodnih svjetala i stvori se tako najspontanija prekrasna atmosfera u internoj zabavi onih kojima godine uopće više nisu bile važne. Ne stigavši se ni raskomotiti, svi su plesali što u parovima, što u grupicama ili jednostavno sami.

Pripremam tako glazbu za dalje, kad me prekine netko od osoblja:

- Chief, u blagovaonici imamo goste koji žele s vama razgovarati a naručili su i tatarski beefsteak!

- Dobro, doći ću, ali sve mi pripremite te kada bude geridon postavljen u Sali, pozovi me, ja ću im miješati biftek i usput otkriti razlog njihovog dolaska!

Uz nekoliko najavnih riječi, promijenim glazbu s još više temperamenta i postignem naravno željeno, svi zaplešću i zaplešu s još više žara. Napunim s pet prigodnih CD-a muzički uređaj, diskretno ugasm svijetlo na bini da se ne primijeti moje izbivanje te krenem prema restoranu.

Romantična atmosfera uz svijeće, pomalo čak mistična, zbog starih plemenitaša koji u esteskom elementu mraka, svoji ponosni stav portreta u starim pozlaćenim okvirima, prenose na ugođaj cijelog prostora. Poluskriveno, zbog visokog bilja u središtu prostorije, jedva primjećujem mladi i sigurno zaljubljeni par, koji su u svojim čarobnim osjećajima pravi ukras kuta u kojem sjede. Desno, u dnu kod prozora, sa spuštenom venecijanskom zavjesom, četvero već viđenih i posebno dragih gostiju, gospođa i gospodin Bencek sa svojim prijateljima.

- Kakva čast, ali i veliko zadovoljstvo, što Vas mogu opet pozdraviti za Vašim stolom! - iskreno radostan obraćam se i u dubokom naklonu rukujem s damama i gospodom te odmah molim za dozvolu da osobno pomognem oko pripreme prigotavljanja predjela za stolom. Polako dodajem sastojke (recept biftek) u staklenu zdjelu obloženu bijelim ubrusom te pažljivo miješam majonezu, da što manje nepotrebno skrećem pozornost na rad ruku, a više trenutke za stolom posvetim ugodnom razgovoru očekujući i pitanja.

Gospodin Bencek, uz uvertirni hvalospjev iskorišten na simpatičan način za upoznavanje prijatelja s mojim radom, postavlja i očekivano pitanje:

- Što je s Bosiljevom i Gornjom Rijekom?

Uvijek osobno počašćen interesom i željom da prati projekt obnove druga dva dvorca koja pokušavam vratiti iz zaborava, uz očiglednu radost na svakom mom koraku naprijed, gospodinu Benceku i društvu polako počinjem pričicu:

- U svakom slučaju, da ne zaboravim kasnije, Vi ćete biti među počasnima na otvorenju, ali do kojeg ćemo svi skupa morati malo pričekati. Naime, iako postoje realne šanse da se dvorci vrlo brzo osposobe za otvaranje, stojim s radovima, jer s pojavilo pitanje vraćanja, po zakonu o denacionalizaciji pa su kroz sudske arbitraže donesene i presude o privremenoj mjeri, odnosno prestanku povećavanja vrijednosti objektu. Uz sve nesigurnosti ulaganja, destimulativnu mjeru napretka ocrta i porezni sustav koji je apsolutno krajnje nenaklonjen te jednostavno investitora tjera u propast. Naravno, na Bosiljevu je mnogo napravljeno, tako smo riješili konzerviranje objekta novim krovnim površinama, dijelom sanirali problematične statički ugrožene zidove i konstrukcije, poradili na tisućama kvadratnih metara fasada i drugome. Gornja Rijeka je pak stvar za sebe. Tamo lokalna inspeksijska služba ne dozvoljava nastavak radova, nagovorena nepromišljenom voditeljicom Zavoda za zaštitu kulturnih dobara, koja je ujedno i kriva za propast doma Sidonije Rubido, dvorca u Gornjoj Rijeci.

- Što žele od Vas? - bio sam upitan vrlo znatiželjno

- Ne znaju ni oni, ali to hoće odmah. Prema izdanim uvjetima za adaptaciju, žele da ja uredim u dvorcu muzej, u kojeg jednostavno ne znam što bih stavio pa onda tko bi u njega dolazio, a naposljetku kako bih ga održavao? Da o ulaganju i ne govorim koje, naravno, pada na mene, uz uvjet da ne mogu biti niti vlasnik, jer objekt pripada Republici Hrvatskoj, koja nema novaca za obnovu, ali nije previše sigurna da li je sve to potrebno pa je bolje da se stvar stavi pod 'ručnu kočnicu'. Kazne koje ću platiti ili plaćam, samo su mjera upozorenja meni nadobudnome, da bi trebalo i dalje omogućiti da Casper i društvo imaju mira. To što se sve to događa u najzaostalijem kraju sjeverozapadne Hrvatske, gdje ljudi nemaju od čega živjeti i gdje se stanovništvo masovno iseljava, to nije briga gospodu koje rade do tri ure, a država im osigurava plaćicu kao stimulaciju za zalaganje u očuvanju materijalnih dokaza graditeljske baštine. Zaboravlja se samo pritom da i kamen ima vijek trajanja te će se bez brige i zaštite i najtvrdi pretvoriti u prašinu, a onda možemo graditi samo makete dvoraca u pijesku! Ne želim da ovaj moj nastup prokomentirate kao frustraciju ili da pomislite da sam izgubio volju. Ne, nipošto. Ja znam da ću svoj triptih dvoraca, kao s keramičke pločice koja kao suvenir danas već predstavlja moju ideju, realizirati na opće zadovoljstvo svih, svjestan da će me i dragi neprijatelji pozdraviti. No kad smo već kod neprijatelja, ja ih barem imam toliko da mi čak ni prijatelji nisu potrebni, samo, ne mogu ih još sve definirati, jer u svom neznanju i u zlobi neki nisu ni svjesni da su prvo neprijatelji sebi pa onda meni. Želite li probati, gospodine Bencek? - upitam i

pružim na čipkom dekoriranom desertnom tanjuriću još manji tanjurić, sa žličicom i izmiješanom smjesom mirodija i govedske pisanice u omjeru kako to gospodin baš voli.

- Odlično, to je to! Hvala Vam na trudu, ali ništa manje i na vašoj zanimljivoj i dobrodošloj priči - uzvratim gospodin Bencek.

- Možda da ipak kapnemo još koju kap Remy Martina?

Zahvalnog pogleda svi prihvate, a ja brzo egzibicionistički završim pripremu i vrlo spretno dekoriram jelo te ga sa zagorskim i grofovskim dobrim tekom, spustim na unaprijed pripremljeni kristalni dupli servis na stol.

- Dozvolite da Vas počastimo. Sjednite na trenutak i pridružite nam se - ljubazno će gospodin Bencek.

- Vrlo ljubazno Vam zahvaljujem, ali Vi ste mene najviše počastili svojim dolaskom, na čemu Vam posebno zahvaljujem, a sada mi dopustite da obiđem malo ukolo pa ću biti slobodan ponovno navratiti do Vas malo kasnije - uzvraćam s iskrenom zahvalom.

Krenem prema ulazu u blagovaonicu, davši mig konobaru Mlaku da pripazi na servis tosta i maslaca te da gostima dotoči preostali Dom Perignon od aperitiva.

Na sekundu protrčim kroz kuhinju, dobivši mig od kuhara Živka da je sve OK te upozorenje od Mirjane da bi bilo vrijeme da danas već nešto pojedem. Izađem na zadnja personalna vrata s vanjske strane dvorca prema recepciji, ne bih li tako ulovio kojeg svog nestašnog učenika zabušanta. Intuicija mi je i ovoga puta pomogla pa sam tako ulovio dvojicu, kako se na brzinu rješavaju cigareta, ali jasno ne i dima, u trenutku kad sam banuo.

- Djeco, vidim da imate zasluženi odmor, vjerojatno nije ilegalni? - upitam usmjerenog pogleda u spuštene poglede učenika.

- Mi, znate... Ovaj, mi smo... - krajnje su se prestrašeno pokušavali obraniti, na što ih prekinem i zamolim da me na prvom satu nastave u školi podsjetite da im objasnim kako se najefikasnije ispricati u sličnim situacijama i naravno da im objasnim zašto ljudi puše.

Ubrzanim koracima nastavim prema ulazu i recepciji da pohvatam sve hitne poruke i pozive u međuvremenu.

- Zvali su Vas mnogi, ali ništa nije toliko važno da ne bi moglo pričekati jutro - saznajem od uvijek vedre i simpatične Karmen, kojoj skrećem pažnju na važan stol u restoranu s molbom da me informira o svim daljnjim narudžbama, jer želim biti u tijeku, a također i da pokloni suvenir 'srčeško' mladom paru iz restorana prilikom odlaska, odnosno, da ih tretira kao potencijalne mladence sa 100 uzvanika na svadbi.

Atmosfera se u noćnom klubu razbuktala. šuljam se polako na binu i pripremam novu najavu čekajući trenutak da prebacim opet iz automatskog na manualni sistem rada ranije podešenu opremu. U polusjedećem stavu naslonjen na barsku stolicu, sa slušalicama na ušima, pretražujem brzo, ne bih li našao nešto što bi u ovom trenutku posebno odgovaralo pa u svom umoru, usporene koncentracije, otkrivši Trio Gušte i miks vječno popularnih klasika u njihovoj obradi, vlastitim trenutnim oduševljenjem, najavim tango i radost plesa zaslugom Gušta inspiriranih djelima Verdija. Aplauz, uz povike "bravo, bravo" i "bravissimo, maestro" primam kao nagradu te svjestan da sam slijedećih desetak minuta slobodan, u dubokom pogledu kroz proctor, ponovno u istom danu osjetim plavo isijanje svjetlosti iz stropnih svijetiljki, kao posebno zadovoljstvo najdraže mi boje.

Ugodnije sjednem na stolicu i prepustim se mislima koje me prvo povedu u ljetnu noć na jednu bleđsku klupu unazad otprilike 15 godina. Refleks svjetlosti plavih neonskih reklama u mirnom jezeru, toliko me oduševio da sam jednostavno posustao u namjeri traženja kutka za mirnu laganu večeru nakon cjelodnevne šetnje i zasjeo tik uz tamom obavijeno jezero na kojem se iscrtavao ton najljepše mi boje, prepoznate u tom trenutku. Da me prije nekoliko minuta netko upitao koja je moja najdraža boja, ne bih znao odgovora, ali sada sam buljio u nešto što me ispunjavalo opsjednutim zadovoljstvom iznutra. Jednostavno, osjećajem sreće. Iz zanosa fantastičnog otkrića, vrati me u stvarnost bijeli, više nego li ponosni labud, koji mi doplivajući s jezera pristupi, namećući se svojim grakanjem. Podignem se s drvene klupe, uz koju natrgam rukom malo trave i mirno je pružim prema

labudu koji je to i očekivao. Nabacam mu još malo trave unakolo po vodi, što je privuklo i njegovog kompanjona, u prvi tren ne dobrodošlog, a poslije ipak u tom izobilju podijele večeru ili bolje jednu od večera te večeri. Sjednem natrag na klupu i isključen od prolaznika i svih zvukova koji dopiru do mene, prisjećam se osobne napetosti prvoga dana kada sam stigao na jedno od najdražih mjesta za odmor. Odmor koji sam zaslužio krajnjim fizičkim i psihičkim opterećenjem, isprovociran bolešću, a sve zajedno kao produkt nesnosnog života kojeg sam otupljujući, provodio u obiteljskoj gostionici "Crvenkapica". Bračni nesklad, neslaganje s roditeljima, opterećenost socijalnim i političkim momentom društva, a posebno zagorskim mentalitetom, rezultirali su kod mene netrpeljivošću i mržnjom spram cijeloga svijeta 24 sata dnevno. Najgora posljedica perioda od osamdesetih do devedesetih uza sve je bilo i priklanjanje alkoholu. Sjećam se kako je s tim počelo.

Vozim auto smireno prema Zagrebu, jer sam krenuo na vrijeme na popodnevna predavanja na fakultet te u jednom trenutku osjetim totalnu slabost, štoviše uhvati me osjećaj gubitka svijesti. Svjestan opasnosti, zbunjen, u strahu ne vjerujući da mi se to događa, pokušao sam se uz otvaranje prozora maksimalno koncentrirati, ne bih li se tako održao pri svijesti. Preplašen, nisam stao, jer uz magistralu ne bih ni imao neke koristi, a vjerujem da u onakvom stanju ne bih niti mogao izići iz auta da zatražim pomoć. Došavši do grada, stanje mi se popravilo, ali unatoč svemu, odlučim prije odlaska na faks kupiti nešto od potrebnih knjiga u Mladost u Ilici. Pješačim tako od današnjeg Trga Bana Jelačića Ilicom, kad ispred Kina "Lika" ponovno osjetim slabost. Primim se za zaštitnu tramvajsku ogradu i ponovno pokušam ubrzanim disanjem i koncentracijom zaobići nesvjesticu. Možda mi treba šećera, pomislim i krajnjim naporom održavanja ravnoteže, ubrzam do slastičarnice preko puta, gdje uspijem nekako naručiti vode i šećera, sav drhćući, s otkucajima srca koje kao da se spremalo iskočiti iz tijela.

Prošlo je možda i sat vremena koliko sam sjedio na vanjskoj terasi ispred hotela "Dubrovnik", do kojega ne znam ni sam kako sam dospio, i polako kisnuo na kiši, koju valjda nisam ni primjećivao. Zatražiti pomoć hitne medicinske službe... Ili što drugo napraviti? Postavljao sam si pitanje na koje nisam znao odgovora. Ne znam zašto, ali smogavši snage odvezao sam se do Grobničke ulice, gdje živi moj ujak Dragec s obitelji i tu zatekao bratića Borisa. Ubrzo prihvaćam ponudu da popijem jaki alkohol, koji me povratio opet među takoreći žive, osjetio sam olakšanje, ali pronašao kurativno, a kasnije i preventivno sredstvo za eventualne nove slabosti. Otišao sam slijedećeg dana na pregled kod liječnika, koji je konstatirao visoki tlak te mi prepisao sintetski B-kompleks i Trasikor za tlak. Tablete nisu pomagale, a moje učestale smetnje liječio sam najbolje alkoholom od kojeg se više nisam odvajao. Nakon tako provedenih šest godina intezivno radeći danonoćno u privatnoj gostionici, koja je u to vrijeme bila na vrhunskom glasu po kvaliteti usluga, uz hektolitru alkohola, dočekao sam i dan nove panike za vlastiti život.

Teško oštećenje jetre, bila je dijagnoza, koju sam saznao na specifičan način. Poslije vađenja krvi u hitnom laboratoriju uz sve naklonjenosti osoblja bolnice u Krapinskim toplicama prema popularnom pacijentu, otišao sam na Whiskač u obližnji kafić, da pričekam nalaze, ali i lakše izbrišem stres od vađenja krvi, od kojeg sam strahovao čak više nego od još za mene nedefinirane bolesti. Stojim tako i pijuckam wiskač i pušim omiljenu cigaru, kad netko od bolničkog osoblja, vjerojatno u pauzi, stigavši u samu neposrednu blizinu mene i ne primijetivši me, informirao je prisutne, kako je danas Siniša iz "Crvenkapice" došao na kontrolu jetre, koja je u raspadnom stanju te me proglasio hodajućom smrću. Najgore što je to sve bila prava pravcata istina te mi nije preostalo drugo nego da se zbog zaštite obitelji, posebno djece, odlučim na novi korak, koji će potpuno promijeniti način i stil mog života, ne bih li si tako uspio dugoročnije pomoći. S tim razlogom jednostavno sam se udaljio na Bled i sam sebi odredio dijete i apstinenciju, ali i nametnuo si dosta slobodnog vremena prvi put u životu, u kojem sam mogao u miru razmišljati, ali i planirati.

Petnaestak dana bilo je dovoljno da shvatim mnoge stvari ali i da si nametnutim aktivnim odmorom znatno poboljšam zdrastveno stanje i najvažnije - prebrodim krizu. Željani podizanja raspoloženja u obitelji, ali i uz strašan nedostatak djece, donesem odluku da se pokažem u promijenjenom stanju,

znatno mršaviji, vedrog i odmornog izgleda te odlučim otići po suprugu Šteficu i djecu Gordanu i Gordana, kako bih s njima dalje u društvu nastavio rehabilitaciju.

Tako, prisjećajući se prošlosti, naslonjen iznad miksera na pultu, duboko uzdahnem i vratim se u stvarnost, na zabavu koja je kulminirala. Konobari su se raštrkali, svatko je u restoranu sada nešto htio naručiti, i kako se upravo u mojoj blizini našao kolega Mlakar, pitavši ga za dojmove, zamolim ga za jednu coca-colu jer već padam od iznemoglosti te je popijem naskap, sklonivši se iza vrata da me ne vide gosti. Borio sam se tako tko zna po koji puta u ovih devet godina animirajući goste dvorca, izabirući skladnu glazbu, prilagođenu uzrastu ili prepoznajući navike gostiju i bio najsretniji kad se nije tražilo sviranje moderne glazbe današnjice, prepune istih elektronskih ritmova. Zapravo, najradije slušam ili snimam klasike za restoran i druge prostore u dvorcu u kojima i ne dozvoljavam sviranje druge vrste glazbe osim klasike dobrih starih majstora.

Kontrolom svih lampica, uvidjevši da sve funkcionira, ponovno se prepustim mislima ne bih li skratio vrijeme. Danas sam za modernim disco pultom, a nekada u mladosti, dječčić koji je skupljao ploče i uživljen u likove i događaje iz pop koncerata lijepio postere po zidovima svoje i bratove sobe u Folnegovićevom naselju, tada posljednjem naselju Zagreba, prije Save baš kao i danas. Ali onda s tom razlikom što preko Save nije postojalo gotovo ništa, osim Bundeka, kamo smo se išli kupati. Ja sam lijepio postere, a mama ih je skidala, što je meni bilo teško prihvatiti, jer mame mojih vršnjaka koje sam posjećivao, to nisu radile. No točno, ima onih koji to ne rade kao što je to činio u ono vrijeme moj školski kolega, ali i najbolji prijatelj Neno. Zanimljivo je, da su u našem stanu uvijek bile organizirane proslave, jubileji, rođendani, posebno moj, koji je padao na Dan republike 29. studenoga. Nove su se godine slavile, ali redovito i Božić. Simpatično je bilo u to vrijeme kada je kum Krešo, uvijek dobre volje, pjevao zabranjene hrvatske pjesme, a najdraža mu je bila Vila Velebita. Ostavile su te zabave traga i na meni, jer tako sam već u ranoj mladosti naučio plesati i pjevati, iako te zabave baš nisam previše simpatizirao. Bio sam miran i povučen dječčić, ali s dobrim zapažanjem i uvijek u nekom svom filmu, koji mi je vjerojatno pomagao u prihvaćanju neželjenih situacija.

Pomno pazivši da ne dođe do prekida svirke, najavim izbor najboljeg plesnog para i pustim valcer za zainteresirane natjecatelje. Desetak već dobro oznojenih parova, dobro snalazećih u ritmu, trude se da osvoje još nenajavljenju nagradu, dok ja prelazim u sve brži ritam polke i još više podižem uzavrelu atmosferu iznudeći da sada svi u ritmu plješću i tako pomažu plesnim parovima, a ujedno i ocjenjuju natjecatelje. Ja pak razmišljam što najboljemu pokloniti i da li je pošteno nagraditi samo jedan par. Tako u vođenju novogodišnjih noći, u uvertiri najave ponoći, tražim od gostiju da pušu balone jer najveći napuhani donosi nagradu, a tako nesvjesno sudjeluju u podizanju štimunga i ulaze u novu godinu bez tradicionalnog odbrojavanja koje u dvorac, u kojem vrijeme stoji, i ne pristaje. Naravno da zbog želje za pobjedom svi pretjeraju, što je i cilj igre, te baloni počinju pucati, što svečarsku razinu pojačava i dovodi nas do proglašenja pobjednika i dodjele nagrade. "Svi ste pobijedili, a za nagradu si čestitajte novo leto". Tako donosim i ovaj put odluku, kojom si ujedno pomažem da privedem zabavu kraju:

- Svi ste Vi toliko dobri da bi jednostavno nepošteno bilo izdvajati bilo koga, pa zato nagrada - svima. Osvojili ste mogućnost da kad opet odlučite doći, ponovno napravimo veselicu kao ovu danas koju privodimo kraju ili možda isplaniramo u dogovoru unaprijed i nekaj bolšega kaj ne?

- Gospodine Križanec, od srca fala na svemu, pogotovu vašem angažmanu, i svugde bumo pripovedali kak nam je bilo lepo. Ustrajte na vašem putu obnove dvorca i nek vas ne straši ovo bedasto vreme u kojem živimo jer posle kiše uvek dojde sunce, a mi bumo rado došli k vam ak bu te nas hteli primiti - zadihano će vođa grupe.

- Tako drage goste uvijek rado vidimo opet i zato do skorog videnja, sretan vam povratak - pozdravivši se, odjurim u restoran, a goste prepustim osoblju da ih isprati.

Prolazeći pokraj vinoteke uočavam da gore svjetla koja je netko od osoblja zaboravio ugasiti pa ih s malo ljutnje, na brzinu gasim i krenem jedvice od umora, uspinjati se stepeništem.

Konobar Očić na ulazu u blagovaonicu:

- Gosti su na desertu, do sada je bilo sve super zadovoljniji su.
- Koliko je sati i imamo li još gostiju u kući? - pitam ga.
- Ne, prazni smo ukoliko ste dolje završili, a sada su 23 sata.
- Dečki mogu doma, a ti uputi noćne čuvare i zamoli ih da me probudi netko u sedam sati, jer idem za Zagreb zbog nabave, a imam i neku sjednicu. Sada idem dolje do stola gostiju da se pozdravim, a ti pripremi nešto za goste na odlasku - daljem upute Očiču.
- Evo, gazda nam se vratio - u taj tren govore gosti.
- Nadam se da Vas ne uznemiravam ili prekidam u nezgodnom trenutku - govorim prilazeći.
- Ne, ma ni govora. Dapače, dajte nam se malo pridružite ukoliko vam je to moguće - gotovo će jednostavno.
- Sa zadovoljstvom, bit će mi velika čast. Hvala Vam - uzvraćam i sjedam za slobodan stolac na kraju stola.
- Sigurno ste već jako umorni, a mi vas sad još zadržavamo - govori gospodin Bencek.
- Svaki čovjek koji radi, očekuje nagradu za obavljeni posel, a ja sam natremce pomislil da bu mi današnja nagrada izostala, kad eto, mi Vas, dragih gostiju. Pa onda, kod nagrađivanja umor se eliminira, tako i ja sad Više nisam umoran – odgovaranm, prikrivajući očiglednu premorenost.
- E, kada bi se još i drugi ugostitelji na taj način obraćali gostima, držali vašu kvalitetu i korektne cijene, bili bi mi uz dar prirode najbolji za turizam u svijetu - uzvrate gosti.
- No, also dakle, imamo mi puno i više nego dobrih ugostitelja koji i znaju i cijene svoju profesiju, samo znate, stvar puca kod trenutka vremena u kojem živimo. Ljudi Vam rade, a nemaju koristi od toga, totalno su destimulirani, pa im nije više do ničega. Potpuno smo ogrezli u ekonomskoj krizi, u kojoj više nitko ništa nema, a malo onih koji imaju to ne smiju pokazati jer se boje ili su pak krivo stekli pa im nije pametno isticati se kod nas i zato troše vani. Cirkulacije novca nema, pogotovo kada se uzme u obzir da je i država veliki dužnik. Što onda možemo mi ugostitelji, koji se bavimo jednom sekundarnom, ali ipak za čovjeka važnom granom.? Pa ne mora čovjek jesti u restoranu ili spavati u hotelu, pogotovo to i ne čini ukoliko nema, a kod nas da stvar bude gora svi su i jedan drugom dužni.
- Da, osjeća se to na svakom uglu, ali kako vi odolijevate i još vidljivo idete napred?
- Hvala na laskavom komplimentu, no ne idem baš naprijed, štoviše, stagniram već devet godina. Jer, ako uzmete u obzir da sam Bežanec uredio za godinu dana uz prihode ondašnje "Crvenkapice", onda bi po logici stvari trebali dvorac i "Crvenkapica" danas jednostavno, ako ne u godini, onda u četiri godine, urediti drugi dvorac ili možda i dva. Danas nemate rentabilnog hotela u državi. Kao član Upravnog odbora hotelijera Hrvatske, često sam svjedok tužaljki na sjednicama koje konstantno ukazuju na alarmantno stanje. Gotovo u potpunosti i na očigled, Vlada s uredbama i zakonima onemogućava rad, a porezna politika, gdje plaćamo poreze za nenaplaćena potraživanja, najgenijalnija je ideja koja svakako mora ući u knjigu najvećih svjetskih gluposti!
- To je nevjerovatno, ali kako to i doživljavaju stranci koji imaju možda ambicije ulagati u Hrvatsku? - pitaju me zainteresirani sugovornici.
- Želite li odgovor iz prve ruke? Nedavno me jedan inozemni gost, po visokoj europskoj hijerarhiji biznisa jako važan za nas, upitao kako funkcioniramo ekonomski. Odgovorio sam mu uz traženje dozvole da mu ispričam aktualni vic, koji ide ovako: Došao gost u hotel, željan da prenoći, ali je saznao na recepciji da nema u hotelu više mjesta. Izvadi on tako, poučen tradicijom odnosa među ljudima u osjetljivim situacijama, iz džepa 100 DEM i pruži recepcioneru, uz mig - učini nešto, ovo je za tebe. Uzme recepcioner novac te istom ode šefu i obrati mu se: "Šefe, ovo je stotka koju ste mi posudili prošli mjesec, evo vraćam je, ali Vas molim, ukoliko možete za gosta koji mi je pomogao da Vam vratim dug, oslobodite sobu za noćas". Šef će na to: "OK, nešto ću učiniti" te ode kod tajnice direktora i vrati joj dug od sto DEM uz molbu da zamoli direktora da dozvoli smještaj gosta. Sva sretna, uleti ona odmah kod direktora i ona njemu vrati dug od prošlog tjedna, koji je posudila za plaćanje kazne u prometu, s molbom da se učini nešto za gosta. Sa stoticom u džepu, evo ubrzo

direktora na recepciji kod recepcionera koji je i njemu posudio baš stoticu prije neki dan te mu vrati dug uz molbu da smjesti gosta. Recepcioner u nemogućnosti da izvrši traženo ode do gosta i vrativši mu novac, ispriča se zbog problema da pronađe bilo koju soluciju organizacije noćenja za njega.

-Ha,ha.. ha,ha... - zadovoljni gosti za stolom primjetno odreagiraju na uobičajeni način za sličnu situaciju, a u asocijaciji na priču netko doda: "No, ali nedavno smo pročitali dobar vic kojeg ste objavili čak u 'Večernjaku'. Nije vas strah tako javno kritizirati ekonomiju?"

- Ma, ja nikada nisam i neću kritizirati nešto, željan provociranja i bez argumenata za postupak, već ću svojim nastupom možda samo htjeti potaknuti potrebu da se nametnem kako bih lakše prezentirao koju svoju ideju usmjerenu boljitku ili u ovom slučaju, gospodarskom razvoju. No ali ovaj vic kojeg me je zamolio da objavim dragi prijatelj Pajo Kanižaj, a ja sam ga negdje prije čuo, bio je vic po sistemu: dobar narod priča viceve i kad mu je najteže.

- O kojem je vicu riječ? - upitaju gospoda vrlo zainteresirano.

- Odlučili Hrvati nabaviti dvije atomske bombe pa su s tim razlogom krenuli put Amerike. Kataloški izaberu traženo, ali trgovac primijeti da se možda potencijalni kupci malo nećkaju pa ih upita: "No, boys come on, uzimate ili ne?" "Da, da vrlo rado, ali znate, mi bismo zapravo htjeli razgovarati o načinu plaćanja", vele oni. "Yes, boys, ali čemu to? Kaj niste čuli za cash & cary?", dobiju upit. "Da, da to je OK, ali znate kod nas nisu takvi običaji, zapravo mi nikom niš ne plaćamo, mi kompenziramo", odgovore oni. "Ma, crazy, ludo, pa kaj predlažete?", pita ih trgovac. "Eto, mi bi vama mogli za vaše dvije atomske bombe, ponuditi naših dvadeset ekonomista koji su, vjerujte nam, iste razorne moći kao i vaše dvije bombe", odgovore oni.

- Pardon pardon, ali ipak je istinito da sve šale i vicevi vuku korjene iz istinitih situacija - doda netko, na što se ispričam na oduzimanju vremena i kvarenju romantične atmosfere prisutnima te s opravdanjem neizostavnih noćnih obveza, pozdravim goste i uputim se k recepciji zbog rezimiranja današnjih realiziranih poslova te pripreme dnevnog plana za sutra.

Sjedam za pult uz uključeni ekran kompjutera, podbočen na lijevu ruku te tražeći predah uz kocku pronađene čokolade u poluotvorenoj ladici stola, žmireći, stanem analizirati dan. Željan da sve privedem što prije kraju, ipak u prvi tren prepušten predahu, jedino sam još imao snage da oslušujem svoje usporeno disanje, praćeno povremenim uzdasima u kojima sam počeo prepoznavati potrebno olakšanje. Da li je to konačno smirenje uz prihvaćanje popodnevnog sudara kao normalne životne situacije ili je to signal još jednog kraja dana koji mi je poklonio toliko napetosti, patnji, radosti, uspjeha? Žmirim gotovo na rubu sna, a u tami pred očima počinju mi se izmjenjivati u tisućinkama sekunde, sličice bez reda ili smisla, sličice koje mi bude svijest u želji da ih bolje doživim, a tad nestanu. Onda se opet isključim, očekujući nastavak i kao u polusvijesti, kada bi se po traženju trebao pojaviti kolorit apstrakcije, realizma, fantastike ili možda nečeg još neviđenog na rotoru unutarnje percepcije, svori se tu jedna zaustavljena slika, slika baš u modroj boji, boji kojom su presvukli veliki moderni autobus. Autobus koji kreće, po tko zna koji put sa startne pozicije ka cilju, cilju koji mnogima znači sve, a najviše mladim igračima koji će večeras braniti svoj grad, svoj klub i sebe same kroz ugled i ostavljeni dojam na stadionu koji je prihvatio najbolje. Da, najbolje iz Europe. Mnogi će se naljutiti kad pod reflektorima, koji dan znače, gomila prozbori "Dinamo, Dinamo!", ali kad se ti isti reflektori ugase, svi će slaviti i nikome neće biti više važno kako se navijalo, jer slaviti će se pobjeda. Drage pobjede, svi živimo za njih, a dečki pa zar nije prekrasno da vjeruju da im odmor u dvorcu Bežanec pomaže da pobjeđuju? U stvari, da li se u to smije i posumnjati, postavim si pitanje sa meni jasnim odgovorom te u prisjećanju na današnji ručak pred odlazak nogometne momčadi, vjerojatno i uz pomoć čokolade, odjednom se razbudim, trgnem i uspravim u naslonjač, s pitanjem: "Kako je prošla utakmica!". Istog trena podižem telefonsku slušalicu i zovem kuhinju.

- Kako smo igrali... - ne izgovorivši rečenicu do kraja, saznam za pobjedu, uz osjećaj radosti sportske enciklopedije Mlakara s druge strane žice.

- Dobro, onda im moram poslati čestitku - završim razgovor i započnem pisanje prigodnog teksta, koji odmah zatim šaljem faxom svojim simpatičnim dečkima. Prisjećam se, zanimljivo je kako me njihov prvi dolazak prije nekoliko godina čak pomalo i smetao, jer sam se bojao za image kuće, da bi se svar tako brzo promijenila, prepoznavši korektne kulturne navike i običaje igrača i pratećeg rukovodstva, da sam ubrzo javno priznao krivu procjenu te upoznavši i pojedinačno sve članove kluba, nadalje bio sretan što im mogu izaći u susret.

Otvaram novu stranicu za pisanje na ekranu te vjerojatno zadovoljniji zbog uspjeha nogometne momčadi, počinjem opet funkcionirati. Pogledam u podsjetnik za sutra te uočim da još i danas nije gotovo. Vječna borba u izboru posebnih momenata koji doprinose perspektivi, ali ne samo osobnoj, nazovem nastalu situaciju i brzo prionem na pisanje dopisa usmjerenih prema cestarima, Ministarstvu prometa, zbog užasa nazvanog "sama jama" koji se, izgleda, namjerno ne popravlja i to u dužini samo dva kilometra između Krapinskih Toplica i Čreta, nekoliko kilometara prije, kako ga svi Zagorci zovu, najelitnijeg dvorca, gdje su furt veliki ljudi. E, pa ti veliki ljudi dolaze i sutra pa je prilika da se podsjeti sve neljubazne i uz to inertne strukture na propuste. Ne samo u radu već i namjeri kočenja razvoja slijepog crijeva nedovoljno prepoznate Pregrade, koja se smjestila nedaleko poznatog dvorca, a koji je, čini se, baš krivac za sve, jer se prostro prije grada u Kostelskoj dolini pa kao kočoperni paun zaklanja svoje potomstvo koje ga je odbacilo kao ružno pače.

Koristim ime ministra Granića, jer mi je ponuđeno. Često upravo on stoji iza pohvala koje mi osobno i upućuje prilikom protokolarnih situacija u međudržavnim aktivnostima koje Ministarstvo vanjskih poslova organizira pod mojom gastronomsko-dirigentskom palicom, u prepoznatom mirnom i sigurnom ambijentu, za kojeg je teško odlučiti da li je bolji u interijeru ili eksterijeru, kako kažu. Razlog je to što, eto, po tko zna koji put, obnovljeno staro plemićko kulturno dobro, prihvaća tako značajne ljude u još značajnijem međudržavnom interesu strana, koje će sutra tu zasjedati, a povijest memorirati kao još jedan detalj ili svjedočanstvo kvalitete misli o namjeni još nedavno oronulog, ruševnog objekta. Zar mi toliki samoinicijativni ulog ne daje pravo da napišem dopis Cestaru Aleksandru koji, kao glavni direktor Hrvatskih cesta, namjerno skida, a poslije daje i uništiti oznake-putokaze prema dvorcu, iako za njih imam suglasnost i plaćam porez. Dokle ću uvijek prije velikih poslova osobno juriti po križanjima i postavljati oznake koje nekome, ali pitam se zašto, smetaju? Zar nije korektno komunalnoj inspekciji signalizirati da naredi sanaciju i čišćenje bliskog okoliša nad kojim nemam ingerencije te da presele vrlo sumnjive legitimnosti, otkupnu stanicu stoke iz same blizine dvorca, hotela s pet zvjezdica, i to bez ikakvih sanitarnih uvjeta? Nesretni sudovi uvijek mi se vrzmaju glavom, a sada kada sam još i osuđen na tri mjeseca zatvora, izuzetno me iritiraju sve prečeste misli vezane uz nepravdu ili bolje formulirano, pravdu za koju se još samo moram izboriti. Prisjećam se još iz 1990. kad sam počistio deponij smeća ispred i iza samog dvorca, osuđen sam zbog smetanja posjeda po prijavi Jože Krsnika nesretnog Don Juana Porezne uprave, koji je prošetavši i kroz Izvršno vijeće općine, regulirao balans ekološkog onečišćenja kraja, obrnuto proporcionalno kategoriji spomenika kulture u blizini. Najkreativniji i najinventivniji takav zagorski narednjaković nakon dugogodišnjeg naukovanja u "dječjem vrtiću", kako se zove uvijek zadimljena krčma, uspješno je završio kao jedini inokosni predstavnik poljoprivredne zadruge. Dućančić, gostionica i dosta vremena za lov, prigovaranje, ogovaranje, a sudske tužbem pa zakaj ne, zar nije zanimanja Zagorac? Sva sreća da mu je od moćnog Braceka Leskovara poslovođe dućančića, kćer sutkinja. A ta, nekad micina Sanjica smrtno zaljubljena u već skoro ozbiljnog muškarca, tj. mene, kćer je tate, čiji su najsretniji snovi, oni u kojima ja padam s velike visine u kavez prepun lavova, koje je netko pak zaboravio nahraniti nekoliko tjedana. No, moja za druge uvijek predobra majčica nije nikada zaboravila nahraniti naše susjede, Bracekove roditelje, koji su bili uvjereni da je svakako previše tražiti od sina da ih posjećuje, kad je udaljen od njih skoro puna tri kilometra i još zauzet centralističkom mišlju primjereno podobnog člana Saveza komunista, a mislim čak da se "ono" zvalo sekretar za kontrolu pučanstva, koje pod okriljem vjere odlazi tražiti utjehu u crkvi. Taj moj Jožek Krsnik sretan, dakle, što me ima, dočekao je dan da proslavi veliku pobjedu, zahvaljujući svesrdnoj

pomoći dragog mentalnog sklopa lokal-patriotskog odnosa dvojca sa kormilarom. Tako moja Sanjica mene osudi, jer sam, kako stoji u tužbi, preplašio lovca Jožu mojom željom da kultiviziram Zagorje.

- Chief, što pripremamo za sutra? - primjereno glasno me upita kolega Mlakar, izražavajući pritom puno pažnje, jer je uočio da lutam zamišljenog pogleda.

- Restoran, stol kao i kod susreta delegacija Albanije i naših, dok kroz špiگل-salon ide stol s dvostranim sjedenjem, naglašeni razmak kod ministarskih sjedalica, tamno plava prostirka s vrlo decentnim uskim a dugačkim cvjetnim aranžmanom kojeg sam već naručio kod naše cvjećarke Dunjice. Zastavice - slovenska i hrvatska. Pazi na pravilo desne strane, pušenje nije predviđeno, ali pazite na slovenskog ministra u svim intermezzo situacijama, jer mislim da on puši. Očekujte da će i naručivati kavu, dok za našeg ministra morate imati spreman čaj od kamilice u svakoj situaciji, i to poslužen u čajniku s filter vrećicom, već uronjenom u vruću vodu. Kamin salon i knjižnica moraju biti spremni za moguće izdvajanje od delegacija ukoliko ministri žele razgovarati nasamo. Crveni salon pripremiti za pauze članova delegacija, a u mali salon postavite kompjutor s printerom zbog protokolarnih zapisnika. Novinari su najavljeni, i moći će se kretati dvorcem, samo uz odobrenje šefa protokola hrvatske strane. Ručak pripremiti po sistemu 'a la minute', uz izbjegavanje pauza dužih od pet minuta između gangova, jer naš ministar inzistira na radnom laganom i vrlo brzom ručku. Za 11,30 sati pripremiti se za prihvat sanitarne inspekcije te ukoliko je naša županijska, skratiti priču, ali ukoliko dođu profesionalci iz Zagreba omogućiti im potpunu slobodu, sigurni da nam njihova prisutnost neće smetati, jer oni znaju što rade. Svakako predvidite da na prilazu dvorcu bude netko od naših zbog upozorenja mogućim gostima da smo u posebnoj kategoriji zatvorenog tipa poslovanja te im dijelite prospektni materijal, a možete im obećati čašćenje slijedeci put, kako bismo im opravdali nemogućnost današnjeg prijehata. O ostalom će voditi brigu djelatnici iz policije koji će biti u civilu. Ja se vraćam iz Zagreba najkasnije do podneva da dočekam ministre. Naravno da ćete me za sve zvati na mobilni telefon, ali sve bi trebalo biti O.K. jer siguran sam da smo dobro uhodani i pripremljeni - detaljno odgovaram.

- Pazite se da Vas ne isprovociraju ujutro na sudu, šefe i sretno Vam, a prije nego li odem želite li što god da Vam donesem - pita Mlakar.

- Ne znam. U stvari, ne hvala - odlučim se na odgovor svjestan umora kolege i dodatnih 250 metara koje bi morao napraviti da mi udovolji nekoj želji.

Završivši slanje fax dopisa, vjerojatno zadovoljan što sam izdržao još jedan dan skoro do kraja, primaknem posljednju kocku čokolade usnama te automatski krenem izgužvati ambalažni staniol papir s namjerom da ga bacim, ali kad sam ga pomjerio, konstatiram da se u ladici cijelo vrijeme ispod čokolade još od jutros nalazi porezna blokada računa, zbog koje mi je sad već skoro jučerašnji dan započeo kriminalno loše, kao i uostalom tridesetak prijašnjih od kada sam blokiran, na svim pa čak i tekućim privatnim računima. No krasno, pomislim, kako počelo, misleći na jutro, tako je i završio dan. Zatvaram ladicu na brzinu, praveći se kao da sam imun na grozan papir koji me toliko iznervirao zbog svoje neopravdanosti sadržaja i naglo ustajem, pri čemu se, osjetivši vrtoglavicu oslonim o pult recepcije, protresem glavom i ponovno se uspravivši, krenem put posljednjeg fizičkog, ali sada koliko god napornog, ipak i ugodnog, uspinjanja starim, pomalo skliskim stepenicama, prema svom kutku i onom ogromnom, staromodnom, ali meni najdražem krevetu.

- Chief, kaj idete? - pita Mlakar.

- Da, idem pokušati spavati ako bu mi uspelo.

- Danas vam je bilo naporno pa još i taj sudar - veli Mlakar.

- Ma nije sudar, koliko taj primitivni odnos ili još bolje taj moj nezgodni status u kojem me ljudi doživljavaju - odgovaram i polako se vučem na kat dvorca prema svojoj sobi, kad Mlakar dalje nastavlja:

- Jeste li riješili upravu prihoda?

- Nisam, no ne znam niti kako da je riješim, pogotovo sada kada sam u boljem položaju zbog dobivenog suda protiv lažne družbe iz Uprave prihoda.

U taj čas, otvaraju se vrata sobe 205, iz koje izlazi naš dragi režiser koji tu kod nas u miru radi na svom filmu.

- Dobra večer, gospodine režiseru. Kako ste i možemo li štogod dobroga učiniti za Vas večeras? - pitam ga.

- Dobra večer vama, dragi ljudi. Ništa, sve je uredu sa mnom, osim što sam pojeo previše onog finog smuđa s onim vašim krumpirom u vrhnju (recept) pa onda još oni štrukli vu keramici. Uh, bilo je to previše pa sada ispaštam. Zato idem malo u šetnju, samo tu po katu, a vidite vi ovaj pogled prema tornju sa zvonikom iznad kojega već dvije noći pratim puni mjesec koji prolazi nakratko zaklonjen čarobnim oblačkom.? Potpuno mistična slika, ali neviđena pa ovaj prelijepi atrij dvorca. Sve je tako romantično. E da, to sam Vas htel pitati, gsp. Križanec, zašto nemate kazaljke na satu u tornju, kaj se to ne bi moglo ugraditi?

- Pa, ovaj znate, bi, svakako da bi, ali nismo to učinili ne zato što je to skupo, već jednostavno nama kazaljke u dvorcu gdje vrijeme stoji ne trebaju - odgovaram.

- Ha, ha, imate prav. Baš ja srljam gdje ne treba - prokometira gospodin koji toliko djeluje odmorno i prepun energije da mu je za pozavidjeti. - No dečki, ali kaj veliki gazda i pomoćnik delaju tak kasno ili je pardon možda već prerano? - nastavi dalje naš režiser, ritualno se pripremajući zapaliti jednu od svojih, već nama dobro znanih lula.

- Čuo sam da spominjete Upravu prihoda, kaj je to u vezi s onim što sam jučer pročitao u "Jutarnjem listu"? Grozno je to kak mogu napakostiti ti mali administrativci ljudima koji stvaraju, kaj je najgore, između ostalog, za njih. Ja bi ih sve poslao u neko mesto - žustro nastavi režiser.

- Vječna tema nažalost, a najgore što mi tu prolazimo bez milosti, a vidite, svi u državi ističu kako je Bežanec poslije otvaranja za javnost uzor i ponos države - nadovezao se Mlakar.

Željao da prekinem temu, pokušam preusmjeriti razgovor pitanjem da li bi možda naš režiser popio jedan digestiv, na što momentalno dobijem negativni odgovor, uz gestikulaciju glave i pitanje:

-Mnogo sam čitao o Vama gsp. Križanec, i moram priznati da su Vam mediji naklonjeni, a sigurno imate i među svim Hrvatima 90% ljudi koji Vas cijene, no neki su Vam i zavidni, ali svaki koji vidi što ste učinili, moral bi skinuti kapu.

- Da, ispada točno tak kak mi je jednom rekao Jasenko Houra, da me svi mrze, ali istovremeno mi se i dive - dodam i nastavim - Pošteno je priznati, gospodine režiser, da mi je najveća pomoć i pristigla od novinara, divnih i dragih ljudi, koji su o meni uglavnom pisali onako kako su i sami procijenili stanje stvari.

- Najviše Vam problema prave poreznjaci?

- Zapravo, dozvolite da Vam kažem da ne bih ja to nazvao problemima, nego dijelom života u kojemu je sve određeno fifti-fifti. Možda ti bedaki jednostavno i nisu svjesni da mi svojim ponižavajućim represivnim načinom pomažu da idem naprijed. Velika je volja u meni potjerana još više potrebom dokazivanja ili jednostavno inatom oplemenjena da ustrajem na zacrtanom putu. Klipovi i trnje po kojem me tjeraju hodati državne administrativne i upravne structure, samo mi pomaže da sve rezimiram, jer u takvoj situaciji je lakše trčati ili štoviše čak preskakati. Ali ja Vas ne bih htio sad pred spavanje opterećivati da slušate ili uopće budete blizu mojih svakodnevnih radosti - odgovaram.

- Dajte, nemojte tak pa ja Vas tak rado slušam, znate, a nikad se ne zna možda bi se mogli dogovoriti da se vaše djelo i način rada stave na film.

No, krasno! Kaj bi s njim delali, plašili djecu koja nece ići spavati - požurim se komentirati uz prisutnu unutarnju želju da se što prije svi lijepo pozdravimo pa nastavim - Also dakle, Herr režiser, uz dužno poštovanje, oprostite kaj smo Vam malo zasmetali u Vašem noćnom miru i šetnji, sa željom da se vratite Vašem ritmu uživanja, mi bi vas sada nošeni našim obavezama pozdravili. Laku noć i ne zaboravite da samo Vam na raspolaganju kada to poželite. - Laku noć.

- Laku noć.

U pratnji kolege, odlazim prema cilju do kojeg me još jedino dijeli odzdravljanje klimanjem glave Mlakaru i otvaranje vratiju iza kojih me čeka željena samoća.

Mir i tišina. Smiraj kojeg jedino remeti šum i pritisak u ušima i onda odjednom nenadano neopisivo zadovoljstvo. Koliko malo treba čovjeku da osjeti radost da se beskrajno umoran raspoloži. Tako beznačajan moment u novom pokretu i evo čak stereo zadovoljstva, jer obje cipele sada nekontrolirano odbačene više ne sputavaju kurje oči da promatraju taj čudnovati svijet koji im je dostupan samo u noći.

- Siniša, Siniša... - najnježniji šapat, obavija me kao nošen lahorom, dok ne raspoznajući porijeklo te izuzetne nježnosti pozivanja, promatram zavjesu kako se lagano levitacijskom lakoćom poigrava. Umornim pogledom pokušavam pronaći smirenje u jednoj Monetovoj marini, seriografiji na kojoj, čini se i lišće masline nadvijene nad morsku obalu pleše začarano maestralom kojega je slikar tako iluzorno uspio nametnuti. Bože dragi pa ukoliko ne spavam onda fantaziram, ali osjećaj je poseban, osim što mi nekakvi trnci prolaze tjemenu, jer ja osjećam nečije prisustvo. Uspravim se na jastuku u polusjedeći stav i počnem oslušivati, raširenih zjenica, s nelagodnim pritiskom u vratnom dijelu kralježnice. Protrese me zima i sav se naježim, kad ponovno raspoznam onaj isti poziv mog imena, ali toliko nježan i neodoljiv da mu odgovorim, pokušavajući imitirati boju i melodičnost glasa koji me poziva.

- Tko me zove, molim?

U polumraku u kojoj se i dalje najjasnije ističe do malo prije promatrana slika, na plavičastom zidu sobe, obasjana snopom svjetlosti vanjskog reflektora, odjednom postanem svjestan siluete koja mi se s posebnom lakoćom počne približavati. Znao sam.

- Znao sam - sam sebi priznajem na glas i zadivljen pojavom, nastavim - Ti si već dugo moj gost, zar ne?

- Tvoj gost? Možda si ti moj gost.

- Bože dragi, pa tvoj glas je toliko nježan da ne mogu vjerovati.

- Kako kada, a i ti imaš raspon da bi ti neki mogli pozavidjeti.

- To znači da si ti stvarno stalno tu kraj mene? - upitam s nevjericom.

- Pokraj tebe i mnogih koji su tuda prošli prije tebe - odgovori duhica kratko.

- Vjeruj mi, osjećao sam nečije prisustvo, ali nisam mogao biti siguran i nisam se htio prisiljavati na neutvrđeno vjerovanje, ali iznenadila si me, jer uvijek bih prije očekivao muškoga duha. Ustvari, ti si tako, tako, ma kako da ti objasnim...

- No, što je, ne vjerujem da je tebi nestalo teksta. Ti si barem vičan svakoj situaciji, a možda te moj glas podsjeća na neki tebi poznati od ranije?

- Možda, ali ovo je ipak perfekcija, divota jedna, toliko dobro da ne vjerujem u stvarnost pa ni nije zar ne...

- Ne zamaraj se time, drago mi je da ti se sviđa i ostanimo na tome. Ali ostanimo i na upoznavanju za koje ne trebaš nikome govoriti, jer sam si svjestan da bi mogao uza sve što radiš i kako te do sada gledaju izazvati još više neprilika.

- Nevjerojatno, hoćeš reći da bi netko mogao pomisliti da su mi se raštelali ventili?! Zar ti hoćeš moju potvrdu da ja vjerujem da mi se to što sad s tobom razgovaram zbilja događa?

- Kako je tako je, ali ja ti imponiram, a prepoznati ćeš da ti dolazim u pravi čas.

- Super! Sve je super, a što ima, duhica i ja. S kim se još družiš, koliko vas još ima u dvorcu? - pitam znatiželjno.

- I sam si nagađao do sada vrlo dobro. Primijetio si nestašluke u noćnom klubu. Zar ti nije prijašnja pomoćnica Sanja i sama priznala čak u javnosti, da je sreća duha. Uplašena na smrt i danas još uvijek o tome razmišlja, makar je od tada prošlo nekoliko godina, a ona više i ne boravi u dvorcu.

- Sjećam se toga, ali sjećam se i razbacanog cvijeća, premještenih inventarskih predmeta, sveukupno čudnih pojava za koje nisam mogao okriviti nikoga. A Sanja, ona je u "Latinici", televizijskom talk-showu, uistinu ponovila doživljaj.

- A ti mi onda govoriš da su ti duhovi poslovni pratneri, da ti krađu novac, a uz to okriviš i poreznjake da ti ne priznaju porezne olakšice zbog toga.

- šalio sam se, u želji da razbijem monotoniju ozbiljnosti emisije - odgovaram.

- Dobro, ali si imenovao posebnu skupinu ljudi i to ne samo svoje Zagorce, već sve hrvatske poreznjake, jer ti je gledanost televizijske emisije o duhovima bila mjerljiva s milijunčecima okeca.

- To si trebala reći Denisu Latinu koji je sve i zakuhao. To bi mu bila korektna nagrada za trud koji je uložio u tu, ali i druge emisije.

- E da, kada smo već kod drugih emisija, ti moj pametnjakoviću, što ti je trebalo gostovanje ponovno kod Latina na temu jet-seta?

- čista reklama, uz pokušaj da se opravdam od mogućeg prihvaćanja javnosti u takvu nekakvu kategoriju. Pa, ako me već pratiš, onda vidiš ili si uočila da sam na pitanje, koje je uslijedilo prije poziva u emisiju, da li u Hrvatskoj ima pripadnika jet-seta rekao da ima, kako bih lakše ušao u emisiju. Ali sam zato u emisiji energično negirao postojanje uopće sličnog sloja u Hrvatskoj, u koju niti ne slijeću 'jetovi', a bojim se i da u izobilju bogatsva postoji i netko tko bi u dokolici lutao po svijetu samo zbog upražnjavanje dosade.

- Ali, emisiju su opet gledali poreznjaci. Je li i njima jasna definicija i pojam bogatih? - nastavlja duhica.

- Ti misliš da su oni tolika zlopamtila da bi se mogli osvećivati, jer misle da imamo više nego li to oni znaju?

- Koliko si i sam puta rekao da živiš u epicentru austrougarskog jala i istočnjačkog primitivizma pa što je tu onda čudno? Zar ne primjećuješ da bolje prolaze oni koji u ratu čuču u grmlju ili još bolje, mašu zastavama vojski koja prolazi kraj njih? Takvi bivaju čak i nagrađeni.

- Da, zato što kugla i kolajna uvijek fulaju pravu osobu!

- A što je tebe fulalo kada se tako ponašaš spram poreznjaka? - gotovo će nervozno moja lepršava sugovornica.

- Pa, ti si sunčeko moje od duhice, više opterećeno s gospodinom Škegrom nego ja!

- No no, a ti, moj anđeleku, bez onoga gore što svijetli, što ti i ne treba jer se ti i u mraku dobro snalaziš, zaboravljaš da ja ne plaćam poreze i prireze, i dajreze i morašreze, nego je to tvoja obaveza, koja i nije samo obaveza, već tebi neurastenično iritirajuća frustracija, zbog koje si bio u stanju razjuriti cijelu Krapinu, i one krive, i one koji nisu ništa krivi, i zbunjene, a i one koji nisu svjesni odakle su, pod zajedničkim nazivnikom - djelatnici uprave prihoda.

- Vidim da je CIA beba za tebe, ali nije mi jasno kako možeš tako nježno, s mirnoćom i bez imalo uzbuđenja ili bez bar malo agresivnosti, izgovarati ime porezne uprave? - pitam.

- Jednostavno, a i ti možeš samo ako hoćeš.

- Dobro, dobro, ali zašto si mi servirala ovu temu u krevet?

- Vidi, vidi, plemić, a naivan! Da ti nisi neka endemska vrsta? Jedno misli, a drugo govori.

- Točno je, O.K., opterećen sam poreznjacima ili bolje reći, alergičan sam na njih!

- No ipak si pristojan prema njima i nisi ih, premda si imao priliku, oprao u razgovoru s režiserom iz sobe 205. Znam da nisi bio toliko umoran da ne bi mogao pokrenuti lavinu, ali si se ipak suzdržao.

- Shvati, ja nemam ništa protiv države i ja sam u euforiji nastanka ove države htio dati svoj doprinos. Platilo sam poreze i prije nego li je itko tražio, i više od toga. Pa zar nisam uredio taj dvorac sam samcat, svojim fizičkim radom i investicijom i čime god hoćeš još otplatio svoje dugove i stvorio poziciju novog ugleda preko toga objekta i zagorske županije. Zar mi nisu čelnici rekli u početku: "Samo ti delaj, sve bu v redu", a kad je bilo skoro, a posebno sve pri kraju, onda vudri po njemu, kaj bu on sad tu nekakav grof, kaj nam ni Kajfež dosta, itd. Kaj me nisu oslobodili zbog ulaganja stimulatívno od poreza, kao nek si pomogne prvih pet let, evo mu to i na pismeno. Prošlo sedam let, kad evo blokada računa! Nisi platio porez od 1991. do 1995. i sad štancaj na naš račun dok nam ne bu dosta, jer slobodna procjena i ocjena svake Marice iz poreznog ureda je više nego istina i činjenično stanje pa čak i zajamčeno ustavno pravo slobodnog čovjeka. Ako griješim oprostí i ti i oni koje sam

iritiral, ali zakaj onda Upravni sud ne rješava žalbu već četiri leta?! A što se tiče moga suzdržavanja pred gostom hotela, radi se o stvari je koju nazivamo ugostiteljskom etikom. Složeno bi bilo razumjeti vlasnika hotela koji želi gostima osigurati zadovoljstvo prožeto pažnjom, da napada i kudi državu u kojoj radi i živi, jer imena pojedinaca ako su državni službenici u takvom naglašavanju znače mnogo više.

- Ma, ne sumnjam ja u tvoj patriotizam niti kulturu, ali nekada te zaista teško razumjeti.

- Na primjer?

- Zašto si toliko galamio na poreznjake i izazivao njihov revolt i zašto se nisi držao profesionalnog bontona u takvim situacijama?

- Čuj ti, duše, zašto mi ne bi pričali o drugim stvarima?

- Zato, jer tebi to treba da se očistiš, da ti bude lakše, jer kad se meni povjeriš biti će ti lakše. Priznaj da ti je već lakše.

- Pa i Freud je za tebe beba, ali znaš, hvala ti, jer mi se čini da me razumiješ.

- Jesi li bio ikada kod profesionalnog psihijatra ili psihologa?

- Nisam zbog sebe - odgovaram.

- Dobro, hajde reci zašto si ostavljao dojam koleričnog agresivca u Upravi prihoda? - inzistira duhica.

- Zbog percepcije.

- Ma daj, kakve percepcije?

- Grozne - odgovaram kratko.

- Šališ se ili izbjegavaš odgovor? - uporna je moja sugovornica.

- Zar nije grozno kad primijetiš da čovjek sam sebi čini loše?

- Pojasni - traži od mene.

- Urediš dvorac, otvoriš ga, zalaufaš dobar 'one man band' menadžment pa umjesto da počneš stavljati sitniš u čarapu, odlučiš urediti još dva dvorca. Nemaš ni petka ni svetka, raspadne ti se brak, nemaš ništa svoje i potom kad ti život počinje biti vječni suton, pozovu te da predaš poreznu prijavu.

- Ali, sam si izabrao svoj put.

- Jesam i to put u državi kojoj želim samo najbolje, a koja mi ne prizna investiciju, jer kažu nije moje, zaštitnu kamatu, jer ne zna se čije je, hipoteku jer, čekaj, to je naše! Nema dijaloga, a monolog koji bi trebao prihvatiti je u skladu s početkom smaka svijeta. Sve uništiti da uništiš i one koji smetaju, kako bi oni koji ostaju, a to su oni kojima mi smetamo, imali čistu situaciju novog doba, u kojemu će vladati oni koji su odlučili ostati - tumačim.

- Ne razumijem.

- Ni ja, ali mogu ti ponoviti.

- Čekaj, pa ti si pravi užas.

- Ne, nisam, ali "ono" je grozno, i zato sam nekada prozborio jezikom kojeg su mnogi razumjeli, da im bude lakše. Volim jednostavnost i praktičnost, a kad lupiš po stolu to ti je jako jednostavno, a praktično da i ne govorim.

- Daj mi opiši jedan moment tog tvojeg lupanja, molim te. Može li?

- Može. Stoje ti moje poslovne knjige poreznog karaktera, sedam mjeseci kod njih...

- Gdje to?

- U pregradskoj Poreznoj upravi, i u neodoljivoj želji mojih savjetnika u financijskom servisu da pogledaju neke situacije zbog potrebe da se žalimo na određena neosnovana rješenja, nazovem telefonom drage mi osobe i zamolim za termin za povrat istih. Ne danas, ali sutra dođite u podne, saznam i zadovoljan odgovorom počnem s psihičkim pripremama za sutra. Sutra ipak nazovem dva sata prije zakazanog termina, ne bih li ipak provjerio je li se štogod promijenilo. Sretan zbog poziva da dođem, uputim se po svoje miljenice, kad tamo u poreznoj, poreznjaka nigdje. Najvažnije je utvrditi datum, jer ako je prvi dan u travnju onda je to što nema nigdje nikoga duhovito, ali ako nije slučajno mjesec travanj, onda to može biti zabrinjavajuće. I eto, tako se desi gora solucija.

- Ne mogu vjerovati da nisi nikoga zatekao u kancelarijama?!

- Nisam ni ja vjerovao svojim očima, ali što onda. Nekada je istina grozna. Sjećaš se izraza od ranije?
- I dalje, što je bilo dalje? - nestrpljivo će duhica.
- Čekao sam i čekao, a onda prošetao kroz nekoliko spojenih i prohodnih kancelarija i naposljetku u posljednjoj našao cijeli tim. Timovali su ti nad mojim knjigama, dok su fotokopirke umnožavale stranice za financ-timsku arhivu. Složni rad uspaljenih najsvjesnijih izvršioca tajnog zadatka sada su promatrala dva oka, koja nisu mogla vjerovati da se to pred njima događa. Samo sam mogao jedno, jer moje prisustvo nikom nije smetalo, a možda me nisu niti primijetili - udariti po stolu, jer ni pristojan pozdrav nije dobio odgovarajuću jeku. Jesi li se kada igrala "leti-leti"? Kad kažeš avion pa svi podignu ruke u zrak, tako su i moje Zagorke digle ruke, samo još malo više. Reci mi sada na ovo, tko se trese i predaje bezrazložno u paničnom strahu?
- Onaj koji...
- Koji je to, no, reci!
- Dobro, to je jasno, a što je bilo dalje?
- Pokupio sam knjige, pozdravio se i otišao, bez da sam im ostavio i za kavu.
- Zašto spominješ kavu?
- Zato što ljudima želim dobro, a kava je, znaš već... Kofein nije zdrav.
- Kada si još pukao?
- A kad nisam. Ma daj, šalim se.
- Ali, bilo je toga dosta - moja će izgleda, dobro upućena sugovornica.
- Bilo, pa prošlo - odgovaram.
- Da, ali s posljedicama - na to će ona.
- Sve ima svoju cijenu - uzvraćam.
- Ali, nekada je cijena viša nego bi trebala biti?
- Kavaliri časte - odgovaram galantno.
- Što ti najviše smeta kod financa, kako ih ti zoveš?
- Smeta mi što su me prilikom posjeta, kada su se u Bežancu nalazili njemački ministar financija i naš ministar u to vrijeme, gospodin Prka te gospoda Iveković i Perković, informirali kako ću ja moći jednostavno financirati adaptaciju dvoraca jer će novi zakon prepoznati općenacionalnu vrijednost moje investicije. Kasnije, uočivši da me ipak zakoni zaobilaze, otišao sam na razgovor kod šefa poreza gospodina Perkovića. Ljubazno primljen, dobio sam informaciju da mi ne trebaju olakšice, jer su moji troškovi kod investicije toliko veliki da premašuju prihode pa uz amortizaciju jednostavno oporezovani dio i ne postoji.
- I dalje?
- Krapinci odbacuju knjige, jer rekao sam ti već i ranije, ne priznaju amortizaciju, niti investiciju, niti išta drugo, a uz to i sve što od materijala za nužno održavanje dvorca stavljam u knjige, bacaju mi van, pa mi još za to povećaju porezno terećenje, koje si pak sami naplaćuju nenajavljenim blokadama žiro-računa. Uz još izmišljene druge poreze iz godina koje sam ti obrazložio s legalnim oprostom plaćanja. Pogađa me i to što mi naplaćuju putokaze kao reklame na cestama, a u zakonu lijepo piše da oni ne podliježu plaćanju takse na reklamu, jer su to oznake kojima se označavaju objekti od posebnog kulturnog značenja ili tako nekako. Prve godine ih izbroje, a onda kada ti ih pola nestane zbog nemarnog cestara ili klinaca koji nemaju druge zabave osim vandalizma, ili neke i sami maknemo, finansi, deru i dalje po broju koji njih zadovoljava, a kada se pravovremeno žališ žalba nije bila u roku, jer kad će biti zaprimljena, određuje Marica koja je zato tamo i plaćena za to. Kaj ne?
- Čuj, pa to je grozno i ti si sve to tako lako sada bez ljutnje izustio?
- Jesam, a kaj bum na tebe vikal, a bogme ne isplati se više ni na njih vikati.
- Kaj buš, onda, prestal?
- Davno sam ja prestal s galamom, samo znaš, raniji dojam ostaje pa je njima Siniša sinonim za sve najgore.
- Ma daj, kaj veliš!

- Najgore se i desilo bez galame, kada sam prijavljen policiji da sam prijetio ubojstvom, i još tako, ali zbilja groznim stvarima da ih ne želim izreći.
- Misliš li to na aktualni slučaj sa Slavicom Kamenečki i njenom tajnicom?
- Da - odgovaram.
- Kaj je zapravo bilo s tom prijavom?
- Ako sam dužan, znam da moram platiti obveze, ali kaj ako meni nisu drugi platili, gdje da uzmem?! Ali, blokirali su me bez veze i razloga po tko zna koji put.
- Kako sam danom prisilnog i nenajavljenog čišćenja računa, namjeravao platiti nužni pokrov za dvorac u Gornjoj Rijeci, upozoren od banke da je Porezna uprava imala veliko pospremanje, bio sam slobodan nazvati gospodu Hlupić u Pregradu, a koja me po sistemu "nisam ja upućena", uputila na županijsku pročelnicu Slavicu, do koje se može doći, uspostavilo se kasnije, samo na sudu. U istom danu nekoliko puta, a onda u nekoliko narednih dana bezbroj puta, odbijen u molbi da me se primi samo na razgovor, požalio sam se u zagrebačku fotelju. Gospodin Perković me teškom mukom saslušao, toliko teškom da je vjerojatno pod teretom oslonio slušalicu na stol kako bi lakše izdržao znanu mu jadicovku o obnovi dvoraca, a ja osjetio i neku korist, jer sam imao neprekinuti monolog sa stolom koji je sve najbolje i razumio, ali nije bio u stanju pomoći - s mučninom se prisjećam svega.
- Friziraš stvari na čudan način, vjerojatno i imaš toliko simpatija kod ljudi koje, čini se, bit ću blaga, pomalo i vrijeđaš.
- Nije mi namjera nikoga uvrijediti, a i Bog mi je svjedok da nisam niti zlopamtilo, niti osvetnik, niti da se borim samo za svoje ciljeve, ali što kad ne podnosim nepravdu, nemarnost, nečovječnost i ostale bratiće i sestrice prethodnim riječima.
- Što je bio odgovor u ministarstvu?
- Na molbu, da uz moje prihvaćanje izmišljenog duga, samo ostvarim pravo na odgodu, odnosno, obročno plaćanje duga, što su me poučili da tražim u samom Ministarstvu, dobio sam negativan pismeni odgovor. Istoga dana kada sam i bio osobni svjedok da su neki južni Hrvati ostvarili u cilju sanacije dugova, dakako kreditne linije, od Ministarstva financija na iznose koje je teško i zamisliti pa i izgovoriti.
- Po tvojim riječima, ti si imao ili imaš one koji te i prihvaćaju u redovima Ministarstva?
- Da imam ih.
- I onda?
- Naišao sam na skamenjenog gospodina...
- Jesi li ti malo umoran pa ti se nešto pomiješalo ili si već u novoj epizodi?
- Sreo sam u jednom CD-shopu šefa poreznjaka - odovaram.
- I kaj je bilo?
- Pa, rekao sam ti!
- Promijenio je agregatno stanje? - duhovito će duhica.
- Da, čak dva.
- Čekaj, kako dva?
- Prvo se skamenio, a potom ispario! Ha, ha... - nisam mogao suzdržati smijeh, sjetivši se toga.
- I više se nije pojavio?
- U mojem životu izravno nije.
- A da se pojavi?
- Neka se pojavi.
- A prijava od Slavice, što je s njom? - želi doznati moja znatiželjnica.
- Čekaj, ljepotice prozorna, prvo moraš upoznati ministra Škegru!
- Ima li on dobrih strana u tvojem slučaju?
- Da, svakako ima.
- Ne mogu vjerovati da ti to priznaješ.

- Problem moga života je i u tome da ja toliko nevjerovatno nestvarno živim da me teško u svemu prihvatiti i shvatiti pa čak mi i vjerovati.
- No daj, molim te pohvali Škegru, po čemu ti se svidio?
- Nisam rekao da mi se svidio, već sam rekao da ima dobrih strana.
- Ja ću ostati vječni duh ako me tako nastaviš držati u neizvjesnosti! - nestrpljiva je duhica.
- Dobra mu je, na primjer, desna strana.
- Zašto desna?
- Pa s te strane obično mu se nalazi gospođa Vokić, jer znaš, kavaliri stavljaju drage i važne osobe s desne strane.
- I to je to?
- Nije.
- Nego što je to?
- Dobra stvar je to što mi je gospođa rekla dok je bila ministar prosvjete, da sam nevjerovatno nadaren i da je moja najveća nesreća što nemam ovaj dvorac Bežanec na Širokom Brijegu, jer bi onda za njega cijeli svijet znao, a i ja bih vjerovatno imao neku korist!
- Krasno, a što je rekao ministar Škegro?
- Ništa.
- Pa zar nisi razgovarao s ministrom financija?
- Ne, ali jesam s potpredsjednikom Vlade.
- Koji je pak sad taj? Što ti je on rekao?
- Pa, Borislav Škegro. Rekao mi je, ustvari, nije meni nego sebi, da sam ja najveći utajivač poreza u državi.
- Znaci, ministar je i popredsjednik Vlade?
- Da, vrlo je jednostavan i praktičan.
- Zašto?
- Dvije dužnosti, a jedna fotelja. Ekonomija, razumiješ?
- Ne baš.
- I ne treba ti, lebdi ti i dalje - uzvraćam.
- Dobro, vratimo se na proces. Je li ti tko pomogao?
- Da, roditelji.
- Kako, kad ti je otac pokojni?
- E, moja duhice, nije baš tako.
- Pojasni! - gotovo će naredbodavno moja noćna sugovornica.
- Tata živi u meni, a naslijedio sam i gen tolerancije, bitan za nastavak priče.
- Dobro, razumijem te, fali ti ponekad oslonac, kojega bi i kad bi ga imao odbijao, jer si jednostavno solist. Izabrao si najtežu dionicu i nastupaš. A publika su neprijatelji. Biti prihvaćen od neprijatelja velika je stvar, jer možda ti je moćan neprijatelj ponekad bolji i od prolaznog prijatelja.
- Imaš pravo, a dobro je i to da za isti prekršaj ne možeš dvostruko odgovarati.
- Čemu sad to? - pita duhica.
- Recimo da si ti ubačena špijunka iz redova onih koje ja kritiziram i naprimjer, prijaviš me ili još gore predočiš im snimku kao dokaz. Ne bi ništa postigla, jer sam ja to već svima pojedinačno više puta objasnio, što osobnim kontaktom, što kroz medije.
- Ma daj, tko će tebe prijaviti, svi te već poznaju, a i da ti netko i stisne prijevremeno zatvorsko umirovljenje, napravili bi ti najveću uslugu. Ali, jao tebi u zatvoru! - gotovo će uvrijeđeno duhica.
- Znaš li ti da sam ja bio u zatvoru?
- Znam ja mnogo toga, ali mi je simpatično čuti od tebe tvoje gledište događaja - odgovori ona.
- Probat ću biti kratak. Još početkom 1987. u "Crvenkapici", gostionici koju sam vodio u obiteljskoj kući, jednu večer imali smo veselu večer. Od Vardara pa do Triglava, pa malo naglo probuđenim Banom do Pešte i okolice, pa konačno s Rajskom Djevom Kraljicom Hrvata na sud. Tko je bio prvi

glas, drugi ili bas bilo je skroz svejedno, jer se ocjenjivalo i nagrađivalo zbornu pjevanje. Ne gine mi dva mjeseca, a moglo bi ti i gore, dokaže li mi se upotreba dirigentske palice. Sreća u nesreći, sudac je bio jedan od dobrih Leskovara, i još k tome Hrvat. Nije bilo dovoljno dokaza i prijava milicionera Pere je propala. No, vrebao je od tad naš Pero, zvani i štetočina, novu priliku i skoro smo mu sami pomogli da uspije. Dok smo se na sudu branili da nismo pjevali, on isticao: "Druže sudija, jesu, jesu". Stvar smo po oslobađajućoj presudi promijenili u "jesmo, jesmo", što ga je toliko iznerviralo u jednom danu da ne samo da je obnovio proces saslušanja nego je i gotovo uspio dokazati našu krivnju. No hajde, za utjehu, ostala mu je jedino mržnja i poriv za osvetom.

- Dobro, a kada si dospio u zatvor?

- Nešto kasnije, ali ipak još u prošlom, Perinom vremenu.

- Razlog?

- Nesporazum. Proveo sam dan s glumcima Borisom Dvornikom i Reljom Bašićem, a od toga s Dvornikom nešto duže, odnosno, dugo u noć. Snimala se, naime, u Toplinskim Krapinskim (kako Dvornik zove Krapinske Toplice) serija gdje su svoje uloge imali i gospodin Sagner, Bata Živojinović, Burduš i ostala svita. "Crvenkapica", korištena također za snimanja, poslužila je tom prigodom i za sklapanje poznanstava i eto, odigrala opet još jedan od tisuća važnih momenata u mojem životu. Provodio sam bezbrižno dan, veći dio u vinskom podrumu Popovec, i ne sluteći da će me rastanak s tada napitim prijateljem odvesti u zatvor. Sjećam se da sam se dovezao skoro pred kuću, kad mi se auto ugasio te ga više nisam mogao pokrenuti. U pijanom stanju koje su prepoznali moji ukućani, odbili su mi izaći u susret i pomoći pa je uslijedila refleksna reakcija izljeva bijesa, i pokušaj da zaustavljanjem nekog automobila u prolazu nađem ekipu koja će mi pomoći. Bezuspješno sam gubio vrijeme tako na cesti, dok se konačno nisu pojavila svjetla, koja su se i zaustavila. Tri milicionera, dobro mi znana, koje sam ja toliko puta počastio, da sam njihov poziv da uđem u milicijski auto protumačio kao šalu. No nije bila šala i ja sam ti začas završio u zatvoru. Sretan Perica, koji je bio dežurni jer više nije smio napuštati prostorije, zato što je teren za njega bio pretežak, došao je na svoje. Siniša u gajbi, ali u gajbi koju sam iskoristio za najavu promjena koje su se u političkom smislu nešto kasnije i dogodile.

- Reci, raci što si im radio? - nestrpljiva je bila moja duhica.

- Pjevao oslobodilačko-utješne pjesme, sentimentalnog ustrojstva, uz često ponavljanje refrena kao što su "Ustani Bane", "Još Hrvatska ni propala", itd.

- I nisi se bojao?

- Toliko sam bio povrijeđen, da mi je bilo svejedno!

- I dokle je to trajalo?

- Oslobodili su me ujutro, jer su stranke počele dolaziti u administrativne referade pa je moje pjevanje budilo preveliki interes auditorija, a smetalo je to u to vrijeme dobro uhranjenog komandira, koji je na poslijetku još odslušao moju jednosatnu misu kraj svih otvorenih vrata nasred nove policijske stanice u Pregrade.

- I nisu te...

- Nisu, ne znam zašto, ali nagađam.

- Dobro, je li ti to danjašnja vlast uzela kao dobro?

- Za ovu sam vlast ili bolje, državu, napravio mnogo kvalitetnije pomake u ponašanju, ali vjerojatno još nije vrijeme da se to verificira.

- Zanimljivo, ali nisi završio priču o Slavici Komenički?

- Na postupke koje sam ti opisao žalio sam se izravno predsjedniku dr. Tuđmanu.

- Svaka čast! - s divljenjem će duhica.

- Predsjednik je predao predmet na obradu svome savjetniku dr. Kajfežu, a moj susjed i nekadašnji idol zbog dvora Miljane, kojeg je vještinom uspio urediti još 1980 godine., u sistemu koji baš nije bio naklonjen sličnim iskoracima, započeo je novu stranicu doktorata, pod nazivom: Kako da u Zagorju pomogne susjed susjedu?

- Kaj je to tak teško, da treba za to doktorat?
- Da je lako, nije. I pokazalo se tako. Ali i da je moguće, nije baš još uvijek sigurno, osim kaj je jasno svima nama, da nikad nije nekak bilo da nekak nije bilo, te da nikad nikak i nebu da nekak ipak nebu.
- Uh, teško te je razmeti!
- Baš kak i sused suseda v Zagorju. Ali znaš, jedan sad već pokojni, ali za vječno sa svojim mestom u našim srcima, Jura Kantocij je znal više put ponoviti: "Jednog dana bu Bog dal da bu vrag sve zel, samo treba počekati!"
- Kaj si to spomenul u kontekstu susedskih odnosa?
- Ne, to sam spomenul, jer sam se setil čovjeka koji je bil prijatel celom svetu.
- Mnogo držiš do priateljstva?
- Previše vjerujem ljudima i mnogo puta zbog toga nasjedam, ali kad prepoznam i zericu dobrote koju mi netko usmjeri, memoriram to, i čekam trenutak u kojem to višestruko vraćam.
- Kajfež ti nije pomogao... - provokativno će duhica.
- Možda su njegove namjere bile pozitivne, ali rezultata nije bilo. Mislim da je tu možda izostao autoritet. No čudi me da je kao župan činio niz propusta, a svojom galamom otkrivao neznanje u bezizlaznim, a zapravo najjednostavnijim situacijama. Za pohvalu, ipak se sve svodi da mu je jedini interes političke županijske fukcije bio gruntovni upis Miljane u svoje vlasništvo, što je teškom muko uspio.
- Bilo bi mu lakše da je i tebi pomogao?
- Naravno da bi, pogotovo što bih mu ja u Zagorje doveo golf investitore, što je vrlo dobro znao, jer je navodno i kompletan elaborat koji sam mu dao odnio pokazati predjedniku Tuđmanu. Bilo je to još 1993., a do danas nisam dobio odgovora.
- Onda se ti s pravom ljutiš na njega zbog zapostavljanja?
- Ne, ni govora, ne ljutim se na njega, već na sudbinu, premda možda ni to ne bih trebao.
- Što sad hoćeš reći time?
- Vidiš, što je manji opseg rada, to se možeš više posvetiti sebi u organizaciji slobodnog vremena. To mi i najviše fali, pa čemu da onda uređujemo i gradimo Zagorje, kad ću morati tim još više sudjelovati sa svojim radnim aktivnostima?
- Nije li to korektno za kraj u kojem živiš?
- Kaj ti milostivice misliš, da sam ja ili bih morao biti jedini bedak, predradnik u Zagorju? Nego, znaš, moram ti priznati da se nekada igram pravog detektiva da bih uredio stvari kako treba. Na primjer, da bih se mogao braniti od ponekad toliko razjarenog i bez razloga bijesnog Kajfeža, ispitao sam posebnim kanalima cijelu njegovu prošlost. Tri dana sam boravio u Mariboru, provozao se kroz koprivnički kraj, razgovarao s ljudima iz Švicarske i još, naravno, ima toga.
- Ti se držiš načela: uči od neprijatelja, da bi ga lakše pobijedio.
- Nikoga ja ne želim pobijediti, ja samo molim da mi se da da radim i stvaram! - odgovaram odlučno.
- Zašto se ne uključiš u politiku, možda bi ti tako bilo lakše stvarati? - pomalo me pecka moja sugovornica.
- Što će mi politika! Ja znam da mogu živjeti od svojeg rada!
- Razmisli malo, možda si brzoplet, jer bi iz te pozicije mnogo lakše sredio neke stvari, a i u Poreznoj upravi...
- Znaš, ja želim živjeti u državi u kojoj ne treba ništa sređivati ovako ili onako, već gdje su odnosi između ekonomije i politike definirani! - odlučan sam u svome stavu.
- Ali, tamo na mjestu, gdje bi ti možda nešto uradio bolje od drugih, sada sjedi netko tko kvari. Ne trebaš li možda, ako želiš napredak, razmišljati i o osobnoj grešci kojom dozvoljavaš da sistem vozi pod kočnicom, a izgleda i u rikvercu?
- Čuj, ti kao da me pokušavaš na nešto nagovoriti? - reagiram buntovno.

- Znam ja da ćeš ti pravodobno i sam shvatiti neke stvari, ne treba tebe nagovarati, premda hiniš da voliš savjete, a time bi se samo pokvarila stvar koja će ići najbolje sama od sebe.

- Dobro, dobro diplomaciju simpatična.

- No, hajde ti pak diplomato nad diplomatima, reci mi što je Predsjednik učinio za tvoj slučaj sa Škegrom?

- Saznao sam od gospodina Šarinića, koji me posjetio u dvorcu, da je dr. Tuđman na mojoj strani te da je i sam rekao da je smiješno mene nazivati utajivačem poreza, kad uređujem dvorac te da on sam svhaća koliko je to mukotrpan rad. Mnogo toga saznao sam ti ja od ljudi iz prve linije, ali su druga i treća još bolje djelovale.

- Kako si onda unatoč potpori Predsjednika, optužen od pročelnice Porezne uprave?

- Vrlo lako. Misliš li ti da sve karike štimaju od gore prema dolje? Zar ne znaš za igru pokvarenog telefona?

- Kaj tvrdiš da je sve bila namještaljka? - sumnjičavo će duhica.

- Da, bila je. To je pokazao i sudski proces. Evo ti kronologije. Prvo sam blokiran jer nisam platio porez za period za koji i nisam trebao, onda ljubazno molim za razgovor, jer želim pojašnjenje i savjet, no uporno zovem, ali nitko ne želi razgovarati. Odem do gospodina Perkovića i samo još pogoršam stvar. Nakon toga, pišem pritužbu gospodinu Škegri, koji ne reagira, molim odgodu plaćanja, ali bez uspjeha. Naposljetku tražim pomoć od Predsjednika države, jer zašto ne, kad obnavljam tri dvorca! Kajfeš me pozove u Miljanu da me informira da su na mene svi ljuti, a pogotovo Škergo, koji tvrdi da sam ja najveći porezni utajivač. Nakon toga mi Kajfež mi sredi kratkoročni kredit u Krapini od 200.000 DEM, s kamatom da se smrzneš te time završi proces, jer banka plaća moj izmišljeni dug. Međutim, uprava me zaboravi odblokirati i to onda traje i traje, a ja zovem i zovem. Nakon pedesetog poziva, dolazi policija na osnovu prijetnje pročelnici, a ja zovem pred policijskim inspektorom upravu te ispadne da oni mene vrijeđaju, a ne ja njih.

Da apsurd bude veći, za isti poziv pred svjedokom policajcem koji je i napravio zapisnik o tome, ponovno sam prijavljen te državni tužitelj pokreće krivičnu prijavu. No svjestan da nisam nimalo kriv, uz odvjetnika pozivam i novinare te uz cijelu zbrku i nezadovoljstvo prisutnog suca, tužitelja, pročelnice, tajnice, koja je sve u svojoj zakočenosti i zakuhala, izborim veliku pobjedu, unatoč pristranosti državne ekipe. U konačnici trijumfiram, jer me sudac oslobada optužbe, zato što je bilo neminovno vidjeti da su se svi u lažima toliko zapetljali da im ni sam sudac više, da je i htio, nije mogao pomoći. Presuda je glasila: "Troškovi postupka padaju na državni proračun!" Prekrasno pomislim, tko to puni taj proračun, kad se njime tako raspolaže, da ne pada opet na moj teret i ostalih nedužnih poduzetnika? Zar ne bi to trebala platiti tužiteljica iz svog džepa ako je to njezina greška, a ne opet da se ruka posredno, dakako, zavlaci u moj džep? Zar taj sistem u kojem te kadija i tuži i sudi, nije trebao otići u zaborav već odavno?

- Nemam komentara, ali hoću reći da zbilja rasipaš energiju.

- Daj, molim te, zamisli kasnije sekvence, u kojima Uprava prihoda zabranjuje Televiziji da objavi ishod procesa ili pojedine novine toliko ublaže težinu procesa, da ispadne skoro iz teksta da ja nisam osuđen, ali je ipak za sve vidljivo da sam kriv.

- Manipulacija medijima, hm - dodaje zamišljeno duhica.

- Da, događalo se to i ranije već više puta.

- Sjećaš li se koliko si puta bio na sudu kao okrivljenik?

- Ha, ne mogu ti to izbrojati tako brzo, ali mnogo puta. No najčeće sam izvukao pobjedu, zapravo, skoro uvijek kad sam se branio sam.

- Da li se situacija u odnosima poslije dobijene bitke promijenila?

- Neznatno, ali razgovarao sam s potpredsjednikom Škegrom na jednom svečanom primanju u Predsjedničkim dvorima, gdje mi je obećao da će doći u dvorac te još da će mi pomoći oko Gornje Rijeke. Ali vjerojatno opterećen obvezama, to nije stigao, no nadam se, možda će doći.

- On je prije bio u dvorcu? - znatiželjno će duhica.

- Da, više puta i kao vođa raznih delegacija, ali i privatno s obitelji.
- Što ti misliš, inače, o njegovom radu na čelu financija?
- Pogrešno ga svi optužuju da je kriv za PDV. Nije samo on, nego je to najveći promašaj Vlade. Ja samo želim reći da žalim ljude koji sjede na funkcijama i koji sprovode naplatu, na primjer, PDV-a bolesnima na lijekove, gladnima na kruh, onemogućavaju izdavačku djelatnost, oporezuju dječje proizvode, a o turizmu da i ne govorim. Nedavno sam čuo stravičnu priču, da je jednom bolesniku poslan lijek koji život znači, iz inozemstva avionskom pošiljkom. Vrijednost lijeka bila je 5000 DEM, što je netko vani i platio, ali pacijent koji je dopuzao do šaltera da ga podigne nije imao 1200 DEM za PDV, pa mu je unatoč kratkome trajanju valjanosti lijeka, bilo sugerirano da ipak ode umrijeti na neko drugo mjesto. No zato je netko drugi došao po svoje dijelove za avion i nije trebao čekati u redu da plati PDV, jer za avione to ne treba! – govorom, ne mogavši suzdržati bijes i gorčinu.
- Dobro si informiran - veli moja duhica.
- Zar ne živim u hotelu, ne krećem se među ljudima, zar se uopće o nečem drugom u ovom društveno-socijalnom trenutku i razgovara nego li o tome kako opstati? I to na pragu, nekoliko dana do početka novog tisućljeća.
- Siniša moj, kad bolje razmislim pa ti si pravi mučenik, misionar, koji u svem nezadovoljstvu, koristeći čudnovati periskop da bi preskočio vrijeme u kojem živiš, vidiš perspektivu zadovoljstva u novom vremenu! - pretjeruje ona s komplimentima.
- Dobro se dobrim vraća, a pozitivno veže pozitivnim i ne može stalno kišiti, jer jednom oblak mora presušiti pa tako i lošu politiku mora zamijeniti bolja, pa još bolja, pa bolja od bolje, i naposljetku dolazi najbolja. A onda su novostečene vrijednosti prepoznate, da tu dobiju svoje mjesto i kategoriju. Treba biti samo uporan i strpljiv, i neprestano graditi i održavati svoje gnijezdo.
- Vrlo si izravan i doimaš se kao čovjek koji se ničega ne boji.
- Naravno da se ne bojim. Više toga znam u svakoj situaciji što mi je činiti, nevjerojatnu intuiciju posjedujem, a da znaš i događa mi se jednostavno da u mnogim, čak i vrlo složenim situacijama, ne da samo predosjećam, već i vidim kraj. Znaš, vrlo je važno da me prihvatiš kao čovjeka, kako se u narodu kaže, bez putra na glavi. Izuzetno sam čist, i ne namjeravam si bilo kada dozvoliti i najmanju greškicu kojom bih mogao naštetiti svojem imenu. Ponos mi je na prvom mjestu, iako nekada zbog samog isticanja kao takvog, imam određene gubitke. Život ne doživljavam materijalno i takve vrijednosti mi nisu prioritet, već me više ispunjavaju djela, kojim doprinosim široj zajednici pa sam se vjerojatno zato i odlučio na to robovanje u dvorcima.
- Ne želiš odustati od započetih projekata revitalizacije dvoraca?

- Ne i to ne zbog časti, već zbog želje da pomognem u podizanju ugleda svoje domovine, ali i da pomognem regijama u kojima se nalaze. Žalim jedino što su me onemogućili da već budu gotovi i otvoreni, ali što ćeš, važno je da smo živi i da je pred nama novo bolje vrijeme, s više tolerancije i prihvaćanja dobrih ideja.
- Čuj ti, moj podstanaru, koji si se tako jednostavno uselio u ovaj plemićki hram, sutra ti je naporan i težak dan, hoćeš li da ponovimo što ti je za činiti po rasporedu?
- Ne, ne treba. Sve imam pod kontrolom, nego ja bih tebe nešto pitao, a to je - kako je to biti duh i još k tome simpatičan ženski duh?
- Što ti o tome misliš?
- Ne znam, ali me zanima zašto si ti baš ovdje, u ovome dvorcu?
- Dugo sam ti ja već tu. A tu sam zato što naprosto moram biti tu.
- Zašto moraš?
- Čekam nekoga.
- Ti znaš koga čekaš ili ti samo jednostavno čekaš zato što ti se čeka?
- Znam koga čekam i znam, isto tako, da mora doći.
- Prilično tajanstveno. No reci, jesi li se nekad poigrala s gostima u hotelu?

- S gostima nisam, ali jesam sa seoskim lopovom koje te potkrada, a jednom sam malo budnim držala i već usnulog noćnog čuvara, koji zna vani spavati u autima. Goste ti ne diram i nisam zato ovdje, ja jednostavno trebam samo dočekati nekoga i to je sve.

- Je li to netko od bivših vlasnika ili iz obitelji vlasnika? - raspaljivala se moja znatiželja.

- Budi dobar i nemoj biti toliko znatiželjan. Saznat ćeš na vrijeme o čemu se radi, kada za to dođe pravi trenutak.

- A ono dijete u podrumu? Ima li Vas još?

- Nema, a mali je vrlo drag i zaigran. I to je sve. Ono što i sam znaš, cijeli ti je dvorac ispunjen pozitivnom energijom i to ti je razlog što ti se gosti stalno vraćaju, jer im ovaj prostor za odmor posebno odgovara. No ti poznaješ ljude koji ti o tome mogu pričati, a već si dosta čuo. Uostalom, oni su ti vrlo naklonjeni i zato su uz tebe. Sjeti se samo kako te Vlado digao iz bolesničkog kreveta dok si bio u bolnici "Rebro" i unatoč svim eksperimentima liječničke ekipe, koja je bila bespomoćna. Tu je i drugi prijatelj, kako ga ti nazivaš, primarijus iz Zagreba koji ti hoće dobro, a i mnogi ljudi su uz tebe i žele ti dobro, tako da ako te netko malo i osiromaši energijom, dobiješ dosta iz dobrih izvora.

- No hajde, reci mi još, zašto mi se nisi ranije javila?

- Sve u životu dolazi u svoje vrijeme, sve je određeno nekim zakonitostima i dobro je da nisi previše znatiželjan. A sada priznaj i sam sebi da ti se uvijek i u najgorim situacijama otvarao put po kojem si našao izlaz. Ponekad si pokušavao pobjeći s određenoga puta, ali nije ti uspijevalo pa si se vraćao, i sad znaš da osim zacrtanog, ne treba tražiti više ništa drugo. Sve lakše i lakše ćeš prepoznavati život i nove situacije u njemu, jer sam si svjestan da se tvoje učenje uz rad pretvaralo u čvrsto stečeno znanje, a uz iskustvo koje je iza tebe, ti danas u 39. godini prelaziš već u mudraca. Mnogo si postigao iako si stalno kočen i sputavan, ali zadatak ti je još vrlo opsežan, zato samo naprijed, a tu je negdje uvijek netko tko će ti pomoći da kročiš kako treba.

- Čovjek je prije svega društveno biće i u tom odnosu među ljudima, prekrasno je kad se u prepoznavanju pojedinaca dogodi prijateljstvo, a najljepše je pak, kada se dogodi ljubav, ako se radi o suprotnom spolu. No noćas je započeto druženje između mene, koji znam koliko sam star, i tebe kojoj, moglo bi se reći, godine i nisu baš tako značajna stavka.

- Ne razmišljaj o godinama i ne opterećuj se, već čini dobro i živjet ćeš vječno, a naše tajno prijateljstvo neka bude zasnovano na mojoj pomoći tebi dok živiš sam, jer se i ti moraš nekada nekome povjeriti, a do sad ili nisi imao kome, ili te oni kojima si i pokušao nešto predočiti nisu razumjeli.

- Fasciniran sam i utješeno, my dear duhica. Ali, kako se ti zoveš?

- Moje ime nije ti važno, jer imena se i tako dijele da bi se lakše raspoznavali, a u tvome životu ja sam ti jedina, pa što će ti onda oznaka za mene. Zovi me kako hoćeš.

ČETVRTAK

Telefon zvoni, pogledavam na sat iznad kreveta, kazaljke označavaju sedam, javljam se i Dubravka s recepcije potvrđuje da je sedam sati, što već znam, ali molim je da me nazove za sedam minuta.

Žurim zaspati još tih nekoliko minuta, ponovno zazvoni:

- Šefe, žao mi je, ali vrijeme je protiv Vas, morate ići.

Uključujem kamere da vidim što se događa u kući, teturam u kupaonicu, na uključeni interfon razgovaram s personalom, koji već ima niz pitanja. Posljednje upute prije pokreta za Zagreb i već jurim u ogromnoj plavoj limuzini, nabavljenoj da bismo mogli udovoljavati i najzahtjevnijim gostima, a paralelno se i reklamirati, jer takav ogromni i reprezentativni Cadillac budi veliko zanimanje. A zašto baš u grad tim autom? E pa, najlakše ga je parkirati, jer gdje god bio ostavljen, uvijek čeka, jer ga "pauk" ne može podignuti, znam često u šali predstaviti njegove karakteristike, ali ipak ožalošćen, razmišljajući o pravom razlogu koji me ponovno odvodi na mjesto jučerašnjeg sudara.

Milijuni su prijeđenih kilometara iza mene, u vozilima od autobusa, kamiona, svih vrsta luksuznih automobila pa do zaprežnih kola i fijakera. Vozač-profesionalac, kroz vojni rok u Sarajevu bio sam

jedini vojnik vozač, odlikovan ordenom za vojne zasluge u Rajlovcu 1980. Vozač autobusa godinu dana bez okrznuća ili osobni vozač generala Ćemalovića, načelnika svih ondašnjih vojnika plavaca s prekrasnim, u to vrijeme moderno opremljenim, plavim Fiatom. Nerado se sjećam vojske u prvom dijelu, pogotovo tri dana provedena u zatvoru u Beogradu, jer sam zbog malog špancirunga zakasnio na autobus za Kovin koji mi je bio odredište pa sam tako priveden, a potom i odvezen na kamionu pod ceradom u pedesetak kilometara udaljenu destinaciju na temperaturi od minus 27 Celzijevih stupnjeva. Činilo mi se da su to najteži dani mog života. Smrznut i neispavan, izmoren fizičkim radom u zatvoru, dolazim u taj garnizon u kojem su svi vojnici pristigli dan ili dva ranije, za mene generali. Ošišan na nulu, presvučen iz pamuka u odurnu staru i grozno bockavu odjeću, počašćen hranom koju nisam mogao ni okusiti, gnijezda savijenog u ogromnoj prostoriji s tridesetak kreveta na kat, pokraj velikog smrznutog

prozora, koji valjda nije dihtao ni kao nov, ugrađen vjerojatno prije Prvog svjetskog rata, a udaljen dvadesetak metara od male pećice na ugljen koja je više dimila nego li grijala. Dva mi je dana trebalo da se snađem te da bih izbjegao jutarnje dvosatno stajanje u redu na minus 30 stupnjeva, za malo margarina, vodeni čaj i krišku suhoga kruha, počeo sam svaku večer ili već u poslijepodnevnim satima raditi ekscese, potući se sa starijim vojnicima ili odbiti poslušati kaplara i slično. Kazne bi na moje zadovoljstvo usljeđivale i tako sam svako jutro lijepo čistio peći, ribao i glancao podove ili slagao krevete, ali istodobno bio na toliko željenom toplom mjestu. Radost mi je u dvomjesečnom boravku učinio tada najdraži susjed Milan Burić, koji je, sasvim nenadano, kao vozač špedicije prolazio kroz Beograd pa je eto, kao usput, navratio. Bio je to prekrasan osjećaj, prvi izlazak u grad i neizmijerna zahvalnost zauvijek. Drugi sretan trenutak bio je kada me prepoznao Darko Zaglozda, također naš Pregradčanin, a tada stariji u klasi od mene te mi kao instruktor objasnio da moram pasti na ispitu, ukoliko hoću otići odavde u prekomandu. Namjerno sam pred komisijom gazio sve što se dalo pogaziti, samo da što prije dobijem prekomandu i iako već s vozačkom dozvolom iz civilstva, uspio sam obraditi komisiju i tako se za čas našao u Sarajevu, koje sam ubrzo prihvatio kao dragi grad, pun prekrasnih ljudi i vrlo susretljivih vojnika.

Nezgodna i napeta situacija dogodila se u petom mjesecu te godine kada je umro predsjednik Tito. Svi su bili u žalosti, ali i u bojazni od mogućeg napada s Istoka. No brzo se sve smirilo te je vojni život opet postao donekle prihvatljiv, s time što sam neprekidno vozio, a tako stekao i koristio generalske beneficije u sjeni svog velikog šefa. Nepunih godinu dana je prošlo i ponovno sam se kretao po zagorskim cestama, jureći kao i sada prema Zagrebu, ali u kamiončecima, kojima sam odlazio u nabavu. Naravno, ne po auto-cesti kao što je to danas slučaj. Jednom sam doživio i veći karambol, udarivši u bankinu iz razloga koji mi je i danas ostao nepoznat, okrenuo automobil na krov, uz sitne posljedice šivanja glave. Inače, nekih drugih značajnijih sudara nisam imao, osim tih sitnih okrznuća.

Tako razmišljajući skoro stižem pred naplatne kućice u Zaprešiću, gdje ponovno uobičajeno jedna kolona kroz propusnu rampu polako protječe pa onda predamnom i zastane. U žurbi promatram kako dva poznanika lijepo ćaskaju, a biljeter s bradicom i ne razmišlja o nervozi koju potencira kod vozača, koji sigurno svi nekamo žure, a uz to da bi prošli tu rampu još i moraju platiti. Dođem konačno na red i da se malo ohladim, dobacim:

- Mladi gospon, nije baš zgodno da vi klafrate s prijateljem na ovakvom mjestu dok vas čak desetak automobila s inozemnim tablicama čeka u koloni!

Na to dobijem i odgovor da kaj me briga, a ako hoću baš znati, on je čovjeku objašnjavao kam da ide jer ga je to pital. No, dobro bi i bilo da je tako, ali auto je imao krapinsku tablicu pa je to bila malo neshvatljiva obrana, ali sad već jurim dalje i više ne razmišljam o tome.

Krećem prema dvorani "Lisinski", s namjerom da tamo ostavim osammetarski automobil, a potom prepješačim preko ceste do Palače pravde, gdje me čeka zakazano ročište na sudu. Stižem na vrijeme i tu nalazim svog više prijatelja nego li odvjetnika Borisa Pivca, koji mi pomaže da prođem što bezbolnije zavrzlamu s Martinom Jazbecom, direktorom "Šavrića". Taj me Jazbec veseli najviše na

svijetu, jer je dozvolio da sve novce od firme potroši na tužbe protiv mene, koje i onak gubi, ali pod savjetništvom svog odvjetnika Bićana, ne odustaje. Taj pak, veliki odvjetnik sumnjivog porijekla, jadan zbog zakona prirode koji mu nisu naklonjeni, uz to i umišljen, jer se nekoliko puta našao uz ministra kulture gospodina Božu, a to je jednom objavila i televizija kao reklamu za jedini odvjetnički ured u državi koji se smije reklamirati.

- Bok, Borise - srdačno mu stišćem ispruženu ruku.

- Kaj to znači, pa ti si došiel na vrijeme - začuđeno će moj odvjetnik.

- Znaš ti da ja ne propuštam zadovoljstvo sresti Dudekovog suseda! - govorim glasno.

- Sve si mislim da je i njemu tebe već preko glave - odgovara Boris.

- Nemre bit, kad on mene stalno tuži. To znači da me hoće stalno blizu sebe!

- Tuži te on da zeme bedastom Jazbecu novce! - tvrdi Boris.

- Samo, moglo bi se desiti da dela i za slavu, jer Jazbec i ne bu dugo. Firma mu je skroz gotova.

- A kaj tebe to briga. Ti delaj svoje i pusti ih na miru - savjetuje mi Boris.

- Evo nam velepoštovanog preuzvišenog i vrlo nadarenog glumca - govorim Borisu i nastavljam, obraćajući se osobi koja dolazi - Kakvo zadovoljstvo, doktore Bićan, kaj ima dobroga?

Odvjetnik Bićan spušta mrki pogled, pokazujući strašnu nervozu.

- Gospon doktor, jeste li vi brat veterinar ili ste doktor odvjetnik? - pitam ga.

- Daj ga pusti, kaj ga zafrkavaš!- govori mi Boris.

- Čekaj, pa ja sam uvjeren da su on dva čovjeka pa nikad ne znam s kim imam posla. Sećaš se da mi je jednom rekel kada je bil na plenidbi s Trgovačkim sudom u onom zoo-dućanu prek puta tebe, da je on veterinar, brat od onog za koga ja mislim da je on.

- Daj pusti čoveka, još buš mu nateral infarct! - upozorava me Boris.

- A to kaj on meni naterava! Svaki put mi zeme jedan prozor sa šerapoljkom s dvorca kojeg uređujem pa ja gubim vreme a i imam troškove za njegov hir!

- Daj pusti! Budi u sudnici barem tiho, kad već znaš da smo u prednosti - strogo će Boris.

- Obraćam se kontra strani koja sedi i gleda si u zmazane cipele. Gospon doktor, a gde su vam krunski svedok gospon mladi tata Jazbec? - ne odustajem.

- Ti si lud, pa daj ga pusti već jednom! - nervozno će moj odvjetnik, a u taj tren daktilografkinja prozbori:

- Križanec - Šavrić!

- Dobro jutro, gospođo sudac - pozdravim.

- Dobro jutro, izvolite sjesti - odgovori i započne treću raspravu na kojoj se opet nije pojavio tužitelj, kojemu je poziv uredno odaslan, ali i vraćen, zbog nepoznate adrese.

Na pitanje sutkinje gdje da se pošalje poziv, Bićan smušeno odgovara:

- Ja ne znam... Moj klijent je, ovaj...

- Gospođo sudac, bih li ja prešel po njega, jer znam gdje je gospon? - nudim ja svoje usluge, dok Bićan prigovara nešto nerazumljivo.

- Nezgodno je da se tužitelj ne odaziva - odgovara sutkinja.

- Ja ću ga obavijestiti da slijedeći put dođe - nudi se Bićan.

- Gospođo sudac, kaj ne vidite da se ovi igraju i s nama i s Vama, ali i sa celim svetom? - pitam.

- Jeste li ga čuli? Jeste li čuli da opet vrijeđa i prijeti! - nervozno će Bićan.

- Daj se ti malo ohladi da te lakše razumijemo kad hoćeš nešto reći - smirujem ga.

- Ja, ja ovo ne mogu podnijet! Sutkinjo, poduzmite nešto, jer on stalno vrijeđa pa tako omalovažava i sam Sud! - pišti iz Bićana.

- Siniša, daj prestani! - ukorava me moj Boris.

- Mir, prije nego prekinem rapravu! - autoritativno će sutkinja.

Na tren nastane tajac, a sutkinja i dalje nešto diktira u zapisnik. Bićan je izuzetno nervozan, a na trenutak kao da je šmrknuo.

- Gospođo sudac, oprostite... - prekidam ljubazno sutkinju.

- Izvolite, gospodine Križanec.

- Oprostite što sam se slobodan obratiti, ali da biste li dozvolili da odem po rupčec za ovog gospona kaj stalno šmrče i cmizdri? – pitam, na što je Bićan počeo skakati po cijeloj sudnici i loviti se za srce.

- Ja odlazim, jer to što vi dozvoljavate, to je užas! - više razgoropađeno i okrećući se prema meni nešto psuje, radeći circus, koji mene i Borisa odlično zabavlja, dok smirena sutkinja u čudu promatra tu spodobu koja skače, upozoravajući nas sve zajedno da je dosta. No

prekida raspravu zbog nedolaska Jazbeca i obavještava nas da ćemo dobiti nove pozive na koji se mora odazvati i Jazbec, a obavijestit će ga, kao što je i obećao, njegov odvjetnik Bićan.

I tako na svoje pravdaško iskustvo stavljam još jednu rečku na sudskoj klupi, na već nepreglednom nizu sudskih rasprava. U velikoj žurbi zbog dnevnih obaveza, jurim prema automobilu oko kojeg se kao i uvijek, okupilo mnoštvo ljudi te ih ljubazno pozdravivši, razmišljajući kao i uvijek, o reklamama za dvorac, krenem put super-bake koja me jučer pozvala zbog suradnje i pomoći oko prodaje slika.

- Dobar dan, dobar dan gospodine Bežanec! - bio je veseli pozdrav kojim me dočekala super-baka.

- Dobar dan i hvala Vam lijepo što ste me pozvali - uzvraćam.

- Gospodine Bežanec, tako ste me obradovali svojiim dolaskom. Ja izuzetno poštujem što Vi činite, a odmah vam moram priznati da ste postigli nevjerojatan uspjeh i ugled.

- No, also dakle, puno Vam hvala! - odgovaram prepun ljubaznosti.

- Izvolite, uđite, pokazat ću vam zbog čega sam vas pozvala - govori i širom otvara vrata svoga stana.

Kratak susret, sa zahvalom na povjerenju, uzimam slike i pažljivo ih slažem u automobil te uz ispriku zbog velike žurbe pozivam posebno simpatičnu baku da me sa svojima posjeti.

Pojačavam gas i pretječem sve na što na cesti nailazim, naravno, ne ugrožavajući sigurnost prometa, ali čineći tu i tamo pokoji sitan prekršaj. U pravom čudu, prošavši naplatne kućice na ulasku na autocestu prema Zagorju bez čekanja, počinjem razmišljati o osjećajima za ruralnu panoramu koja se predamnom otvorila. Iako kao dijete odrastao u gradu, koji na mene ostavlja i kasnije utjecaj, uvijek kad bih ušao u ovaj pitoreskni, pitomi i vrlo zeleni ambijent, osjetio bih posebno zadovoljstvo. Kako je žalosno da to zeleno okruženje velike metropole nije kvalitetnije vrednovano ili iskorišteno, kako je smiješno da taj veliki grad Sljeme odvaja od ove blagodati, kao da ga želi sačuvati. Ne znam zašto, ali stalno razmišljam da bi jedan tunel mogao odlično izbalansirati interese ove ruralne i one urbane sredine. Razmišljanjem kao i ovoga puta gradio sam prosperitetnu viziju Zagorja, u zanosu uvijek rado doživljene percepcije. Koliko sam samo puta, na raznim skupovima, isticao ovu regiju kao Bogom danu, potaknut i osobnim porivom da pokrenem što brži interes da ona bude kvalitetnije predstavljena. Znao sam isticati da nam ju je Bog estetski odredio. U svom umjetničkom nadahnuću i raspoloženju, nevjerojatno i ocaravajuće, postigao je odnos između brda i dola, šuma i livada, razasuo tuda jezera i mnoštvo potoka, začudo, još uvijek čiste, ali na mnogo mjesta i tople i termalne vode. Blagodat je to u ekološkoj ravnoteži, prava kontinentalna ljepotica, za kojom se svi okreću, ali nitko je ne želi odvesti pred oltar. Nije za vjerovati da Bogomdana kvaliteta prostora nije proporcionalna shvaćanju i svijesti ljudi koji tu žive. Da li je današnji posao možda prepoznavanje koje će poboljšati status tako i politički značajne regije. Zar šezdesetak dvoraca, ovdje još koliko-toliko prisutnih ne ukazuje na podatak o visokom plemstvu, koje je ladanjski koristilo izabranu i prepoznatu podobnost naše ljepotice, koja nam, uostalom, daje i naše predsjednike.

Odjednom, u svom zanosu, trgnem se i naglo se zaustavim zbog prometnog policajca, koji me to svojom stop-palicom zamolio. Pogledavši na sat brzo izađem iz automobila i da skratim proceduru zbog vjerojatno rutinske kontrole, krenem prema policajcu koji je u to vrijeme već zaustavljao drugi nadolazeći automobil. Nudeći mladiću u uniformi prometne dokumente, kako bih što više ubrzao proceduru, izborim se za njegovu pažnju te u pozdravu osjetim da me je prepoznao uz nastupajuću nelagodu. Započnem razgovor te nametnem i dalje svoju potrebu žurbe, na što se mladi policajac krajnje susretljivo ispriča na smetnji i poželi mi sretnu vožnju, na što ja dodam da bi mi bilo bolje da mi je poželio - sretan dan. Na putu prema dvorcu, susrevši još nekoliko kontrola, konačno stignem u tako reći opsadno stanje, vjerojatno najčuvaniju zagorsku destinaciju tog dana.

Naime, u dvorcu je sve bilo spremno za prihvat protokalnih državnih delegacija, a moj dolazak ishodio je olakšanje kod personala od kojeg sam kroz pravi raport saznao situaciju u pripremljenoj fazi. Zadovoljan dosadašnjim radom mogega osoblja, pozdravivši se sa svim operativcima sigurnosti, a upozoren da je stigla i sanitarna inspekcija, uključio sam se u aktivno rukovođenje jednog, za našu kuću već uobičajenog momenta. Simpatično upoznavanje sa šarmantnim parom inspektora koji su već na prvi pogled otkrivali znalce struke, uputio sam vrlo kratkim, ali sažetim prijedlogom o zamišljenom načinu realizacije pripreme hrane i posluženja. Kako je sve jednostavno i može se brzo uraditi kad rade profesionalci! Prezadovoljan novim poznanstvom, razdoblje od obavljenog inspekcijskog pregleda do najave dolaska ministara i članova pratnje, iskoristio sam za ugodan razgovor sa sanitarcima o amaterskom odnosu njihovih zagorskih kolega. Svi smo se nasmejali mojim dogodovštinama, koje su najčešće završavale tjeranjem iritirajućih inspektora. Kulminacija je bila kada sam prepričao dogodovštinu, u kojoj su prethodno najureni inspektori htjeli svoj posao ipak obaviti uz policijsku arbitražu, a ustvari su mi doveli odličan auditorij pred kojim sam izveo monolog, kojim sam još više naglasio njihovu neupućenost i oskudno znanje.

- Oprostite šefe, ali čini se da je auto prethodnice već pred ulazom - upozorava me konobar Miro.
- OK, Miro, hvala - odgovorim i nastavim obrativši se inspektorima s molbom da bace još jedan pogled prema kuhinji, a ja krenem u posljednju ophodnju po već pripremljenim prostorijama, u kojima će se odvijati skorašnja aktivnost.
- Šefe, imamo još svega minutu do starta - ponovno će Miro.
- OK, stari moj, idem s tobom, hajdemo to napraviti. Uh, moj Miro, da ti znaš kak sam ja gladan. Jesi li ti siguran da mi ne bismo mogli kroz kuhinju prema izlazu?
- Bojim se da ne. Vidite da i kolega Veljko već ide po vas - odgovara Miro.
- Kaj je, Veljac? Kaj se dogodilo - pitam.
- Šefe, vas se čeka! - zadihano će Veljko.
- Koga imamo prvog - pitam.
- Ministra Granića - odgovara.
- Miro, uzmi ključ od apartmana 202 i ostani čekati pred vratima, a ti, Velimir, isto učini s 201 - govorim i izlazim pred dvorac obasjan podnevnim suncem, ispred kojega sa svih strana mnoštvo prisutnih iščekuje zaustavljanje ministrovog auta, koji je pod pratnjom upravo nailazio.
- Dečki, pazite da se tko ne krene otvarati vrata na ministrovu vozilu, jer to moraju učiniti djelatnici iz njegove pratnje. Budimo spremni na iznenađenje da ministar možda poželi do dolaska slovenske delegacije malo prošetati. Zauzmimo fleksibilan stav i idemo to napraviti - izdajem posljednje upute.
- Izgleda da nam je ministar dobre volje - veli Mlakar.
- A tko ne bi bio dobre volje kad dođe u našu čarobnu atmosferu - dodajem i krećem prema ministru vanjskih poslova Republike Hrvatske.
- Gospodine ministre, tako nam je drago da ste opet s nama. Dobro nam došli.
- Lijepo je doći k vama. Dobar dan, Siniša - uzvraća ministar Granić.
- Gospodine ministre, slovenskoj delegaciji treba još dvadesetak minuta, imate li u tom intervalu kakav prijedlog ili želju? - pitam.
- Joj, što je tu lijepo, malo ću prošetati - odgovara.
- Slobodan sam Vas informirati da je sve pod kontrolom i osobno Vam poželjeti uspješne pregovore.
- I do sad je ovdje bilo sve u redu. Nego, Siniša, kako napreduje obnova dvoraca? - zainteresirano će ministar Granić.
- Dobro, nije dinamika onakva kakvu bih htio, ali napreduje se.
- Najvažnije je da ste se oslobodili "Šavrića" - kaže ministar.
- A da, svakako da su sada prosperitetne mogućnosti daleko izraženije! - odgovaram.
- Bio sam kod predsjednika Tuđmana i predsjednik mi je rekao da podržava Vaša nastojanja za revitalizaciju dvoraca.

- Gospodine ministre, možda bi bilo zgodno da Vam pokažem Vaš prostor gdje se možete osvježiti? - upućujem ministra Granića.

- Vrlo rado, oprao bih ruke - odgovara.

Otprativši ministra do njegove sobe, prepustio sam ga kolegi Miri, koji će ga dopratiti na naš signal, na glavni ulaz, kad bude potrebno da ministar dočeka svog slovenskog kolegu. Sve se odvijalo bez velikih tenzija i napetosti, zapravo rutinski, uz poneku šalu, koju sam znao dobaciti okupljenima zbog opuštenijeg međusobnog odnosa. Pristigla je i slovenska delegacija, a po pozdravu ministara, ubrzo je počeo radni dio međunarodnog susreta, što je meni otvorilo prostor za sufliranje u kuhinji.

- Šefe, baš je krasno da ste ovdje. Recite, kaj da radimo, jel' se zna koliko imamo ljudi? - pita kuhar Živko.

- Imaš 18 osoba VIP i 20 iz osiguranja i zasad imamo oko 25 novinara čiji status još ne znamo - odgovaram.

- Šefe, hoćete li doći u hladnu kuhinju? - poziva me Mirjana.

- Kada počinjemo pripremati? - pita još Živko.

- Ništa ne radite dok vam ne kažem, ali pazite da kad zgotovimo svu hranu, da vakumirate sve uzorke zbog čuvanja - govorim.

- Hoćemo li za pratinju raditi prije nego za glavni stol? - pita Živko.

- Bilo bi dobro, ali nije izvedivo, jer ne želim da u crvenom salonu bilo tko boravi prije nego li uđe delegacija u glavni restoran. Znaš da pratioci puše, a i s obzirom da delegacije poslije ručka nastavljaju rad, imamo dovoljno vremena pa ćemo ih poslužiti kasnije - odgovaram, gledajući prema drugom dijelu kuhinje i krenem prema Mirjani i Alexu, koji su me ranije pozvali.

- Šefe, rekli ste da ćete sve probati prije slaganja - veli Mirjana.

- Naravno, jer kada ne bi bilo tih proba možda više ne bih ni postojao i vjerojatno bih umro od gladi - odgovaram joj.

- Ne bi se baš tako reklo, jer ipak imate dovoljno rezervi, kaj ne?

- Kaj možeš, kad uvijek idem iz krajnosti u krajnost. Nekad ga potegnem do kraja, a nekad skapavam od gladi. Tako ti je u životu, dva puta loše za jedno dobro - tumačim joj dok probavam i nešto više nego je predviđeno za test, nakon čega izlazim na personalni izlaz iz dvorca kako bih osmotrio raspored i formu vanjskih snaga.

Napunio sam pluća kisikom i ispunjen osjećajem zadovoljstva zbog apsolutne kontrole situacijom i blago nasmijanog lica, s prisjećanjem na trenutke jutrošnje cirkuske atrakcije u sudnici. Koračam tako nogu pred nogu, sve bliži ulazu, diveći se mladom zelenom lišću na četiri stoljeća staroj lipi, koja bi kao svjedok povijesti sigurno imala što ispričati. Ali, možda bio joj bilo i bolje da ne progovori, jer bi mene sigurno najviše ocrnila, a kako i ne bi, kad sam joj poštucao ogromne grane, koje su bile nadvijene nad visokim krovom dvorca. Pogledavam tako u blagom naklonu iz poštovanja našu staricu, rastužen zbog mog kirurškog čina, ali s optimizmom ne samo zbog spašenog, već vjerujem, i za dugo produženoga života.

U početku, na otkrivanju obraslog korovom i samoniklim biljem dvorca, morao sam posjeći mnoga stabla ili ih kirurški obraditi. Pola stoljeća nitko nije tako reći, kročio u taj gustiš, koji je bio gori od onoga u Trnoružici. Zato se dvorac nije vidio ni s ceste, koja je na nekim mjestima samo tridesetak metara udaljena od njega. Pregrada je, prije 90-ih godina, bila općina s 900 prijavljenih vanjskih obrtnika. Obrtnicima koji su, u dobra vremena vladavine Gretić - Krsnik, kao složan par, svojim šarmom i smislom za osbni interes, dakako, privukli i one iz najudaljenijih krajeva bivše Jugoslavije. Ali, treba priznati, tako pomogli i domicilu. No desecima godina nitko nije otkrivao zarasli zamak ili još više od toga, njihovu sramotu, koje nisu bili svjesni. Stoga su mnogi vanjski obrtnici novu pojavu iskrsnulog dvorca doživjeli su kao pravo čudo. Ta, ako je sve u životu fifti-fifti kao što smo već konstatirali, onda po tome oni nisu trebali pomagati domaće jadnike koji su ispaštali pod njihovim slobodnim procjenama. Ništa bolje nisu se odnosile ni ostale strukture opće službe općine, pogotovo inspeksijske, koje su imale u svojim redovima nadasve nadahnutu, po asocijaciji priče o Snjeguljici,

zločestu kraljicu, koja je mislila da je toliko lijepa da sve što ona pogleda odmah postaje lijepo i zaštićeno. Štitila je tako upravo ona to drveće, jer pogled nije smjela usmjeriti prema ljudima da joj se ne ustroji konkurencija. Strašna sestra naivnog brata, koji mi je ionako sjedio iznad glave, ta kraljica šuma, zloglasni inspektor, koja je željela moje uništenje možda i više nego njezin brat pa u tako jakoj želji, ne birajući ni sredstva ni načina, slala i druge plaćenike, u nakani da uništi moje srce. Vladala je ona i sudovima, ali nije vladala znanjem, i što je najžalosnije, nije razlikovala vrste drveća, a to je trebala znati kao šumar. Na sreću najveću, ipak taj jeftini tandem Cvek nije više dominantan, ali zato danas uz stare lipe, prekrasna platana i najponosniji ginko, uz vitke ariše, imaju dovoljno prostora da, neopterećeni korovom, pokazuju svoju ljepotu i tako svrstavaju ovaj perivoj u ljepše u Zagorju.

- Prekrasno vam je ovdje i zaista sve na visokoj razini - dobaci mi djelatnik policije iz četvrtog sektora, na što mu odgovorim, da se i mi slično osjećamo, jer danas ovdje imamo prekrasno društvo. Uđem kroz u dvorac te krenem malo oraspoločiti novinare, koji su strpljivo čekali u njihovom prostoru, a zatim se neko vrijeme zadržim u društvu simpatičnog šefa protokola te naposljetku diskretno promotrim situaciju u zatvorenom salonu, gdje je trajao po svemu sudeći, napeti sastanak. Ocjenivši da sigurno još pola sata nema ni govora o najavljenom ručku, otiđem na recepciju, gdje uobičajeno provodim vrijeme čitajući poštu koju su moje asistentice unaprijed selektirale ili pak, gdje sjedeći pred ekranom središnjeg kućnog kompjutera, odgovaram na mnogobrojne upite, dopise, a u najčešće slučajeva pišem i žalbe na postupke kojima me pokušavaju provocirati vladajuće strukture. Tako sam stalno opterećen nepotrebnim sputavanjem od onih koji bi me trebali najviše bodriti, ako ne i pomagati. Zavaljen visoko u fotelju polunagnutog naslona, gledajući u intarzije dvoraca Gornje Rijeka i starog grada Bosiljeva, a potaknut pristiglim rješenjem o zabrani radova na Gornjoj Rijeci, utonem po tko zna koji puta u depresiju.

Ne mogu vjerovati da jedna građevinska inspektorica, koja nikada i nije bila sa mnom u kontaktu, ma čak se uživo nismo niti vidjeli, može donijeti odluku o zatvaranju gradilišta, bez da me sasluša ili upozori na pogreške u radu. Sada treba razlučiti, da nije to možda Božja volja kroz koju mi dragi Svevišnji Stvoritelj želi pomoći, rasterećujući me izabranih obaveza ili se tu radi o opet nekom montiranom procesu kojim se želi zakočiti razvoj podkalničkog kraja, najsiromašnije regije u kontinentalnom pojasu Lijepa naše? Lijepa naša, pa da, ima to veze s Gornjom Rijekom, zar nije točno da je državna himna premijerno izvedena u negdašnjem domu Sidonije Rubido Erdody, baš u dvorcu koji je sada pod upitnikom? Prvo himna pa onda još i povijesni lik žene, koja ne krase samo ilirsko platno već se nalazi uz bok tisuću najvažnijih žena svijeta. Pa treba li sada shvatiti inspektoricu Dujmović, koja u svome filmu, na početku 21. stoljeća nameće ideju da se sve te povijesne činjenice opovrgnu, jer nisu važne za budućnost, pogotovo ne kroz isticanje sadržaja kao što je akademija klasične glazbe, koju želim ovdje urediti. Pravog li uopće čuda, otkuda sada odjednom i takav interes za očuvanje, kroz energičnu ideju da dvorac i posjed ostanu ruina, može biti ili spomenik prošlog vremenu u kojem je bio trend uništiti sve što je podsjećalo na kulturno obilježje tih plemićkih vremena? Možda dvorac i treba ostati ruševina, ali ne bi li onda odnos spram čovjeka mogao biti bolji? Zar nisam zaslužio dijalog ili savjet ako već netko misli da ja griješim? Čemu iskaljivati inat na pojedincu, a time kočiti egzistenciju Gornjoriječana, koji u ovom projektu vide i svoju budućnost? Ministarstvo turizma, a posebno ministrica Cetinski, koja je i kao kuma objekta uključena u program od prvoga dana, ističu prioritarnu važnost unapređenja turističkog oživljavanja kako samoga dvorca, tako i regije uopće. Predsjednik dr. Tuđman, i sam povjesničar, ujedno i kao predsjednik države, iskazuje osobnu naklonost revitalizaciji dvorca, i dodatnom oplemenjenju, prihvaćanjem ideje da objekt bude Svjetski centar naivne umjetnosti. A logično je i zašto, jer se dvorac nalazi nedaleko Hlebina, koje još za sada nemaju hotela, ali imaju Generaliće. Pogotovo sada uz dragog prijatelja Jožu, i njegovog sina Gorana i vrijedno potomstvo, koje će sigurno, ako im sunarodnjaci ne budu pomagali jalom i zavišću, znati podignuti Hlebine na vrh ovog primitivnog hrvatskog svijeta, gdje je Hlebinama već odavno i mjesto. Bilo bi to super! Tada bi cjela Koprivnička

županija imala čak dva strateški i turistički važna mjesta. Sam se pitam: ima li još netko tko ne zna za problem Gornje Rijeke i tko mi nije iskazao potporu i divljenje dosada učinjenim?

Sam predsjednik državnog Sabora, uz pomoć šefa protokola, nekoć profesora, a danas dragog kolege Grgića, okupio je na inicijativu gospodina Ratka Vincea, koji je osobno izborio i kod Predsjednika Tuđmana blagoslov, najjemenitije slikare naivce, koji su uz ministarsku i županijsko-lokalnu razinu vlasti, svi iskazali potporu i želju da pomognu. Domoroci poput Majdaka, koji i sam priznaje da je nekoć imao apetite da tu radi neki industrijski pogon, i Gažija, čak su i više puta u svojim autoritativnim nastupima podizali Sinišinu volju i ideju u nebo. Sve krasno, sve dobro, a sada rješenje ili još više naredba da urađeno moram rušiti. To znači i krov, kojeg kad sam došao nije bilo, kao ni svega drugoga. Ali, bilo je nešto što se mora istaknuti i zapamtiti.

Dolazim pred dvorac jednog dana na samome početku, kako bih s obzirom da sve sam namjenski određujem, projektiram i uz pomoć vlastite ekipe i uređujem, bolje upoznao skrivene mogućnosti i prihvatio objekt zbog samog građenja nove ljubavne veze, bez koje se niti ne može započeti rekonstrukcija i sanacija. Taj posao može se raditi samo iz ljubavi ili ludosti, a kod mene vjerojatno uz ovo dvoje ima još nešto.

Uočivši tri gospođe u poodmaklim godinama, prozborim:

- Kūs di Hand, milostive. Mogu li kako pomoći? - ljubazno sam upitao.

Jedna od njih, koja mi se učinila najodbojnija, prozborila je kao da me hoće ugristi:

- Molim!?

- Dobar dan, mogu li Vam bilo kako pomoći, knädige Frau? - nastavio sam s ljubaznošću.

- Što bi ti meni pomogao? - zapitala je ista.

- Mislio sam da bih svima Vama mogao pomoći...

- Gospodine Križanec, mi se znamo iz Bežanca. Tamo smo razgovarali s vama o perivoju. Mi smo iz Zavoda za zaštitu spomenika kulture - javi se druga, za koju sam se tada sjetio da smo se otprije sreli.

- Onda mi je posebno drago, dobro došle. Baš sam se neki dan vidio s gosponom Lapajneom u vezi ovoga objekta te smo napravili i dogovor o početku suradnje - uzvratim.

- Šta, vi ste taj Križanec? Ma nemojte mi reći! Kaj vi hoćete sad tu...? - zagrmila je ona prva.

- Zasad Vas samo lijepo pozdraviti i eventualno, ako Vi to želite, provesti malo kroz moju viziju obnove ovog arhitektonskog jada - odgovorim.

- Šta? Pa ja vas tu mogu provesti, a ne obratno! I zapamti si, nisam ti ja od jučer! Ja se ne dam takvima kak si ti! Možeš ti bacati na pod zagrebačke kolege i s pištoljem, ali mene ne buš! Ja te se ne bojim! - gotovo je urlala.

- Gospođo oprostite, ali ja... - pokušavao sam smiriti situaciju.

- Šta, gopođo, gdje si ti bil dok sam ja čuvala ovaj dvorac? Pa, ja sam zaštitar, znaš ti, bedak jedan!

- Milostiva, kao prvo, ja vama neću ništa, jer je za Vas najveća kazna to kaj uopće živite! - rekao sam joj.

- Jeste li ga čule?! - siktala je, obraćajući se kolegicama.

- A drugo, gospođo, Vama ne trebam ja, već Vama treba psihijatar pa promijenite adresu, to je moja dobronamjerna sugestija i nemojte više ovdje dolaziti ili bar ne na takav način! - vratio sam joj pravom mjerom.

- Pokazat ću ja tebi, pokazati...! - nije se više mogla kontrolirati.

- Polako, histerična ženo, preplašit ćeš mi duhove, koji su mi važni poslovni partneri! Odlazi sada odavde! - zauzeo sam obrambeni stav.

- Idem sada po policiju, pa ću ja tebi pokazati! Čule ste ga da mi je pretil! - obraćala se ponovno kolegicama.

- Kako vas nije sram što ste učinili svojom brigom za ovu ruševinu i to sada ističete! Zar vam nije jasno da bi bilo bolje za ovaj objekt da se uopće niste niti rodili! - rekao sam joj.

- Ti si onda napravio dokumentaciju za zaštitu još 70 godina! - odbrusi mi ona.

- Ma da, imate dokumentaciju? Zakaj radije za taj trošak niste stavili novi crijep na krov ili barem dahpapir?
- Ti buš meni govoril kaj ja da delam?! Ti, znaš ti kaj je to zaštita?
- Ma, znaš kaj, ti baba, ja se s tobom ne znam i ne trebam ni upoznavati i sad se odavde nosi, jer kad se samo setim koliko ste vi zaštitari toga uništili i dalje uništavate zaboli me glava! Najurio sam vaše kolege iz Bežanca, jer nisam više u očaju znao što drugo učiniti! Bio sam spreman i na posljedice. Pozvao sam Lapajnea i predložio mu moje prihvaćanje istraživačkih radova i edukativnu grupu koja bi pratila moj način rada i zakopali smo sjekire, a ti mi sad iz vedra neba opet tu donosiš nekakve oluje! Zaboravi me i briši, jer ću te poslati prema Križevcima po ovome potoku kojega ovdje vidiš, a kojega sam sam izregulirao i počistio! A sad crta i - never come back! - nastupio sam oštro, ali je moja sjećanja u tome trenutku prekinuo telefon koji je zazvonio na recepcijskom stolu.
- Dvorac Bežanec, ljubazno molim, izvolite? - javio sam se.
- Možemo li s vama razgovarati u vezi Nove godine - upitao je glas iz slušalice.
- Da, vrlo Vam rado stojim na raspolaganju, ja sam Siniša Križanec, drago mi je.
- Čast mi je, gospodine Križanec, nisam očekivao da ću upravo Vas dobiti i ne želeći Vam previše smetati, znate, ja predstavljam grupu liječnika i mi smo zainteresirani za doček Nove 2000. godine, jer je to ipak okrugli datum pa smo misli da bi bilo zgodno to dočekati u Vašem dvorcu - uzvratu gospodin.
- Izuzetna mi je čast, i hvala Vam na povjerenju koje nam ukazujete već i samim svojim upitom. Ta, svakako želim osobno sve učiniti da Vam ugodim u našem i još više Vašem dvorcu Bežanec!
- Hvala vam najljepša, znate, mi želimo sobe i mjesto u restoranu, a došli bismo dan ranije i ostali još jedan dan, jer je poslije vikend. Ima nas šest parova - objašnjava gospodin liječnik.
- Možda bismo Vam mogli složiti mjesto u restoranu, ali sve su nam sobe već odavno zauzete. Naš je najveći problem što gosti rezerviraju doček poslije proteklog dočeka, u samo novogodišnje jutro, dakle, godinu dana unaprijed - tumačim našu situaciju.
- Imate li kakvu alternativu za smještaj, jer mi, znate, ne želimo ići nigdje drugdje? - uporan je moj sugovornik.
- U planu je da do Nove godine izgradimo kongresni centar kao depadansu dvorca, u njegovoj neposrednoj blizini, ali to Vam sada ne mogu obećati.
- Dobro, hvala, Vi nas za svaki slučaj zabilježite, a mi ćemo doći do Vas na dogovor - kaže liječnik.
- Vrlo Vas rado primamo i iskreno se nadamo da ćemo Vam moći na najbolji način izaći u susret.
- Uistinu Vam hvala i samo, ako ne smetam, hoće li možda koji drugi Vaš dvorac biti spreman do tada? - sa znatiželjom će moj sugovornik.
- Bilo bi to prekrasno, ali nažalost, neće biti moguće, jer postoje neke kočnice...
- Čitao sam dosta o tome, a posebno me čudi zašto Vam brane urediti Gornju Rijeku pa to je još, dok je tamo bila škola sve bilo u ruševnom stanju! - nastavi gospodin.
- A kaj možete, dragi doktore, vjerujemo da će konačno svijest profunkcionirati u tom našem tranzicijskom vremenu - odgovaram.
- Divimo vam se i čestitamo. I, nemojte odustati! - govori mi s iskrenom podrškom.
- Vidite, već ovakve lijepe riječi podrške mnogo mi znače i zato vjerujem u smisao ideje, jer znam da sam ipak u većini slučajeva prihvaćen. Mnogo Vam hvala na pozivu i podršci i svakako, sretan put do dvorca. Želim Vam sve najbolje! - završavam razgovor, a već zvonu drugi telefon.
- Dvorac Bežanec, izvolite ljubazno molim!
- Halo, dvorac Bežanec, kako je dvorac Bežanec, muchachos? - prepoznajem glas Marija Mačeka s druge strane.
- Hej, Mario, bok! Gdje si?
- Zovem te iz Palma de Malorce i odmah da znaš, imaš lijepe pozdrave od don Barcela - veli Mario.
- Hvala ti i molim te uzvratu moje pozdrave s najljepšim željama! - odgovaram.

- Imaš pozdrave i od Guilerma Bercela, svih direktora iz visokog menedžmenta i senjora Pedra, direktora onog hotela gdje si odsjeo prošle godine - na to će Mario.

- Hvala ti. I ti sve njih lijepo pozdravi!

- Javljam ti se da znaš da sam OK te uz to da ti kažem da je don Barcelo oduševljen dvorcem Bosiljevo te se jako hvali umjetničkom slikom koju je dobio na poklon za posjeta i prekrasne večere u Bosiljevu. Nitko mu od projektanata i arhitekata, a znaš da su njegovi vodeći u svijetu, ne vjeruje da postoji to negdje za zemlji, već mu svi govore da je to plod nečije mašte. I da znaš, da bi Don najradije investirao u Hrvatsku, a onda bi se dogodile odlične stvari, prvo za ovaj dio svijeta, a potom naravno i za tebe koji se Donu silno sviđaš. Mora proći malo vremena da se stanje u Hrvatskoj stabilizira te da se Bulat, Šimundić i kompanija maknu, jer Barcelov tim ne može vjerovati da postoje toliko nesposobni ljudi koji rade protiv interesa svoje države! - priča Mario.

- A, kaj možeš, Mario moj, ne mogu se ja još uvijek smiriti na onu glupost koju je Bulat napravio u Fondu za privatizaciju i to čovjeku koji je htio, a na poziv ministra Penića, potpisati ugovor s našom Vladom o investicijama u skladu s programom razvoja naše države. Katastrofa! I ti ljudi dalje vode turističku politiku, i troše nemilice novac iz proračuna na antipropagandne kampanje! Ja mislim da to nije samo sramota nego da je to i grijeh!

- Stari moj, zato si ti genije, koji kraj svih ovakvih i onakvih stvaraš i još njih držiš na grbači. Ja ti se divim, ali i svi koje ja poznajem ti čestitaju, a znaš da je to svjetska klasa! - hrabri me Mario.

- Hvala, ali ja nemam drugog izbora, moj je horoskop očito tako zacrtan - odgovaram mu pomalo fatalistički.

- Čim dođem u Hrvatsku, doći ću kod tebe da ti donesem neke materijale, a dotad sve najbolje, moj prijatelju, adio, ola ola adios, my amigo!

- Šefe, imate dosta važnu vanjsku liniju, hoćete preuzeti? - govori mi Dubravka.

- Daj mi je prebaci... Halo, molim ljepo, Siniša Križanec...

- Gospodine Križanec, imamo sutra jednu grupicu za Vas, kako je s mogućnošću prihvata? - pitaju me iz ureda UNS-a.

- Nema problema. Treba li nešto posebno? - pitam.

- Grupa od dvadesetak već Vam znanih gostiju, radni sastanak i malo druženje, ništa posebno, sve uobičajeno. Doći će i profesor pa možete s njim dogovoriti ukoliko bi nešto trebalo - dobivam odgovor.

- Dobro, a osiguranje? - pitam.

- Ne treba ništa osim Vašeg redovnoga u poslovanju.

- Usmeno vam potvrđujem i, za informaciju, ja ću biti u kući pa ako će što trebati već ćemo se iskoordinirati - odgovaram.

- Hvala unaprijed.

- Sve najbolje - govorim završavajući razgovor i spuštam slušalicu, no čini se ne zadugo.

- Imaš na liniji Gornju Rijeku - govori Karmen.

- Chief, izgleda da se sastanak bliži kraju, šef protokola je pitao za Vas - upozorava me Mlakar.

- Karmen, ti preuzmi poruku i zapiši, poslije ručka ćemo nastaviti - upućujem Karmen i krećem prema salonu, gdje se održava sastanak našeg i slovenskog ministra vanjskih poslova. Sastanak će prekinuti nešto ranije jer će se poslije ručka nastaviti možda i duže od planiranoga, obavijestio me šef protokola i zamolio da novinari ne ometaju u pauzi ručka, jer izjave za javnost još nisu spremne. Saznajem da bi trebalo i novinarima dati obrok, jer će se raditi duže, što prihvatim s prijedlogom da onda to učinimo odmah i tako najlakše s čašćenjem izbjegnemo eventualne i još neželjene kontakte.

Odlazim do kuhinje te uglavim s Mirjanom i Živkom način na koji moramo u sat vremena poslužiti 70 gostiju, pa krenem pred ministre zbog smještaja u restoranu, strogo vodeći računa o naglašavanju trenutka servisa istodobnog za ministre, ali i ostale članove delegacije. "Rush hour" kreće i konačno je ekipa, koja je već umorna od čekanja, u akciji. Dva uvježbana konobara točno u istom trenutku

spuštaju prekrasno ukrašene tanjure hladnog predjela pred dvojicu ministara, dok ostatak ekipe raspoređen tako da svaki konobar posluži dva gosta, u slijedećem kadru, posebnom preciznošću, istodobno poslužuju članove delegacije. Konačno smo došli na svoje te svi lete, ali u toj brzini, osjeća se smirenost, barem nas tako doživljava publika, koja već ogladnjela, s radošću prima svoj obrok. Naš ministar, vrlo zahvalan i nama dragi gost, u trenutku kojem se namjerno nađem kraj njega zbog ponude vina, uputi mi decentni signal zadovoljstva hranom. Vrlo dobro poznajući sve navike i želje ministra, nije mi teško udovoljiti glavnom gostu, tim više zbog njegove jednostavnosti. Svakako da je svaka situacija prilikom prvog dolaska tako važnih gostiju iziskivala prave detektivske metode da saznam što i na koji način važni gosti vole ili žele da se poslužuje. Nisu ni protokoli svih VIP gostiju znali za njihove navike ili bar ne toliko koliko i na koji način smo mi željeli informacije. U takvim trenucima, trebalo je brzo istraživati i ponekad improvizirati, ali mislim da smo uvijek, dajući maksimum, uspjeli ishoditi zadovoljstvo tako važnih, i za kuću referentnih gostiju.

Četiri slijeda jela izdali smo, točno po dogovoru, u sat vremena te je radna grupa već u sedamdest petoj minuti započela s daljnjim radom. No daljnim radom koji će se pamtili kao povijesni, jer se u dvorani odjednom našao televizor i video, kojeg sam uspio uštimiti točno u sekundu pred ulazak ministara i tako omogućio da krene slika s dokazom, koji je jako išao u prilog našoj strani. U pregovorima nikada nisu svi zadovoljni kako treba, a mi ugostitelji premda smo neutralni, ipak nekad navijamo za naše pa je i ovaj put pomoć bila ocijenjena kao spontana, ali vrlo korisna.

Dok je tako zbog video projekcije susret trajao ipak nešto kraće te su novinari dobili oskudne izjave, ja sam saznao za ponovnu, u nizu tko zna koju, provalu u dvorac Gornju Rijeku, što je i bio razlog poziva kojega nisam zbog prioritnije obaveze mogao primiti. Dočekavši i simpatični ispraćaj gostiju, a posebno počašćen komentarom ministra Granića, da je predjelo prekrasno predstavilo Zagorje, juha od koprive dobila ocjenu višu od pet, glavno jelo bilo odlično, ali za mrvicu preobilno, a desert je bio pun pogodak, rastao sam se od toliko važnih gostiju susjednih država Hrvatske i Slovenije.

Prepuštam kuću na povjerenje osoblju i krećem put Gornje Rijeke, još uvijek vrlo svečano obučen, zbog potrebe da se još iste večeri nađem na prijamu u zagrebačkoj "Esplanadi", na poziv rumunjskog ambasadora, zbog proslave dana Rumunjske.

Gornja je Rijeka česta meta lopova, vjerojatno zbog stečene dugogodišnje navike da ondje uzimaju što im je trebalo u gradnji svojih kuća ili još gore, gospodarskih objekata. Sada je očito ta želja pojačana u neimaštini, jer sad je tu prava riznica građevnog materijala i alata. Naravno, lopovima ide u prilog i zabrana radova te stalna policijska prisutnost s namjerom da se vidi radim li ja i dalje, a ne krade li netko tuđe. No i policija možda nesvjesno čini dosta grešaka, kad me zbog montirane racije zaustavlja u središtu mjesta te kao vozača provjerava i legitimira dvadesetak minuta, što naravno svi mještani promatraju skoro na licu mjesta, ali i iz gostionice, odakle dolaze i glasni komentari. Počašćen više puta prijamima tako toplim, jednom sam čak i bio vrijeđan od neukog policajca, kojem sam na pitanje: Što si po zanimanju?, odgovorio da sam hotelijer. Prvo mi govori "ti", a onda još komentira jednu od skoro najvažniji turističkih struka sa: "Kakvo ti je to zanimanje? Kaj da ja sad tu pišem?". Karmen sam morao ispričati i komediju koju sam doživio kada mi je ondašnji visoki dužnosnik policije gospodin Benko, htio izaći u susret te kao Križevčanin naklonjen razvoju svog kraja, zamolio da se okupi u Poglavarstvu grada svita mjerodavna da ocijeni situaciju s dvorcem i poništi tu nepromišljenu zabranu. Poslije sastanka u uredima grada dogovorili smo da se nađemo svi skupa u dvorcu, kako bih im predočio na licu mjesta namjenu, ali i prezentirao dosad učinjeno. Taj sam puta bio u Sanjinoj pratnji, koja je provela nekoliko godina uz mene, a po zanimanju je diplomirani kriminolog, s policijskim iskustvom te je zbog mog pretjeranog umora ona vozila toga dana naš transportni karavan, koji je viđen više puta u Križevcima, a vjerojatno i zapamćen zbog krapinske registarske oznake. Posljednji u koloni, uvijek poštujući propise kad je Sanja vozila, kretali smo se tako nešto sporije i zaostali, a onda nas zaustavlja policajac na samom kolniku i to točno ispred putokaza za dvorac, kojeg sam osobno postavio, s namjerom da se bolje označi budući hotel

toliko važan za ovu županiju. Sanja stane, a policajac gleda u automobil tako da nam je bilo nelagodno. Od kada smo krenuli, ja sam se zanimao s ostatkom još jutarnjeg sendviča, skoro osušenog, ali za mene glasnog itekako ukusnog, pogotovo što sam iscrpljen u ovo kasno popodne svjestan da bez energije neću još dugo izdržati. Prilazi mi policajac i ja polako otvaram prozor, zagrcnuvši se kad me zatražio vozačku i prometnu, naravno, bez pozdrava ili oslovljavanja! Gledam ga u čudu, s pitanjem da oprostite jer ga nisam razumio, na što dobivam ponovno jasan naputak da požurim s dokumentima. Gledam njega, pa svoj sendvič, pa Sanju i ne znam bih li se češkao iza uha, nastavio jesti, zatvorio mu prozor pred nosom ili pak izašao iz automobila i započeo dijalog? Odluka je pala ipak na pristojnom i po meni u tom trenutku najboljem obraćanju pa mu kažem:

- Gospodine, oprostite, ali ja nisam upravljao automobilom, još k tome sad sjedim na mjestu suvozača i rado ću Vam dati osobnu kartu, ukoliko se pomaknete od vrata, kako bih mogao izaći, jer drugačije ne mogu ni izvaditi osobnu iz džepa u novčaniku te krenem premještati sendvič na policu ispod prednjeg stakla i polako otvarati vrata.

- Nemate vi što izlaziti i dajte mi dokumente koje vas tražim! - zaurloao je divljački, na što sam pogledao prema Sanji, zapitavši je može li se ovaj ovako ponašati?, na što je Sanja, koja je već znala da vrijeme, pokušala biti kao i uvijek u životu vrlo iskrena te mi nerado da gestikulacijom znak da policajac nije u pravu, a uz to zauzme stav da bi bilo dobro sačuvati živce i ubrzati proceduru zbog čelnika koji nas čekaju.

- Gospon policajac, čujte, jako nam se žuri, jer trebamo stići zbog sastanka u Gornju Rijeku, u dvorac kojeg uređujemo pa Vas molim da se, ukoliko je to moguće s Vaše strane, pozdravimo do nekog drugog puta, kad nećemo tako žuriti, a Vi ćete znati što u stvari želite - bio sam još uvijek ljubazan.

- Ja želim dokumente! - kaže on, a ja na to otvorim naglo vrata te skoro ga odgurnuvši, prijeđem na drugu stranu vozila i naredim Sanji da se pomakne na drugo sjedalo, na kojem sam ja sjedio trenutak ranije i s policajcem se oprostim riječima:

- Drago mi je da smo se upoznali, a ukoliko hoćete vidjeti moju vozačku, evo Vam prilike, požurite naprijed pa me zaustavite!

Karmen nije mogla vjerovati da se tako nešto dogodilo, no stigli smo tako i do dvorca, kostatirali krađu i zahvalili se susjedima Pukecima na pomoći i prijavi krađe policiji, ali nismo, kao uobičajeno navratili i do obitelji Premelić, što bih trebao zbog kumskog odnosa, nego odjurimo za Zagreb na rumunjski prijem.

"Esplanada", hotel moje mladosti, hotel prvih profesionalnih koraka, hotel kojem dugujem startno znanje, ali i prepoznavanje sebe u struci, koju eto konačno najviše volim. Ulazimo prekrasno dočekani već od samog parkirališta pa nas pozdravlja i gospođa Tomašković, direktorica hotela, a u pozdrav maše i osoblje s recepcije, da bi ubrzo ušli u Smaragdnu dvoranu, pozdravivši se s veleposlanikom i ostalim važnim diplomatskim osobljem. Dvorana optimalno popunjena, prekrasan ambijent, ali sjećam se i ljepšega pa to pokušavam kao diskretnu temu nametnuti Karmen, dok blago kružim pogledom uokolo, naklonom pozdravljam poznate, kojih je najviše upravo među diplomatskim zborom.

- Pa tebe skoro svi ovdje poznaju! - reče Karmen.

- Da, većina gostiju me zna.

- Kako si uspio upoznati sve te diplomate i kako si došao na listu kao važan gost? - ona će pomalo začuđeno.

- Ne znam, možda zbog primjerene visine i malo godina - šalim se na vlastiti račun.

- Da, znam taj tvoj humor, nekad si bio viši, ali sada ne znaš zašto si se smanjio i najvažnije je da već nekoliko uzastopnih godina imaš 35 godina, a vjerojatno ćeš na tome ostati zauvijek, osim u dvorcu gdje sve farbaš s 59, jer tamo kakti vrijeme stoji! - govori Karmen.

- Da, da stoji. I kaj tu možeš, mnogi su to prihvatili i dive se mome dobrom držanju u pedesetdevetoj!
- odgovaram joj.

- Joj, čula sam neku priču, mislim da je Mlakar pričao u dvorcu, da je Ćiro Blažević na tu temu nešto učinio.

- Gospodin izbornik je došao s gospodinom Srebrićem u dvorac, na dogovor oko smještaja nogometne reprezentacije, gdje sam mu, kao i drugima, prodao taj štos kojega je on prihvatio kao istinu, prvo proveo nekoliko sati u dvorcu i s tom "istinom" i otišao iz dvorca. Prošlo je nekoliko mjeseci kad sam jedne večeri sjedio u nekom poslovnom društvu, baš u bistrrou ovoga hotela, kad je iznenada ušao gospodin Ćiro te ugledavši me po dijagonali preko cijelog prostora, već s vratiju počeo: "E, sine, ti si mene grdo prevario! Sine, sine, kako si me mogao tako prevariti!" Naravno da je izazvao zaprepaštenje svih gostiju i osoblja, još više zbog toga što im obojica nismo nepoznati. A on je dalje nastavio u svom ritmu: "Nemaš ti 59 godina, prevario si ti mene! Prevario sam ja cijeli svijet, a ti si prevario mene, ma nemaš ti 59 godina, ali ja znam koliko ti imaš godina! Išao sam pitati na policiju koliko si ti star. Nisam mogao vjerovati da ti imaš 59 godina, jer ja imam 62 i pogledaj kako ja izgledam, a kako izgledaš ti...".

- Te tvoje dosjetke zbilja imaju smisla, jer su koncipirane da ih ljudi pamte, a tako postaju i dio prepoznatljivog marketinga kojeg nam nikad nije dosta - veli ona promišljeno.

- Znaš li ti da me s diplomatskim zborom najviše zbližio i referencu u tim krugovima najviše stvorio bivši veleposlanik Republike Austrije, Andreas Berlakovich, koji je ujedno i slikar? Kao gost sa svojom, meni posebno dragom suprugom, jednom mi je predložio da dođem kod njega na kavu u rezidenciju. Naravno da sam poziv prihvatio objeručke te u vrlo ugodnom razgovoru dobio ponudu da na osnovu mojeg ranijeg zanimanja za njegova djela, organiziram izložbu, za koju mi je i ponudio pedesetak radova. Zamisli, bez potpisa o preuzimanju, na puno povjerenje, pozvavši osobno na izložbu diplomatske kolege, koji su se, kako je u to vrijeme i sam konstatirao, svi odazvali zbog nametnutog zapravo političkog poziva. Bila je zbilja veličanstvena izložba, na kojoj je uz otvaranje za prisutnu, tako značajnu svitu, organizirao svečanu večeru i koncert klasične glazbe. Tako je počelo dolaženje diplomata u dvorac, koji je zbog takvog statusa gostiju počeo intezivno napredovati u popularnosti. Kasnije sam već radio i posebno osmišljene cjelovečernje programe, a oduševljeni upoznavanjem vinoteke dvorca, diplomati su se uskoro počeli nesvjesno natjecati poklonima butelja vina iz svojih država. Tako je vinski fundus rastao, a poznanstva prelazila u prijateljstva - protumačio sam.

- Uvijek si bio proračunat, ali i dobronamjieran - veli ona.

- U poslu kojim se mi bavimo, uz to još u situaciji da smo dislocirani četrdesetak kilometara od Zagreba, moramo voditi brigu o svakom pa i najmanjem detalju.

- Joj, zaboravila sam ti reći da je došla zahvala za sponzorstvo kojeg si dao u Royal Albert Hallu, za Pogoreličev koncert u Londonu. To nam je isto jaka reklama među izabranom publikom.

- Naravno, pogotovo je tebi to lako shvatiti kad si živjela među londonskom high klasom.

- Ali mislim da si najveći potez napravio s Paulom Hogartom - doda ona.

- Nema govora pa znaš što znači najjači britanski akvarelista, skoro najvažniji član britanske Kraljevske akademije, čovjek kojem kraljica poklanja dvorac s imanjem i jednim od najljepših engleskih parkova koje sam vidio!

- Baš mi je žao što onda još nisam radila u dvorcu - žalosno će Karmen.

- E, da, sa svojim perfektnim engleskim-engleskim bila bi mi velika pomoć, a bogme bi se i naputovala, što ti voliš. Petnaest dana smo mi jurili po cijeloj Hrvatskoj! Zamoljen od Vlade Republike Hrvatske, a izravno u kontaktu i u koordinaciji s gospođom Cetinski, trebao sam mu kao domaćin i sponzor državi, jer je trošak uglavnom bio moj, prezentirati nacionalni identitet svih regija s naglaskom na kulturnu ili folklornu baštinu, jer će gospodin Hogart po povratku u Britaniju po skicama iz Hrvatske uraditi ciklus slika koje će se prodati na aukciji u vodećoj londonskoj galeriji, s ciljem da prihod bude namijenjen obnovi naših kulturnih dobara.

- On je spavao u Bežancu?

- Da, u to vrijeme u prizemlju, jer je na katu još uvijek bio "Šavrić". Ali, proveli smo i dosta dana po Istri, Brijunima i drugim destinacijama, dok smo iz Bežanca svaki dan odlazili Cadillacom do nekog od tridesetak dvoraca koje sam mu uspio prezentirati - objašnjavam.
- To ti je bila i zgodna prezentacija limuzine?
- Čuj, da budem iskren, takvi gosti, pogotovo u poodmakloj starosnoj dobi, svakako i ne samo zbog važnosti, zaslužuju ovakav komfor. A znaš da smo putovali ljeti.
- Mora da si gospodina Hogarta full impresionirao kad je samo tebe kao domaćina spomenuo u svojoj autobiografiji?
- Kad ti ime uđe u autobiografiju kao što je njegova, uz epitet "remarkable Siniša", onda to sigurno nije negativno, a koliko je pozitivno za mene, ja dobro znam. No da li je država Hrvatska to mogla prepoznati nisam baš siguran. Znaš, fantastično je to što je on u vihoru našeg rata obilazio Hrvatsku. Kad nam je propaganda zatajila u svijetu, a Britanci su bili čak i naveliko protiv nas, Hogart je svakodnevno slao izvještaje za dnevne novine i tjednike s naših putovanja, a i direktno se javljao na radio emisije. Imam nekoliko londonskih novina o tome, spremljenih u dvorcu.
- Vidjela sam već. No jesi li nagrađen za takav angažman od koga? - pita ona.
- Kako da ne, i to najviše moguće! Zar nije čast izaći u takvoj knjizi s imenom u izuzetno pozitivnom kontekstu?
- Premda je ovo diplomatski prijem, zamolila bih te da ne koristiš njihov način izražavanja, za koji znam da ti dobro ide - uzvratila Karmen.
- Nisam ništa tražio pa nisam ništa ni dobio. Turistička zajednica je jedino platila troškove u hotelima na Jadranu i osnovne troškove za benzin, bez pretpostavke i činjeničnog stanja te realnog sagledavanja kategorije korištenog vozila. Sjećam se da se na nekom hotelskom računu, mislim iz Brijuna, pojavila coca-cola, čak ne znam čija, možda iz moga minibara, na što je u Zagrebu nastao pravi lom, uz ogovaranje da koristim priliku! Kriva procjena nevažnog pojedinca, ali znaš, važnog čovjeka tko god bio da bio, kojem bi se svašta moglo pripisati negativnog u radu i to turistički važnom za prosperitetnu budućnost države koju on predstavlja. No to je prošlo, a za troškove koje ti kritičari pojedinci rade, bolje je da i ne znam, jer rezultati turističke promidžbe su gotovo manji od uloga u nju samu.
- Jesam li ti rekla da sam i ja bila ovdje u "Esplanadi" na praksi?
- Ne sjećam se, možda i jesi.
- Čuj, mislim da nam zvoni telefon - upozorava Karmen.
- Otiđi prema izlazu iz dvorane pa stani u lijevi hodnik, koji nije toliko frekventan i primi poziv, a ja ću otići do buffet-stola, da nam složim dva tanjura - uputio sam je.
- Misliš li to dva za sebe, jer ja, hvala na ponudi, ne bih ništa - govori odlazeći prema izlazu. Prilazim buffet-stolu i pogledom odmah prepoznam da se radi o tipičnim rumunjskim jelima. Uzimam male sarmice sa željom da ih progutam kao gladni kit, ali ipak svjestan mogućih pogleda, činim to profinjeno i primjereno mjestu na kojem se nalazim. U taj čas, prilazi mi i domaćin veleposlanik.
- Dobar tek, gospodine Križanec, i želim vam reći da mi je posebno drago da ste našli vremena doći - govori mi srdačno rumunjski veleposlanik.
- Hvala, Ekselencijo, počašćen pozivom i ja uživam na Vašem toplom prijemu i koristim priliku da Vam još jednom čestitam na Vašem prazniku - ljubazno odgovaram.
- Kako vam se sviđaju naši specijaliteti?
- Hvala, jako su dobri i rado bih ih sve isprobao samo, znate, ako se naučim na tako finu hranu, što ću sutra kad mi izostane? Sve je vrlo ukusno i lijepo aranžirano - uzvraćam.
- Ma, dajte pa vaša kuhinja u dvorcu je prvoklasna! - ne da se zbuniti veleposlanik.
- Hvala na pohvali, trudimo se, ali to je zato što nam dolaze ovako dragi i simpatični gosti kao što ste Vi, Vaša Ekselencijo.
- Hvala još jednom na dolasku, ugodna Vam večer i vidimo se - pozdravi se sa mnom.

- Sve najbolje, prijatno! - srdačno uzvratim.

U pozdravu ispraćam pogledom veleposlanika i primjećujem poglede dragih kolega direktora HIP-a i šefa kuhinje, koji su vrebali priliku da me pozdrave iskreno i prijateljski, kao i uvijek.

Na to dolazi Karmen te nastavljamo ugodan razgovor s kolegama, stojeći na mjestu koje u meni izaziva sjećanje na sličan prijam, a mislim da je to bila jubilarna godišnjica hotela ili isto neki diplomatski prijam, kada su posebnu rolu odigrali visoki vladini dužnosnici Narodne Republike Kine u pratnji njihovog veleposlanika kao domaćina.

Okupljeno društvo pozorno me sluša, a ja nastavim:

- Tako sam se isto otprilike tu negdje oko stola motao, kad u jednom trenutku, uz radostan glasni specifičan smijeh, dijagonalom dvorane prema meni se uputi kineska delegacija, toliko naglašeno da su to primijetili i oni koji nisu htjeli. Opkolivši me uz žamor, izazvali su znatiželju prisutnih pa sam nekim drugima morao kasnije i objasniti razlog te prisnosti. Sve je počelo pozivom iz Ministarstva vanjskih poslova upitom koliko mogu staviti u putnika Cadillac? Sjećam se sa da sam šalom odgovorio da ovisi o kome se radi. Na dobiveni odgovor da se radi o Kinezima, shvativši da nije proslava djelatnika nekog ureda, već, čini se, važna delegacija, uozbiljio sam se do maksimuma i otvorio uheko. Na upit sam momentalno odgovorio ponudom te na usmeno dobijeni pristanak da realiziram rečeno, u minuti perfektureo jednodnevni provod važne kineske delegacije. Družba je bila toliko dobra, da su se gosti neprestano zahvaljivali. Osobno sam ih tada vozio, uz svestranu pomoć današnjeg šefa državnog odvjetništva. Prvo put Klanjca, Kumrovca, da vide druga Tita, što ih je posebno oduševilo, a potom preko Miljane, Velikog Tabora, Desinića do dvorca Bežanec, gdje ih je dočeka polukineski ručak, uz prezentaciju dvorca. Bio je to pun pogodak, s jelima na kojima je bio kineskim pismom ispisan izraz dorodošlice, itd. Po povratku u Zagreb, navečer nešto poslije osam sati, ostavio sam delegaciju ispred Ministarstva vanjskih poslova na Zrinjevcu, da bih se spustio do "Esplanade". Jedva sam došao do stola, a ista je delegacije došetala u tu dvoranu, gdje je za nas nakon cjelodnevnog programa uslijedila uobičajena reakcija, ali nelogična za mnoge, jer ja ipak nisam diplomatskog statusa, a najmanje izgledam kao

netko od simpatičnih najviših dužnosnika Kine. Nedugo zatim uslijedio je čak poziv iz veleposlanstva sa zahvalom i molbom da ih posjetim kako bih primio poklon upućen od potpredsjednika Kine. Bilo je mnogo takvih susreta i doživljaja, a jedan od interesantnijih trenutaka, bio je i s veleposlanikom Sjedinjenih Američkih Država Galbraithom, prvi puta u dvorcu pa onda često ne samo u dvorcu, već i konstantno na prijemima u američkoj rezidenciji - govorim, na što šef kuhinje "Esplanade" dodaje:

- Da, znam da si ti često ugošćavao veleposlanika Galbraitha, a znaš, hoću ti reći, da je prekrasno kako si uspio. Ne zaboravljam ni način života koji si prošao da bi došao na današnju poziciju i stvarno ti nije bilo lako, ali uspio si fantastično. Pune su te novine, imaš kvalitetan posao, a uz to si sve mlađi i mlađi. Čestitam, zbilja vrhunski uspjeh, jer si uz sve peripetije očuvao i zdravlje.

- Hvala ti, jer cijeneći Tvoju vrijednost i značaj u hrvatskoj gastronomskoj hijerarhiji, svakako posebno cijenim i prihvaćam Tvoju laskavu pohvalu! - odgovaram mu iskreno polaskan.

- Prilazi ti nekolicina stranih časnika - prišapne mi Karmen.

- Primijetio sam, hvala.

- Dobro, hvala ti na dolasku i kad prolaziš i kad si u blizini, svakako navrati, a sad te lijepo pozdravljamo, jer se čini se da si prilično tražen, a mi se vidimo - pozdravi se direktor HIP-a.

- Gospodine Križanec, navratiti ćemo drugi tjedan do Vas, jer imamo neke goste pa bismo im htjeli pokazati vaš prekrasni zamak - govori mi bugarski vojni ataše.

- Bit će mi veliko zadovoljstvo da Vas osobno dočekam! - uzvraćam srdačno.

- Imam za Vas bocu bugarskog vina koju vam želim ostaviti za vašu vinoteku - nato će on.

- Blago meni kad imam tako značajne snabdjevače, a Vaša vina koja ste mi već poklonili, posebno čuvam i pokazujem kao poseban znak pažnje! - govorim zahvalno, govoreći mu kako će me zaista radovati naš ponovni susret,

prihvatim Karmen pod ruku, znatiželjan zbog telefonskog poziva.

- Reci mi, tko je zvao?

- Vjerujem da poznavajući tvoju dobru intuiciju pretpostavljaš tko bi mogao zvati tako kasno - odgovara Karmen.

- Rijetko se desi da nas zove netko tko nam se želi posvetiti ili nam nešto pokloniti, najčešće nas zovu oni koji nas trebaju, ali po tvom izrazu čini se da je ovaj puta ugodna stvar.

- Da, bio si blizu. Zvala je milostiva Vera Plazonić.

- Je li s njom sve u redu?

- Bilo bi da si joj se ti javio, znaš da njoj mnogo znači da čuje tvoj glas.

- Podsjeti me svakako sutra da joj se javim. I imamo li mi broj od njezinog novog stana? - zanimalo me.

- Imamo ga, ostao je među posljednjima na display-u telefona - odgovara.

- Super, onda ga i memoriraj.

- Nisam te nikad pitala, kako si se ti upoznao s njom? - bila je znatiželjna moja suradnica.

- Bilo je to prije nekoliko godina, ni sam se ne sjećam koliko, kad sam osobno primio poziv po kojem je uslijedila rezervacija za Novu godinu.

- I što, bila je gost na Novoj godini?

- Da, bila je, ali znaš naš princip da akontacije za Novu godinu prihvaćamo na način da na poziv potencijalnih gostiju odlazimo u njihov stan, kako bism procijenili uklapa li se uopće gost koji želi doći kod nas, u ambijent i u socijalnu garnituru željenog balansirano stanja. I tako sam otišao upoznati naše nove goste i ušao u simpatični purgerski stan u Maksimirskoj ulici te izuzetno zadovoljan upoznavanjem s našom groficom Verom, radostan primio akontaciju za rezervaciju.

- Koji je bio tvoj kriterij za njen izbor kao odgovarajuće osobe za doček?

- Najvažnije je da prihvatiš ono što konstantno radimo. Nije bitno imovinsko stanje gosta. Bitna je njegova kulturna razina, odnosno, elementi po kojima možeš zaključiti da nije gost željan zabave tipa 'hojla-hojla'. Gospođa Plazonić je umirovljenik s malom mirovinom, koju vjerojatno cijelu godinu šparljivo troši, da bi si mogla priuštiti ispraćaj ili doček na određenoj razini, koja njoj i pripada.

- I što je bilo dalje?

- Gospođa je u pratnji svoje prijateljice ušla ne samo u novu godinu, već i u jedno novo prijateljstvo, koje smo mi prvo u poslovnom smislu, a kasnije i iskreno prihvatili.

- Ne vjerujem da si od drugih gostiju dobivao takve poklone kao što je to učinila naša grofica za tebe?

- Pa, Kršinića do sad još nisam ni od koga dobio! Ali dobivao sam vrijedne slike i druge simpatične darove, koje ne mogu tretirati pod reklamu onih koji su mi to poklanjali -odgovaram pomalo važno.

- Od slika znam da ti je jednu poklonio dr. Goran Granić -dodaje Karmen.

- Da, izuzetno krasno djelo Dimitrija Popovića. Vrlo me ugodno iznenadio takvim poklonom, koji nije imao interesnu podlogu. No više od iznenađenja, mislim da me nagradio, jer takva sitnica koja uopće nije sitnica, novi je podstrek u pronalaženju energije, apsolutni stimulans za naprijed, što je on konkretno uz prigodne riječi i naglasio kao želju. Takvi susreti opravdanje su za ono čime se baviš ili su pokazatelj potrebe da nastaviš istom mjerom.

- Ali Lacković ti je dao tonu toga! - nastavlja Karmen.

- Da, gospodin Lacković je prije svega veliki dobrotvor i njegova najbolja najlošija osobina je to što svima sve poklanja. Ali poklon-set knjiga koje sam primio od njege nisu baš tako običan dar i ne može se to tumačiti kao poklon ostalima, koji najčešće predstavlja njegov crtež. Ali kod takvog poklanjanja, ponovno ti hoću naglasiti da je teško raditi komparaciju između poklona Granića, Lackovića ili poklona kojega sam primio od Rabuzina ili pak poklona od Generalića, jer to treba tretirati kao poklon podrške i uvažavanja. I svi su jednako dragi, iako imaju različitu pozadinu.

- Ali veliko sam iznenađenje doživjela, kad me za posjeta Rabuzinovu domu, gospodin Ivan Rabuzin općinio poklonom kojeg je namijenio meni, u tom trenutku - samo tvojoj pratilji. Za mene je već bila velika stvar da doživim interijer njegove kuće, jer je to samo po sebi veliki doživljaj. A kad sam

donijela tu sliku kući i pokazala je roditeljima, nisu mogli povjerovati da mi je on to osobno poklonio, jer ipak nije jednostavno doći u dom jednog od najvećih hrvatskih naivaca! - priča još uvijek zadivljena Karmen.

- Rabuzin je prekrasan čovjek, nadnaravnih umjetničkih moći, o kojem dovoljno govore njegova djela. Taj njegov kolorit, pitoresknost pejzaža, sklad nježnosti i dobrote, izdefiniran odnosom Sunca i Zemlje, dovoljno govori o njemu kao čovjeku. I svakog slikara možeš na taj način vrlo lako prepoznati. No ono što je specifično za naše druženje, to je i njegova odluka da u dvorcu Bežanec upriličimo tematsku izložbu starih hrvatskih majstora, na kojoj je on predstavio 50-ak originalnih crteža, za koje se smije reći da su neprocjenjive vrijednosti. Veliko je to bilo povjerenje koje nam je ukazao, čak bez najobičnijeg potpisa koji bi svjedočio o preuzimanju slika!

- Ali od svih živućih slikara naivaca imam osjećaj da si najdalje u druženju stigao s Josipom Generalićem?

- Čuj, Karmen, Geno je jednostavno takav. Poseban. Toliko jednostavan i toliko iskren, tako nametljiv svojom pozitivnom energijom da mislim da kada bi on to dozvolio, pred njegovom kućom stajale bi procesije. Njega sam upoznao preko obitelji Rojčević. Geno je u jednoj televizijskoj emisiji, koju smo zajedno snimali, simpatično rekao voditelju Zvonku Špišiću, da sam ga ja pozvao da izlaže u dvorcu, što tumačim kao da sam upravo ja imao tu veliku čast da on uopće želi izlagati u jednom zagorskom dvorcu. I tako su nas spojile slike i - crv iz jabuke.

- Kako, crv iz jabuke?

- Da, jabuka koja ima crva! Po njegovoj teoriji, a paralelno i mojoj, jabuka s crvom je najbolja jabuka, a takvih jabuka još ima kod njega u Hlebinama. Tako, dok bi se njegovi dragi ukućani ispričavali zbog crva koji se zatekne u jabuci koju ponude prijatelju i gostu, on bi sve komentirao tako da ako nekom hoćeš dobro onda mu daš jabuku s crvom, jer je to znak da je jabuka zdrava. Meni je nekoliko sati s Genom i njegovim iskrenim humorom pravi duševni odmor. I zato smatram da je jedinstveni čovjek na svijetu, ne samo zato što živi u Hlebinama, iako su mu sigurno Hlebine u tome mnogo pomogle. Biti sin jednog velikog Ivana, a nastaviti profesionalno slikati bez oponašanja očeva stila, držeći se socijalno-društvene tematike, nije tako jednostavno - tumačim Karmen moj odnos s Generalićem.

- Je li tvoj odličan odnos s Genom možda malo poljuljala situacija s Gornjom Rijekom?

- Na što misliš, na izložbu "Čudo hrvatske naive?" - pitam.

- Da, mislim da gospodin Generalić ima za pravo misliti da središte naive treba biti u Hlebinama - uporna je Karmen.

- Apsolutno se slažem. Hlebine jesu kolijevka i zbog Ivana, njegova oca, i zbog drugih starih majstora. Neka to bude i muzej primitivne umjetnosti, i nitko to bolje ne može voditi nego Geno i njegov sin Goran, ali za cijelu županiju neophodno je, da bi privukli kvalitetne posjetitelje, tu organizirati hotelski smještaj. Gornja Rijeka ima tu funkciju da privuče i smjesti potencijalne turiste te da kroz interijerno uređenje, oplemenjeno regionalnim naivnim identitetom, kao recepcija, predstavi atraktivnost ponude cijeloga kraja! - ne odustajem od svoga stava.

- Želim ti skrenuti pažnju da ti prilazi vrlo uglađeni gospodin... - gotovo šapćući će Karmen.

Okrećem se i već prihvaćam rukovanje i pozdrav.

- Dobra večer, gospodine Križanec!

- Dobra Vam večer i vjerujem da se dobro provodite? - uzvraćam.

- Da, ugodno je, a kako je u Vašem dvorcu?

- Dvorski. Uz dvorske spletku, vrlo simpatično! - govorim sa smješkom.

- Nedavno smo Vas posjetili, no nažalost nismo Vas sreli, ali bilo je vrlo ugodno i odlično smo objedovali.

- Zbog nekog našeg posla, uskoro ćemo Vam se obratiti, jer će nam trebati smještaj za 50-ak gostiju pa ćemo Vas zamoliti ponudu - ljubazno će gospodin.

- Radujemo se Vašem zanimanju, mnogo Vam hvala na komplimentima, a i vrlo mi je žao da nisam mogao osobno brinuti o Vama u vremenu Vašeg posjeta, no svakako, bilo bi mi drago da mi se najavite ubuduće, kako bih vas osobno dočekao.

- Hvala na pažnji, što možda i nije toliko potrebno, jer kuća i u Vašoj odsutnosti vrlo dobro funkcionira. Nego, htio sam pitati, spominju se stanoviti problemi koje imate s poreznim organima?

- Da, imam. I sam ne shvaćam zbog čega mi se to događa, ali vjerujem da ću ja to sve pozitivno riješiti, - odgovaram.

- Pa zar nije praksa da u svijetu države pomažu obnovu dvoraca? - uporan je moj sugovornik.

- Da, točno je, ne samo da pomažu, nego i subvencioniraju turističku receptivu, ali mi kao mlada država u tranziciji za sada još imamo važnije prioritete nego da razmišljamo o valorizaciji spomeničke arhitektonske baštine, - odgovaram mu s neizbježnom dozom gorčine.

Uz obostrano odobravanje, završavamo kratak razgovor i srdačno se pozdravljamo, a Karmen me pita znam li s kim sam razgovarao. Odgovaram da i ne znam baš, ali da ću uskoro znati, jer će nam čovjek poslati upit za ponudu za smještaj. Svakako je značajna osoba kad se nalazi na ovakvom prijamu, ali u zbroju svih mojih kontakata, vrlo je teško tako u trenutku iz memorije izvući podatke o osobi.

- Naravno, to što memorija sporije radi nema veze s godinama! - bocka me Karmen.

- Nema i godine ne treba više spominjati! - odgovaram vrlo kratko.

- U tijeku večeri spomenuo si veleposlanika Galbraitha. Kako si se s njim upoznao? - pita Karmen, osvrćući se oko sebe.

- Lijep, sunčan dan, prepun dvorac gostiju, svi angažirani do maksimuma, kad pred ulaznim vratima stane svijetloplava velika limuzina iz koje izlazi, u to vrijeme jedna od najpoznatijih medijskih osoba, gospodin Galbraith. Bez najave naravno pa je poremetio uobičajenu mirnu dvorsku atmosferu, ali vještom improvizacijom, uspjeli smo ga skrenuti prema vinoteci kako bismo iskoristili vrijeme koje ću provesti s njime, za otkrivanje njegovih želja, a ujedno tako lakše i iskoordinirati prihvata. Vrlo brzo smo izmijenili kurtoazne pozdravne rečenice i s obzirom da je to ponudio, prešli na jedan topli, jednostavni i konkretni vid komunikacije. Družeci se tako gotovo pola sata u vinoteci, uz čašicu lokalne graševine, uspio sam mu predstaviti svoj projekt, viziju za budućnost, što je on s nevjerojatnom pažnjom saslušao i konstantno odobravao. Kasnije se naše druženje učestalo ponavljalo, a jednom prilikom, spojio sam ga sa svojim prijateljima, slikarima Pavićem i Lovrekovićem, koji su mu izradili neke portrete te im je on kasnije dalje bio redoviti, kako privatni, tako i službeni gost na svim izložbama, a neke čak i otvarao - objašnjavam Karmen.

- Joj, čula sam da si se utrkivao s njime?

- Nisam se utrkivao, nego sam jurio da ga stignem. Bilo je to poslije izložbe u Koprivnici, koju je on otvorio. S obzirom da mi se jako žurilo za Zagreb, a ne znajući da se gosp. Galbraithu još više žuri nego meni, priključio sam se svojim autom u njegovu kolonu pod policijskom pratnjom. Policijska prethodnica, naravno pod svjetlosnim i zvučnim znakovima, nevjerojatnom se brzinom kretala prema Zagrebu i sve bi bilo dobro da ja nisam bio peti, odnosno, posljednji u koloni te da moja brzina kretanja nije trebala biti još 20 ili 30 kilometara brža od prvoga i da nisam kao posljednji ulazio u sva križanja, i tako u 1001 nesigurnu situaciju do dolaska u Zagreb - prisjećam se te filmske jurnjave.

- No tebi to nije bilo teško, kad skoro uvijek tako brzo voziš! - zadirkuje me Karmen.

- Ja vozim proporcionalno tempu svojih obaveza, a u hiperproduktivnom stvaranju i udaljenosti treba brže savladavati. Nego, mogli bismo mi polako 'zu Hause' - prekidam je.

- Vjerujem da nećemo ostati i dalje pod dojmom tvoje priče o brzjoj vožnji i da nećemo tim tempom krenuti prema Zagorju! - ne da se Karmen.

- Ma ne, nikako, već prilično umoran iskoristit ću ovu vožnju za odmor u polusnu - govorim, znajući da će je to raspaliti.

- A da odemo ipak tu na ugao kod "Roberta" po prva izdanja novina da usput pročitaš još i novine?! - napola će ljutito Karmen.

- E, stara moja, dobra ti je ta ideja! - govorim i primam je pod ruku, izlazeći iz hotela.

Izvadivši neku manju novčanicu, pružim je u ruci vrataru, u znak pozdrava i zahvale najdražem hotelu moje mladosti te izađem na noćno svjetlo voljenog rodnog grada. Nevjerojatno, koliko god puta izašao iz "Esplanade" uvijek izlazim uzdignutog pogleda i to ne zbog ponosa, već zbog pogleda na nekadašnji najljepši krov u gradu, krov željezničarske zgrade, koji je bio sav u mozaiku, a koji je izgorio u požaru još u mojoj mladosti, greškom vatrogasaca.

Opčinjen noćnim ugođajem pred decentno osvjetljenim hotelom u kojem sam dobio svoje prve spoznaje o hotelijerstvu, ali i zavolio svoj poziv, stojim na križanju, zbog crvenog svjetla na semaforu i privučem Karmen k sebi kao da joj nešto hoću reci. Na to me ona upita:

- Siništa, što je?

- Znaš li ti kako je nastala "Esplanada?" - prišapnem joj.

- Čula sam neke verzije, ali rado bih čula i tvoju - odgovori ona.

- E pa, vidiš, jedini autohtoni hotel Zagreba je hotel "Palace", dok je "Esplanada" nastala kao posljedica potrebe da "Orient-Express" na putu s Balkana prema Središtu Europe, ima svoje stacionarno odmaralište. S tim razlogom je hotel izgrađen kao kolodvorski hotel. No vidiš, ondašnja arhitektura uistinu je bila posebna, što tom hotelu, na poziciji na kojoj se nalazi, ulijeva i šarm i ljepotu - tumačim joj znalački.

Uključuje se zeleno svjetlo i prelazimo cestu, kako bismo se sada još malo niže na novu lokaciju kioska uputili kupiti novine.

- Zašto si sada nakupovao toliko novina koje kao i obično, nećeš stići sve pročitati? - pita Karmen.

- Pogledat ću barem slike i naslove - odgovaram joj, listajući dok hodam.

- Dobro ih prolistaj da vidiš da možda i tebe netko ne pere - govori Karmen, zavirujući i sama u prva sutrašnja izdanja.

- Nikad me nitko nije prao, osim kada su to jednom učinili novinari "Feral Tribunea", ali poslije mog uljudnog pisma, pošteno su reagirali i njegovom objavom ispravili grešku, koja im se, vidjelo se kasnije, potkrala zbog nažalost lažne, ali uvjerljive, priče nekog zaštitara kulturne baštine. No, moram ti nešto priznati, jednoga dana kad taj naš triptih, ta tri dvorca, proradi kako to i želimo, napraviti ću pravi bal ali samo za novinare!

- Što će ti to onda kada to sve bude gotovo? Njihova ti je pomoć potrebija prije? - s čuđenjem će Karmen.

- Ne radi se tu o interesu, već se tu radi o vraćanju "milo za drago". Draga moja Karmen, u mom životu, na mojem putu, kad gledaš poslovno, ali i prijateljski, najviše su mi pomogli novinari. Tko zna kako bi to sve u tom čudnom svijetu završilo, da nije bilo te dobre pozitivne i objektivne interpretacije svega što sam radio i na koji način sam radio, a kroz to i apsolutne zaštite zbog javne interpretacije? Nesvjesno sam bio i još uvijek sam štićen u javnosti, koja na taj način ima mogućnost slobodne prosudbe svega čime se bavim. I zato, ja sam u stvari veliki dužnik svim novinarima, a poznaješ me i znaš da ne volim biti dužan. Nepošteno je da svi mi koji se nečim bavimo, a iza nas ostaju rezultati, nismo bili pravilno prihvaćeni, već smo najčešće bili osuđivani. A zar nije pošteno spomenuti da se i ta jadna razumna bića, koja se bave opisivanjem dnevnih istina, toliko napada i onemogućava u njihovom radu? Tako da vidiš da tu postoji sklad, cehovski sklad ljudi opterećenih drugim ljudima, onima koji možda ne razumiju čime se mi bavimo - tumačim joj svoju povezanost s novinarima i javnošću.

- Ne sumnjam ja u tvoju korektnu borbu da istakneš dobro i da se družiš s dobrima. Svakako da je to lijepo, a i ideja o novinarskom balu u znak priznanja tvog desetogodišnjeg rada, mislim da bi mogla pozitivno odjeknuti i u javnosti - prihvaća Karmen.

- Karmen, ljubazno te molim, nazovi u dvorac da vidimo nedostaje li slučajno bilo što u kući što bismo mi mogli večeras u gradu još nabaviti.

Telefon u dvorcu zvoni i javlja nam se Mirjana u kuhinji. Na upit treba li nešto slučajno, ona nas informira da "Superkonzum" nije osigurao "Dukatovo" vrhnje za kuhanje.

- Idemo brzo u pothodnik u dućan kupiti to vrhnje - kažem ja.

Ušli smo u pothodnik i kroz užasnu gužvu probili se do dućana. Na vratima dućana našli smo popriječenu metlu. Pomalo rezignirano, misleći da je trgovina zatvorena, već pesimističnog pogleda prema unutrašnjosti i pogled mi se spoji s pogledom prodavačice.

- Dobra večer, primete li nas, mi smo došli? - najljubaznije ću na svijetu.

- Dobra večer, mi zatvaramo - dobivam prilično hladan odgovor.

- Ljubazno Vas molimo, mi i ne mislimo ništa kupiti, mi bi se samo malo, ako nam dozvolite, divili estetici i urednosti vašeg prekrasnog dućana - nastavljam nimalo obeshrabren.

- Onda samo izvolite, dok ne ugasim svjetlo.

- Vrlo ste ljubazni i uz to imate prekrasnu melodiju glasa - nastavljam s komplimentima.

- Fala mladi gospon, kad bi barem svi bili tako pristojni kao vi - veli prodavačica.

- E milostivica, kad bi svi dućani imali tako lijepe trgovkinje, ljudi ne bi ništa drugo niti delali nego samo kupovali - ne dam se smesti.

- No recite gospon, zakaj ste zapravo došli? - pita ona, vidjeviši da imamo neki cilj.

- Znae kaj, ja bi trebal samo jedno "Dukatovo" vrhnjeko za kuhanje, a imam i sitne novce u džepu - govorim gurajući ruku u džep.

- No zatvorila sam već blagajnu, ali pustila bum kolegici novce za ujutro - odgovara ona.

- Tak ste jako ljubazni milostivica da bih vas najrade počastil! - uzvraćam.

- Gospon, jel se vi meni činite jako poznatim, da niste vi možda onaj s televizije iz dvorca u Zagorju? - pita ona nakon što me dobro odmjerila.

- Ak mi to pomogne da dobijem cijeli paket vrhnja, onda priznajem! - dižem desnu ruku u znak zakletve.

- Znala sam da ste to vi, čim sam vas spazila. A tko bi i mogel drugi biti tak ljubazan neg vi plemići i morete dobiti i cijeli paket vrhnja, jer baš cijeli i imamo! - veselo će ona, saginjući se prema neraspakiranom paketu.

Sada zadovoljni i natovareni teretom kojega nosimo, odlazimo prema svojem automobilu te krećemo iz Mihanovićeve ulice prema Gundulićevoj i dalje do vrha Ilice.

Polako vozim, sretan što moram koristiti samo gas i kočnicu, i još sretniji što su, kao i obično, svi semafori crveni, što mi daje mogućnost da bezopasno listam novine. Naravno, Karmen to prilično smeta, kao i uvijek, te započinje razgovor. Dakako, samo da prestanem čitati.

- A zašto uvijek izlaziš iz ovoga dijela grada Gundulićevom niz Ilicu? - pita Karmen, pogledavajući kroz prozor.

- To seže još u najraniju mladost. A vjerojatno je i stvar navike. Nekada, dok sam s roditeljima kao pučkoškolac živio u Folnegovićevom naselju, svakodnevno sam gradskim autobusom putovao do "Esplanade", gdje je nekada bio autobusni terminal, a otuda sam upravo najčešće kroz Gundulićevu išao do Ilice pa dalje Ilicom do Britanca, gdje je živjela moja baka, kojoj sam zbog njezine bolesti u to vrijeme vodio svog slijepog oca ili joj nosio hranu. Kasnije, kao šegrt u Esplanadi, opet sam prolazio tu rutu, jer sam namjerno zaobilazeći Svačićev trg, uvijek išao Gundulićevom, a stanovao sam u Ilici 25, u općini Centar ili kako sam ja to volio reći iznad "Corso kavane" -

- Kaj si ti stanoval u općini? - zaprepašteno će Karmen.

- Još gore! Zajedno sa sucima za prekršaje, ha, ha... !

- Ma daj. Ti uvijek govoriš istinu. U čemu je štos? - pita Karmen.

- Uopće nije štos. Na četvrtom katu općine bile su prostorije sudaca za prekršaje i tri stana u kojima su živjele dvije obitelji i ja sa svojim stričekom Slavekom, koji je proveo svoje posljednje dane radnog vijeka kao portir općine Centar - tumačim joj.

U taj čas skrećemo iz Gundulićeve u Ilicu i ja ukazujem Karmen na sat na vrhu zgrade i objašnjavam joj da je taj sat doslovce kucao u mojoj sobi, jer je praktički bio dio moga interijera i nastavim:

- Vidiš, ova vrata s lijeve strane DTR-a vežu me također za nezaboravne trenutke iz mladosti. Jednom prilikom u kasne noćne sate, kad sam išao prema svom ulazu, skoro me pogazio kamion zagrebačke "Čistoće". Na sreću, fulao je mene i moja vrata, ali je zato uletio s kompletnom svojom masom u izlog DTR-a! Zanimljivo je bilo i jednom zgodom kada sam se vraćao u isto tako neke sitne sate i duže vremena zadržao pred vratima, zbog toga što mi je pukao ključ u bravi, a sve su to promatrala dva milicionera-pozornika, koji su mi odmah strogo pristupili.

- Šta radiš mali? - pitali su me strogo.

- Pa... idem doma - odgovorio sam plaho.

- Ma nemoj, ideš doma, ha? A gdje si ti doma? - nastavili su s pitanjima.

- Pa, ovdje, na četvrtom katu - pokazao sam rukom gore.

- Ma nemoj, stanuješ u zgradi Općine Centar, pokaži odmah ličnu kartu! - zapovijedio je onaj stroži.

- Žao mi je, ali nemam je - odgovorio sam.

- Na kojoj adresi živiš, kako se zoveš? - pitao je drugi.

- Siniša Križanec, a moja je adresa Ilica 25 - kažem.

- Daj ga pukni za uho da se lakše sjeti gdje stanuje! - rekao je milicajac, očigledno gubeći strpljenje.

- Rekao sam vam gdje stanujem i tko sam, a sad me ostavite na miru, jer moram nekako otključati vrata i nemam više mnogo vremena, jer sutra moram rano u školu! - pokušavao sam se obraniti.

Na to me policajci odvedu u Đorđićevu ulicu, u svoju postaju, gdje su uz arbitražu njihovog pretpostavljenog, konstatairali da ipak stanujem u Ilici 25, i otprate me natrag doma.

- A u školu si išao u Frankopansku? - pita Karmen, smijući se.

- Da, išao sam i imao 13 usputnih stanica do škole, jer je u to vrijeme na tome potezu od tristotinjak metara bilo 13 gostionica. Zar onda nije bilo logično da idem u ugostiteljsku školu?

Sve više i više ubrzavajući Ilicom, koja nije bila prometna, došli smo do križanja sa Selskom ulicom, gdje ne znam iz kojeg razloga, prolazim križanje na crveno svjetlo. Karmen, uočivši moju pogrešku, počne kritizirati, ne toliko prolazak kroz crveno, koliko moju premorenost, koja je vjerojatno bila i odgovorna za neželjenu radnju.

Normalnu, uobičajenu atmosferu odjednom uznemiri plavo rotacijsko svjetlo, koje sam uočio u retrovizoru, što glasno prokomentiram:

- Ups! Ovaj ću prolaz kroz crveno vjerojatno zapamtiti!

Na to Karmen doda:

- A ja ću im još reći da si umoran i da ti uopće ne smiju dati da više voziš!

- Daj budi fina, dosta sam nadrapal i bez tvojih komentara! - rekao sam joj, razmišljajući već o prostoru na kojem ću se najvjerojatnije morati zaustaviti.

Polako se izmičem iz desne trake, očekujući da će me policijsko vozilo povesti do mjesta gdje oni žele da stanem, kad u tom trenutku oni projure velikom brzinom uopće se ne osvrćući na mene.

S komentarom "ha, ha, ha sad me tuži ako možeš!" nastavim još brže voziti, prateći policijsko vozilo i pomažući si na taj način da što brže izađem iz grada, naravno, pojačavajući glasnoću radija da nadglasam suvozačicu.

Po starom običaju, za tridesetak minuta stižemo pred naš bajkoviti domicil.

- Šefe, jeste čitali novine danas? - pita me Mlakar izlazeći pred nas.

- Djelomično. Zakaj?

- Veliki naslov 'S VLAKOM U BEŽANEC' povod je novim beskonačnim tračevima u Pregradi - tumači mi Mlakar.

- Ne razumijem. O čemu se radi?

- Pa, okolo se priča da Vam i 'štreku' delaju iz Zagreba prema dvorcu, tak da bu sim i 'cug' dolazil - veli Mlakar.

- O jadni moji, nisu to povezali s prezimenom trenera Croatije, ali svakako je simpatično koliko vode brigu o nama. A znaš li ti, moj dragi Mlakar, da Krapinske Toplice imaju željezničku stanicu? - pitam ga.

- To još nisam čul! - veli Mlakar.

- Da, bilo je u planu da prema Pregradi krene željeznička pruga i prethodeći pruzi, koju nikad nismo dobili, Krapinske Toplice su ipak dobile željeznički kolodvor - objasnim mu i pitam što ima novoga u dvorcu.

- Imali ste mnogo telefonskih poziva, stiglo je i prilično faksova, a sve vam je kronološki prezentirano u knjizi poruka. Ako ćete sada to raditi, želite li da Vam donesem nešto za osvježenje i mogu li još nešto učiniti za vas? - pita Mlakar.

- Imamo li još gostiju u kući? - uzvraćam.

- Režiser je i dalje u svojoj sobi, a u restoranu se večera za šest osoba bliži kraju, a prije toga kraja još se Vi samo očekujete. Imamo čast, gospodin Ivo Pogorelić je ovdje sa svojim društvom - odgovara Mlakar.

Otrčim do restorana, nabacivši novo raspoloženje u iskrenoj kategoriji, te pozdravim uvaženo društvo, naravno, dobivši niz komplimenata za uređenje objekta i posebice ukusnu hranu. Zadržao sam se s njima do njihovog odlaska, a nakon toga sjedam za pult recepcije te analizirajući sve poruke i pisma, odredim prioritete na koje odmah odgovoram i tako ulazim u prvih pola sata novoga dana. Sutra ponovno dobar raspored. U 8,30 sati susret s obitelji Spear iz Londona, u 9,30 sastanak Komisije za dodjelu nagrada za životno djelo u turizmu, u 11 dolazak prof. Miroslava Tuđmana, ministra Gojka Šuška i njihovih suradnika, u 15,30 intervju za njemačku televiziju, u 17,30 sati jahanje s gostima, u 20 večera s obitelji Spear.

Ja ne znam što je dosada, ali djelomice sigurno znam što mi nosi novi dan. Ipak, prisjećam se Murphyevog zakonika kako ti nikada ne može biti toliko loše da ti ne bi moglo biti još gore, što u ovome trenutku tumačim kao - nikad nisi toliko umoran da ne bi mogao biti još umorniji i odlazim polako prema svojoj sobi.

Hodam hodnicima prvoga kata kao i svaki puta ispunjen punom radošću, sretan što unatoč svim obvezama kročim kroz uređeni dvorac, kojeg pamtim i u mnogo drugačijem stanju. Pogleda usmjerenog prema prizemlju, na vrata koja označena s 'biro', bude u meni posebna sjećanja. Najmanji i prvouređeni proctor, koji je dobio civiliziranu formu, ali i postao svjedok najbrutalnije igre toliko važne za obnovu ovoga zdanja. Ulazim u svoju sobu i ne prestajem razmišljati o birou s mislima koje istodobno neugodno prožima i jutarnji sudski proces. Biti u pravu, ali za to pravo se morati još i izboriti, vjecn je problem koji me prati i u kojem pokušavam pronaći rješenje. Kako ću se braniti ujutro na sudu zbog nečega za što se ne smatram krivim! U procesu koji bi po meni prije ocrtavao vrijeme povratka u 19. stoljeće nego ulaska u 21. vijek. Zar ja toliko krivo radim ili me okolina ne razumije, da je, bez upozorenja, za njih najbolje rješenje, tražiti odmah način kažnjavanja? Vješam svoju odjeću u veliki ormar i pomalo se sam na sebe ljutim što sam uredio tako veliku sobu za sebe. Ali, nisam mogao zbog same arhitekture zadanog prostora urediti drukčiju, a niti namijeniti je drukčijem sadržaju, jer zapadno krilo dvorca s gospodarskom namjenom nije ni adekvatno za smještaj gostiju. Danas pomalo ljut što moram šetati po tako velikoj sobi, da bih se uopće raskomotio, ponovno se prisjećam najmanje sobice dvorca, tog nesretnog biroa, u kojem sam toliko puta spavao ili proveo skoro šest godina, jer si nisam mogao dozvoliti kvalitetniji kutak za noćenje. Uvijek mi je bilo najvažnije da sve podredim ugodi gostiju, a da bih bio prisutan kao na dežurstvu, iako nedaleko imam kuću, boravio sam u dvorcu, spavajući kao ptica selica, gdje bih pronašao mjesto za sebe. Ali, gotovo nevjerojatno je kako sam sva ta mjesta doživljavao ili kako sam gotovo neobjašnjivo svoj prvi ulazak u dvorac povezao s viđenim slikama gotovog, obnovljenog stanja dvorca.

Šetam prvi puta po nepoznatom i zakrčenom prostoru, koji unatoč razvedenosti barokne arhitekture, više govori o civilizacijama koje su tuda prošle. Tisuće kubika materijalnih dokaza, taj deponij smeća, koje opisuju u mojoj trenutnoj viziji sliku društvenog uređenja, koje si je dozvolilo tu slobodu da nanese neoprostivu nepravdu toj, nažalost, protjeranoj plemenitaškoj obitelji i nad tim još jedva živim svjedokom, dvorcem Bežanec.

Svaki put kad se vratim na razmišljanje o početku, zapitam se zašto toliko naporan i težak put kojega sam prošao u ovih deset godina u meni izaziva osjećaj priznavanja da je to moj najljepši period života? Jesam li pošten sam spram sebe ako tisuće provedenih sati u prašini, vlazi, u prostoru u kojem su zbog truleži smeća nastali čak i za zdravlje čovjeka opasni plinovi, nazovem svojim najljepšim razdobljem života, a pod pretpostavkom da za sve što sam uradio i što 98 posto ljudi prihvaća kao nevjerojatno dobro na kraju zbog toga budem još i kažnjen?

Je li pošteno započeti obnovu tako velikog zdanja u jedno hladno zimsko jutro, dok još svi umorni od novogodišnjeg slavlja ne znaju za sebe, a ja, da bih pridobio jednog od kasnije ključnih ljudi za zidarske radove, nagovaram ga da mi pomogne urediti samo jednu prostorijicu gdje bismo možda organizirali malu gostionicu, svjestan da mu ne smijem spomenuti proširenje aktivnosti na dvorcu, jer bih ga time sigurno uplašio i tako otjerao.

Tako moj Štef Jugec i ja krenemo samoinicijativno uređivati prostoriju po prostoriju, u poštenoj namjeri: ja da sukcesivno mogućnostima, uredim što veću površinu dvorca, a moj Štefek, da osigura egzistencijalni minimum za svoju obitelj. Kod većih zahvata, na primjer, betoniranja velikih površina ili iznošenja otpadnih materijala i šute, koristili smo pomoć familije, dobrovoljaca i uglavnom radne snage koja bi to radila samo za – pivo! Više ljudi više zna i po tom sistemu smo se nas dvojica dogovarali i projektirali čak i složene zahvate. Kao glavni projektant, s obzirom da sam i prostoru određivao namjenu, najčešće bih s otpadnim letvicama ili starim trulim daskama iscrtavao 'projektni zadatak' po kojem bi se kasnije kopali temelji i zidale vertikalne površine pregradnih zidova, strogo vodeći računa da nigdje negativno ne zadiremo u estetiku bačvastih svodova, sa željom da prostor maksimalno autentično revitaliziramo.

Najsloženiji instrument kojega smo koristili bila je 'šlauf-vaga', a sve ostalo uglavnom bilo je u jednostavnijoj formi. No svjestan da nam je u nekim slučajevima trebao i savjet stručnjaka, otkrio sam model kako doći do toga, a da istodobno ništa ne stoji. Primjera radi, tražio bih ponude za izvođenje radova od ovlaštenih staričara, koji bi se već od prvog dolaska na objekt, kako bi dobili posao, raspričali da bi otkrili sve pojedinosti svog iskustva, znanja i struke, što je meni bilo dovoljno da se u vrlo kratko vrijeme educiram i naravno, kasnije - oponašanjem naučenoga sam borim s građevinskim zadatkom. Zanimljivo je, na primjer, kako sam projektirao centralno grijanje na cijelom objektu. Pozvao sam prvo dobrog majstora, kojeg sam tražio da mi da ponudu za izvođenje radova. On bi došao na objekt i objasnio način na koji bio on to radio. Potom sam pozvao drugog majstora i kad je on ispričao svoju priču pozvao bih, da mi gradivo bolje sjedne, i trećeg majstora. Sada, nakon tri nastavna sata, pomno upijajući prijedloge koje sam saslušao, a i komparacijom izabrao za sebe najpovoljniji model te upitao 'Veljka 's brega' zna li švasati? Naravno da je znao, on švasati, a ja šta hoću i na koji način hoću, svjestan možda i moguće male pogreške, odlučio sam primijeniti stečeno znanje u praksi.

Danas, nakon devet godina, priznajem sam sebi da nema više posla i složene situacije koju ne bih mogao riješiti za dobrobit bilo kojeg starog objekta. Čak sam uvjeren, u svojoj intoksikaciji starim ciglama, da znam najbolji lijek, ne samo za konzerviranje, već i stvaranje nove upotrebne vrijednosti istih cigli!

Najteži dio posla bio je koordinacija odnosa među ljudima. Filozofiju Zagorca mogli bismo interpretirati najkvalitetnije kroz pojam kleti, a najveću nagradu koju si sam dodjeljuje nakon godišnjeg mukotrpnog rada, uzima u tekućem stanju. Ta tekućina ponekad je bila potrebno čak svima nama, da bismo uopće izdržali te nadljudske napore fizičkog tereta, bezbroj kilometara koje smo morali napraviti u tom naizgled nedefiniranom građenju nečega čemu se kraj uopće nije nazirao. Danas sam najsretniji jer i unatoč pokojoj kapljici viška kod nekih, ali baš nikome za cijelo vrijeme gradnje nije se dogodilo ništa. Bilo je padova kroz etaže, bilo je sklizanja s krovova, propadanja kroz toranj zvonika, ali sve je upućivalo, s obzirom da nije bilo povreda, da smo zbog nečega zaštićeni, a danas mislim da smo bili zaštićeni jer smo radili nešto dobro! Najlakši zahvat bio je promijeniti cijeli krov dvorca. Krov u stanju raspadanja, trebalo je skinuti i postaviti novu konstrukciju te uza sve to,

poletviti i odjenuti sa 150.000 komada novoga biber-crijepa. Cimermanski posao je bio užasno naporan i sve se radilo na nekadašnji autentični način - rukama, bez moderne mehanizacije. Ali, ipak bilo je najlakše. Najlakše, jer konačno smo radili posao koji se vidi i gdje nas svi vide!

Mnogo radnih sati uzelo nam je čišćenje i uređenje okoliša, gdje su čak u prvom dijelu radova i ogromni vojni gusjeničari imali prilično muke. Nikad nismo znali što nosi novi dan, jer unatoč vješto planiranoj organizaciji rada, doživljavali smo razne montirane provokacije, od općinskih tijela Pregrade i podstanara kata dvorca Martinkeca Jazbića and company. Opisuje li naziv "državni neprijatelj" dovoljno, osobu koja radi protiv drugih ljudi za interes koji ni sam ne razumije? Kad promrzneš do kostiju i kad ti se dodirrom s metalom, od hladnoće skida koža s jagodica prstiju, što zbog želje za napretkom skoro da i ne primjećuješ, kad se od umora počinješ vraćati u ranije evolucijsko doba, hodajući svijenih leđa, kada te podražaj boli još jedino svrstava među žive, tada se pojavljuje Martinkec Jazbić. Zagorac s najvećom šakom, koju pogrešno upotrebljava, jer tim reketom igra partiju u kojoj želi samo on dobiti. Moram priznati da me oduševljavaju, na neki način posebni ljudi. I Martinkec je poseban, otvorio je salon pokućstva u šumi, u ruševnom dvorcu, daleko od urbane sredine, gdje bi nekome mogao nešto i prodati, a sad kad je obnova dvorca u tijeku, iako sa željom da to sve skupa postane njegov živi spomenik, ne dozvoljava da niža vrsta - mučenici, ulaze kroz vrata, već traži da uskaču kroz prozore. Cijelo vrijeme obnove dvorca tjerao nas je da šecemo s tonama materijala preko prozora, iako mu ogromna glavna vrata nisu služila nizašto drugo nego za ukras.

Zanimljiv je to bio stvor, ali naivan. A ja, u družbi s njime najsretniji, jer je imao prekrasne, ali samo izgledom, savjetnike. Previše su oni vodili brigu o štucanju brkova i brade, a u lakomosti videći peneze, zaboravili na patriotizam i čovjekoljublje. Prefriganci jedni, prvo su me pustili da radim, a onda su odjednom kao kućeposjednici, tražili da sve učinjeno legaliziram potpisom ugovora po kojem ću placati njima 25.000 DEM mjesečno najamninu, a uz to naravno i kompletno isfinancirati adaptaciju svih prostora cijeloga dvorca. Nisam mogao, a da im ne ispunim to zadovoljstvo i potpisao sam taj ugovor, ali svjestan da će se ishod u nastaloj situaciji vrlo brzo sam od sebe promijeniti. Nepravda i zlo ne mogu pobijediti.

Kako oni kažu, začas sam se razlaktio i u svojatanju proširio granice dozvoljenog, a njima onemogućio da sprovedu luđačku ideju da rasparceliraju dvorac na desetke malih korisnika, koji bi kao zajmoprimci, njima plaćali najamninu, a za koje bi se vanjski prozori preuredili u vrata i tako im se osigurao ulaz u, po Martinkecovoј ideji, trgovine različitih sadržaja, ali i s robom sumnjivog porijekla.

Tako razmišljajući, željan relaksacije, bez podsjećanja na te tmurne dane, krenem uključiti televizor. Skoro bih i uspio u tom naumu, kad odjednom osjetim nečije prisustvo, a ubrzo začujem i šapat:

- Izaberi, hoćeš prvi, drugi ili treći program ili ćeš razgovarati sa mnom? - upita me duhica.

- A što ti misliš, što mi je bolje ?

- I sam znaš što ti je bolje. Televiziju možeš gledati još do ponoći, premda ćeš je uskoro, po novoj shemi, moći gledati i cijelu noć. A meni se možeš izjadati i tako se očistiti pred spavanje. Mislim da je to najbolje za tebe.

- Ma znaš, razmišljao sam o prvim trenucima kad sam počeo s uređenjem ove ruševine i opterećen nepravdom koje se prisjećam, sigurno ne bih mogao zaspati pa je dobro da si ovdje, a i zbog toga što kao svjedok tog trenutka, možeš komentirati neke situacije koje ni meni nisu sasvim jasne.

- Reci, što te zanima?

- Zanima me kako si ti doživjela gospodina Radoša, ondašnjeg Šavrićevog direktora u Pregradi?

- Ha,ha... Postojala su u to vrijeme dva žrtvena jarca. Prvi je bio on, koji je imao zaduženje da maksimalno prčka po dvorcu, kako bi polako gradio Martinkecov spomenik, a uz to kao koordinator između inokosnog dijela Šavrića i tebe, trebao je tebe maksimalno iskoristiti da financiraš sve perversije koje su izlazile iz Martinkecove glave.

- Ja sam bio svjestan da me Šavrić iskorištava i znao sam kako to čini, ali u prvo vrijeme nisam imao izbora, trebao sam im kroz svoju naivnost i nešto dati da bih kasnije mogao realizirati svoju ideju.
- Išli su ti jako svi na živce, ali spram Radoša si bio prilično korektan.
- Da, grozna je ta banda, a Radoš je radio poprijeko i htio je biti samoinicijativan, što me smetalo. No nije pokazivao izravne lakome interese i to je bila njegova dobra strana. On je bio nevjerojatno sposoban direktor i radnici su ga voljeli. Imao je jak tehnički autoritet, znalac struke i sigurno najbolji u tom rukovodećem timu, dok nije Zagreb počeo diktirati tempo.
- Ali i njega su radnici kasnije odbacili.
- Jesu jer više i nije bilo pomoći brodu koji je cijeli počeo tonuti. Trebaš uzeti u obzir i mentalitet našeg čovjeka. No od svega su najgori tračevi, i oni ženski, i oni muški, gostioničarski, uz višak maligna - to ti je strahota!
- Ali tebi je najviše odgovaralo kad se Radoš udaljio
- Normalno da je, jer više nisam trebao biti sentimentaln i mogao sam započeti konačnu borbu protiv direktora Šavrića, koji su uz konstantno podmetanje klipova imali i drugačije osobne ambicije prema objektu. Jedino mi je žao da su Radoša pokušali uništiti. Naravno, ne znam pravu istinu, ali mislim da nije zaslužio to što mu se dogodilo među njegovim radnicima.
- Ni ti nisi bio omiljen u to vrijeme među mještanima, od kojih je većina radila u Šavriću!
- Naravno da nisam. Nisam bio ni ranije omiljen dok još nisam pokazivao uopće ambicije spram dvorca, a te ambicije koje su pogrešno protumačili, ustvari, trebale su rezultirati najviše kao dobrobit upravo za kraj, odnosno, za sve koji u okružju žive. Danas, nakon tih devet godina, to se konačno i priznalo, jer sad mještani vide da je moja konstantna aktivnost usmjerena isključivo prosperitetu ovoga, kako i oni sami shvaćaju, zaostalog dijela regije.
- Da, tvoji najveći seoski neprijatelji sada ti u školske klupe šalju svoju djecu i ponosni su što ih uči, kako kažu, veliki majstor od turizma.
- Moja je dužnost od početka bila mnogo veća, nego što su je mogli protumačiti i ja nisam trebao samo urediti dvorac, jer takav nikome ništa ne bi predstavljao. Ja sam trebao pokrenuti aktivnost cjelokupnog prosperiteta pregradskog kraja, a kasnije se, vidiš, pokazalo da to ima i nacionalni značaj.
- Kad si ti zapravo počeo razmišljati o dvorcu i koji su ti bili prvi koraci?
- Davno ranije nego je to službeno zapisano. Već osamdesetih godina, svjestan da zbog načina života, ali i stečene vrijednosti male seoske gostionice, negativno dominiram. Samim time što nisam kao drugi, odlučio sam im se približiti. Kako sam to učinio?
- Što je? Častio si ih u gostionici!
- Nisam nikoga častio na način kako ti to misliš, nego daleko svrsishodnije i kvalitetnije. U "Crvenkapici" sam pokušao biti maksimalno naklonjen svima, tako da sam naprimjer, uveo u stalnu ponudu, vjerojatno prvi u cijelom Zagorju, ribu na jelovnik. I to, razne vrste. Svjestan da je prehrana oskudna, na taj način sam, uvodeći više bjelančevina, htio pozitivno utjecati na zdravlje domicilnog stanovništva.
- Da, ali time si sebi pojačavao promet, jer nisi imao konkurencije!
- Zašto ne pa čovjek za sve što radi treba primiti i nagradu! Uostalom, s više prometa, plaćao sam i veći porez i počeo zapošljavati više ljudi. Ali, najveći dobitak bio je u trenutku kad sam postao vatrogasac.
- Vatrogasac, čemu pak sad to?
- Da se primitim.
- Da se primitiš? Kome i zašto, kad ti ionako dobro ide?
- E, vidiš, to ima veze s dvorcem. Kao dobrovoljni vatrogasac, prvo sklapaš hoćeš-nećeš prijateljstva u društvu. Nakon toga, u društvu opet počinješ hijerarhijski rasti po važnosti, zbog ambicije za edukacijom. Kad postigneš cilj i postaneš vatrogasni oficir, onda možeš organizirati i vatrogasno društvo, a i njegov rad. A to je trenutak koji sam čekao!

- Vatrogasci i dvorac? To ima jedino veze s gašenjem vatre!
- Da, ima veze s gašenjem vatre, ali vatre koja ne gori, vatre koju rasplamsavaju ljudi!
- Sad se ti ponašaš kao Hegel ili Freud!
- Pa ne baš, ali vidjet ćeš kada ti objasnim zašto sve to. Sa željom da pomirim interese, i kao što sam ti već rekao, primitim se, krenuo sam u organizirane preventivne akcije po tristotinjak domaćinstava razasutih po brežuljcima oko dvorca Bežanec. Kao autoritativna osoba u uniformi, sa zadatkom da konstatiram sve nedostatke koji mogu utjecati na požarnu opasnost svih tih domaćinstava i gospodarskih objekata, a o tome još sačinim zapisnik, koji moram predati nadležnoj policijskoj postaji, obišao sam cijeli kraj. Što sam time konkretno dobio?
- To i mene sada jako zanima.
- Gledaj, kad dođeš čovjeku u kuću, ali na moj način, nakon predstavljanja, objasniš mu da ću mu ja sve nedostatke koje zajedno uočimo, osobno i na svoj trošak otkloniti. Nema kućevlasnika koji to neće prekrasno podržati, samim time što prima dar. Time sam se primitio, oni kažu, "pravi svetac", a dalje, pregledao sam kuću od tavana do podruma i uočio eventualno sav "posuđeni" namještaj i ostale predmete iz dvorca i ocijenio njihovu moguću uporabnu vrijednost. Uz to, birajući uvijek doba dana kad je domaćinstvo za stolom, upoznao najbolje i način prehrane, običaje i navike ljudi u ovome kraju. Susreo sam se s escajgom iz dvorca, i tako sve u svemu, jednim udarcem riješio tri muhice zato razdoblje, za mene na početku vrlo bitnog zacrtanog projekta.
- Zanimljivo, ali i promućurno, iako malo i podlo, iako s poštenim, iskrenim nakanama, jer nije samo interes dvorca u pitanju nego i analiza mogućnosti cijeloga kraja
- Tako, vidiš, nisam radio policijske zapisnike, ali sam napravio sebi pismeni trag o 300 domaćinstava u okolici.
- Od svih tvojih pomagača, najsimpatičniji mi je ipak Štef Jugec.
- S njim sam na posebno osmišljen i vođen način napravio gotovo najviše. Upravo zbog trenutka u kojemu je on prihvatio moju nakanu, prepoznao viziju i naravno osjetio zaradu. U početku sam morao biti jako oprezan s njim i nisam mu smio davati prevelike zadatke, nego samo jednostavne i maksimalno jednodnevne upute, kako ga ne bih zbunio, a kasije, kad smo došli do krova, onda je i sam Štef nabijao tempo. I to dobar tempo!
- Njega je isto strašno smetala ta konstantna borba "Šavrića" protiv tebe, a bio je alergičan i na šumarsku inspektoricu gospođicu Cvek.
- Da, nekad ga je trebalo čak i smirivati, jer povrijeđen njihovim bahatim i nekorektnim odnosom, u ljutnji skoro da i s krova nije skakao na njih. Tako je stekao još više moje simpatije i dobio titulu voditelja gradilišta, što je kasnije čak i autoritativno koristio i protiv mene samoga, koji sam mu se zbog mira u kući, pokoravao. Kod velikih, takozvanih radnih akcija, određivao bi mi najduže trase po kojima sam morao voziti tačke prepune građevnog materijala i bio je presretan kad sam navečer skapavao od umora. Sve to i kompletan moj nastup održavalo je izuzetnu ravnotežu međuljudskih odnosa između nekoliko vrlo različitih ljudi, koji su izvodili sve radove.
- Imao si ti i mnogo pomagača koje nisi plaćao!
- Da, pomagali su mi Tomica i Milek Bolarić, Poljdek iz Kostela, moj pokojni bratić dimnjačar Štefek...
- Oprosti što te prekidam, a u kakvom si odnosu bio s Borisom Vuglecom i njegovim Božom?
- S tim dečkima sam napravio kompletne elektroinstalacije po cijelom dvorcu. Trajalo je to danima, ali u svakom danu imali smo ne samo radost napretka u poslu, već i zadovoljstvo novih prijateljskih odnosa.
- Bili ste uistinu vrlo veselo društvo.
- Preforsirani umorom u osamnaestsatnom radnom danu, što mi je drugo i preostajalo nego da maksimalno potenciram humor i šaljive dosjetke koje su podizale moral svima nama.
- Dobro, ali otkud ti lova za sve to?
- Lova, hm, kaj ja znam? Ha, ha... Love nikad nije bilo, odnosno uvijek je bilo na knap. "Crvenkapica" je dobro radila, a uz gostionicu u privatnoj kući, započeo sam intenzivno raditi catering-service. Na

poziv gostiju, s ekipom bih odlazio u prostor kojeg je određivao gost i tamo pripremao velike bankete, svadbene svečanosti, protokolarnu prijemnu, čak u to vrijeme na najvišoj saveznoj razini.

- Da, "Crvenkapica" je bila nadaleko poznata, priznata i omiljena u to vrijeme

- Pa, cuj, kad je ušla u najuži izbor za prihvatanje predsjednika Tita, za njegovog posljednjeg posjeta Zagorju, onda ti je sve jasno! No svi drugi važni državni prijemi radili su se u "Crvenkapici". Tako smo često ugošćavali drugove: Blaževića, Bilića, Gretića, Pračajića... Dvaput sam ugošćavao i Miku Špiljka, kao predsjednika Jugoslavije.

Sjećam se simpatične zgode, kad je za dolaska u Pregradu, prije nego bi ušao u općinsku zgradu, odšetao do župnika, mons. Branka Ivanjka, što je u ono vrijeme bilo super simpatično, ali s velikom koristi za općinu, koja je u to vrijeme mogla posakrivati pijane funkcionare iza zaključanih vrata, a nekada čak i u ormare!

- Kako si ti bio prihvaćen u to vrijeme od ondašnje vlasti?

- Katastrofično, nevjerovatno, nikako! Trebali su me i iskorištavali me maksimalno, a po obavljenom poslu zaboravili da postojim.

- Što te najviše smetalo?

- Seljicizam!

- Seljicizam, što ti je to?

- Pa znaš, selo, seljaci i oni koji to nisu. Dominantna poljoprivredna zadruga u to vrijeme na čelu s drugom Kušarom i drugom Leskovarom, partijskim sekretarima, nije dozvoljavala napredne ideje a općinske strukture nisu vjerojatno niti razumjele o čemu sam tada govorio. U ono vrijeme, nametao sam ideju revitalizacije dvorca, proširenja koncepcije turističkog prostora u Valentinovu i niz drugih. Za sve sam bio odbijen, što me u ono vrijeme, prepunog poduzetničke energije, posebno pogađalo. Najsmješnije je bilo što se tada držalo da nositelj razvoja turizma ovoga kraja mora biti pregradski restoran, koji je kao menza nudio posebne specijalitete špek-fileke i esig-flajš. U to vrijeme, ja sam se već naveliko bavio organizacijom piknika i kombiniranih buffet-stolova, na kojima sam prezentirao kroz osmišljenu scenografiju, kompletnu priču o zagorskoj gastronomiji i bio nevjerovatno prihvaćen u svim krugovima. Moji stolovi, koje sam postavljao zbog promocije u okviru određenih turističkih manifestacija, nisu iziskivali velike troškove, iako su bili itekako raskošni.

- Misliš li da možda nisi bio dosta taktičan?

- Sigurno nisam bio dosta taktičan kad nisam uspio, ali možda je moj put bio zacrtan drukčije pa onda nisam niti trebao uspjeti! No kako i biti taktičan, kad na primjer, prilikom formiranja općine Pregrada, u želji da je proglasimo nerazvijenom, kako bismo namaknuli ondašnju pomoć šire zajednice, organiziramo u "Crvenkapici" banket povodom radnog sastanka a za uvod mi naredi da poslužim kao aperitiv francuski konjak! Pokušavao sam objasniti već spominjanom gosp. Krsniku i svom starijem kolegi Iveku, voditelju pregradskog restorana, da ne paše francuski konjak, prije svega niti kao aperitiv, a niti kao piće dobrodošlice za predstavljanje siromašne općine, već da bi tu trebala biti ukusna domaća šljivovica, ako baš mora biti alkohol! Doživio sam užasne kritike i naravno, bilo je po njihovom. No ipak, na moju sreću, drug Blažević, bez prijašnjeg dogovora, zapitao je: A nemate šljivovice?

- Ipak, izgleda da najžustrije pričaš o Josipu Krsniku, kako ga ti još nazivaš, "velikom lovcu"?

- No, gledaj, ja nikoga ne mrzim, meni su i neprijatelji simpatični i dragi, ako od njih mogu nešto naučiti. Joža, predsjednik Izvršnog vijeća općine Pregrada, vjerojatno i nije tako loš čovjek, samo nažalost na svom životnom putu, zadesio se na funkcijama gdje mu nije mjesto. Jako mi se zamjerio kad sam poslije banketa za predsjednika Jugoslavije u vrijeme Špiljka u Orešju, morao kompletno sve ostatke hrane, pića, po njegovom nalogu odvesti u stan u to vrijeme njegove prijateljice iz Uprave prihoda, kojoj je on bio voditelj. Umjesto da počastimo policijski kordon, koji nas je pokrivaio i čuvao, mi moramo nahraniti onoga tko je to najmanje zaslužio! Taj isti lovac na sitno, učinio mi je toliko nepravdi, i meni i kraju u kojem živi, a i danas, iako je totalno degradiran, ipak ne prestaje s provokacijama iz svojih sitnih interesa, opterećenih jalom i zaviješću!

- Imaš li ti uopće ikoga tko je prihvaćao to što radiš?

- Kako da ne, bilo je prihvaćeno od normalnih ljudi, samo koji nisu imali utjecaja, a među njima, kad bih izdvajao posljednje godine komunističke vlasti, trebao bih se čak pohvalno izraziti prema Dragecu Špiljaku, izuzetno dragom i poštenom ondašnjem političaru, a nezaobilazno se moram sjetiti pokojnog Davora Šutine, jedinog pravog Pregrađanina, kojemu je njegov zagorski kraj mnogo značio, a prosperitet je želio kako za obitelj, tako i za sve stanovnike. Normalno, najljepše riječi prihvaćanja toga čime se bavim, dobivao sam od najsposobnijeg mještana ovoga kraja mons. Branka Ivanjka, pregradskog župnika.

- Ali ipak nisi mi odgovorio na pitanje - otkuda ti dovoljno novca za sve?

- Pa pojasnio sam ti, radio sam i zarađivao, a u prilog mi je išao Markovićev kamatni sistem i stimulaturna porezna politika u fiksnom tečaju. Nekada sam ishodio neke kratkoročne pozajmice, na primjer, od šogora Vinka ili dragog prijatelja Branimira iz Beča, kojega nisam trebao ni tražiti, već mi se sam nudio u pomoć. A pred kraj, za nabavku opreme i plaćanje složenijih građevinskih zahvata nekim poduzećima, dobio sam kredit za poticanje zapošljavanja u iznosu od 600.000 DEM. Kad spominjem taj kredit, moram se prisjetiti i trenutka u kojem sam se, da bih ga uspio dobiti, na mnogim vratima predstavio, koristeći ime gospodina Franje Kiseljaka, čovjeka kojeg ranije nikad nisam vidio, osim jednom prilikom čuo da je jedan od glavnih u komisiji Sabora. Kako je uređenje dvorca Bežanec dolazilo u konačnicu, počeli su priskakati mnogi u pomoć. I želim se svima zahvaliti koji barem i malo misle da su mi pomogli, a najveću ulogu je odigrao pokojni prijatelj Šutina, koji je zauzevši se za mene u to vrijeme, svjestan važnosti napretka za cijeli kraj, upravo gospodina Kiseljaka jednoga dana doveo u moju "Crvenkapicu" i pitao me znam li tko je on? Na što sam odgovorio, sigurno dragi čovjek i prijatelj, čim je s tobom, no uslijedilo je njegovo za kraj, to ti je Franjo Kiseljak, čovjek čije si ime često koristio, a da ga nisi ni poznavao.

- Iz svega mogu zaključiti da je ipak najveća kočnica u tvom planu bio "Šavrić".

- Ma, nije samo "Šavrić". Lakše mi je oprostiti, na primjer drugu Krušecu, to što mi mjesna zajednica nije dala šoder bez poreza dok su si pojedinci kupovali na narudžbenice od mjesne zajednice televizore. Mogu lakše prijeći preko nelogičnosti koje su Šavrićevci, ali samo neki glavni direktori, činili protiv mene, jer sami radnici u Šavriću nisu za to ništa krivi. Teško je oprostiti ili zaboraviti i ja zapravo ne bih tome trebao suditi, odnos vlasti koja je u sve bila upućena, a nije reagirala ili je podržavala protivničku stranu. Nesposoban predsjednik općine Pregrada Branko Horvat, na nesreću k tome i saborski zastupnik, iz čistoga inata nije htio ažurnije rješavati cijelu stvar i navodno je za to prihvaćao sitne poklone. Iz toga možemo ustvari ustvrditi da su Šavrićevci bili u kolu predvođenom općinskim strukturama. Naravno da se može mjeriti njihova nekorektnost.

- Bilo je situacija kad si snimao razgovore s njima.

- Sve razgovore sa "Šavrićem", izravne ili telefonske, snimao sam i dan danas ih čuvam. Isto tako čuvam i snimku razgovora koju sam snimio čekajući pred vratima njihove sobe za sastanke u Jukićevoj ulici u Zagrebu, gdje sam došao tražiti kompromis, a na žalost, čuo i snimio njihov genijalni plan kako će me iskoristiti, a potom i uništiti iz osobnog koristoljublja! Možeš zamisliti kako se ta banda osjećala kad sam ušao kroz pritvorena vrata, ne mogavši više izdržati da im ne uputim pozdravno slovo. Što hoćeš kao važniji argument za nepoštenu borbu, nego kad je dvorac bio kompletno uređen i spreman da se prezentira javnosti, a neposredno prije toga radnici "Šavrića", po nalogu njihovog generalnog direktora, zabiju teške fosne s najvećim čavlina na moj ulaz, kako bi spriječili da pokažem učinjeno. Iako se tada i predsjednik općine Pregrada već zauzeo, kao i predsjednik Turističke zajednice Pregrada gosp. Kalšan, da mi Šavrić omogući ulaz, glavni direktor to nije dozvolio. No dozvolio si je drskost da nas sve pozove na Badnje jutro u Zagreb, kako bi nas njegovi obavijestili da i unatoč pozivu, njega nema. Refleksno, tog jutra otvorio sam vrata njegove kancelarije te konstatirajući da je unutra, krenuo i prijetnjom postigao da je momentalno telefonskim pozivom izdao nalog za skidanje barijere na ulazu u ugostiteljski dio dvorca!

- Ja mislim, Siniša, da se tebi već adrenalin pojačava i da bi se ta priča o Šavriću mogla jako rasplamsati, a sutra ti je novi dan. Zapravo, to je već uvelike danas.

- Onda, laku noć.

- Laku noć.

PETAK

"Šavrić", Horvat, Krsnik, Mikulić, Brezak, Bulat ili rođenje novog dana. Kako u još pospanoj glavi odrediti što je gore? Nikad nisam volio jutro. Možda zato što nisam racionalno koristio noć? Ali s tim jutrom nisam samo sebi činio poteškoću, već i svom pokojnom ocu. Toliko pedantan i ažuran i odgovoran, kao malog dječaka koji je morao u školu, budio me on iz jutra u jutro. Svaki dan nova priča.

- Tata, još malo... Tata, još samo pet minuta - molio sam ga, a on bi preciznošću svog džepnog sata s Braillovim pismom, točno označavao sekundu isteka tih zatraženih pet minuta.

Ponekad mi je on bivao gori od samog odlaska u školu, koji sam mrzio najviše na svijetu. Tako u filmu iz prošlosti, ustajem i spremam se za brzi odlazak. Po običaju, uključujem kamere, promotrim na brzinu što se događa u dvorcu, kako bih ocijenio atmosferu i primjećujem da po tko zna koji put automobil od pekarnice "Pekom" iz Krapine neprimjernom glasnoćom najavljuje svoj dolazak, a uskoro slijedi i kulminacija, kad gornji dio karoserije dostavnog vozila udara u krov priručnog skladišta. Kamera ništa ne propušta. Ubrzo po odlasku pekarskog automobila, stižu paunovi, u želji da nadglasaju prijašnju buku motora, a stvori se tu i moj Štef Jugec, ljutito vičući iz nekih svojih razloga. Situaciju iznenada smiruje dolazak uglađenog i finog gospodina Petecina, vlasnika praonice rublja. Na svu sreću, cijela se drama odigrava na poziciji do koje gosti ne mogu pa ocijenivši situaciju uobičajenom, odlučim, sad već prilično razbuđen, krenuti prema Zagrebu. Društvo mi na putovanju pravi kolegica Karmen, a da izbjegnem komentare na vožnju, žurno uključujem radio, koji u tom trenutku emitira poznatu mi melodiju Željka Krušlina Kruške, na čiju temu je grupa Latino snimila televizijski spot u dvorcu Bosiljevo.

- Karmen, sjećaš li se te noći u Bosiljevu? - započinjem razgovor, dok izlazimo na glavnu cestu.

- Bilo je, zaista, prekrasno! Ekipa koja je radila cijeli spot, a posebno duhoviti Kruška, unijeli su nevjerojatno raspoloženje u to mirno mjesto. Baš mi je drago da si im dozvolio da to tamo snime, a oni su izabrali opet prekrasnu scenografiju, prikladnu dvorcu i nekadašnjim viteškim vremenima - veli Karmen.

- Znaš, Karmen, taj se Kruška meni jako sviđa. Prvo, zato što je jako jednostavan, a drugo, jednom je prilikom za našeg razgovora u dvorcu Bežanec simpatično nastupio primijetivši kako on u stvari uopće ne misli da radi u svom životu nešto veliko, odnosno, da je to što radi toliko obično, da i ne zaslužuje toliku pažnju koja mu se poklanja. Ali s druge strane, svjestan je da je nevjerojatno dobro prihvaćen od publike i da nema razloga da mijenja nešto u svome poslu te je svjestan svoga godišta i zna da mu još ne preostaje dugo bavljenje takvim poslom pa mu imponira da što prije stekne neku uštedevinu za budućnost - odgovaram joj dok pretječem traktor koji nam je izletio iz seoskog dvorišta.

- Primjetila sam da ga smatraš prijateljem - na to će Karmen.

- Imamo i nešto zajedničko. I on je živio u dvorcu Bežanec u svojoj mladosti, dok su mu roditelji zbog posla boravili u dvorcu.

- Nego, kada ti moraš biti točno u Turističkoj zajednici Hrvatske, na Trgu bana Jelačića? - upita ona.

- Trebao bih biti u 9,30 i ne bih smio kasniti, ako želim ranije napustiti sjednicu - odgovaram.

- Daj mi reci što tebi treba aktivnost u toj komisiji za dodjelu nagrada za životno djelo? - nastavlja Karmen.

- Na prvoj sjednici, prije nekoliko godina, osobno sam molio da me ne uključuju u rad te komisije, čak sam to argumentirao time da nam takva komisija u državi kao što je Hrvatska, u trenutku samoga razvoja, nije niti potrebna. Što je to netko u turizmu uopće značajno napravio na ovim našim

prostorima da zaslužuje nagradu za životno djelo?! Međutim, ondje sjede pojedinci kojima je i osobno stalo do nagrada pa uvidjevši da izazivam nepotrebne tenzije, prepustio sam se diplomatskoj šutnji i polako na tim sjednicama glumim gljivu.

- Pretpostavljam da se već zna tko će dobiti tu nagradu za ovu godinu? - cinično će Karmen.

- Letimično sam pogledao materijale koje šalju najčešće neke institucije ili pravne osobe i vidio da nema veliki broj kandidata, a ja osobno jako malo znam o onome tko će dobiti nagradu za životno djelo. Prema tome, vjerojatno je moj stav u svemu tome nevažan, ali ono za što se mogu zauzeti svojim glasom i što ću učiniti ovoga je puta to da ću glasati da godišnju nagradu dobiju Amelija Tomašević i Drago Vukušić - odgovorio sam joj.

- Pa, s Amelijom te povezuje "Esplanada", to mi je jasno, a gospođa sjedi s tobom i u odboru hrvatskih hotelijera, dok te Drago Vukušić osobno, koliko se sjećam da si mi pričao, predložio za medalju Alpe Adria pa je red da se i ti sjetiš kolege koji zbog svoga ugostiteljskog doprinosa zaslužuje svakako isto priznanje. Tko je još s tobom u toj komisiji? - dalje će Karmen.

- Predsjednik gosp. Milivoj Kujundžić, a tu je i gosp. Bulat pa simpatični gospodin Radnić, direktor Instituta za turizam i drugi.

- I Bulat je tu - nezaustavljiva je Karmen.

- Da, da, još je kao pomoćnik ministra ušao u tu komisiju - objašnjavam.

- Pa kak se vas dva gledate? - pita.

- Manje se gledamo a više se čujemo! - kažem.

- Imaš li razloga da se na njega još uvijek ljutiš?

- Ja nemam razloga da se na njega ljutim, ali bi se trebao ljutiti svaki Hrvat! - odgovaram i polako osjećam kako mi se podiže tlak.

- Dobro, reci mi u tom njegovom nastupu u Fondu za privatizaciju, zar je zbilja bio toliko nesmotren kao se priča? - Karmen želi sve saznati.

- Ma, znaš, realno nije on kriv. Mi smo krivi. Odnosno, nismo mi krivi, nego kriv je portir na ulazu. Ha, ha...

- Kaj je tebi? Kaj to pričaš?

- Pa kaj hoćeš? Zar nije kriv portir, kaj ga je pustil da uđe u zgradu!? Ali šalu na stranu, ne možeš vjerovati, poslije ministra Ivana Penića, koji je više nego pozitivno ocijenio suradnju i interes kompanije "Barcelo" da uđe s kapitalom u Hrvatsku i kad je svim sudionicima sastanka predstavljen poslovni imperij Barcelo sa svojih 200 hotelskih gradova u cijelom svijetu, Bulat se hladnokrvno obratio meni, s upozorenjem da nama u Hrvatskoj nije potrebno nikakvo novo znanje i strani direktori! Normalno da je u takvom trenutku kompanija, koja je Vladi Republike Hrvatske uputila interesno pismo za financiranje svih projekata od nacionalnog interesa, uz dužnu ispriku prekinula sve daljnje pregovore. Najgore što se moglo dogoditi u mom odnosu s Bulatom nadalje, je bilo to što sam mu, ne mogavši prijeći preko svega toga, uputio razglednicu kojom sam mu se posebno zahvalio na izuzetno konstruktivnom razgovoru u trenutku pregovora. Ipak, vidiš, on je dobar čovjek, jer nije se naljutio na mene što sam doveo potencionalne milijarde dolara u Hrvatsku, već se naljutio samo na to što sam mu poslao razglednicu! - objasnio sam joj.

- Kako si baš ti stupio u kontakt s Barcelom?

- Marijan Maček, brat mog vjenčanog kuma dr. Zlatka Mačeka, kojega ti poznaješ jer si bila u njegovoj privatnoj ordinaciji u Krapinskim Toplicama, jednog je dana organizirao posjet don Sebastiana Barcelo, s ciljem prezentacije hrvatskih mogućnosti. Kako Marijan ima veliko povjerenje u mene, organizirao je Barcelov boravak u dvorcu Bežanec, a uz to sam mu asistirao u kontaktima prema Ministarstvu turizma, Ministarstvu unutarnjih poslova te u samom razgovoru s jednim od vodećih svjetskih turističkih magnata. Sve je prekrasno započelo za razgovora u Ministarstvu turizma kod ministrice Cetinski. Barcelo se oduševio viđenim za vrijeme organiziranog avionskog leta nad jadranskom obalom te stekao dojam da je Hrvatska više nego Bogom dana i svakako nedovoljno iskorištena. Odmah je izrazio interes da na osnovu ponude otkupi hotel

"Intercontinental" u Zagrebu, Bol na Braču, neke dubrovačke hotele, a posebno je iskazao interes da u Zagrebu izgradi novi birotel ili možda da se hotel "Internacional" stavi u funkciju poslovnog hotela. Iskazao je i mogućnost da investira u hrvatsko hotelijerstvo i turizam, obuhvaćajući i infrastrukturne objekte kroz visoki menadžment ugovor. To znači da je htio uložiti novac u Hrvatsku na osnovu naših želja i iskazanih potreba, a zauzvrat bi dobivao, na primjer, pet posto godišnje od ostvarenih prihoda - tumačim.

- To što ti govoriš ili što je Barcelo mislio, kazuje da se radi o klasičnom poklonu - s čuđenjem će Karmen.

- Draga moja, više nego o poklonu, jer ako on uloži u neki hotel, na primjer, 100 milijuna dolara, onda on mora biti svjestan toga da ukoliko hotel dobro ne posluje nikad neće vratiti svoju investiciju, a iz toga izvucimo zaključak i postanimo svjesni činjenice da se osim investicije, on mora u sve uključiti i dovođenjem svojih gostiju. Barcelo je čovjek, vlasnik kompanije koja svake godine gradi najmanje dva hotelska kompleksa u svijetu, iza koje stoje vlastite najveće svjetske turističke agencije, vlastiti avio-prijevoznici, banke i milijuni gostiju.

- Neshvatljivo je kako naši nisu prepoznali takvu priliku! - vrti Karmen u nevjerici glavom.

- Nisu Hrvati, ali su prepoznali domoroci - dodajem.

- Ma daj, opet se šališ, kakvi domoroci? - pita Karmen.

- Ne šalim se, svjedok sam da se Republika Dominikana po njegovom dolasku prije nekoliko godina gospodarski preporodila. Ondje je najveći domet bilo skidanje banana s palme, a danas ti isti Dominikanci s walkmanima na ušima voze skutere po prekrasno uređenim turističkim destinacijama, dakako, uz nevjerojatno visoki nacionalni dohodak. Naravno, zahvaljujući Barcelu, kojega od tada dočekuju s crvenim tepihom pred njegovim avionom! - govorim malo povišenim tonom.

- Katastrofa jedna što mi sve propuštamo! - i dalje će u nevjerici Karmen.

- Možeš li ti zamisliti da, unatoč nemogućnosti da u koordinaciji s Vladinim tijelima učinimo nešto dobro za sve nas, Mario i ja odlučujemo otići na Rab u izravne pregovore s izvršnom lokalnom vlasti. Zbog ocjene Barcelovih stručnjaka za okoliš i ekologiju da bi se otok Sv. Grgur - koji se zvao i Goli otok - mogao organizirati kao Sun City, uz kompletnu infrastrukturu čak i sportski aerodrom, izložili smo to poglavarstvu grada Raba, a sad čekamo već četvrtu godinu odgovor na naše interesno pismo!

- Pričali su mi Gordan i Gordana svoje impresije iz Španjolske, kad su bili na ljetnom odmoru u jednom od Barcelovih hotelskih gradova. Djeca su frapirana odnosom uslužnog osoblja, standardima... Jednostavno, od trenutka kad su sve to doživjeli, oni su se i najviše zagrijali za turističku struku - nastavlja Karmen.

- Točno si primijetila, a tko se i ne bi zagrijao! Oni su vidjeli nekoliko njegovih hotela i doživjeli taj novi mentalitet, razvijen iz turističke genetike i zaključiti je da ono što ja stalno govorim, da bi naš turizam u Hrvatskoj, sa željom da što prije starta na bolje, trebao biti emitivan. To znači, da bismo mi trebali organizirati prvo putovanja naših ljudi van, kako bi prepoznali, a možda neki od njih i u formi oponašanja, prenijeli tu kvalitetu na naše prostore. Nažalost, našim receptivnim odnosom, mi smo stvorili i na ono malo gostiju što nam dolazi izvana, totalnu monotoniju, a bezsadržajnost i niska razina naših usluga tako su obrnuto proporcionalni kvaliteti našeg prostora.

- Siniša, načula sam da si ti imao jedan od svojih najvećih svjetskih show-ova na aerodromu u Palma de Majorci - sa smiješkom će Karmen.

- Ja s tim nesretnim avionima uvijek imam problema! Mi smo ti u Španjolsku letjeli čarterom Adria Airwaysa zbog odlične komunikacije iz Ljubljane. Na dan povratka, dragi prijatelj i moj vršnjak Guilermo Barcelo, sin vlasnika kompanije, osobno nas je doveo do pristanišne zgrade sat vremena prije polijetanja zrakoplova. Pozdravili smo se i otišli čekirati prtljagu, da bismo primijetili da je let pod našim brojem za Ljubljanu odgođen za jedan sat kasnije. Taj period iskoristili smo za šetnju, a i duže vrijeme promatrali smo s vidikovca kako točno svake dvadesete sekunde jedan avion poleti, a drugi se spusti na pistu. U vrijeme najavljeno za čekiranje odgođenog leta, otišli smo prema našem

izlazu i ubrzo primijetili da avion već kreće s piste. Zbunjeni i još k tome s prtljagom u rukama, potrčali smo prema desku za informacije i saznali da je avion zatvoren i spreman za polijetanje. Svjestan da bi se odmor mogao brzo produžiti na još sedam dana, ali i opterećen pomisli na sutrašnje obveze koje me čekaju, trčao sam do kontrolora izlaza i pokušao objasniti važnost i razlog da s obitelji uđem u avion. Upornošću sam nekako uspio doći do razgovora s kontrolom leta i objasnio im da je kompanija učinila pogrešku ranijim otkazivanjem, odnosno, da je pogreška možda i u aerodromskoj administraciji, što sam odmah povezao sa sigurnošću funkcioniranja aerodroma. Inzistirao sam predstavljajući se kao izuzetno važna osoba, da mi se omogući da uđem u avion, koji je već bogme dosta daleko odmakao prema poletnoj stazi. Ne znam ni sam kojim šarmom ili kojom srećom ili kojim čudom, uspio sam u nekoliko sekundi probuditi u kontrolorki leta potrebu da zaustavi avion i omogući normalni tijek razgovora, naravno, na temu našeg ulaska u avion.

Prekršivši sva pravila aerodromske službe, a s obzirom da sam i osobno kontrolorki objasnio da se razumijem u te stroge propise, dozvolila mi je da razgovaram telefonom s pilotom aviona, o kojemu je dalje sve ovisilo. Dobro informiran, iz samog razgovora koji sam trenutno vodio s njom o pravima pilota, znao sam da me nije dužan primiti u avion, jer me može tretirati kao buntovnog putnika, koji bi mogao ugroziti sigurnost posade i putnika. Onog trena kad sam se predstavio pilotu, odbio je sa mnom bilo kakav razgovor i tražio da ponovno razgovara s kontrolom leta. Međutim, taj trenutak iskoristio sam da upozorim kontrolorku da sam spreman platiti troškove ponovnog otvaranja aviona i da to može reći pilotu aviona. Na sve sam još dodao da mu kaže da bez mene neće ni poletjeti, jer imam način da mu zapriječim polijetanje! Kontrolorka je bila potpuno zbunjena nastalom situacijom, a i zbog naglog upada cijelog policijskog kordona, jer je došlo do kolapsa zračnog prometa u tom trenutku, uspjela je nagovoriti pilota da ponovno razgovara sa mnom. Najsentimentalnijom pričicom otključao sam njegovo tvrdo srce i dobio njegovu privolu da se avion otvori. Spomenuvši Barcelovo ime kao garanciju za eventualne troškove, koji su navodno oko 15.000 dolara za otvaranje avionskih vrata, odjednom sam skrenuo još više pažnju na sebe, jer se učinilo da je Barcelovo ime ključ koji tamo otvara sva vrata. U tom trenutku, šef policije osobno je zgrabio moje kovčege i trčao s njima, zajedno s nama, prema avionu koji je bio prilično udaljen na pisti, kako bi osobno nadzirao naš ulazak u avion i ukrcaj prtljage - prepričavao sam tu nezaboravnu epizodu iz nedavne prošlosti.

- Ova priča ti je za snimanje filma! Čestitam ti na uspjehu! Ti si vjerojatno prvi koji je tako što uspio. A kako su vas primili u avionu?

- A kaj ti misliš, kako nas je prihvatila posada i oko 200 putnika koji su sat vremena kasnili s polijetanjem, a cijelo vrijeme na pola puta do poletne piste iščekivali rasplet situacije u kojoj se nije znao razlog stajanja? Na ulazu u airbus stjuard nam je vrlo grubo dobacio da si pronađemo mjesta, što smo, rasporedivši se nekako po cijelom avionu, i uspjeli. Nakon toga, sretna razjedinjena obitelj ipak je poletjela prema Ljubljani i u prvom kontaktu s osobljem aviona saznala, a što su čuli i svi putnici, da nemamo prava ni na kakav servis i da nikakve usluge u smislu hrane i pića niti ne pokušavamo tražiti! Zadovoljni da letimo, ali i svjesni da nismo krivi za kašnjenje leta, našli smo se malo pogođenima, jer takav odnos i po ženevskoj konvenciji o Crvenom križu nije dozvoljen niti kod ratnih zarobljenika. A pogotovo ne u slučaju kad se radi o izmaltretiranoj djeci zbog greške avionske kompanije. Ta neučtljivost osoblja pogodila je putnike i dogodilo se ono što se očekivalo. Kao reakcija na ljutu izjavu stjuarda, djeca su odjednom pred sobom imala brdo sendviča, sokova i svega ostalog, jer su im skoro svi putnici počeli iz sentimentalnosti nositi hranu.

- Tko te dočekao u Ljubljani?

- Prvo ti hoću još ispričati da sam nakon sat vremena leta odlučio pismeno se obratiti kapetanu pa sam s tim razlogom na razglednicu dvorca Bežanec napisao nekoliko komplimenata za zbilja vrlo ugodan let te pokušao još jednom razjasniti nesporazum, ali da skroz pomirim odnos u završnoj riječi, pozvao sam kapetana i posadu da budu moji gosti u dvorcu Bežanec, kako bi proslavili pomirenje. A što se tiče samog ulaska u zračnu luku Ljubljana, u noćnom letu, na aerodromu koji je morao raditi sat vremena duže od predviđenog radnog vremena, možeš misliti kako su me doživjeli

carinici i policija, znajući naravno razloge kašnjenja aviona i krivnje apsolutno prebačene na mene! Da bi stvar bila gora od gorega, cijelo vrijeme pred ulazom u aerodromsku zgradu bio je parkiran ogromni plavi Cadillac s kojim sam se ja trebao odvesti kući.

- Sanja, koja je čekala s Cadillacom, ispričala mi je da je bila sigurna da je uzrok kašnjenja aviona Siniša Križanec, a uvjerivši se u to da od srama nije znala kud bi pogledala, jer je i cijelo vrijeme čekanja bila izložena znatiželjnim pogledima aerodromskog osoblja - nastavlja Karmen.

- Ma, pusti Sanju, znaš i sama kako ona reagira na moje bisere! - odmahujem rukom.

- Čekaj, čekaj, a šta je bilo s kuburama koje si tada nosio iz Španjolske? - dalje će Karmen.

- Na što misliš, na španjolskog policajca koji nije mogao vjerovati svojim očima kad je ugledao sliku na rentgenu?

- Da, djeca su mi pričala da ste i s tim kuburama imali peripetije! - smije se Karmen.

- Sve se odigralo u velikoj utrci između informativnog deska i izlaza u zračnoj luci u Palma de Majorci, jer u prvom trenutku, misleći da bismo još mogli stići u avion koji se zatvarao, potrčali smo pokraj policijskih službenika, kojima sam u svom naletu skrenuo pozornost na hitnost potrebe da prođem, jer avion samo što nije poletio. Flegmatični policajac jednostavno me vratio na rentgen s ručnom prtljagom, nakon čega je skoro doživio infarkt kad je otkrio ni manje ni više nego 18 kubura u mojoj ručnoj prtljagi! Smirio se vrlo brzo kad sam mu pokazao da se radi o suvenirima, a potom, naravno u šali, prokomentirao cijelu situaciju. Nakon svih tih priča, reci ti meni sada, gdje da parkiramo automobil, kuda idemo...? - pitam Karmen, pogledavajući kroz prozor i tražeći parkiralište u jutarnjoj zagrebačkoj gužvi.

- Imamo dogovoreno da se nađemo pred glavnim ulazom u Dječju bolnicu u Klaićevoj ulici - uzvraća Karmen.

- Možda je malo nezgodno da tamo stanem zbog dolazaka pacijenata, nego, ti izađi pred bolnicom, a ja ću pronaći neko mjesto za parkiranje - govorim joj, dajem desni žmigavac i stajem pred Dječjom bolnicom.

Na sreću, nisam dugo tražio mjesto za parkiranje i ubrzo sam se i ja našao pred zgradom u izuzetno simpatičnom društvu obitelji Speir. Iako mi je Karmen mnogo prekrasnog ispričala o toj obitelji, moj prvi dojam još više je upotpunio lijepu sliku koju sam već imao o njima. Prava engleska high-klasa s tipičnom engleskom uglađenošću i francuskim smislom za humor. Curica i dječak, Antonia i Robert, koji su mi na prvi pogled otkrili lica u budućnosti slavni i poznati osoba, unijeli su nedostatak boja u to tmurno jutro. Malo ipak začuđen što tako važne osobe stoje bez pratnje ispred bolnice, koja očekuje njihov dolazak i primitak tko zna kojega već po redu novčanog čeka za pomoć bolnici. No bez znatiželje i ne komentirajući cijelu situaciju, prepustio sam da se Karmen prijateljski ispriča s njima u očekivanju skorog pozdrava, objašnjavajući im prije toga kako da večeras dođu u Zagorje. Zadovoljni početkom, podijelili smo obveze, tako da je Karmen ostala s njima kao vodič, a ja sam se uputio prema središtu grada.

Stigavši na Trg bana Jelačića nešto ranije, odlučim posjetiti Diners club u Praškoj ulici, zbog promjene moje pohabane kreditne kartice. Obavljenog posla, izlazim iz Dinersa, a u tome trenutku se budi i moj telefon, koji je tog jutra začudo dugo šutio. Primam poziv s Hrvatske televizije i na osnovu već ranijeg dogovora, potvrđujem svoj dolazak u nedjelju na izravno emitiranje "Sunčanog showa".

Na sastanak u Turističkoj zajednici stigao sam na vrijeme, kao što sam i planirao, glasao kako sam već unaprijed odlučio, a sretnim su okolnostima moji izabranici i prošli te zbog žurbe da stignem na doček važnih gostiju, požurio sam iz grada prema kući.

Uistinu vrlo brzo vozim i na sreću ne nailazim ni na jednu policijsku patrolu, koja bi me, uočivši brzinu, sigurno zaustavila i stižem pred dvorac obasjan sunčevim zrakama, koje su tek počele provirivati iza oblaka. Uobičajena smirenost prostora u prepoznatim osjećajima zadovoljstva kod kompletnog osoblja koje na glavnom ulazu raspoređeno očekuje dolazak dragih nam i posebno važnih gostiju.

Ubrzo stiže Jeep kojim osobno upravlja prof. Miro Tuđman. Poslije najsrdačnijeg pozdrava s jednim od najdražih gostiju, zadržao sam se u kraćem razgovoru s prof. Tuđmanom, u kojemu je njega uglavnom zanimalo kako funkcionira dvorac, da bi zatim ubrzo stigli i ministri Šušak i Penić te ostali njihovi suradnici. Uz poseban štih više prijateljskog pozdrava najviših gostiju zadržao sam se sa svima u kraćem i vrlo srdačnom razgovoru te ih potom otpratio do salona, kojeg smo predvidjeli za njihov susret. Personal uvijek oduševljen nastupom tih gostiju, zbog jednostavnosti i opuštenog odnosa, prilagođavao bi si smjene kako bi baš oni radili taj dan. S punim povjerenjem prepustivši mladim kolegama dežurstvo nad salonom, otišao sam na recepciju obavljati svoje redovne poslove.

- Šefe, primamo li nadalje a la carte goste? -pita Dubravka.

- Naravno da ih primamo, ali ljubazno te molim, bez mene neće moći nitko ući u objekt, s time da ću ja i odrediti eventualnu poziciju za smještaj moguće pristiglih gostiju. Želim da se uopće ne zna što se u kući događa i atmosfera mora biti uglađena i mirna baš kao što je i sada - odgovaram.

- Šefe, pa ja ne mogu vjerovati za razliku od jučer kad je tu bio ministar Granić i sve je vrvjelo od policije, da danas kad imamo ponovno tako značajne goste, nema nikakvog osiguranja, odnosno, nema policije! - dalje će Dubravka.

- E, Duda moja, ima osiguranja, ima. Pa ti i ja smo ovdje. Za razliku od jučerašnjeg dana, kad se radilo o međudržavnim delegacijama, koje zbog protokolarne važnosti mora pokrivati policija, danas su nam gosti samo iz našeg vrha i to gosti koji sami odlučuju o sigurnosnim mjerama osobne zaštite. Primjetila si da je prof. Tuđman osobno upravljao automobilom bez policijske pratnje, a još ću ti reći da on to uvijek tako običava činiti. Nedavno sam se sreo s njim na Dolcu u Zagrebu, kad je sa suprugom gospođom Vanjom, kupovao božićne ukrase i također se kretao po gradu sam i bez ikakve pratnje, što ukazuje da je jedan pošten i omiljen čovjek u narodu, koji se nema potrebe bojati. No moram ti reći da bi osobe važnosti kao što je prof. Tuđman ipak morale po službenoj dužnosti imati konstantnu zaštitu.

Takav mirnan tijek razgovora s kolegicom, odjednom prekida Ivica, djelatnik iz interne službe osiguranja, koji pomalo zbunjen eksterijernim događanjem, ulijeće u dvorac.

- Šefe, ulazi nam nekoliko autobusa punih djece na posjed, koje će izgleda biti nemoguće kontrolirati. Dođite, molim Vas, pogledati! - govori užurbano.

Izlazim iz dvorca i u taj čas imam što vidjeti. Školska djeca srednjoškolskog uzrasta, puštena kao s lanca, trče i jure na sve strane, uz buku radiokasetofona i nevjerojatnu galamu, sijući za sobom enormne količine otpadaka. Uistinu začuđen percepcijom nastale situacije zbog nekulturnog odnosa voditelja ovakve grupe te već zbog svega i prilično ljutit, krenem u verbalni napad, jedino moguće rješenje da se grupa ponovno koncentrira u autobuse i na taj način što prije napusti prostor na kojem niti su najavljeni, a niti dobrodošli ovakvim načinom ponašanja.

Na osobno zadovoljstvo i nerazumnu logiku djece, prisilno sam ih takoreći utrpao u autobuse, uz naredbu vozačima da zbog nepoštivanja minimalnih pravila bontona odmah napuste posjed. Uz odobravanje postupka i čestitku na brznoj reakciji i uspjehu, nekolicina pristiglih konobara s namjerom da mi pomognu polako su me dopratili do recepcije.

- Šefe, hoćete li pogledati pristiglu poštu? Ja sam izdvojila ulazne račune i pripremila ih za slanje u naš knjigovodstveni servis, a Vama sam ostavila neotvorena pisma adresirana na Vaše ime, s time da sam Vam posebno izdvojila nekolicinu zanimljivijih - govori Dubravka, pružajući mi pisma u ruku. Prolistam pisma i među njima uočim jedno pristiglo iz američkog koledža iz Dubrovnika. Prekrasnih nekoliko rečenica sročениh kao zahvala za predavanje koje sam održao točno prije sedam dana na koledžu u Dubrovniku, potpisanih od dekana koledža..... i profesorice Winkworth probudili su u meni sjećanje na simpatično druženje sa studentima.

Sjedim u fotelji, na svome uobičajenom mjestu glavnoga dijela recepcije, i rekapituliram prošlotjedno putovanje. Kao i uvijek, krenuo sam iz dvorca prema Zagrebu, u posljednji tren, skoro već u opasnosti da propustim zakazani let u četvrtak poslije podne. Najvjerojatnije oborivši rekord u brzini, stižem na parkiralište Zračne luke Pleso tek uz sitnu greškicu, prošavši dvadesetak metara

jednosmjernom ulicom. Kao za peh, kad baš ne treba, uočio je to dežurni policajac, koji me na svu sreću prepoznao i oprostio mi pogrešku.

Uh, ti nesretni avioni, koliko samo ne volim letjeti i ne mogu shvatiti kako to netko uopće može voljeti! Polijetanju bih dao relativno prolaznu ocjenu, ali ta pozitivna ocjena jedva da bi izdržala do jadranske obale kad se oglasio pilot i zaželio nam sve najbolje, uz informaciju da ćemo nešto prije stići u Dubrovnik, zbog jakog vjetera u leđa?! Tako je i bilo. Vrijeme putovanja prepovoljeno je i obuzela me neopisiva sreća nakon serpentinskog slijetanja na moju najantipatičniju zračnu luku na svijetu- Čilipe.

E, ta naša Dubrovačka republika, znala je izabrati lokaciju za sjedište! Nekadašnja mala država unutar svojih obrambenih zidina postala je danas velika atrakcija neomeđenih granica. Danas najbolji primjer u kojem turizam ne trebaju sputavati granice. Dubrovnik je recepcija Hrvatske s pomorskog puta, grad čija srednjovjekovna jezgra zrači i privlači, ali ujedno trpi preveliki kontrast vlastite urbanističke neujednačenosti, koju su mu priuštili suvremeni skrbnici.

Prepoznavši tragične posljedice nelogičnog ratnog razaranja, u kontaktu s pomalo frustriranim kolegama hotelijerima, koji su me toplo primili, proveo sam ugodne dane studiozno analizirajući zatečeno činjenično stanje, uz pokušaj u kojem sam sam za sebe uglazbio svoje ideje u osobnu koncepciju osmišljenja novog turističkog tržišta.

Kulminacija zadovoljstva uslijedila je na američkom koledžu, kojeg osobno podržava William Perry, a koji s izuzetnom svjetskom referencom svakako pozitivno utječe na buđenje mladih već i talentom nadarenih iskrica, polaznika studija. Oduševljen predstavljenom metodologijom rada, uvidjevši da su polaznici u prvim minutama predavanja nevjerojatno zainteresirani za stjecanje novog znanja, odlučio sam se u dvosatnom predavanju maksimalno prilagoditi i uzrastu ali i trenutnoj sociološko-ekonomskoj situaciji društvenih odnosa u našoj zemlji, osvrćući se naravno na turizam. Nagrađen s nekoliko prekida u predavanju, aplauzom studenata, ostavio sam na njih dojam otvorenog prijatelja koji im je kao kolega u struci, spreman uvijek izaći u susret i poslije završenog studija, s važnim naglaskom na prepoznavanje važnosti cehovskog prijateljstva.

- Šefe, telefon - prekinula je Dubravka moje misli i nastavila:

- Niskogradnja nam javlja da u narednim satima nećemo imati vode. Hoćete li Vi s njima razgovarati?

- Daj, hoću.

I dok stavljam telefonski poziv na čekanje, objašnjavam okupljenim kolegama:

- Vidite kako je to nezgodno, mi sada bez sanitarne vode ne možemo odraditi današnji dan, a ne smijemo djelatnicima Niskogradnje dati informaciju zbog čega nam je voda neophodna.

Javljam se na telefonski poziv i pokušavam, ne spominjući imena osoba koje se nalaze u dvorcu, utjecati da se obustava vode, a kako saznajem zbog rekonstrukcije mreže, prolongira za nekoliko sati ili za koji dan. Bez konkretnog odgovora, završavam razgovor, svjestan problema koji su izgleda na pomolu.

- Koji je ovo put, šefe, da ćemo imati problema s vodom u posljednje vrijeme? - pita konobar Veljko.

- Lakše bi bilo izbrojati dane u kojima nismo imali problema, ali dobro, hajde, danas nas barem o tome obavještavaju, a prije nam niti nisu javljali da će nas isključiti iz distribucije - odgovaram mu.

- Mislim da je najgore kad nam iskopčaju vodu za vrijeme dok je NK Croatia u kući, kao što je bilo prošli put, sjećate se, zar ne? Oni se spremaju na put, a nitko od njih ne može se ujutro niti umiti, niti urediti pa mislim da ne može biti veće sramote od toga! Sve izgleda kao da nam to netko namjerno radi - ponovno će Veljko, a na njega se odmah nadovezao Mlakar:

- Mogu i ja dodati kao 'konobar od lavora' svoju priču, zar ne šefe? Gost gosp. Bičakčić, poslovni partner gosp. Cesarca iz Sarajeva, zbog velesajamskih poslova četiri jutra za redom nije imao vode za umivanje!

- Dečki moji dragi pa prošli tjedan smo odgodili dolazak već skoro pristiglih gostiju, koji bi nam popunili ukupne kapacitete, zbog rekonstrukcije vodovoda u gradu Pregradi, a još ćemo morati

platiti i dodatne troškove smještaja tih gostiju u drugom objektu, samo zato što nam je nekoliko sati prije zatvaranja, javljeno da nećemo imati vode. Nema tu logike, ali izgleda ni pameti! - odgovoram.

- Šefe, ali mi njih možemo sada teretiti za te troškove! - veli Duda.

- Pravno bismo mogli. To je točno. A i pokušat ćemo...

Svojim dolaskom na recepciju, prekida me u razgovoru guvernera Božica, s pitanjem ide li maestrova soba danas u opticaj.

- Svakako je pripremi pa ćemo vidjeti. Baš je super, vidite kako smo mi ostavili ime sobe po maestru Nikši Barezi, jer nitko više tu sobu ne zove broj 11. U samom sam početku htio da sve sobe u hotelu imaju prekrasna ženska imena ili imena cvijeća, ali kako se sve to na neki način sukcesivno uređivalo, odustao sam od toga, no međutim, evo sad mi je Božica dala povod da o tome razmislim i aktiviram ponovno onda zamišljenu ideju - govorim svima.

- Već dugo nismo vidjeli maestra Barezu? - pita konobar Miro.

- To je razlog što on trenutno više ne radi u Zagrebačkoj filharmoniji, iako sam se sreo s njim nedavno u gradu, kad vas je sve lijepo dao pozdraviti i rekao da će prvom prilikom kad ide iz Graza prema Zagrebu, navratiti k nama - odgovaram mu.

- Pravo je čudo kako je on znao, a to je trajalo skoro nekoliko godina, zar ne, putovati svako jutro u Zagreb i svaku večer iz Zagreba i to po najvećoj magli, iako je imao ponudu da bude u Zagrebu, što ne bi bio njegov trošak. No on je inzistirao da spava kod nas! - prisjeća se Miro.

- Maestro je prekrasan, a meni vam je posebno ostao u sjećanju odlazak s njegovom suprugom i s njim u "Vatroslav Lisinski" na koncert. Bio je to božićni koncert. Krenuli smo iz Bežanca u našem velikom Cadillacu i cijelo vrijeme do Zagreba, u decentno osvjetljenom automobile, uz pijuckanje sokova, vrlo ugodno razgovarali. Automobil smo parkirali, zbog njegove dužine, ispred glavnih ulaznih vratiju, tako da je bio na odličnoj poziciji da ga svi vide, a bogme je i bio dobro primjećen. U pauzi koncerta, supruga našeg dragog maestra, oduševljena automobilom i samom vožnjom, s posebnim prihvaćanjem sitnog detalja na podu, krzna koje smo mi postavili u njezinu čast, inzistirala je da njezine prijateljice, a time zainteresirala ostalu publiku, i jednostavno ih odvušla da idu vidjeti automobil i - bijelog medvjeda u automobilu, kako je ona njima rekla. Zajedno sa Sanjom, koja me pratila, promatrao sam to kroz prozor drugoga kata dvorane, u pravom čudu i nisam mogao vjerovati da se tako nešto događa. Po koncu koncerta, dočekali smo maestra u njegovoj garderobi i potom se uputili svi zajedno u Bežanec, ali ovaj put, s kristalnim čašama u rukama i čestitarskim šampanjcem.

- Prava je sreća raditi u Bežancu, zamislite samo koliko upoznamo poznatih i slavni ljudi, a treba primijetiti da i oni svi rado ponovno dolaze k nama! - veli konobar Miro.

- Od samog početka htio sam da kuća, baš kao što je nekad bila stjecište društvenog i kulturnog života tada plemićke klase, danas svojim radom postane okupljalište, nazovimo to, elitne klase. Ili da budem još konkretniji, gostiju određene kulturne razine. Jako je važno da hotel ovakvog tipa nema preveliko šarenilo publike. Nikada zato nisam ni reklamirao objekt na agresivan način, odnosno, agresivnom reklamom, već sam uvijek išao za time da osmislim određene programe i nudim ih prema određenoj kategoriji, za koju sam smatrao da će iste prihvatiti. U početku, naravno da sam u godinu i pol dana omogućio čak i domicilnom stanovništvu da prođe kroz kuću i tako zadovolji svoju osnovnu znatiželju, s tim razlogom zbog same filtracije, ali i separiranja gostiju, bio je otvoren noćni klub i pokazalo se to kao dobro. No međutim, domaćih gostiju odjednom je bilo sve manje i manje, što je bio moj cilj. Na miran i najuljudniji način smo ih se riješili, jer su oni sami prepoznali da interijeri, a i sama atmosfera, nisu prilagođeni njihovom načinu života. Iza toga uslijedila je nova faza, a to je najteži dio ujedno i jednog velikog početka. Organizirao sam u vikendima, a neki se od Vas toga sjećaju, je li tako Mlakar i Očić, koncerte klasične glazbe. Nastupali smo s poznatim domaćim orkestrima, na primjer, iz HNK s 9 osoba, a radili smo i s Alanom Bjelinskim, s 15 ljudi u orkestru. Pozivnice su išle i s ponudom komorne romantične večere prema diplomatskom zboru, gostima koji su uvijek svoj dolazak pravovremeno najavljivali. Kada bih primijetio da nemamo dovoljan broj

gostiju za optimalnu popunu prostora, onda bih morao po simboličnim cijenama brzo poslati iste ponude našim zagrebačkim academicima, liječnicima, profesorima, odvjetnicima i tako prikupiti praktički statiste, publiku koja je svojom kvalitetom održala razinu programa. A kako bi se oni prepoznavali međusobno, diplomati bi svima govorili, da u Bežancu borave samo akademici i profesori, a ovi pak, s druge strane, da u Bežanec dolazi samo diplomacija. Tako se postupno gradio image objekta, a zbog zadovoljstva, gosti su se vraćali te usmenom predajom bili najbolji posrednici, ili čak i više od toga, pravi ambasadori naše kuće - sjećam se tih početaka.

- Šefe, bilo bi možda zgodno da kažete mladim kolegama kako ste jednom postupili kad se pred dvorcem pojavio prekrasan Porsche s dvoje mladih? - dodaje Očić.

- Ne sjećam se, podsjeti me što je to bilo?

- Niste ih pustili unutra, iako smo imali mjesta na pretek! - podsjeća me Očić.

- Da, da... To sam učinio prvenstveno da vi nešto naučite, a drugo, da nauči pridošli gost i treće, da ne poremetim balans nedjeljnog ručka u restoranu - tumačim im.

- Bili smo frapirani kad su došli maksimalno bogati klinici i već na samom parkiralištu, naziralo se da bi to bili itekako dobri gosti, koji ne bi štedjeli na objedu, a moglo se računati i sigurno s bocom ili čak dvije Dom Perignona. Ali vi ste im na ulazu rekli da danas primamo samo s pozivnicama - dodao je Mlakar.

- Dečki moji dragi, da su ti gosti ušli u restoran, sigurno bi potrošili petstotinjak maraka i nama bi to u tom času bilo OK, međutim, oni zbog atmosfere i zbog toga što su u restoranu tada bila dva stola starijih i vrlo ozbiljnih gostiju, oni ne bi postigli puni efekt svoga šepurenja. Otišli bi i sigurno više nikad ne bi došli, a naši gosti koji mnogo manje troše, ali konstantno dolaze, osjećali bi se potcijenjeno, a možda i nelagodno zbog njihovog mladenačkog ponašanja.

- Ali, na izlazu ste ih ipak darivali - veli Mlakar.

- Jesam, poklonio sam mladiću naš suvenir "srčeko" da ga pokloni dami i tako im posredno dao do znanja da su oni nama dobrodošli za nekoliko godina ako se odluče vjenčati, a tad bi nam ta kategorija publike u zatvorenom poslu itekako dobro došla.

Pristiže kolega Frenki i sve zajedno nas upozorava da naši gosti žele pauzu. Dok konobari nude goste sitnim kolačićima i napicima, prilazi mi ministar Šušak i govori kako mu je vrlo ugodno danas ovdje s nama, uz pitanje kako napreduje Bosiljevo.

- Gospodine ministre, prije svega, velika nam je čast i zadovoljstvo da se ste u našem i Vašem dvorcu. Drago mi je da se zanimete za Bosiljevo - ljubazno sam uzvratio.

- Čitao sam nešto u novinama, a i znam dosta o Bosiljevu, jer je naša vojska svojedobno bila tamo - rekao je ministar Šušak.

- Da, velika je sreća da je general Crnjac vodio posljednji brigu o objektu, jer je tako ipak prilično toga sačuvano, a ja se trudim maksimalno. Štoviše, mnogo smo napravili, uređena je statika obrambenih zidova, navučena je fasadna žbuka na veći dio objekta, uređene su sve krovne konstrukcije i već bi to sve bilo gotovo, da se nije otvorio proces denacionalizacije, kroz koji su se pojavili nasljednici, kojima je dato pravo da dokažu pravo nasljedstva - tumačim ministru trenutnu situaciju.

- No to će se valjda brzo riješiti - uzvratio je na to.

- Ja se toplo nadam, jer taj dio goranskog kraja na nekadašnjoj Lujzijani, a i na jednom od frankopanskih intinerera prema kontinentu, svakako zaslužuje turističku valorizaciju.

- Da, njega su izgradili Frankopani - dodao na moje riječi ministar Šušak.

- Krčki knezovi Frankopani su tu ostavili dosta tragova i svoj povijesni biljeg, jer su pred najezdom Turaka u samom starom gradu Bosiljevo, a što dočarava i koliko je velik, spasili narod Korduna i Banije. Simpatična i Urota zrinško-frankopanska, koju danas više ne bi tako trebali tretirati, dogodila se upravo u Bosiljevu. Postoje podaci po kojima su zaruke Ane Katarine Frankopan i Zrinskoga bile u kapelici sv. Ane, koja se nalazi u Starom gradu i koju ja svakako želim maksimalno autentično revitalizirati. Kasniji vlasnici su bili Erdödy, Auspergi, grof Neugent i trsatska obitelj Kožulić. Simpatično je da su sve obitelji na objektu ostavljale svoj trag i kako su se mijenjali vlasnici, mijenjala

se i arhitektura. Najvidljiviji trag ostavili su Neugent i Kožulići, jer su kao moreplovci unijeli taj mediteranski štih na object, kojeg bismo mogli okarakterizirati kao romantizam. Zato danas s pravom Bosiljevo nazivamo "malom Venecijom", osim što sa svojih stotinjak metara nadmorske visine nad jezerom, sigurno ima veću perspektivu od Venecije, koja polako tone. Slobodan sam se gosp. Minister, ispričati da Vas ne zadržavam predugo i zamoliti za savjet u vezi Vašeg ručka, imate li neku posebnu želju?

- Ma ne, Siniša, ništa posebno, priključujem se drugima, a vjerojatno od sutra moram u bolnicu, gdje ću imati stroži režim - bio je njegov odgovor.

- Siniša, imate jako lijepih slika, vidim da imate mnogo starih majstora, to je prekrasno oplemenjenje vašeg prostora - govori mi, prilazeći u tom trenutku prof. Miroslav Tuđman.

- Hvala Vam što ste primijetili gosp. profesore. U posljednje vrijeme sve češće se događa da nam gosti donose slike sa željom da ih stave u konsignacijsku prodaju. Mi im tu pomažemo bez nekog interesa kod prodaje, omogućavajući tako ostalim gostima konstantnu visoku razinu umjetničkog doživljaja - odgovaram.

- Lijepo je to što radite - kaže te krene zajedno s ministrom Šuškom ponovno u njihov radni salon.

- Šefe, imamo telefonski upit za let balonom večeras - upozorava Dubravka, nakon što su oni otišli.

- Evo me, trčim!

Uzimam slušalicu od Dubravke:

- Raduje me Vaš poziv, što mogu učiniti za Vas? - pitam.

- Gospodine Križanec, mi bismo rado ako je to izvedivo, večeras malo poletjeli.

- Je li vam to prvi let do sad ili već imate iskustva otprije?

- Prvi je, a s obzirom da slavim sa suprugom deset godina braka, htio bih je iznenaditi večerom u vašem prekrasnom dvorcu, ali znate, prije toga mislim da bi bilo zgodno da malo poletimo - tumači mi simpatični gospodin.

- Čestitam, gospodine, na pravoj odluci i radujemo se Vašem dolasku sa željom da sretno putujete! - odgovaram.

- Hvala, kada da dođemo?

- Zgodno bi bilo oko 18,30 - zahvaljujem i završavam razgovor, moleći Dubravku da odmah nazove Tom-Balon gosp. Mikleušića. U tili me čas Dubravka spaja s gospođom Marijom, Tomovom suprugom, s kojom sve dogovaram za večerašnji let. Čuvši od Duda nakon toga da polako nestaje vode, nazovem ponovno "Niskogradnju" te u razgovoru s direktorom, ishodim njegovu suglasnost da se privremeno obustave daljnji radovi na vodovodnoj mreži te da nam se omogući normalna distribucija vode, zbog izuzeto važnih gostiju koji su kod nas.

Tako, zadovoljan postignutim razgovorom, obraćam se Dubravki, objašnjavajući joj kako smo nekada slične probleme imali sa strujom. Zbog "Šavrića" koji nije htio plaćati svoju struju "Elektra" je, pomalo neobazrivo, znala često iskopčavati objekt iz električne mreže, a time je iskopčala i nas, koji nismo bili krivi i koji smo redovito plaćali. Zbog toga što je "Šavrić" tvrdio da njima struja nije potrebna, i zato je ne plativši, ja sam morao plaćati struju za cijeli objekt ako sam je htio koristiti. I u tim sam stalnim nesporazumima, naravno, najlošije prolazio. Jednog dana, dogodila se neočekivana situacija, u kojoj je "Šavrićev" djelatnik, u trgovini na katu, samoinicijativno odlučio iskopčati struju.

- Taj je bio zbilja hrabar! - veli Duda.

- I bedast uz to, ali napravio je spačku vrijednu da se iz toga snimi film! Ja sam dan ranije dovezao iz Salzburga pravog pravcatog grofa, koji me odlučio posjetiti, zbog možda neke buduće poslovne suradnje, jer se i sam bavio turizmom u Europi. Nakon prospavane noći, ujutro se naš grof brijao električnim aparatom, da bi mu, kad je obrijao jednu stranu lica, nestalo struje. Čekao je tako pola sata, u nadi da će struja doći, no kako ipak nije stigla, odlučio me pozvati i zamoliti da mu pomognem. Nisam znao da li bih se počeo smijati ili plakati kad sam čuo da je problem opet sa strujom. Telefonom sam pozvao u "Crvenkapicu" i provjerio imaju li oni struje. Saznavši da imaju, shvaćam da se radilo ponovno o iskopčanju objekta ili o nekom kvaru. Ubrzo, idući po tragu, došao

sam do kancelarije gosp. Cveka, poslovođe trgovine "Šavrić" koji je svoju dosadu ubijao piljkajući se osiguračima. Nakon niza provokacija, koje je osobno skuhao, ali po nalogu svoga Jazbica, nisam znao više kako da ga kaznim. U želji da se ta prepucavanja konačno već jednom prekinu, pokušao sam lijepim načinom, što naravno nije pomoglo. Njemu su, jednostavno, njegovi naredili da iskopča struju, jer "Šavrić" ne želi struju i ne treba mu, a za mene im nije bitno. Kad ne ide milom, onda ide silom. Zašrafao sam nove pancere na razvodnu ploču, omogućio tako grofu da se obrije, a u to vrijeme najekskluzivnijem objektu Hrvatskog Zagorja, da opet normalno funkcionira!

- Nevjerojatno koliko Vas je taj "Šavrić" nagnjavio - na to će Dubravka.

- Duda moja, nije "Šavrić", nego nekoliko njegovih inokosnih provokatora. Zamisli ti, organiziram u samom početku međunarodnu likovnu radionicu, odazove mi se 35 slikara iz Europe, smjestim drage umjetnike i omogućim im prekrasnu radnu atmosferu kroz zajedničko druženje. Hrvatska je bila u ratu, a mi imamo 15-ak slikara iz Europe ovdje, koji su tada bili najkvalitetnij promotori sigurnosti, ali i ljepota zagorskog kraja. Kolonija je prošla odlično, na zadovoljstvo svih, a posebno moje, jer gledajući ugled i image koje sam htio postići, ne samo za sebe, nego i za cijelo Zagorje, okoristio sam se utoliko što sam od svih njih na poklon dobio sliku u kompenzaciju za ugodan boravak. Priredim jednog sunčanog podneva ručak za zajedničkim stolom u atriju dvorca, kad u taj čas, pred ulazom u dvorac, parkira se ogroman kamion točno usmjerivši auspuh da puše dim u dvorac. Niti meni, niti gostima nije bilo jasno što se događa, ali kako je propuh vukao sve više i više tog crnog dima prema nama, počeli smo kašljati. Otišao sam na ulaz i obratio se vozaču, s molbom da pomakne kamion ili ako treba istovarivati stvari, da ga ugasi. Ako ga ne bude mogao upaliti ponovno, mi ćemo ga rado gurnuti, ali nije primjereno da se on u ovome trenutku, kada traje takav ručak, ponaša na takav način. Počasćen frazom koja obilježava zagorski folklor, a spominje mi cijelu familiju, uz riječi da šta bi ja htio jer oni rade u svojem dvorcu šta hoće, vozač kamiona započeo je konflikt koji je imao skoro tragičan rasplet! Zasićen neprestanim provokacijama, potrčao sam prema tom vozaču kamiona, na što je on, naravno, počeo bježati i pobjegao na kat dvorca, gdje sam se i ja stvorio u trenu. No u igri skrivača, nisam ga uspio uloviti, kao ni druge koji su podržavali njegov postupak pa sam se uspuhan, malo se primirivši, odlučio vratiti u prizemlje. Kroz neko vrijeme, a po meni brže nego što bi itko mogao očekivati, stigla su tri policajca naoružana puškama da me privedu. Odbio sam surađivati i jednostavno ih najurio, znajući da se radi o prijateljima poslovođe trgovine. Ubrzo se tu pojavilo šest policajaca. Nakon što sam im objasnio da sa mnom nemaju ništa te da ako žele biti od koristi u okviru službe kojom se bave, onda mi mogu jedino pomoći odgurati kamion s ulaza, a mene mogu samo ostaviti na miru.

- Je li to razlog što vas nazivaju kaubojem? - pita Dubravka.

- Nije, Duda, moja. Nije to bila kaubojsština. Moj nastup je jednostavno bio u skladu s načinom komunikacije koju ti ljudi jedino razumiju. Mnogo je bilo takvih događaja, a da ti možda još spomenem što je bilo prilikom organizacije međunarodnog turnira u preponskom jahanju "Croatia cup", koji sam podnio kompletno svojim troškom i angažmanom, a čak i kako su neki rekli, iluzionističkim moćima. "Šavrić" ili opet njegov generalni direktor, pola sata prije početka turnira, naredio je policiji da zabrani da se turnir održi, jer koncentracija od par tisuća ljudi na ovom prostoru, njemu kviri ugled i poslovni status. Duda moja, tako ti meni nikad nije bilo dosadno! - sjetio sam se tih dana.

Mlakar se priključio razgovoru:

- Na konjičkom kupu, Chief, vi ste doktorirali! Duda, da si ti to mogla vidjeti, bukvalno rečeno, šef je u roku od 24 sata odgurao cijelo brdo za 25 metara!

- Kaj pričate? - s čuđenjem ce Dubravka.

- Komisija koja je došla pregledati parkur nije bila vjerojatno suglasna s održavanjem tako značajnog turnira van Zagreba i da bi onemogućila turnir, odredila je uvjete koje nije bilo moguće zdravom logikom ispuniti u tako nametnutno kratko vrijeme. Sretnom okolnošću, nekoliko dana ranije, upoznao sam ing. Vladu Papeža, koji se u to vrijeme bavio prijevozom naftnih derivata te je bio

zainteresiran za sponzorstvo konjičkog kupa. Kroz definiciju da se prijatelji prepoznaju u nevolji, gosp. Papež mi je pomogao u prepoznatoj želji dokazivanja te opčinjen svim tim što sam dosad učinio, pozvao je svoje suradnike i prijatelje s građevinskim strojevima pa smo uspjeli u roku od jednog dana, doslovce pomaknuti brdo. Na veliko zadovoljstvo svih nas, a na iznenađenje sudačke ekipe, turnir se održao i tako je i udaren temelj tradicionalnom "Croatia cupu". Unatoč svim tim porođajnim mukama i poteškoćama, izvukli smo u rezimeu od tadašnjeg pomoćnika ministra turizma Smiljana Šimca, velike pohvale u perspektivnom nastojanju valorizacije ruralnog prostora ovoga dijela Zagorja, a i ekipa ministarstva obrane na čelu s generalom Tusom, uputila je najljepše komplimente priredbi - objasnim Dubravki, koja onda još nije radila u dvorcu.

- Chief, najzanimljivije je bilo kad neki od djelatnika "Šavrića" nisu dva dana došli doma, već su sakriveni čučali na katu u ormarima ili kartonskim kutijama. Oni su se Vas jako bojali - sa smijehom će Mlakar.

- Stari moj, da su me se bojali, ne bi me izazivali. Njima je sve što su činili bilo naređeno. Simpatičan je bio jedan od njihovih ranijih poslovođa, koji mi je priznao da mu je rečeno u Zagrebu da ukoliko me on ili bilo tko od tadašnjih njihovih djelatnika, makar pozdravi ujutro, da će dobiti otkaz. Vidiš koliko je bilo proračunato da se omalovažava moja obnova i postignuti uspjeh. A moram vam reći, u ispravljanju te velike povijesne pogreške nanesene ovome dvorcu, u naravno, prošlom civilizacijskom stupnju, da se više nikada ne ponovi. Najgore je bilo što je tada policija podržavala "Šavrić", jer su iz viših krugova stizale konstantno podrške Jazbicu od njegovih kartaških prijatelja. Međutim, "Šavrićev" je direktor napravio kobnu grešku. Jednog se dana u dvorcu pojavio tadašnji pomoćnik ministra unutarnjih poslova gosp. Jarnjak, uz suradnike iz Ureda za nacionalnu sigurnost, zbog razgovora u kojem su iznijeli molbu, da zbog eventualne potrebe odlaska predsjednika Tudmana iz Zagreba u ratnim okolnostima, pripremimo određene preduvjete da se to može i ostvariti. Ja sam osjetio tog trenutka veliku čast, ali i još veću odgovornost. No i svoju građansku obvezu te momentalno prihvatio tu mogućnost. Međutim, iako je direktor "Šavrića" bio veliki prijatelj s Jarnjakom, nije to prihvatio kako se očekivalo. Njemu je u tom trenutku bilo više stalo do njegove trgovine, koja nije imala nikakve logike ni smisla, nego do važnosti ratom opterećene situacije.

- Bogme mi nismo dve godine skoro niš delali i bili smo danonoćno spremni da prihvatimo Predsjednika i njegov Ured! - na to će Mlakar.

- Jedva smo mi preživjeli tu situaciju, a još da stvar bude gora, mnogo vas je otišlo u vojsku, na bojišnice. Najgore je bilo što nisam smio nikakve poslove ugovarati unaprijed, nego se zadovoljiti samo s eventualnim prolaznim gostima, kojih je u to vrijeme zračnih uzbuna i zamračenja, bilo jako malo ili nekada po nekoliko mjeseci gotovo nikoga. Ali je zato bilo dosta lokalnih napada od općine, inspekcija, "Šavrića" i drugih. Zbog važnosti državne tajne nikada nitko nije saznao u kojim sam ja bio okolnostima u rukovođenju kućom, a svi su udarali po meni - sjetio sam se tih teških dana.

- Pa recite je li Vam Ured predsjednika zbog toga priznao kakve troškove? - upita Dubravka.

- Nitko nama ništa nije priznao, a da stvar bude još gora, ja nisam niti htio da mi se refundiraju plaće svih djelatnika koji su bili na bojišnici, da bi na koncu, vidiš, i Uprava prihoda za taj period razrezala i nametnula mi porez po njihovoj slobodnoj procjeni. Kad sam se žalio, jer imam na to zakonsko i svako drugo pravo, malo je nedostajalo da nisam završio u zatvoru. A nisam siguran da još i ne budem! Po ne znam više čijem savjetu, predao sam općini dokumentaciju o iskazanoj neposrednoj ratnoj šteti, međutim, nitko na to nije reagirao. Prije same obnove, svima je jasno da sam postigao određene alatmane i rezervacije, što mi je i dalo sigurnost da ulažem u obnovu dvorca, a svi ti poslovi zbog rata su propali!

- Dobro, ali kad Vas Predsjednik često poziva na svoje prijame, zar nemate mogućnost s njim razgovarati o tome? - čudi se Dubravka.

- Ma daj, to je ili božićni prijam ili Dan državnosti, kad se okupi tisuću ljudi u Predsjedničkim dvorima, gdje je čast biti među izabranima, ali tu je nemoguće ostvariti kontakt s predsjednikom

Tuđmanom, osim što mi je nekoliko puta uspjelo rukovati se s njim, jer sam slučajno bio u takvoj poziciji kad je on izašao iz svojih prostora - odgovorio sam joj.

- Nitko u stvari ne zna pravu istinu o tome što mi radimo i koje mi muke i borbe prolazimo. Duda, vidiš, Chief se već desetak puta obratio u Ured predsjednika s molbom da ga dr. Tuđman primi, ali to se nije ostvarilo - veli Mlakar.

- Da, ali dobio sam nekoliko puta nekoliko prekrasno sročениh rečenica na papiru, od njegovih pomoćnika - dodao sam.

- Mislite li da bi Predsjednik mogao pomoći? Ipak Vi obnavljate tri hrvatska dvorca. Zašto ne kažete sada njegovom sinu kad je ovdje kod nas, da Vas veliki tata primi? - pita Dubravka

- Na žalost, Duda moja, između lokalne vlasti preko županije, Vlade do Ureda predsjednika nema pravilne koordinacije, a tim putem treba ići da se dođe do Predsjednika. Mnogo lakše je ako se to može poprijeko i osobno znam da Predsjednik mnogo njih tako prima, međutim, kad bih si dozvolio takvu slobodu, da tražim od prof. Tuđmana ili od ministra Šuška, da urgiraju kod Predsjednika da sa mnom razgovara, ne bih bio više to što jesam, a ja sam Duda moja prije svega hotelijer, nenametljiv, pristojan i osoba koja jamči, kako diskreciju, tako i ugodu, ovakvim i svim drugim gostima, koji ovdje dolaze. To je razlog što se nisam i ne budem nikada obratio u dvorcu Bežanec s ciljem pridobivanja ovakve pomoći o kojoj razgovaramo. U nekim situacijama pogotovo zato što uređujemo te dvorce i novac nam je neophodan. Mogao sam o kreditnim linijama izravno razgovarati s predsjednicima uprava banaka. Vidiš da smo mi ovdje organizirali višednevne boravke i "Zagrebačkoj banci" i "Privrednoj banci", a ni u kojem slučaju nismo ometali nikoga moljakanjem kredita! - protumačio sam joj.

- Da, šefe, apsolutno ste u pravu i svakako za Vaš današnji renome i status u ovome društvu zaslužujete da dođete redovnim putem i do Predsjednika države - suglasila se Dubravka.

- Samo smo se u jednoj situaciji okoristili pozicijom i šarmom mjesta u trenutku opuštenosti gostiju. Bilo je to kad je u kući boravio predsjednik Svjetske banke, u pratnji domaćina, premijera Mateše, koji su za razgovor, koji sam vodio za njihovim stolom, sami ponudili model i mogućnost da iskoristim svoje pravo na kreditnu liniju za obnovu tih dvoraca. Premijer Mateša mi je rekao da mi je mnogo jednostavnije obratiti se njemu, u Vladu, nego to činiti u Uredu Predsjednika pa mi i predlaže da ga nazovem kad nešto trebam.

Kolege koje su se zatekli na recepciji gotovo su se jednoglasno nasmijali i rekli:

- Ali, ni to nikada nije uspjelo!

- Borci moji, čovjek treba sam graditi prostirku na kojoj spava, a u ovom trenutku, s obzirom da je naša tako izgrađena, sretni smo da nam nitko ništa nije dao niti pomogao pa nitko od nas nema pravo ništa ni tražiti! - objasnio sam im.

Razgovor na recepciji prekida telefonski poziv. Zove Mirjana iz kuhinje. Obavještava da je ručak za goste spreman i moli me da dođem u posljednju kontrolu. Odlazim u kuhinju, kako bih probao svu hranu, gdje u pravilu pojedem cijeli ručak i po običaju, za to vrijeme upozoravam učenike praktikante na pravilno držanje, na racionalnije korištenje vode, detergenta i ostalog, a pronađem i vremena prekontrolirati narudžbe robe, s kuharima porazgovaram o novoj tjednoj karti te o potrebnim servisima na opremi. No u taj čas, ulazi u kuhinju domaćica Đurđa, koja me upozorava na čudne šumove u kotlovnici. Ostavljam ručak i otrčim u kotlovnicu te uočim da vjerojatno zbog ulaska zraka u cirkularni sistem sanitarne vode, jedna od pumpi otkazuje poslušnost te je brzo isključujem i demontiram ventile, kako bih otklonio kvar. Kad sam se već zatekao u kotlovnici, pregledavam i ostale pumpe od podnog grijanja prizemlja i kata te kontroliram valjanost termometara na cijelom sistemu. Naposljetku otvorim i vrata plinskog kotla da se uvjerim rade li plamenici kako treba. Zadovoljan ispravnošću kotlovnice, vraćam se ponovno na ručak.

Nisam još pravo ni sjeo, dolazi Miro i najavljuje da su gosti u restoranu. Zamolivši da kuhinja odmah iznese hladno predjelo, provjerim glasnoću komorne glazbe starih majstora na hi-fi uređaju i odem u

restoran do gostiju. Ubrzo započinje brzi servis vrlo jednostavnog menua, kojeg su gosti izabrali, od samo tri ganga te prihvatim savjet gostiju da ručak bude što kraći.

Dubravka je telefonski poziv spojila u kuhinju, gdje sam se zatekao. Javljam se i ubrzo po boji glasa otkrivam da se radi o gospođi Božici s kojom sam imao sudar. Zaprepašten vrijeđanjem, prijetnjama, bezobrazlukom i neugodnostima u nekoliko sekundi, bez da sam stigao bilo što odgovoriti već mi je spustila slušalicu, shvativši uz to da se namjerno Dubravki pogrešno predstavila lažnim imenom da bi došla do mene.

Dubravka ponovno zove, da dođem na recepciju ako imam malo vremena i obavještava me da mi je pripremila desetke faksova i pisama podrške od poreznih obveznika, koji su mi poslije novinskih napisa o problemu s poreznom upravom, čestitali na uspjehu što sam dobio proces te na hrabrom držanju i zamolila me da odredim prioritete plaćanja računa.

U trenutku kad sam završavao posao, primijetimo na monitoru dolazak televizijske ekipe. Odmah im krećem u susret i uz "herzliche willkommen" započnem pozdravnu uvertiru. Sjednem s ekipom ispred dvorca na zeleni plato i saznajući od režisera da im se jako žuri, a tema o kojoj žele sa mnom razgovarati je trenutak u kontinentalnom turizmu, s naglaskom na spomeničku baštinu, u funkciji turizma, predložim im da ako žele krenemo odmah sa snimanjem, bez velikih priprema, jer o toj temi mogu govoriti u bilo koje doba dana ili noći.

Hrvatsko Zagorje regija koju ja još volim nazvati zelenim okruženjem velike metropole, najmanja je, a ujedno i najbogatija na svijetu, kulturnom arhitektonskom baštinom. Prepoznata još u srednjem vijeku od najvišeg plemstva, u ovom trenutku broji stotinjak što sakralnih objekata, što burgova i kurija, od čega 54 dvorca. Konstatacija je da su svi ti spomenici kulture u izuzetno lošem stanju i da se tim stanjem, na žalost, predstavlja prohujali i prošli sistem. Da ova regija ima određene prednosti, ukazuje i podatak o nedevasviranim protorima, jer ruralno okruženje svakako omogućava u svjetskom zasićenju turističkih regija, novu perspektivnu ponudu.

Dvorac Bežanec, kao prvi dvorac-hotel svakako ocijenjen kao mikroprojekt za razvoj makro-regije, mnogo znači u turističkom prepoznavanju elitne kategorije turizma kakvu i cijelo Zagorje zaslužuje. S osmišljenom turističkom ponudom, u kojoj bi dominantnu ulogu imali upravo uređeni dvorci, da li kao hoteli ili kockarnice ili galerije, a svi zajedno u jednoj muzejskoj kategoriji, uz izvanpansionsku ponudu, u kojoj bi, uz toplice s termalnom vodom ili izgrađene golf terrene, mogli postati konkurenti i samoj dolini Loire. Iako porezni sustav zasad još nije naklonjen perspektivi koja se nazire i nažalost država još uvijek nema u sklopu nacionalnog plana i programa zacrtani put revitalizacije ove regije, vjerujem da će posao kojim se ja bavim, ubrzati cjelokupan proces. Značaj turističke verifikacije Hrvatskog Zagorja izuzetno je bitan zbog poboljšanja uvjeta života ljudi na ovom prostoru, a uz samu obnovu, veliki broj će se zaposliti, jer je turizam izvoz na licu mjesta i komplementira sebi sve prateće industrije pa bi ova regija mogla postati značajan gospodarski činitelj za cijelu državu. Ekonomsko, ali i ono drugo, u ovom trenutku bitnije, opravdanje kroz procjenu da danas Bežanec posjećuje najizraženija elita, koja samim svojim prisustvom privlači i znatiželjnike, a tako i srednji populacijski sloj, signalizira da vremena za čekanje nemamo. Zato sam se ja zasad, na žalost, na ovaj način gospodarske obnove odlučio prvi, u svjesno prepoznatom trenutku, uz iskrenu želju da pomognem, kako napretku ovoga kraja, tako i ugledu cijele države, ali s naglaskom čovječanstvu na korist, a domovini na ponos!

Zadovoljna ekipa, posnimivši izabrane najljepše kadrove eksterijera, možda malo i začuđena mojim godinama, s isprikom što tako brzo odlaze, uputila se dalje na zadatak, a ja sam ostao još neki tren sam u trenutku željenog odmora s mislima asociranim na brojne nastupe pred televizijskim kamerama.

Jedan od najranijih susreta s kamerom doživio sam već u školskim danima. Kao statist, glumio sam u filmu "Usporeno kretanje" ili možda se zvao "Način života". Radnja se snimala u zagrebačkom podrumu hotela "Dubrovnik", a ja sam imao značajnu ulogu konobara jelonoše. Bilo je to prvo iskustvo u kojem sam izvukao čak i honoriranu korist. Poslije pak, za vrijeme dok se snimala serija

"Hokejaši", veliki dio sekvenci snimao se u "Crvenkapici", a jedan od prvih pravih nastupa, ali i najtežih, pred televizijskom kamerom, bio je trenutak u kojem je gosp. Gunjača, novinar HTV-a, uz gđu Nemčić, tada novinarku, nakon 20-minutnog snimljenog materijala za reportažni prikaz, zadovoljan mojim nastupom, odlučio da sada sve to što sam mu pričao tih 20 minuta, ispričam još jednom, ali u roku od minute i trideset sekundi, kako bi on to mogao koristiti za središnji Dnevnik! Iz drugog sam pokušaja uspio rezimirati cijelu priču i mislim da sam toga dana probio i led za sve buduće javne nastupe. Najveći je problem bio ekipi "Dobrog jutra", kad sam morao dolaziti rano u Zagreb, a kretao sam uvijek u zadnji čas. Najavljen u programu, nisam smio kasniti i uvijek je bilo sve najbolje. No od svih tih televizijskih emisija, ni sam ne znam koju bih izdvojio kao najdražu ili najvažniju, da li bi to možda bile "Latinice" o jet-setu i duhovima ili "Plavi baršun" u kojem sam nastupio s mojom susjedom gospodom Kajfež ili možda show gospođe Ogreste, u kojem sam se pojavio najspektakularnije? (Da bih uopće mogao ući na scenu, bila su potrebna dva sata priprema.) Prvo, mog upoznavanja s konjem, zatim upoznavanja konja na sredinu pa potom umaranja konja, jašući ga po Varšavskoj ulici gore-dolje, da bi na kraju vrijedni majstori postavili most po kojem sam trebao ujahati na pozornicu kazališta "Kerempuh", gdje se snimala emisija. Zastor se otvorio i Siniša se na konju stvorio! Pred gledalištem koje je to toplo pozdravilo, ali najtoplije osvijetljen od tisuća reflektora, koji su možda malo manje meni smetali, ali su mnogo više smetali konju. I prije nego što sam uspio istaknuti da je mnogo jednostavnije doći konjem u grad nego automobilom, zbog samog parkiranja, jer konj nema brisače i ne možeš mu ostaviti kaznu za krivo parkiranje, već je uslijedilo bombardiranje pitanjima gdje Ogreste.

- Čula sam da ste izbčeni iz krapinske gimnazije? - pogodila me ravno u glavu.

- Nisu me izbacili nego su mi pomogli! - odgovorio sam joj.

- Pomaže li Vam i susjed Kajfež? - nije se ona zaustavljala.

- Itekako, samo se to ne vidi! - rekao sam.

Onda je to tako trajalo, trajalo i trajalo, dok se i sama gospođa nije odlučila popeti na konja.

Emisije koje sam radio za djecu kao što su "Parlaonica" ili serija o putovanju po dvorcima, možda su mi najdraže, jer su snimane edukativno. "Čovjek koji voli dvorce" svakako je najpotpunija emisija o mom radu i problemima i išla je u prekrasnom terminu, poslije Dnevnika, ali izazvala je prije samoga emitiranja, zbog najave, veliku reakciju Ministarstva kulture, koje je htjelo zabraniti emitiranje. Nisu to uspjeli, jer su gosp. Nino Lovčević i urednik gosp. Mikuljan, dobro znali što i zašto snimaju. No unatoč visokoj kvaliteti te emisije i "Globusovim" vijencima koje je dobila, zaprepastio sam se samoj najavi na teletekstu, gdje je pisalo: "Čovjek koji je volio dvorce".

Jednom sam prigodom boravio na Brijunima, analizirajući stanje tog otočja, na molbu Ministarstva turizma, kad sam primio obavijest o važnom telefonskom pozivu. Sa mnom je htio razgovarati gosp. Jukić, urednik OTV-a i predložio mi da budem gost u jednosatnoj emisiji koju on vodi, pod nazivom "Hrvatski san". Objasnio mi je da se radi o gostu koji se izabire po kriteriju njegove važnosti po učinjenom djelu i da tek kreće prva emisija. Suglasio sam se da budem gost prve emisije, ali pod uvjetom da mi kaže valjani razlog zašto baš želi da upravo ja budem prvi. Dobio sam odgovor da su on osobno, ali i njegova ekipa, analizirajući hrvatske poduzetnike, došli do zaključka da sam ja jedini koji radim vrlo korektno te da se iza mene ne može naći nikakva crna točkica. Snimili smo emisiju u dvorcu Bežanec i tako na najljepši način prikazali viziju hrvatskog sna. U samom košmaru u glavi od pretraživanja memorije svih tih televizijskih nastupa došlo mi je do pucanja filma, u kojem sam se sad prepustio odmoru, pogledom usmjerenim prema brežuljku, na kojem želim izgraditi kapelicu Sv. Valentina.

U posljednje vrijeme dosta se toga gradi u Hrvatskom Zagorju, a izgrađen je i novi dvorac pa kad gledam tako na svoj brežuljak, razmišljam o Miškecovom bregu. Pa kaj nije pošteno razmišljati o susjedima, zar ne, kad već živiš u Zagorju ili o komentarima koji se čuju na njegov račun? Odnos društva spram čovjeka koji je jednostavno zbog nekog svog unutarnjeg razloga izgradio novi dvorac, kako kažu - dvorac lego-kocke, nevjerojatan je! Prvo ga svi puste da radi i da gradi i svi se dive

poduzetničkom duhu, a onda kad djelo dođe na vidjelo, proradi jal, zavist i svi ga žele uništiti. Ako uništiš takvo djelo, uništiti ćeš i čovjeka, a razlog zašto nam nešto smeta ni sami nismo odgonetnuli. Ako se taj Disneyland ne uklapa kao arhitektura u zagorski ambijent, to je valjda trebao netko ranije primijetiti, a ne sad kad je sve gotovo. Je li se možda netko zapitao, bi li Miško možda radije uredio koji stari i napušteni dvorac pa mu možda to nije bilo omogućeno? No naš hrvatski jal ima dva moguća rješenja. Prvo je da onemogućimo drugoga da ide naprijed, a drugo je forma da mi svojim djelom budemo bolji od drugih. I ak' se tak' uzme, onda je Miško pobjednik. I sam se pitam što mene čeka kad počne gradnja nove kapelice.

U stvarnost me vraća dolazak velikog žutog džipa s prikolicom, kojim dolazi naš veliki meštar od balona, gospodin Miklaušić. Radosno im mahnem u znak pozdrava i pokažem odakle će se letjeti. Krenem polako nizbrdo protežući noge i tek što sam stigao u podnožje dvorca, pojavi se i novi automobil s diplomatskim tablicama. Stigli su gosti na jahanje. Srdačno uputivši pristigle diplomate na gornje parkiralište, brže krenem do Toma, s kojim se dogovorim o letenju. Iz nedaleko smještene štale, na kojoj upravo maler Ivek završava bojanje nove fasade, naš Vili dovodi osedlane konje. Svjestan da ću morati brzo krenuti na jahanje, trkom požurim na presvlačenje, nakon čega se na recepciji nađem s bračnim parom koji je došao na jahanje, a koji se prije toga raskomotio u svojoj sobi. - Gospodine Križanec, čuli smo da ćete nam ukazati posebnu čast i da ćete Vi s nama izjahati - rekao mi je gospodin.

- Meni je to veliko zadovoljstvo, ali vjerujte da sam i ja jako počašćen da ste me prihvatili kao vodiča. Ukoliko ste spremni, možemo krenuti! - odgovaram.

- Joj, zaboravila sam u sobi svoju jahaću kapu! - uskliknula je gospođa.

- No, prosim lepo, Vi se spremite do kraja, a ja idem pogledati kako su konji zasedlani - govorim i krećem prema izlazu iz dvorca.

Vidjevši da je sve u redu, spuštam se nizbrdo prema kućici tenis-bara, gdje su za ogradu već bili privezani konji i prisjećam se momenta kada sam rekreacijsko jahanje počeo propagirati kao ponudu. U to vrijeme sam dijelio interes s konjarom Ruksom, koji je mnogo znao o konjima, ali na krivi način, s previše galame i neurednosti. Zato sam i odlučio sve štalske poslove obavljati sam. No prvi put kad sam izjahao na teren, imao sam vrlo neugodnih trenutaka, zbog nerazumijevanja i neprihvatanja pojedinih mještana. Neki su čak pucali iz puške za mnom, a jednom prilikom sam osjetio i udarce sitne sačme po mom kožuhu! Drugi su me pak htjeli na perfidan način onemogućiti da jašem. Za jednog takvog izlaska, po uobičajenoj stazi kroz šumu, iznad dvorca je netko porušio deblo koje se prepriječilo preko puta. Naravno da su s konja, zbog njegove pokretljivosti, sposobnosti i pokretljivosti, ljudske mogućnosti veće, jer se to deblo može ili preskočiti ili ga zaobići, u svakom slučaju nastaviti dalje, što smo mi i učinili. Jahao sam tada tako otprilike još sat vremena s gostima diplomatskog statusa, da bi na dionici zacrtanog puta stigli do jedne klijeti, gdje su me prepoznali neki susjedi i već nas izdaleka dozivali vičući:

- Dođite, bumo si spili kupicu vina!

Svjestan da se ne radi možda toliko o gostoprimstvu, nego više o potrebi da drugi vide kako su konji i Siniša bili kod njegove kleti, odlučio sam predložiti svojim gostima da se zaustavimo na trenutak i okrijepimo čašom izvornog zagorskog vina. Dok smo, ne silazeći s konja, prihvatili čašćenje, jako kiselog vina, ponuđeni i komadićem zagorske štrudle, želeći zahvaliti domaćinu, jedan od gostiju me zapitao:

- Je li novčanica od 50 njemačkih maraka dovoljna za nagradu?

Pokušao sam mu objasniti da ništa nije potrebno dati, ali na njegovo inzistiranje, vinogradar je ipak primio tih 50 DEM i vjerojatno se jako razveselio. Nastavili smo jahati još nekoliko sati, a na povratku, na mjestu koje smo ranije trebali zaobilaziti zbog debla, put je bio raskrčen - prepiljeno deblo bilo je uredno složeno sa strane. Zaključio sam, iako to gosti nisu shvatili, da su moji susjedi prepoznali kako na jednostavan način zaraditi novac i od jahača pa su zato očistili put.

Uzjahali smo i krenuli u naš jednosatni turistički obilazak zagorskih ljepota. Jašući prvi, ali neprekidno pazeći na sigurnost gostiju, počeo sam razgovor iz kojeg sam saznao da je gospođa samo nekoliko puta jahala i da nije osobito vješta. Naravno, prilagodio sam tempo njenim mogućnostima i započeo priču o važnosti rekreativnog jahanja, pogotovo kod osoba srednje starosne dobi. Prisjetio sam se tada i svojih osjećaja kad sam tek počinjao jahati. Željani odmora, odlazeći na konju, doživljavao sam prije svega vrlo ugodan spoj čovjeka i životinje, koja je u stanju ispuniti sve ljudske želje, a uz to, kako bih se održao u ravnoteži na sedlu, maksimalno sam se koncentrirao na konja i tako se isključio iz svakodnevice. Eterika mirisa koja se podizala usljed konjskih koraka, otkrivala je kvalitetu one iskonske prirode. Gospodin se nadovezao na moju priču i primijetio da je to prvi put otkad jaše, da može jahati kuda želi, odnosno, ne po organiziranoj i isplaniranoj trasi. U tom sam trenutku predložio da se popnemo na vrh nedalekog brežuljka, odakle ću im zahvaljujući vedrom vremenu, dočarati prekrasan pogled na okolicu. I stvarno, svoje su zadovoljstvo potvrdili dubokim uzdasima i iskrenim divljenjem.

Potrošivši sat vremena mnogo prije očekivanja, vratili smo se ispred dvorca, gdje je u zraku lebdio ogroman balon. Otpratio sam goste do njihove sobe i otišao se brzo presvući, kako bih ispratio gospodu Tuđmana, Penića, Šuška i njihove suradnike. Zadovoljni, uz obećanje da ćemo se opet uskoro vidjeti, polako su otišli prema Zagrebu, a ja sam ostao na samom ulazu objašnjavati gostima koji su došli letjeti balonom, osnovne upute, čestitajući im na početku njihovu obljetnicu.

- Veliko mi je zadovoljstvo da Vam mogu u ime cijelog osoblja, Vašeg i našeg dvorca, čestitati Vašu desetu obljetnicu braka i poželjeti Vam sve najbolje u Vašem zajedničkom životu, uvjeren da će Vam se let svidjeti.! Želim Vas samo podsjetiti da ne zaboravite uzeti svoju foto-opremu - rekao sam im srdačno.

- Gospodine Križanec, tako ste ljubazni, biste li možda vi letjeli s mojim suprugom umjesto mene, jer se ja jako bojim? - uzvratila je gospođa.

- Ne mojte se bojati, gospođo i svakako iskoristite ovu priliku, jer ćete biti oduševljeni, a što se tiče samoga leta, on je izuzetno siguran, pogotovo jer ste u rukama jednog od tri najbolja pilota na svijetu. Tom Balon će se pobrinuti da let bude i miran i siguran. Letjet ćete na visini otprilike 1.000 metara...

- A kako se to zaustavlja? - upitala je gospođa, ne skrivajući strah.

- Jednostavno, spustit ćete se malo nad krošnje drveća i samim lupanjem košare o drveće, usporit ćete kretanje balona - odgovorio sam, napravivši smrtno ozbiljno lice.

- Onda ja definitivno ne idem!

- Idite, idite gospođo, nije sve tako tragično. Za slučaj opasnosti imate i posebna uputstva u koricama na košari balona. Ako se dogodi bilo što nepredviđeno, uzet ćete uputstvo za opasnost i unutra ćete pročitati: "Oče naš, koji jesi na nebesima..."

- A, a, a... Ovo je vrlo utješno! - komentirala je ona.

- Oprostite mi na maloj šali, ali toliko smo već letova napravili pa se možemo našaliti i na ovaj način, znajući koliko je sve to sigurno - objasnio sam im.

- Gospodine Križanec, znate ja, ovaj...Gledala sam vas kad ste imali vjenčanje u balonu - rekla je gospođa.

- Oh, da, sjećam se, onda smo imali problem s kumom koji nije htio ući u balon! Bio je to simpatičan bračni par s Krka, koji nisu svojim roditeljima rekli s kojom su namjerom uopće krenuli u Bežanec, već su se samo uz asistenciju kumova, odlučili ovdje vjenčati. Poželjevši posebno vjenčanje, povjerali su se meni, a ja sam im, znajući da to nitko dotad nije napravio, organizirao pir u balonu. Najveće iznenađenje doživjeli su, ustvari, njihovi roditelji, koji su gledajući tv-Dnevnik, pri samome kraju, prije odjavne špice, imenom i prezimenom bili prozvani od spikerice, s molbom da se dobro koncentriraju na sljedeću sliku, koja ide iz Valentinova, iznad dvorca Bežanec - prepričao sam im ukratko taj neobičan događaj.

- Ta vam je ideja bila super i zauvijek će se pamtiti! - rekao je gospodin.

- No, prosim lepo, jesmo li sada spremni? Ako jesmo, dozvolite da vas otpratim do Toma Balona.

Veliki žuti balon ubrzo je zatim, na radost svih prolaznika i djece iz sela, poletio, lagano nošen vjetrom, u smjeru Slovenije.

- Tata, tata! - čulo se s prilazećeg mopeda.

- Tata, trebamo li mi sutra raditi? - pitala je moja kćer Goga.

- Molim? Oprosti, ne razumijem pitanje? Ali, imam ja pitanje za tebe. Gdje je Gogo?

- Evo ga, dolazi iza mene na biciklu! - odgovorila je ona.

- A gdje ste bili? - pitam.

- Ja sam bila kod bake, a Gogo je s dečkima igrao nogomet.

U taj tren stiže i Gogo.

- Bog, tata!

- Bog i drago mi je da vas vidim cijele, a što se tiče sutrašnje prakse, zna se. Gordan radi zatvorenu točionicu i blagajnu, a ti radiš u dvorskoj krinolini doček gostiju na ulazu i nadam se da niste imali nikakav drugi plan? - upućujem ih u sutrašnje obveze.

- Tata, radit ćemo, ali obećaj da nećeš u ponedjeljak ispitivati u školi! - ubacuje se Goga.

- Obećajem da neću ispitivati usmeno, nego pismeno! - odgovaram.

- Jesi li jako umoran? Još te od jučer nismo vidjeli? - pita Goga

- Da, vidite, imao sam mnogo posla, a sad očekujem i dolazak vrlo važnih gostiju iz Engleske, s kojima ću se vjerojatno družiti do kasno u noć.

- Tata, idemo mi onda malo prošetati našeg malog novog peseka! - veli Gogo.

- Bolje bi vam bilo da odete malo jahati, a ne bi bilo loše da očistite i konje! - rekao sam mu.

- Ja ću jahati sutra u neko doba dana, kad dođe Vlatkica od stričeka Papeža, a možda i Renata - odgovori mi Goga.

- Dobro, imajte sve na volju.

Ispratim pogledom djecu koja odlaze i uočavam kako mi iz dvorca maše Karmen. Malo začuđen njezinim preranim povratkom, krenem prema ulazu u dvorac.

- Karmen, vi ste već došli?

- Da, dok si ti još bio na jahanju, a ja sam obitelj Spear za to vrijeme smjestila, poslije čega su oni izrazili želju da odu za dana pogledati zagorsku katedralu u Pregradi. Putem, dok smo se vozili iz Zagreba, pričala sam im o umjetninama u toj crkvi, što ih je jako zainteresiralo. No oni bi se trebali vratiti svaki čas - odgovorila mi je Karmen.

- Kako je bilo u Zagrebu?

- Teško mi je to objasniti, ali mislim da im u bolnici nisu iskazali dosta pažnje, za razliku kada su naši liječnici bili u Londonu, gdje su bili primljeni lordovski! - uzvratila ona.

- Ne razumijem, ti su im ljudi donijeli pomoć, točnije - gotovinski ček, a njihova je londonska udruga izradila, koliko znam, novo krilo bolnice u Klaićevoj?! - pitao sam sa čuđenjem.

- Uz pomoć doktora koji se tamo zatekao, razgledali smo nekoliko prostorija te im uz kavu predali ček, nakon čega smo otišli - veli Karmen.

- Mene za Klaićevu bolnicu vežu grozne uspomene. Ja sam još kao osamnaestogodišnjak imao prometnu nezgodu u Krapini, kad sam na jednom dijelu ulice, u kojoj je zabranjen promet, automobilom odbacio dječaka, koji je u igri skočio na moj branik. U šoku, jako preplašen, unio sam šestogodišnjaka u automobil i odvezao ga u Dom zdravlja u Krapini, a prije toga sam zatražio pomoć dvaju prolaznika kako bi imobilizirali dječaka. Kad su dijete pregledali u Krapini, konstatirali su da nema težih povreda, ali ja sam ih molio, što je potvrdila i dežurna lječnica, da bi bilo dobro da se dijete hospitalizira na nekoliko dana, kako bi se moglo promatrati njegovo zdravstveno stanje. Hitna pomoć je krenula prema Zagrebu s malim Hrvojem, a ja za njom, želeći svakoga trenutka biti na raspolaganju. U bolnicu sam mu dolazio svaki dan u posjet i to najčešće u vrijeme kad se nije ni smjelo dolaziti. Sve sam moguće ishodio kako bih se što više pokušao iskupiti za to što sam učinio. Kupovao sam mu igračke, ali ne samo njemu nego i ostaloj djeci na odjelu, jer sam se jako rastužio promatrajući male nježne ručice i nožice u gipsu. Da stvar bude sudbinom još gore obilježena, otac

malog Hrvoja radio je kao direktor Šavrića u Pregradi, nasljeđivši gospodina Radoša koji je dobio otkaz. Moj osjećaj krivice i grižnje savjesti bio je ujedno i presudan da nisam "Šavrić" još prije deložirao, jer sam htio biti maksimalno pošten prema tom čovjeku, koji je te godine, kad sam ja imao nezgodu s njegovim djetetom doživio još niz tragičnih situacija u obitelji - ispričao sam Karmen.

- Pa od toga je prošlo više od 20 godina, a ti se još uvijek sentimentalno odnosiš prema tome?

- Karmen, znaš, ja jako volim djecu i za njih bih sve učinio! - odgovorio sam joj.

- Želim ti još reći da se taj liječnik, koji nas je dočeka u Klaićevoj, doimao da mu je jako neugodno i služeći se lošim engleskim jezikom, pokušao se maksimalno angažirati, ali izgleda da mu prilike u kojima se nalazi bolnica nisu dozvoljavale kvalitetniji prijam. Joj, oprost, čini se da zvoni telefon! - upozori me Karmen.

Karmen otrči do telefona i ubrzo me pozove.

- Siniša, dođi, za tebe je, zove te gospodin Sinković!

- Hvala ti, hvala, evo me odmah.

Podižem slušalicu:

- Halo, Siniša Križanec, izvolite lijepo molim!

- Halo, gazda, ovdje Sinković.

- Aha, moj dobri tapetar. Kaj ima novoga?

- Napravio sam vam onih nekoliko stolica pa bih vam ih dovezao, ali vas molim, recite mi kad vam to najviše odgovara, da ne smetam?

- Zdravkić moj, možeš to napraviti sutra prije podne - odgovorio sam mu, nakon čega brzo završimo razgovor.

Pridružujem se ponovno Karmen na ulazu i kažem joj da će tapetar Zdravko dovesti stolce sutra ujutro.

- Moram priznati da sam pomislio da me netko drugi zove. Imam jednog Sinkovića, koji je član, čini mi se, ili Rotary ili Lions kluba, a nekad je vodio Zagrebačku poslovnu školu. Jednom je prilikom ovdje u dvorcu organizirao susret hrvatskih bankara i najavio dolazak stotinjak gostiju, a došlo ih je 150. Kako je on ubirao kotizacije i naravno, sve dobro i debelo naplatio, bio je u obvezi da nama podmiri naše troškove, što je učinio samo djelomično. Tako da se njegov dug, kojemu mi pribrajamo kamate, popeo već na pristojnu cifru, za koju se toplo nadam da će on unatoč dugom razdoblju, ipak jednom podmiriti.

- Odakle je taj čovjek, gdje živi i zašto ga nisi već tužio?

- Pa porijeklom je iz Krapinskih Toplica, a njegov brat koji radi u bolnici, izuzetno je draga osoba i s njim sam imao korektne odnose pa je to razlog što možda nisam htio spram ovoga nastupiti rigoroznije - opravdam se.

- Evo naših Englezića! - veli Karmen veselo.

- Pa kakav to automobil voze? - pitam u čudu, gledajući mali automobil s golemim ventilatorom u vjetrobranu.

- To su iznajmili u Dubrovniku, jer su oni toliko jednostavni da je njima taj automobilčić skroz dovoljan - odgovori Karmen.

Prilazimo im već na parkiralištu i uz najprijateljskije pozdrave, pratimo ih u dvorac. Odlaze do svoje sobe, kako bi se osvježili i uredili, a prema dogovoru, naći ćemo se za pola sata u restoranu dvorca. Nas u tom trenutku poziva kolega Mlakar da imamo telefonski poziv.

- Halo, Siniša je, glasnije govori... - vičem u slušalicu.

- Tom ovdje. Čuj, čini mi se da me vjetar malo brže nosi prema granici sa Slovenijom. Javljam ti se zbog točne lokacije gdje treba pratnja sa zemlje doći po nas. Probat ću se spustiti prije Sutle, a ti molim te, budi pripravan ako će trebati zvati slovenskog ambasadora u Zagrebu, jer znaš da na slovensko tlo ne smijem aterirati! - govorio je Tom sa svog pokretnog telefona.

- OK. Tome, pazi se što radiš, obećao sam ljudima siguran let!

Spuštam slušalicu i obraćam se Karmen.

- Molim te, nazovi obitelj Papeš.

Karmen ih naziva i započinje razgovor.

- Teta, a šta radiš? A, mi smo ti kao i uvijek u gužvi. Evo ti malo, Siniša te treba - veli Karmen i dodaje mi slušalicu.

- Halo, kako je obitelj Šeik, Vi naftni magnati?

- Sam se veseli, nemremo biti gore nego jesmo, ali baš niš nam ne štima! Ali možda je još i gore od toga. Uz to, Vladu je udario opet šećer, napala ga opet INA pa mu uopće više nije za živjeti! - odgovara mi prijateljica Branka Papeš.

- Zovem te da ti se javim da znate da sam u redu. Prilično sam opterećen poslovima, ali htio sam provjeriti da li bi bilo zgodno da sutra dođete svi zajedno malo na jahanje, da jednostavno pobjegnute iz te gungule, a da vas malo i vidim.

- Rado, ali vidjet ću s Papijem i javit ćemo ti se! - veli Branka, završivši naš razgovor.

Okrenem se Karmen.

- Čuj, bilo bi puno ljepše da smo mi naše goste posjetili u Londonu.

- Dobro je i ovako. A kad si posljednji put bio u Londonu? - pita ona.

- Prije par godina, išao sam zbog nekog kredita. Dobio sam nevjerojatnu ponudu i skoro je došlo do realizacije, a sigurno bi i došlo, da u to vrijeme nije Hrvatska bila u lošem međunarodnom položaju.

Moj poslovni boravak u Londonu završio je tako, samo kao turistički posjet. Ali, super sam se proveo, jer sam se maknuo iz svakodnevice i naravno, posvetio istraživanju i promatranju, što je u našoj turističkoj branši neobično važno. Imao sam sreće doći posjetiti Tower, točno onog dana kad se otvara riznica pa u kompenzaciju za sitno kreditno bogatstvo koje sam trebao dobiti, doživio sam pravo bogatstvo britanskog trezora. Uvijek me fascinira London sa svojih devet milijuna stanovnika i sedam milijuna turista svakodnevno, apsolutno organiziran te u ovom trenutku vjerojatno jedan od najčistijih gradova. Simpatično sam opisao naše Zagorje bankaru s kojim sam se susreo, rekavši da je Zagorje točno toliko veliko kao London, ali za razliku od Londona, da nas na takvom prostoru ima svega nekoliko tisuća raštrkanih po malim kućicama u podnožju brežuljaka, koje krasi prekrasni zamci. Čovjek ne može ocijeniti, je li veće ono bogatstvo preko La Manchea ili ovo uz Krapinčicu? - velim Karmen.

- Čini mi se da se naši Englezići spuštaju prema restoranu - odgovori ona.

- OK, pođimo im u susret i molim te, pitaj odmah Nataly da li želi da im organiziramo babysitting, jer oni sigurno neće povesti djecu tako kasno u restoran na večeru? - upozorim Karmen.

- Da, da, svakako, pripremila sam ja već za njih kasete s crtanim filmovima, neke igračke. Budi bez brige, ja ću to riješiti s Natalie.

Ubrzo smo sjeli u restoran i započeli razgovor uz romantično svjetlucanje svijeća i prekrasan aranžman crvenih ruža za našim stolom.

- Jeste li se ugodno smjestili i jesu li djeca zadovoljna? - pitam ih.

- Da, sve je jako lijepo. Djeca su posebno oduševljena time što spavaju u dvorcu, iako to imaju priliku često činiti u Francuskoj. Nas općenito jako privlače chateau-hoteli pa zato i svake godine ljetujemo u Francuskoj, otkrivajući uvijek nova mjesta - odgovara Robert.

- Moj je otac bio veleposlanik u Francuskoj pa mi se takav način života svidio već u mladosti i zašto onda dobro mijenjati? - doda Natalie.

- Tako slavnim glumicama kao što ste Vi i priliče romantična mjesta! - kažem joj.

- I romantični suprug, koji joj to sve omogućava... - ubaci se Robert.

- Joj, što je večeras romantično! - priključi se i Karmen.

- Siniša, je li dvorac Bežanec publiciran u chateau-realise hotelima? - upita Natalie.

- Dobio sam preporuku od Vile "Bled" iz Slovenije, s kojom dobro surađujem, da pristupim schloss-hotelima, a s obzirom da ispunjavam uvjete, to ću vjerojatno učiniti samoinicijativno - odgovorim joj.

- A zašto samoinicijativno? Što pod time misliš? - pita Robert.

- Pa, bez znanja i odobrenja nadležnih turističkih organa vlasti! - uzvraćam.

- To mora biti u interesu vaše države! - nastavi sa čuđenjem Robert.

- Napisao sam već nekoliko takvih dopisa Ministarstvu turizma, gdje sam im objasnio da bi ulaskom samo jednog dvorca-hotela iz Hrvatske, naša zemlja dobila pravo da na tako značajnim turističkim kartama iscrta svoj zemljovid. Ali, tragikomedija želi da i nakon nekoliko godina još uvijek čekam odgovor!

- Dobro, to je uistinu i tragično i komično. A koliko ti je država inače pomagala u obnovi ovog dvorca? - pita Natalie.

- Moram priznati da mi nije pomagala, već odmagala i da nisam bio nagrađivan, već kažnjavan, a tražio sam da me samo ostave na miru.

- U svim državama na svijetu postoje zakoni koji stimuliraju i pomažu održavanje i obnovu starih kuća, a ne samo dvoraca! - veli Robert.

- Što možete, kad u našoj državi primjenjujemo samo zakone koji reguliraju naše obveze, a za naša se prava moramo dodatno izboriti. Svjestan sam, Mr. Robert, da je tragično živjeti u državi koja zaboravlja na svoju kulturu i prema graditeljskoj baštini, tim značajnim materijalnim dokazima o našoj povijesti, nema sentimentalnog osjećaja. Vidite, moj veliki problem je i neupućenost i niska edukativna razina vladajućih lokalnih struktura, ali ni prema gore stvar nije bitno bolja. Na primjer, kad govorimo o Zagorju, svi misle i govore da je nacionalni identitet ove regije stara pegla, stari kolovrat, grubo konopljino platno i imponira im biti u tradicionalnim seljačkim starim kućicama, zbijenima od blata i škopom pokritima, jer im je teže prihvatiti svilu, baršun, Tiziana, Cesanea, Rembrandta i druge interijerne odlike plemenitaških prostora. Ako ta naša mala regija ima tako veliku koncentraciju spomenika prošlosti, zar nije i to naš nacionalni identitet, u tom prostoru kojega su prepoznale najistaknutije europske obitelji? Nisu se dvorci gradili zato što je tu nekada postojalo selo, nego su sela okruživala dvorce! Dvorac je bio poticaj razvoja i davao je egzistencijalni preduvjet života! - tumačio sam im.

- Siniša, jeste li vi svjesni činjenice kako biste, da to radite kod nas, imali otvorena vrata do Kraljice, kad god poželite? - na to će Natalie.

- Draga Natalie, tako je i u Engleskoj, i u Francuskoj, i u Njemačkoj, i u Italiji, pogotovo u Španjolskoj, a bit će tako i za deset godina u Hrvatskoj. Znae, samo je netko vjerojatno i tamo probijao led, a ja ga probijam ovdje.

- Siniša, možeš li ocijeniti ili analizirati dosadašnje rezultate? - pita Robert.

- Kako da ne, mogu, mogu. Vozim kola nizbrdo, a drugi mi pomažu gurati! - odgovaram cinično.

- To znači da stvar ne ide u dobrom smjeru, a za kontra smjer imate čak preveliku brzinu! - sa smiješkom će Robert.

- Tako je i ta velika brzina mogla bi uništiti kola! - dodam.

- Ne mogu vjerovati da vas se baš toliko koči. To je neshvatljivo, pogotovo kad znam, kao što nam je Karmen ispričala, da uređujete još dva dvorca. Ako smijem primijetiti, imate dobru kolekciju dvoraca! - veli Robert.

- Gospodine Speir, vidite, ljudi su jako različiti, netko sakuplja kravate, a netko dvorce! Samo, moji dvorci, na žalost, podsjećaju na vrlo iznošene kravate. Kad ljudi više nisu zadovoljni s kravatom, jednostavno je odbace, a te moje dvorce odbacila je država, a ja ih usprkos svemu rehabilitiram, uz pokušaj te iste države da me u svemu tome onemogućí! - dodajem.

- Zašto je država protiv vas?

- Iskreno da kažem - ne znam. Ali mislim da to ne znaju niti oni.

- Zbog svega toga sigurno se s opravdanjem grozno osjećate. Vrlo ste povrijeđeni takvim odnosom - konstatira Robert.

- Znae li u čemu je tajna mog uspjeha?

- Ne znam, ali rado bih čuo? - veli Robert.

- Vidite, dok me peku na ražnju, ja im govorim kako mi baš godi toplina!

- Ovo dobro razumijem, ali prema ovim riječima, Siniša moj, tebi je zagantiran uspjeh, jer taj optimizam kojim zračiš jednostavno će eliminirati negativno! - kaže Robert.
- Nakon ovih skoro deset godina, svakako da imam izgrađen obrambeni mehanizam i da me više ne mogu isprovocirati ma koliko bile krupne provokacije. Čovjek koji toliki niz godina hoda po puteljku posutom trnjem, shvati da mu je pametnije nastaviti put preskačući trnje. Tom tehnikom sam gotovo savršeno ovladao - kažem mu.
- Dobro, što ti je sada za činiti, kad su ti zabranili radove, na primjer, na Gornjoj Rijeci?
- Sad vrijeme radi za mene. U vremenskom tijeku sazrijevaju stvari. Proces evolucije još uvijek nije završen. Možda se naša vanjšina neće bitno mijenjati, ali mentalni sklopovi svaki dan izrastaju u sve kvalitetniji softver - rekao sam ozbiljno, no sve su nas mijale ove moje riječi.
- Kad bolje razmislim, u stvari uopće ne trebam te dvorce i siguran sam da bih daleko bezbrižnije živio, a ujedno i ljepše, kad se ne bih upuštao u te rehabilitirajuće avanture. Ali, je li pošteno da se kao predstavnik ove vrste, koja se sad nešto više od drugih razumije u turističko određenje novih sadržaja, za te bisere prošlosti, povučem i napravim uzmak? - pitao sam ih.
- Siniša, o tvom su radu pisale britanske novine i za tvoj rad zna cijeli svijet, a čitala sam impresije i sa Svjetskog festivala animiranog filma, koji je bio organiziran u dvorcu. Još se dan danas na Internetu vidi pohvala tvojoj organizaciji, koju si priredio za tako značajne goste iz cijelog svijeta. I sam znaš da si nedavno na koncertu Ive Pogorelića u Royal Albert Hallu, spomenut kao sponzor. Zatim, Paul Hogart, oduševljen s tobom, spomenuo te i tvoj rad opisao je u svojoj autobiografiji, a mi na putu po Hrvatskoj, kad smo od Dubrovnika krenuli prema Zagrebu, gdje god smo boravili, zastali i spomenuli da idemo prema tebi, svi su te s oduševljenjem podržavali! - veli Natalie.
- Vašoj bi državi u ovome momentu najvažnije bilo da potiče one koji zapošljavaju ljude - doda Robert.
- Sve je to točno i tim žalosnije što bih do sad, da su mi dozvolili da 1996. otvorim Gornju Rijeku i Bosiljevo, zaposlio najmanje stotinjak ljudi. S tim da tu ne treba samo brojati te zaposlene, nego i njihove obitelji.
- Čini mi se da takav odnos države spram inozemnog kapitala upravo utječe na odluku da investitori ne dolaze u Hrvatsku - kaže Robert.
- Osobno sam imao mnogo kontakata, a i svakodnevno me zovu s raznih strana svijeta. U jednom susretu s grupom američkih ulagača, saznao sam da oni žele raditi u Hrvatskoj sa mnom ili s nekim drugim, ali izričito bez ikakvih uplitanja države, jer sve što su pokušali s Vladom ili institucijama vlasti, nije bilo plodonosno - objašnjavam Robertu.
- Siniša, tradicija moje obitelji je, odnosno, posao kojim se bavimo, da investiramo u posrnule tvornice ili tvornice kojima treba rekonstrukcija. Ulažemo kapital i poslije postavljenim menadžmentom sprečavamo zatvaranje radnih mjesta. Takav posao naša Kraljevina podržava i stimulira - govori Robert.
- Uvjeren sam da će se i kod nas stvari brzo promijeniti. Nadamo se, ulaskom u novo tisućljeće... U taj trenutak, konobar poslužuje glavno jelo.
- Hrana je vrlo ukusna, ali pomozite malo, što smo dosad jeli? - pita Natalie.
- Za predjelo smo imali carpaccio od lososa, kao što vam je poznato, juhica je bila od žaba, a kuhani štrukli su naše tradicionalno zagorsko jelo. Sad je na redu triptih a la Siniša... - veli Karmen i u tom trenutku svi pogled skrenu prema meni pa ja nastavim dalje:
- To su nojevi medaljoni u umaku od viskija, file steak s umakom i jetrom fazana te pureća prsa u umaku od egzotičnog voća, a na kraju dolazi desert najljepših želja.
- Oduševljava me dekoracija hrane, mnogo pažnje posvećujete estetici! - nadoveže se Natalie.
- I red je da nagradimo sve one koji se odluče doći u naš restoran, a i sam ambijent i poštivanje retroaktivne autohtonosti nameće ovakav stil gastronomije - tumačim joj.
- U ovih tjedan dana koliko smo u Hrvatskoj, nismo nigdje naišli na ovakav pristup - kaže Natalie.
- Pa niste ni mogli, kad je Siniša u tome najbolji! - brzo će Karmen.

- Karmen, ne pretjeruj! Što općenito mislite o destinacijama koje ste prošli od Dubrovnika do Zagreba? - pitam Roberta i Natalie.

- Hrvatska je uistinu prekrasna. Problem je što su ceste demodirane, ali čovjek bi to mogao kompenzirati za ostale vrednote koje poklanja vaš jadranski akvatorij, kompletna obala, a i unutrašnjost koja je tako zelena. Sve je tako naravno, da je pravo čudo da nemate kvalitetnijeg turizma. Zamjerka bi se mogla odnositi na čistoću i urednost primorskih gradova te na nisku akumulaciju sadržaja koji bi trebali oplemeniti osnovnu ponudu vanpansionskim uslugama. Nama, kao obitelji, koji smo prilagodljivi i jednostavni nije potrebno nešto posebno, čak bi rekli da nam je more i sunce dovoljno, ali kod ovakvih putovanja, mi hoćemo djeci pružiti više ili im ispuniti želje, a toga u Hrvatskoj nedostaje. Hoteli su prilično neuređeni, a na personalu se vidi da posao rade zato što moraju i malo ih radi zdušno, kako bi trebalo. Također, mislim da ste, ukupno gledano, vrlo malo posjećeni. Uglavnom smo najviše susretali Čehe, Poljake, Mađare. I ono što je važno, hoteli su popunjeni gostima različitih kategorija. Osjeća se nesklad među kulturnim navikama... - iznosi Robert svoju kratku analizu.

- Ne zaboravite da se osjećaju posljedice rata, pogotovo što su svi hoteli uglavnom bili prepuni izbjeglica i od tog se šoka teško oporavljaju. Pretvorba je također maksimalno utjecala na razinu usluge, jer novi vlasnici nisu iz turističke branše i vrlo malo znaju o hotelijerstvu, s tim da su "papirnato" otkupili hotele, da bi ih založili kao hipoteke za jamstva za otplatu svojih dugova. Međutim, loša ekonomska situacija i mala akumulacija prihoda, utječu da oni ne mogu plaćati prispjele anuitete i dolazi do kolapsa, banke preuzimaju hipotekarna vlasništva te menadžment i tako malo plaćen, uz još manje ostvarenog prometa, ne može više utjecati niti na peronal niti na promjenu stanja u konkretnom hotelu. Najveća je pogreška u našem sistemu, što mi uopće nemamo izrađen nacionalni program turističkog razvoja, a da ga imamo, pitanje je bi li se primjenjivao, kad nam sve ostale stvari ne štimaju. Neprimjereno je kritizirati ili krivnju za propast ove sezone bacati samo na zračne napade NATO-a na Srbiju. Problem turističkog kolapsa treba tražiti na sasvim drugom mjestu. Dragi Roberte, riba smrdi od glave, a čisti se od repa! - govorim.

- Hajde, vas dvojica političara, dajte malo priliku i predstavnicima ljepšeg spola! - ubaci se Natalie i upita Karmen kako joj je raditi u dvorcu.

- Karmen, zar to nije preveliki kontrast životu koji si imala u Londonu?

- Ja sam, zapravo, čisto slučajno došla u Bežanec. Javila sam se na oglas za radno mjesto na recepciji. U London više nisam mogla otići, jer nisam mogla dobiti boravišnu vizu. Međutim, sada nakon godinu i pol dana provedenih uz Sinišu i njegov način rada, prihvatila sam i ovaj način života, kao vrlo bitno razdoblje svog života i priznajem da sam mnogo naučila, jer uz Sinišu se može prilično toga saznati. Prihvatila sam sve ovo na način kako se jedino može i prihvatiti, što znači, kao i za sve u dvorcu, poistovjetiti se s razmišljanjem čovjeka koji u stvari svima drugima želi više i bolje nego sebi! - zadovoljno odgovori Karmen.

- Htio sam još ranije naglasiti da je lijepo što činite mnogo dobra za Hrvatsku, time što Vaš humanitarni odbor sakuplja prilog za pomoć Dječjoj bolnici u Zagrebu... - kažem i u taj tren, s isprikom dolazi konobar Miro i zamoli me da dođem brzo u kuhinju.

Ispričavam se društvu i krenem prema kuhinji, gdje saznam da se isključila sigurnosna električna sklopka, a kako više nema nijednog dežurnog majstora u kući, potreban im je moj savjet za popravak ili dozvola da pozovu majstora Mileka. Predosjećajući da se radi o kvaru na nekom od električnih trošila u kuhinji, krenuo sam ispitivačem redom iskapčati uređaje. Provevši skoro dvadesetak minuta otklanjajući kvar, obnovio sam u cjelosti skicu znanja o električnim instalacijama u dvorcu, u svojoj memoriji, instalacija koje sam ionako sam projektirao.

Za stol se vraćam nakon što se večera približila kraju, a čak i radostan što sam preskočio desert, zbog vječne borbe s kilogramima. U već podmaklim noćnim satima, umorni od putovanja, supružnici Speir izrazili su želju da krenu na počinak, što je u tom trenutku i meni najviše odgovaralo.

Karmen i ja ispratili smo goste i otišli riješiti još neke tekuće stvari po dvorcu. Provjerio sam je li sve spremno za sutrašnje svadbe i notirao primarne radnje za sutrašnje prije podne pa zadovoljan, na koncu ovoga petka, otišao u svoje mirne odaje.

Dok punim kadu vodom, prizivam svoju duhicu pa kako mi se odmah ne javlja, ulazim u pjenušavu kupku, gdje me obuzima polumrtno kliničko stanje, kao sasvim normalna posljedica današnjih aktivnosti. Izgleda da mi nije suđeno! Niti prerana smrt, niti zadovoljstvo ovakvog odmora, jer je idilu prekinula zvonjava telefona. Javljaju mi iz noćnog osiguranja da im se čini da se gornjim dijelom šume kreću neke nepoželjne osobe. Oblačim se u hipu i još se polumokar spuštam protupožarnim stepenicama na zadnju stranu dvorca i uzevši volužurim prečicom u smjeru za kojega sam primio obavijest. Šapćući, pozivam i raspoređujem ostale sudionike noćne potjere te tražim da se dežurna ekipa konobara postavi na sve ulaze u dvorac. Uhodanom akcijom približili smo se zasad još nepoznatim osobama, koje su otkrivši našu blizinu, krenule u bijeg u dubinu šume, potpomognute gustim mrakom. Vratim se brzo do terenskog automobila i krenem sporednim šumskim putevima ne bih li ih otkrio ili ulovio. Nakon bezuspješne portage, vraćam se u dvorac te nakon što sam pohvalio članove noćne službe, uputim se ponovno prema mojoj, sada već rashlađenoj, kadi. No, odustajem od ponovnog kupanja i liježem u krevet u kojemu me u trenutku svlada san.

SUBOTA

... Sretan dan u Zagorju, konačno rekonstruirana cesta između Krapinskih Toplica i Čreta, ta dva nesretna kilometra koja su toliko puta bila u planu, a nikako da budu završena, jer dok jednom vlasniku posjeda preko kojega treba proći cesta, lokalna vlast i sudovi uspiju objasniti značenje nove ceste, prolazi već osma godina, a za to se vrijeme tisuće Zagoraca i gostiju vozi tim Čaklovićevim užasom, zbog kojeg sam mu napisao kilometre pisama s naputkom da koči razvoj Zagorja, zbog neodržavanja najkraće komunikacije Zagreba i Beča, koju je i povijest prepoznala kao najvažniju cestu. Sad i vlasnici niskih sportskih, skupocjenih kupea, koji žele pokazati svoje ljepotane, mogu doći na zaokruženu cjelinu turističke oaze, koja oplemenjena novim sadržajima, sada ne samo da nosi dosadašnjih pet zvjezdica, već se ta turistička kvaliteta više niti ne može kategorizirati. Na travnjacima, na kojima je svaka travka brižno podšišana, s rasutim cvjetnim vrtovima i obiljem najatraktivnijih hortikulturnih nasada, i dalje dominira dvorac Bežanec, iz kojega sada na zadnjoj strani zoološki vrt povezuje termo-most koji vodi u rekreacijski centar. Paviljon u staklu, u kojem se u toploj termalnoj vodi kupaju gosti koji u isto vrijeme promatraju kako oko njih u vrtu pasu srne, jeleni, zečevi, fazani i sav ostali pitomi šumski svijet. Tu su i saune, saloni za masažu, razni medicinski tretmani i na radost svih - veliki jacuzzi bazeni. Kako li je tu zimi, kad u toplim umjetnim gejzirima relaksiramo svoja umorna tijela, a pogled opterećujemo zimskom idilom, koja je sve obojala u bijelo i opteretila stare borove grane, koje se svijaju pod tim snježnim najbijelijim pokrivačem? A opet, u proljetnim jutrima, potočić s južne strane dvorca presijeca dvorski posjed i navodnjava tri jezerca preko kojih svatko preko mostića može krenuti prema željenom sadržaju. Da li je to veliko jahalište i razgled autentičnih štala, streličarski polygon, gdje mnogi pokazuju svoju robinhoudovsku vještinu ili je to prostor odakle hrabri polijeću balonom, uvježbani igraju tenis, djeca razvijaju svoju maštu u dječjem drvenom gradu? Neki prelaze na drugu stranu posjeda, u kongresni centar, u kojem često vrvi stotinjak osoba zadubljenih u svom poslovnom svijetu. S kata i tavana te depadanse prostire se pitoreskni pogled preko početka "driving rangea", prema 18 greenova najljepšeg golf-terena u Europi. Ne znaš privlači li više ta rekreacija za bogate i poslovne ljude ili ruralni ambijent, u kojem nepregledni grmovi kupina, malina i jagoda i plantaže patuljastog voća postaju dodatni vizualni, ali i ekološki naglasak cijelog tog golf prostora, na kojem su čak loptice s kojima se igra golf napravljene od razgradive hrane za ribe. Pogled preko tog golf terena, pažnju odvlači brežuljak na kojem dominira toranj kapelice Sv. Valentina, smještene u epicentru velikog zagorskog dvorišta, gdje

cijeli brežuljak ukrašava niz starinskih, u nježnim, pastelnim bojama pofarbanih hižica. Kad vam taj pogled presiječe roda u letu, asocijacija je ispunjena, ali za njom lete i vrijedne lastavice, koje vas prisiljavaju da zakrenete glavu i tako odjednom promotrite taj tristogodišnji stari posjed u novome ruhu, do kojega svi doslovce beže, jer se i zove Bežanec, a koji najbolje podnaša sklad starog i novog. U njega gosti pristižu slijećući na nedaleko udaljeni sportski aerodrom i heliodrom, a od tih čeličnih ptica do dvorca, voze se u konjskoj zaprezi. Kako je prekrasno biti u koži čovjeka, koji je započeo realizaciju ideje još prije deset godina i sve vidio i od prvoga dana znao kako će izgledati, osim što se malo prevario u dinamici, zakočenoj zato što svi ljudi u svome pogledu ne vide isto. Velika pano-reklama za dvorac Bežanec, za koju više čak niti općina, na čijem se zemljištu nalazi, uz modernu auto-cestu od Krapine prema Zagrebu, ne traži porez, već je tretira kao sastavni dio svoga ugleda, nije više sama, baš kao što među novim hrvatskim cestama nije sama ni ta dionica auto-ceste. Lijepa i brza cesta o kojoj sam propovijedao još u prošlom sistemu, zbog povezivanja rođaka Pešte i Zagreba, s ciljem da se zajedno upute prema Jadranskome moru, vodi sada užurbanim tempom sve one koji tu ranije nisu bili, a takvih je najviše, da dožive novi image zemlje koju sada svi zovu - najljepše naše. Tu su i dvije nove reklame. Prva, koja najavljuje sjevernu recepciju glavnoga grada: dvorac Gornju Rijeku, u potkalničkoj mikroklimi, s najvećom koncentracijom kisika u državi, u kraju u kojemu za riječ ekologija, zbog zdravlja i čistoće, praktički nisu niti čuli, ali su čuli i svjesni su sada nove vrijednosti obnovljenog dvorca, tog negdašnjeg doma Sidonije Rubido Erdödy, a danas dominantnog stjecišta kulturnih, sportskih, političkih društvenih normi. Dvorac, kućica u cvijeću, do kojeg preko bistrog potočića vodi cestica, omeđena zimzelenom živicom u aleji starih granatih svjedoka prošlosti. Dvorac kao iz bajke pretvoren u bajku, suvremenu bajku novoga vremena, u kojem Gornjoriječani doživljavaju nagradu za tolike godine života u sjeni. Nikad po dobru isticana, Gornja je Rijeka sada odjednom na vrhu zanimanja. Svi žele spavati u sobama naive, najviše umjetničke vrijednosti i svi žele doživjeti mirnoću, u atmosferi koju jedino, ali na radost svih, remeti glas Sidonije Rubido, kojega danas interpretiraju mnogi mladi klasičari koji tu uče pjevati ili nastupaju u velikoj novonastaloj baroknoj dvorani atrija dvorca. Što je zanimljivije i atraktivnije, botanički i zoološki vrt s lijeve strane glavnog ulaza ili jahalište sa stazama za šetnju koje se lijepo vidi iz zapadne kule? Vidi se odatle i sportsko selo, naravno, u etno-kategoriji kojom je privuklo mlade, željne da i oni nauče igrati golf na vježbalištima u blizini. Voćnjak iza dvorca kao da i nije voćnjak, nego slika jednog Moneta te sa svojim igralištem za djecu i bazenom još više dopunjava i pridonosi čaroliji osjećaja.

Pogled usmjeren uvis, ka balonu, otkriva radosnog Toma Balona, koji je konačno zadovoljan sigurnim uzletištem, na kojem se može odigrati i veliko svjetsko prvenstvo. Zar nije i ovaj kraj vrijedan da ga doživimo iz ptičje perspektive? Ali, treba se zapitati tko tu danas leti? Zar nije to najbogatiji dio društva ili oni, koji zbog svog prestiža u jet-set klasi lete svijetom, jer ne znaju više što bi sami sa sobom? To razmišljanje danas pretvoreno i u ovu oazu, najbolje je ocrtano na izrazima lica gornjorječkih mudrijaša, koji se tu zapošljavaju, prodaju viškove svojih plodova, zarađuju na izradi suvenira, sretni što im djeca imaju mogućnost perspektivnog izbora životnog zanimanja. Sad su i velike svjetske sportske momčadi došle na svoje, jer dok NK Croatia odmara u Bežancu, pozitivnu energiju pred nastupe u natjecanju za Ligu prvaka, akumuliraju ovdje Manchester, Real, Arsenal i drugi, koji na taj način pomažu sebi da lakše podnesu poraz u susretu s Croatijom. Odnosno, Dinamom, kako bi svi lakše razumjeli.

Jedino je šteta što za sad nema rivalstva u natjecanju tri nogometne momčadi, jer bismo treću mogli smjestiti upravo u Bosiljevo. Stari zamak, burg iz 14. stoljeća, nije zbog toga nimalo tužan, jer na križanju velikog prometnoga čvora Zagreb-Rijeka-Split, prkosi svemu, baš kao što je to činio kroz povijest, svojom dominacijom. Taj razvedeni arhitektonski stil, ta sadržajna bajkovitost retrogradnog nastanka, danas je valorizirana u kompletnom starom sjaju, ali sa scenografijom nove priče, vremena u kojem se svi nadmeću. No kao da ga čujem da svojom važnošću progovara: "Ja sam najljepši, ja sam i najvažniji!". Analizirajući takvu tvrdnju, nužno je prihvacati kao istinu, jer nije li najvažniji kad ga je uspjela održati šačica ono malo neiseljenog stanovništva iz skromnog predgoranskog kraja? Osobito

kad ga se gleda danas, na blagdan Sv. Ane, u preraskošnom ljetnom ambijentu, kad ispod obrambenih zidina, na kojima stoje vitezovi čuvari, prolazi povorka sretnih Bosiljevčana u narodnim nošnjama, slaveći svoju zaštitnicu u istoimenoj kapeli. Svi prozori svih kula zaslijepljeni jarkom svjetlošću sunca, ipak su otvorili svoje željezne kapke, ne skrivajući radoznalost pogleda gostiju, pristiglih sa svih strana zemaljske kugle, koji ne mogu vjerovati onome što vide. Radost u danu ispunjena je prijateljstvom i velikim otkrićem prepoznatim još prije nekoliko godina, kad je potpisan tako značajan ugovor o suradnji, o zajedništvu projekta za dobrobit svih prisutnih. Ipak, ja sam najsretniji u trećem važnom zadatku rukovođenja i stojim na prozoru najviše i šest stoljeća stare kule, uređene po ideji grofa Lavela Neugenta, koji je u nostalgiji za morem, tu uredio svoj kapetanski most. On zbog igre, a ja ponovno zbog autohtone turističke atrakcije!

Promatram cijelo Bosiljevo, jahače koji jašu oko jezera ispunjenog drvenim čamčićima za dvoje, u kojima snažni mladići, veslajući animiraju svoje izabranice, na čijim su glavama veliki bijeli šeširi, marketinški znak raspoznavanja njihovog i našeg dvorca. Dokle pogled seže, toliko ima sadržaja. Sve nekako u polivalentnoj formi, preko najvećeg golf-terena, kojem se kraj niti ne vidi, ali se u specifičnom opterećenju sadržaja ne može izostaviti. Posljednji green pa skok u bazen s toplom vodom! Bože moj, taj modernistički bazen uz snagom ispunjenu rijeku Dobru, koja tu protječe i na sebi nosi mnogobrojne kajakaše i ljubitelje raftinga, nastao je na onom istom mjestu na kojem sam ja kao mali dječak proplivao u fantastičnom Lešću, a da nisam ni znao da ću omogućiti jednog dana i drugima da to ovdje nauče. Onda, po negdašnjoj prašnjavoj bijeloj cesti natrag, a danas po modernoj asfaltiranoj, ali na stari način, zaprega četveroprega, umjesto električnih golf-automobila. Dobro je da danas ne pucaju lovci, kojih ima iz cijelog svijeta i to toliko da ni na red ne mogu doći. Problem je tu pronaći mjesto i piscima i svjetski slavim skijašima, koji udobnim autobusom odlaze na natjecanja do obližnje Bjelolasice. Da, najveći je ustvari problem što to tako veliko i toliko tajnovito Bosiljevo, skriva toliko tajni, da u traženju svih tih ljepota ne možeš nikada doći do kraja. No ipak je premalo za sve one koji žele boraviti u toj krasotici, oslikanoj u sazviježđu Oriona. Ali, zamak koji ne može primiti sve željne toga, omogućio je obnovu donedavno još napuštenih sela, u kojima toliko dugo nije bilo života i danas na hvalu raseljenih vlasnika, tu se opet odvija novi život, ali koji priča onu staru zaboravljenu priču iz vremena prije Tesle i Edisona.

- Uh, taj Thomas Alva Edison i uz njega taj nesretni Graham Bell, zbog kojih sada zvoni taj nesretni telefon iznad glave! – probuđen, ljutito progundam sebi u bradu.

- Šefe, jako mi je žao, budim Vas ranije od uobičajenog, ali konjušar Vili primijetio je da kobilica Bistra jako šepa na prednju desnu nogu. Smijemo li pozvati veterinara Romicu Peteka ili ćete Vi prvo doći pogledati o čemu se radi?

- Pozovite prvo potkivača, možda je nezgodno tako rano maltretirati dr. Romicu. Ja ću se spustiti, čim se do kraja probudim iz prekrasnog sna, kojeg si mi upravo prekinuo! - odgovorim.

- Oprostite, šefe - uzvratit ću Očić.

- Oprošteno ti je, ali znaš, mislim da se želim vratiti u taj san još malo, pa me nemoj uznemiravati još neko vrijeme ako se stvar dodatno ne zakomplicira – govorim, vraćajući se još malo u krevet.

Pritisnem glavu na jastuk i u intenzivnoj želji da ponovno zaspim, još više se razbudim i opterećen željom za koju živim, a koju sam u tom noćnom ciklusu i kroz san ostvario, padnem u depresiju.

Kolerično udarim u jastuk, ljutit i opterećen što unatoč svih objektivnih i realnih činjenica, ne samo da sam mogao odsanjati svoj san, već sve to realizirati, po ne znam koji put, počnem tražiti krivca.

Horvat, Kantoci, Kajfež, Hitrec, Zaplatić, Biškupić, Škegro...? Koji od njih ili svi zajedno i koliko još njih, ali zašto? Zašto, u toj euforiji nastanka nove države, željan da svoje znanje i rad usmjerim k dobrobiti nove zajednice, i to ne pohađajući razne tribine, već prezentiranim stvarnim djelom?

Obnovu dvoraca zamišljam kao prioritet, jer kojoj državi ne bi trebalo biti stalo do briljantnih resursa? Zakočen prošlim sistemom u kojemu neki Leskovari, Krušeci, Krsniki, Gretičke, Čovaki i koliko još njih, ustvari možda i nisu bili toliko krivi zbog nametnute im savezne koncepcije, koliko je to danas jednostavno, otići samo par desetaka kilometara i skoro za pola sata, na pravoj si adresi. Ali

adresi na kojoj si jako dobrodošao, na kojoj ti se priznaje rad i sve što činiš pohvali, ali na tome sve i ostaje. I onda, opet u nizu samo imena u kojima tražiš krivca, a pravi krivac? Možda sam pravi krivac ipak samo ja?

Tako, boreći se sam sa sobom, prisjetim se sadržaja pisma kojeg je jednoj gospođi iz Krapinskih Toplica napisala barunica Cecile Ottenfells, udana za grofa Kotulinskog, s kim i sada živi u Austriji, na staroj cesti od Furstenfelda prema Beču, u Neuedau, u kojem je nakon saznanja da se dvorac Bežanec uređuje, izjavila da jednostavno ne vjeruje da postoji toliko lud čovjek, koji bi ulagao u tu ruševinu. U čudu kako su i bivši vlasnici, nasljednici kojima bih rado vratio dvorac Bežanec, uvjerenja da jedino njima i pripada, razmišljaju negativno o spašavanju dvorca, a vjerojatno zbog društvenih odnosa, jer sigurno ne mogu zaboraviti kako su partizani ubili tatu, baruna Ottenfelsa. O jadan Ottenfels, s preteškom vrećom kamenja i uz to još nabačenom mu nepravdom na leđa, tjeran je da desecima kilometara nosi taj nehumani teret civilizacijskih oblika vremena koja, daj Bože, da se više nikada ne ponove. Koja je razlika između tog dobročinitelja onog vremena ili mene, koji živim danas? Zajedno nas povezuje isti prostor stanovanja. On je pomagao i posuđivao i jednom riječju, osiguravao osnovnu egzistenciju ljudima u ovome kraju prije rata, ali ja danas to isto želim kroz gospodarsku komponentu, a još i više, jer educiram naraštaje, radeći na školi. O, da, ustvari, razlika je ogromna, osim u tituli. Njegovi neprijatelji njega su uništili u jednom danu, a mene moji uništavaju već deset godina!

- Mili moj, srčeke moje humano, ti zlato, sam sebe uništavaš! Nitko ti nije tako veliki neprijatelj kao ti sam sebi! - začuje se duhičin glas.

- Čuj ti, moja simpatijo, imaš toliko dražestan glas, a i tvoje iznenadno pojavljivanje, koje skoro da mogu povezati s čitanjem mojih misli, ipak ocjenjujem kao najdraže nenadano druženje, ali i kao svojevrsan lijek mojim trenutnim frustracijama - odgovorim joj.

- Pa, što ti misliš, zašto si ti prvi kojemu se ja uopće na ovaj način javljam?

- Ne znam ja niti zašto su me izabrali moji neprijatelji, a kamo li ti? - uzvraćam.

- Siniša, ti zaslužuješ pomoć i vidjet ćeš, pomoć će početi stizati sa svih strana. Priznaj sam sebi da si mnogo puta ostavljao dojam i kontroverzne i bahate osobe pa čak i više nego buntovnog snoba, kako su te s prezirom nazivali! - Znaš, sve mogu prihvatiti, ali da sam snob, to ne bih nikako mogao! Zato izbaci to, a udvostruči riječ "buntovnik". I tebi i cijelom svijetu priznajem da je to bio bunt i neka ostane i dalje bunt i bit ću dalje takav buntovnik!

- Vidi ti mojeg malog agresivca, još nije ni okice otvorio kako treba, a već iz njega izlazi ta ofenzivna energija s potrebom dominacije nad situacijom! - veli duhica.

- Najstarija moja, za mene je riječ "ofenziva" svakako kompliment, jer defanzivan ne bih mogao biti niti po uvjerenju, a niti po svojoj zodijačkoj pripadnosti. Bi li se defanzivnost uopće smjela spominjati u razvitku domovine kojoj želiš dobro, osim ako je zbog strategije ponekad ne bi trebalo defenzivno braniti? - pitam.

- Hajde, kad već imaš vremena, prije plovidbe u novi dan, pokušajmo konkretizirati naš razgovor i hajde, analizirajmo neke tvoje susrete ili vapaje upomoć, u dobroj namjeri da zalaufaš što prije ovaj san koji si noćas tako kratko ali čvrsto odsanjao! - kaže mi ona odlučno.

- Tražio sam se u konstataciji svih mogućih izjava, likova s kojima sam kontaktirao, tražio sam grešku i u sebi, ali i da je greška pronađena, ništa ne bi pomoglo. Stvar je jednostavno zakočena, ne ide naprijed, a kroz moju analizu, na kraju proizlazi - za sve postoji rješenje u gramatičkoj pogrešci.

- Čuj, da tebi ipak još nije malo prerano? Sad spominješ nekakav pravopis ili... Sjetio si se svojih starih profesora hrvatskog jezika i književnosti, možda?

- Svih se svojih profesora često prisjećam, a profesorica Mikota i Jelčić, istina i Bog, učile su me malo drukčiju gramatiku! - odgovaram.

- Da te podsjetim ili da te vratim na temu, mi razgovaramo o osobama na odgovornim funkcijama koje jesu ili nisu trebale pomagati, ne tebe, nego projekt kojega si ti, stjecajem okolnosti, uzeo pod svoje! - kaže duhica.

- Ništa ja ne preskačem. Još u osnovnoj školi, učio sam da postoji muški, ženski i srednji rod, a vidiš, život me tjera da prihvatim "ono". Ja čak štoviše, nisam stalno isticao uređenje i preuređenje svojih dvoraca. Htio sam objasniti važnost na primjer, golf-terena, za razvoj kontinentalnog turizma u prepoznatom svjetskom zasićenju takve vrste ponude. Ja sam golf predstavljao kao rekreaciju za vrlo bogate i poslovne ljude po japanskom primjeru, gdje se, na takvim uređenim sportskim terenima, radi business. U interesu i s ciljem da se što brže ljudi educiraju i prepoznaju vrijednosti koje iz ovakve aktivnosti proizlaze, moj dragi prijatelj Berislav Čižmek, jedan od važnih na Zagrebačkom Velesajmu, izravno me upoznao s Günterom Houserom, koji je sa svojim timom izradio projektnu dokumentaciju za moj golf teren s 18 jamica. Oni su nekoliko godina uzastopce organizirali odlične world golf shopove u Zagrebu, a na predavanja o golfu u dvorani "Brijuni" Zagrebačkog Velesajma, koja su držali vodeći svjetski stručnjaci, odazivalo se najviše onih koji su tu bili uglavnom zbog besplatnih obroka koji su kasnije slijedili. Naravno, ne treba ni spomenuti da se nitko od institucija vlasti ili nadležnih struktura, osim možda nekoliko entuzijasta golfera, nikada ondje nije pojavio. Koje su samo peripetije prošli gospodin Slamar, Zlatan Juras, Šerfezi i ostali golferi, u poštenoj namjeri da dođu do nekog komadića zemlje na kojem bi bila uzgojena njegovana trava, s jednom jamicom u sredini! Nakon svih osobnih neuspjeha i sramote koju smo si stvorili u Europi, što sam uopće drugo i mogao učiniti, nego da svima kažem da jednostavno kod nas za to još uvijek nije vrijeme.

- Stvarno ti je krenulo. Dobro ti ide, dobro, samo nastavi! - poticala me duhica.

- Nevjerojatno je da, na primjer, u kontaktu s gospođom Stankom Andraković, važnom predstavnicom zainteresiranih američkih biznismena i unatoč pozitivnoj namjeri prekobarskih investitora, nisam mogao mnogo učiniti. A nisam mogao učiniti, ponavljam ti opet, jer naprosto prilike nisu za to. U jednom razgovoru s bogatašima, kojima je pretpotavljam desetak milijuna maraka koje bi dali za golf-teren, isto tako teško odvojiti, kao što bi meni bilo teško kupiti rabljeni bicikl, dobio sam informaciju da oni nakon višegodišnjih pregovora s državom, žele razgovarati i dalje o golfu u Hrvatskoj, ali samo na osnovu čistog privatnog međusobnog odnosa, s naglaskom da, ako se bilo gdje spominje država, oni brišu započete korake!

- Dakle, stvar je vidljivo, unaprijed propala! – duhica će pomalo rezignirano.

- Ma, nije propala, jer se nije ni počela realizirati. Želim ti ispričati kako smo u toj svojoj dobroj namjeri, uz pomoć predivnog i više nego poduzetnog Čižmeka, organizirali bečki susret mojih lokalnih čelnika vlasti i Houserovog tima. Naime, nakon jednog dana provedenog u zajedničkom druženju na nekoliko golf terena, s konkretnim primjerom kako se na bečkom desetom bezirku sanirala deponija smeća, na kojoj je danas prekrasan city-klub, moj načelnik Kantoci vrlo je jednostavno rezimirao doživljaj: "Jebem ti, šta ti je trava!"

- I što je onda bilo?

- Otišli smo popiti austrijsko pivo pa onda 'zu Hause'.

- Jeste li makar ponijeli uzorak trave?

- Što će nama austrijska trava, kad mi imamo dosta prazne slame u glavi!

- Znači li to da si se razišao s austrijskom golf-vezom?

- Ne, ni slučajno, još uvijek smo skoro svakodnevno u kontaktu, jer još se nisam prestao ispričavati!

- A Čižmek?

- Njemu sam, da bih se iskupio, napisao pismo, nakon što mi je poslao počasnu ulazicu za Velesajam.

- Pismo isprike?

- Ne, bilo mi se neugodno njemu kao prijatelju ispričavati, ali sam mu napisao od srca nešto što o njemu mislim.

- Ako se sjećaš teksta, molim te, rado bih ga čula? - znatiželjna je duhica.

- Svakom se čovjeku u životu dogodi jednom nešto lijepo, a i meni se to dogodilo kad sam upoznao istinskog prijatelja. S obzirom da su ljudi prije svega društvena bića, onda nema ništa ljepšeg do

prijateljstva. No kad bi to prijateljstvo još bilo prepoznato kroz uspjeh, koji je nama na golf planu izostao, bilo bi to više od toga. Ipak, između golfa i prijateljstva, radije biram prijatelja.

- Pa, zašto onda ne počneš prijateljevati sam sa sobom? - zadirkuje me.

- Što misliš pod tim "sa sobom"?

- Zašto se toliko zalažeš i ulažeš za nešto što ne prolazi?

- Netko mora. Ne možemo svi igrati loto i to tako da svi i dobivamo! - odgovaram.

- Ti ne vjeruješ u igre na sreću?

- Ja se volim igrati, ali što se tiče takve sreće, mislim da ona ne postoji. Zadovoljstvo dobitka u mom slučaju je kvalifikacija prostora za rad.

- Dakle, ti si jedino zadovoljan kad imaš dosta posla?

- Da, to je posljedično zadovoljstvo, ali znam da nekad moram primjenjivati recept da istog trenutka budem i jako sretan i jako zadovoljan. Znaš li kako?

- Nepredvidiv si, znam da nešto smjeraš. Kako? - pita duhica.

- Igrači na sreću ne dobivaju ništa više od svoga zadovoljstva, a ja svoju mogu potražiti kupnjom dva broja manjih cipela.

- Manjih cipela?

- Da, kad ih nosiš lijepo cijeli dan, kojeg li olakšanja uvečer kad ih skineš! Tome nijedan lutrijski dobitak nije raven! No, vidiš, ja ne trebam kupiti manje cipele, jer je dovoljno da ove svoje samo skinem nakon tolikih svakodnevnih koraka. Moram ti reći da se nekad znalo desiti da sam imao krvave žuljeve na nogama, a nije bilo vremena da rane zarastu.

- Pa ti s razlogom onda, kako si nekad govorio, mrziš cijeli svijet 24 sata dnevno?

- Ma, ne mrzim ja nikoga, štoviše, u tom svojem samoukom životnom naukovanju, naučio sam sve gledati pozitivno. Svaka i najmanja negativna gesta drugih spram mene, meni je poticaj i snaga za naprijed.

- U početku, pogotovo s općinarima, ti si vrlo agresivno reagirao? Bilo je dana kad si ih razjurio da bi neki od njih kroz prozore bježali iz općine!

- Bilo je. Bilo je i gorih situacija, takvih koje nisu ni za spominjanje! Ti si sada ista kao i svi drugi, ocrnjuješ posljedicu, a zaobilaziš uzrok. Moja je najveća greška što ne biram ni sredstva ni način da bih radio, a sve što radim ili želim raditi, javno interpretiram. Nikad nemam nikakvih tajni i znam da imam posljedica zbog te svoje iskrenosti, jer me jednostavno okolina ne može pratiti, ni kroz ideju, a kamo li kroz realizaciju! Najbolji primjer je kad u pratnji dvojice čelnih ljudi općine Pregrada, Regvara i Vida, odlazim, još u vrijeme bratski združenih republika, u tada najbogatiju općinu Domžale, na njihov poziv. U izletu koji je trajao nekoliko sati, snimio sam situaciju i ocijenio mogućnosti te općine te im iznio usmeni elaborat, koji je toliko oduševio njihove čelne ljude, da su mi priznali, kako su, to što sam im ja za vrijeme ručka ispričao, oni već čuli i platili za te informacije golemu količinu novaca, američkom konzultantskom institutu. To je samo jedan od primjera za koji su lokalne vlasti znale, a znali su da se bavim konzultacijskim uslugama i u našim gradovima, posebice nekim atraktivnim turističkim destinacijama.

- Dakle, od Općine ništa. A obraćanje Županiji?

- I njima sam se obraćao, a jednom sam im prilikom naručio sanduk pive i ostavio im ga na stolu.

- Pivo na stolu?! - začudila se duhica.

- Da, pivo na stolu i to prije podne!

- I što je onda bilo?

- Zamolio sam ih da vrate ambalažu i za to podignu kauciju.

- Ovo sad ipak ne razumijem? - vrtjela je glavom.

- Ni ja njih nisam razumio, a jedino što sam ipak razaznao, bila je njihova razina, u koju sam se tog dana brzo uklopio. Tako sam se pozdravio s njima, uvjerivši se da mi Zaplatići i Potpetići ne mogu učiniti ništa dobrog.

- A župan Kajfež?

- On mi je, kad sam mu se obratio za pomoć, a uz to mu i doveo odvjetnike - Pivca i Škaricu, zbog stručnog i pravnog sagledavanja predmeta, izjavio, da od njega ne tražim pomoć, jer da on ni sam sebi ne može pomoći. I dalje, naveo da je njegova velika želja Veliki Tabor, ali nažalost, sve ostaje samo na lijepoj velikoj želji! Na to sam mu rekao pa kaj ne veli, tu mu ja mogu lako pomoći, jer su u to vrijeme meni neki ljudi nudili Tabor. Ta moja rečenica kod Kajfeža je izazvala reakciju kakvu bi kod čimpanze izazvao načeti ljuti feferon u stražnjici! Skakanju nije bilo kraja, a vika mjerena u decibelima mogla se usporediti s bukom koju proizvodi "Concorde" kod uzlijetanja!

- Pa, jadan taj dr. Kajfež, zar se nije mogao kontrolirati?

- On u svom županovanju drugo ništa nije niti radio, već samo galamio. Nikad neću zaboraviti kad sam u dvorcu radio svečani ručak za 120 novinara iz cijelog svijeta, akreditiranih za vrijeme prvog boravka Svetog Oca u Zagrebu. Domišljatošću i uz pomoć Ministarstva turizma, organizirali smo promociju zagorske regije i predstavljanje reklamnog kataloga. Neposredno prije samog ulaska novinara, iako su drugi važni gosti već bili stigli, dr. Kajfež je, čak pred samom doministricom Cetinski, zbog nekakvog sitnog detalja koji mu nije bio po volji, svom svojom već svima nama poznatom žestinom napao, kako ga ja volim nazvati, zagorskog ministra turizma gosp. Martinca i dožupana Drempetića. Poslije nepotrebne neopisive galame, prvi čovjek regije, pred samu promociju, sve nas zajedno je napustio. Neke, na veliko iznenađenje, a mene čak na radost, jer je daljnji tijek bilo nakon toga mnogo lakše organizirati! - sjetio sam se tog događaja.

- Dobro, zar ti uistinu ne možeš smisliti toga Kajfeža?

- Kajfež je onakav kakav je, a ja sam onakav kakav sam i svi mi smo takvi kakve nas je Bog stvorio. Osobno protiv njega nemam ništa. Dapače, uvijek sam isticao i ostajem pri tome da je dr. Kajfež moj idol. Zaista, jer tisuću sam puta već spomenuo da sam vođen njegovim primjerom rehabilitacije dvora Miljana, krenuo u svoj pohod revitalizacije Bežanca. Privatno, mogu ti reći, da sam s njegovom obitelji u prilično dobrim odnosima. On me sa svojom prekrasnom i predobrom suprugom posjećuje, a ja sam osobno oduševljen njihovom dječicom. Dočekali su kod nas i jednu Novu godinu, dobio sam od njega i poklon.

- Dobio si poklon od dr. Kajfeža?

- Da, poklonio mi je jednog poni konja! - odgovorim

- Ne mogu vjerovati!

- Ja mogu, jer taj je konj kojeg smo mi ovdje prozvali Doberman, bio velika opasnost za sve koji bi mu se približili. Zbog kompleksa niskoga rasta udarao je sve oko sebe.

- Ali, supruga Lada često je dolazila u dvorac i sama?

- Da, ona je vrlo aktivna u udruzi žena diplomata pa je znala organizirati njihove dolaske, a i redovito je posjećivala sve modne revije koje smo znali organizirati za Davora Šutinu i njegovu "Emku", modnu konfekciju iz Pregrade. Nekad bi znala doći i s dječicom na nedjeljni ručak. Jednom me, kad je bila zajedno s dr. Kajfežom, posebno rastužila. Primjetivši da se dr. Kajfež dobro ne osjeća, saznao sam tada da ima velikih problema s prostatom. Tom prilikom svesrdno i istinski sam mu ponudio pomoć preko svojih poznanstava u liječničkim krugovima, u zemlji i inozemstvu, što on, naravno, nije odbio, ali je u to vrijeme već imao dogovorenu operaciju. Njegova bolest jako me rastužila, a moram ti i spomenuti da je taj posjet bio poslije svih naših dotadašnjih peripetija. Nevjerojatno je kako smo mi ljudi spremni svakome sve oprostiti kad primijetimo tuđe poteškoće, pogotovo one izazvane bolešću, premda ja niti jedan duel ili što bi netko protumacio kao svađu, nisam tako drastično ocijenio. Ako se dvoje u nečem ne slažu, onda je pošteno da jedan drugome omogućuje kroz diskusiju pronalaženje kompromisa. Još više zbog toga što se bave svaki na svoj način željenim napretkom domicila.

- Ti hoćeš reći da vi niste nikada postigli kompromis i da on nije tebi dao mogućnost dijaloga? - pita duhica.

- On je uvijek gradio svoj stav na osnovu rekla-kazala i bilo bi ga poslije vrlo teško razuvjeriti.

Medutim, prateći ne samo njegov rad, nego ukupno gledajući županiju, vjeruj mi da sam siguran, da

bih ja na takvom mjestu postizao daleko veće rezultate i sigurno ne bih stvorio toliko neprijatelja. Ipak, prema meni, koji mu želim samo dobro, napravio je veliku nepravdu kad je sa svoje visoke hijerarhijske pozicije, kako pričaju, riješio imovinski status Miljane, tj. prepisao je na sebe. Tad je to pravilo trebao omogućiti i meni, jer bih to znao posebno kvalitetno iskoristiti kao hipoteku za razvoj cijeloga Zagorja, za što živim.

- A s kim si razgovarao o Velikom Taboru?

- S mnogo njih, a između ostalog i s gosp. Franjom Gregurićem u Saboru, kojem sam, kad mi je spomenuo Veliki Tabor, rekao da afiniteta prema tome burgu ima Kajfež.

- A što je Gregurić rekao?

- Nisam ga baš razumio, a bilo mi je neugodno postaviti mu pitanje iznova. No čini mi se da je spominjao nekakvu biologiju...

- Kaj bi Kajfež s Velikim Taborom, kaj mu nije Miljana dosta? - pita duhica.

- Ne znam, možda da ima gdje prostrijeti krzna? - odgovaram.

- Krzna?

- Ma, zaboravi. Poželimo mi Kajfežu sve najbolje i ja mu sve opraštam - htio bih završiti tu temu.

- Kome si se još obraćao za pomoć? - pita ona.

- A kome nisam?

- Rezultati?

- Nikakvi, samo gubitak vremena, ali s ostavljenim tragom o imenu i perspektivnim projektima.

Najveće sam sreće što je to što radim ipak teško realizirati pa mi nitko do sad nije ukrao ideju, po čemu smo mi Hrvati poznati.

- Jesi li se kome žalio?

- U pravnom i pravom pogledu, kako bih to na neki način trebao, još nisam, no izgleda da će to biti slijedeći korak. Javio sam se Odboru za predstavke u Saboru, gdje me ljubazno primio gosp.

Đapić, koji je, prihvativši izneseno, konstatirao da moj slučaj može riješiti jedino vladajuća stranka ili konkretnije, čak možda gosp. Krpina.

- Jesi li mu se obratio?

- Nisam, iako sam imao priliku.

- Zašto je nisi iskoristio?

- Zato što sam pristojan i to možda više nego što sam trebao biti - odgovaram.

- Dobro, i onda?

- Nedavno je gospodin Krpina gostovao u Pregradi pa kako me nitko nije pozvao da nešto kažem, nisam htio biti nametljiv te sam se jednostavno maknuo, u uvjerenju, da bih možda svojim prisustvom zasmetao, jer bih sigurno privukao svojim problemima, ali i projektima, preveliku pažnju gosp. Krpine.

- Maknuo si se da daš više prostora gradu Pregradi?

- Da, najžalosnijem gradu Pregradi.

- Dobro, ali prošlu je nedjelju ovdje bio gospodin Canjuga, a on vrlo visoko kotira i sigurno nema ništa protiv tebe, jer mu kao sunarodnjak držiš njegove nogometase u dobrom raspoloženju prije utakmice - veli duhica.

- U tom grmu i leži zec! Već sam ti rekao da ne smijem biti nametljiv i ne želim riskirati, jer u ovom trenutku mi je najvažnije da za to što radim za NK "Croatiju" dobijem plaću.

- Što, oni koriste usluge u dvorcu, a ne plaćaju?

- Ja to nisam rekao. Oni se ponašaju kao svi mi - plaćanje s odgodom. Ali, ipak, kad i odgoda poprimi dinamiku, sve na koncu dođe na svoje. Nama je u kući veći problem što mi u dobroj namjeri za uspjehom, takoreći glavnog nacionalnog kluba, rezerviramo za njih dane za nekoliko mjeseci unaprijed, a oni obično koriste samo jedan ili dva dana u tjednu, što nama onemogućava da u tom razdoblju primamo goste u tjednim aranžmanima. Primjerice, ne možemo organizirati seminare, kongrese, a nekada i za vrijeme "Velesajma", kad se sobe plaćaju takoreći suhim zlatom! Jednostavno,

ne možemo prodavati nekome spavanje u ponedjeljak, a onda utorak i srijedu reći gostu neka se snađe pa da ga u petak i subotu rado ponovno primamo. Tu nastaju veliki gubici, koje se ne može ili ne želi prepoznati. To kao da ne razumiju niti oni koji mi ne daju da normalno radim, ali niti Porezna uprava, koja da stvar bude gora, sve protumači na način: Pogledaj kako ovaj dobro zarađuje, stalno su nogometaši kod njega.

- To je vrlo veliki problem! - suglasi se duhica.

- Stara moja, mnogo smo mi velikih problema do sad odradili, u interesu nacionalnog napretka, ali nitko ili neće ili ne može razumjeti čime se to uopće ja bavim! - kažem.

- Moram primijetiti da, kad god javno nastupaš, unatoč tome što si sa mnom malo otvoreniji, uvijek štitiš sve one koje preda mnom maksimalno kritiziraš.

- Logično je da ne mogu govoriti protiv svojih sunarodnjaka, s kojima živim unutar istih granica, kritizirati ih, vrijeđati ili omalovažavati, jer bih na taj način praktički ocrnio sebe, a ne druge. Griješe svi oni koji se, želeći istaći sebe, stalno kritiziraju druge. Kad njih zapitaš kako treba, onda uslijedi šutnja, ali ne šutnja odobravanja, nego totalnog neznanja i nesposobnosti. Pitam te onda, nije li možda šutnja na početku, korisnija nego na kraju?

- Konstatacija nije primjenjiva na tebe. Ti baš i ne znaš šutjeti.

- O, kako ja znam šutjeti, a šutim i previše i još nije vrijeme da otkočim šutnju, jer tad ću katapultirati mnoge stvari u vrlo neugodnu orbitu! - uzvratim joj.

- Oprosti, želim te prekinuti i ograničiti da s tom šutnjom pričeš još neko vrijeme, no želim te pitati nešto na temu nedavnog razgovora s nekim mladim ljudima ispred dvorca. Oni su s podsmijehom nešto govorili o predsjedniku Tuđmanu, a ti si se umiješao u razgovor, iako si se u prvo vrijeme suzdržavao od bilo kakvih komentara.

- Sjećam se, to su bili moji, nešto stariji, učenici. Djeca su pričala viceve, ali otišli su predaleko!

- Ni tvoji vicevi objavljeni u novinama nisu baš bili blagi! - kaže ona.

- Ovo je nešto drugo. Oni su pokušali pričati protiv Predsjednika države, a to nije uputno, pogotovo ne preda mnom koji sam njihov učitelj. I zato sam to prekinuo.

- Podsjeti me koji su vic počeli pričati?

- Onaj što spominje njegov povratak iz Amerike, gdje je u Bijeloj kući upoznao Ala Gorea, a po povratku se kasnije spominju gospodin Canjuga i gospodin Račan

- Znam taj vic, taj svi pričaju! I nije negativno pričati viceve. Samo dobar narod priča viceve.

- Čuj ti, ime i instituciju Predsjednika države, himnu i državnu zastavu, ne možeš koristiti kad hoćeš ili kak se to koja svadba sjeti!

- Slažem se s tobom, ali htjela sam vidjeti samo tvoj stav i mišljenje. Nego, jesi li bio s njim u osobnom kontaktu?

- U dva navrata sam razgovarao s Predsjednikom. A vidiš, htio sam ti nešto jako važno reći, a vezano je uz razgovor s Predsjednikom. Jedan od najdražih ili definitivno najdraži posao koji sam radio, bio je organizacija proslave dočeka 900. rođendana Zagreba. Jako polaskan i počašćen, došao sam u Dolenčićevu "Gavellu", da s ekipom ugostim 100 izabranih Zagrepčana. Bila je to prekrasna predstava s raznolikim gostima: od zagrebačkog kestenjara, preko važnih javnih osoba, do samog predsjednika Tuđmana i njemu najbližih, u društvu supruge Ankice, kćeri Nevenke te gradonačelnika Mikše sa suprugom i ministra Gojka Šuška sa suprugom. Zamisli, kraj svih Zagrepčana s trenutnim prebivalištem u Zagrebu, izabrali su ipak mene, izgnanog Purgera, da pozdravim svoj grad i budem nazočan pucnju s kule Lotrščak, po prvi puta u ponoć. Tom prigodom, a uz pomoć i posredstvom gosp. Mikše, koji se u to vrijeme izuzetno zauzimao i podržavao moje, ideje, upoznao sam se, takoreći službeno, s predsjednikom države dr. Tuđmanom, koji me u opuštenoj i vrlo neformalnoj atmosferi, prilično dobro upućen u moj rad, pitao kako je u Pregradi, do kuda sam došao s dvorcem Bežanec i još niz drugih kurtoaznih pitanja. Iako je gospodin Mikša bio živo zainteresiran da tada Predsjedniku kažem i nekoliko trenutnih rak-rana, odlučio sam prešutjeti probleme i Predsjedniku odgovorio da je uglavnom sve u najboljem redu i da, naravno, nije sve tako

jednostavno, ali da se kvalitetna budućnost gradi postupno i temeljito te da osobno smatram da sam na dobrom putu, na kojemu ću se maksimalno truditi da ostanem. Na takve riječi, tko ne bi dobio pohvalu ili privukao simpatije? Tako ti želim posebno istaknuti da shvatiš koliko je važno biti nenametljiv.

- Nenametljiv i bez asa u rukavu! Moram priznati da si vrlo kulturan! - odobrava mi duhica.

- Jesam, iz vrlo sam kulturne obitelji, ali - izbačen.

- Kaj ti misliš, da je država tvoja obitelj?!

- A kaj ti misliš? - pitam je.

- Mislim da je, na neki način, tvojoj kulturi najkomplementarnije Ministarstvo kulture.

- Što je to? - pitam.

- Nadležno ministarstvo i to s biskupom na čelu! - veli ona duhovito.

- Aha, da, da. S njim bih si mogao pomoći, jer i on voli ženskice! - prihvatim s oduševljenjem.

- Tradicija, metafora i personifikacija pa tu si barem doma! - usklikne ona.

- Ja tebi stalno govorim i ne samo tebi, istinu, ali je ona mnogo puta toliko nevjerojatna, da ispada kao da nije istina! Imao sam jednom priliku za takav noćni razgovor, prethodno se iznenadivši pozivnicom na prekrasan događaj.

- Gdje si to bio? - pita ona.

- U Zagrebu, u najelitnijoj četvrti, na događaju koji je okupio najeminentnije stručnjake arhitekture i druge umjetnike, u savršenom zdanju i umjetnom rasvjetom obasjanoj atmosferi. Doduše, mnogi su bili nezadovoljni, jer možda je bilo premalo svjetla da bi se dovoljno isticale njihove pojave, a drugi su pak...

- Dobro, kako se zvala ta izložba ili što je već bilo?

- Najradije bih je nazvao "Carevo novo ruho", i molim te, ne pitaj me više ništa o tome, već mi dozvoli da ti samo kažem da je taj 'biskup', kojega je lakše preskočiti nego zaobići, a ti ga smatraš pair excellence za našu kulturu, izjavio da mi on nema kaj pomagati ili kaj mi može pomoći, kad se u dvorce apsolutno niš ne razme, ali bi mogli razgovarati o ženskama, kaj mu mnogo bolje ide!

- I kaj, opet si ostal razočaran?

- Dok ja na svakom koraku tražim nesreću ili čak pogibelj na krovovima tih ruševnih dvoraca, u istinskoj želji da ih sačuvam i spasim, mene se poziva, i to nakon neosnovane zabrane radova, da razgovaram o značenju kurtizana s akcentom na jednokratnom zadovoljstvu! Kaj ti misliš, to je prava simbioza luđačkog pothvata, neprihvatanja i spolne nemoći.

- Čini se da te taj najviše pogodio?

- Ni najmanje, jer nakon što sam ga jedva udobrovoljil da izusti još koju riječ, osim učestalog ponavljanja: "Ja te se, Križanec, ništa ne bojim!", ostali smo na njegovom obećanju da bude angažiral jednoga koji se, kakti više razme u dvorce, da kad najde vremena, sasluša moju ispovijest.

- To se sve događa posljedično natpisu u novinama da buš zrušil Gornju Rijeku - govori duhica.

- Da, nakon što mi je više nego ljubazni ministar Širac, kao profesionalac s izrazitim tehničkim autoritetom te poznavatelj svih pravnih propisa, savjetom pomogao i objasnio, da i kulturnjaci imaju potrebe uplesti svoje prstie.

- A kaj ti treba to kićenje događaja bajkom "Carevo novo ruho?" - pita ona.

- Baš niš mi ne treba, čista slučajnost, ali lepo mi je družiti se s carevima, kraljevima i to mnogo lepše nego sa šegrtima i kalfama. Kaj ti misliš o tome?

- Ja bih na tvom mjestu malo pripazila kaj bi govorila, jer u svojoj zagorskoj blizini imaš i cara i kralja.

- Misliš na našeg Cara, načelnika Policijske uprave naše županije i na Kralja, zapovjednika granične policije? - pitam je.

- Mislim da mislimo isto! - odgovara ona.

- Ja mislim da mislim da i ti misliš o dečkima sve najbolje i lako je otkriti zašto. Mladi, zgodni i hoćeju delati, a svoj posel ne samo da znaju, nego i vole, ali ni njima nije lako, jer sredina je ipak zagorska.

- Kaj ti to, kak mi je čudno čuti da hvališ nekoga, a k tome još i roda policijskoga?

- Ja uvijek kažem što mislim. Konkretno, gospodin Car je pravi čovjek, na pravom mjestu, u pravo vrijeme, ne samo za sigurnost u Zagorju, već i za turističku perspektivu, za koju se toliko zalažem. Svestran, druželjubiv i ono što je najvažnije, osoba koja ima sposobnost svoju uglađenost i unutarnji mir vrlo lako prenijeti na druge. Biti u njegovoj blizini, i unatoč, vjerujem, zahtjevnoj i autoritativnoj strogoći, sigurno je pravi dobitak.

- Ja ovo, jednostavno, ne mogu vjerovati! Ovo je za tebe pravi salto mortale, iz krajnosti u krajnost! Načisto da poludiš ! - čudi se duhica.

- Svatko tko sa stanovitim razumijevanjem, za ono čime se bavim, zaslužuje i više nego li lijepu riječ, a ako netko prepoznaje djelo, onda se pažnja može jedino manifestirati nastavkom dobrog rada. Mislim da bi to naš Car najradije i prihvatio bez velikih komplimenata, jer se njegova jednostavnost tu i očituje. Siguran sam da je to prvi šef naše policije koji ima kvalitetu ne samo policijskog eksperta, nego i gospodarskog stručnjaka! - tumačim joj.

- Ali za Kralja ne misliš baš tako... - veli ona.

- Pa, Kralj i Car nisu niti u istoj ravni, ali što je za komparaciju trenutno nebitno. S Kraljem sam imao konfliktnih situacija, jer je kao šef Policijske postaje u Pregradi više puta, po mom mišljenju, imao promašaja u radu, a posebice u odnosu prema meni. Krivo me procijenio, ali kako sam kasnije saznao, zbog toga što su me negativno interpretirali njegovi najbliži susjedi, koji su bili usko povezani s grupom Martinkeca Jazbica. Netaktičnost ili, ne znam, možda slava, koja u to vrijeme udara na krivo mjesto, isprovocirali su me nakon učestalih maltretiranja i prijetnje da ću, ako se nekome požalim, tek onda vidjeti, da odem do ondašnjeg načelnika županijske policije Fruka, kako bih se požalio na rad njegovog zapovjednika. Situacija se nakon toga znatno smirila, a najvažnije je da nisam više po desetak puta dnevno ostajao bez vozačke dozvole u policijskim zamkama, koje su mi namjerno bile postavljane. A bilo je tu i gorih stvari, sad već namjerno zaboravljenih.

- Kakvi su sada odnosi? - pita ona.

- Niti sam kakvo zlopamtilo, niti sam i sam čovjek bez greške, ali ono što je sigurno u ovome trenutku, jest da su ime i radna disciplina Kralja na visokoj razini, što govori i njegova trenutna odgovorna dužnost. U jednom prijateljskom razgovoru, priznali smo jedan drugome nekakve greškice i, svjesni da smo svi svakog dana pametniji, stiskom ruke potvrdili to značajno prijateljstvo, u kojem, zajedničkim radom činimo mnogo na sigurnosti svih nas.

- Znaš, dečko moj dragi, sve više i više si mi simpatičan. Ima u tvom grču i možda naglašene ljutnje, ali nekad se čovjek smije i naljutiti, no ne bi tada smio drugome učiniti loše ! - upozori ona.

- Nikad mi nije bila namjera činiti bilo što loše, ali nekad sam morao nastupati kontroverzno, jer sam u svom očaju prepoznavao da jedino takvim nastupom, u kojem sam se nametao, postićem željeni cilj. Formula mog uspjeha ne može se ispisati baš tako lako. Ali, da preskočimo temu, znaš, najvažnije je da je pravica uvijek dostižna.

- Pa, dostižna je i nedavno si je dosegnuo. Zato budi zadovoljan i ...

Zvoni ponovno telefon. Zove Goga i pita:

- Tata, budan si?

- Jesam, budan sam već neko vrijeme. - odgovaram.

- Što radiš, tata?

- Ne bi mi vjerovao, anđele mali.

- Tata, iako sam viša od tebe, još uvijek sam tvoj anđeo mali.

- No, daj, oprost, vidiš da je još jako rano ujutro. Nemoj mi odmah uzeti sve izjave za zlo - ispričavam se.

- Ajde, tata lijeni, ustaj, jer je već dan bijeli!

- Kakav ti imaš plan za danas? - pitam svoju kćer.

- Moj plan je jedino tebi za sad poznat i rado ću učiniti sve što želiš.

- Bilo bi zgodno da pomogneš, zajedno s Gordanom oko uređenja parka i u radu s konjima, a predvečer, svakako računam na vas u starinskim odorama. - kažem na kraju razgovora.

Oblačim se, ispunjen nekim osjećajima koje ne mogu ni sam protumačiti. Lijepa slika zapamćenog sna i nakon toga optererećući razgovor. Kako definirati početak jednog novog dana?

Tražim smirenje u pogledu po zidovima, čiji plavičasti ton uljepšava niz serigrafija najistaknutijih svjetskih majstora, koje sam uspio do sad sakupiti. Zaustavljam pogled na jednom raspeću, slici koja mi u ovom trenutku nadahnjuje možda potrebnu energiju, ali i budi sjećanje na dragog prijatelja, Zdravka Hršaka iz Krapine, koji mi ju je poklonio, na sami dan otvaranja Bežanca, uz prigodne riječi podstreka i prijateljskih želja.

Dan otvorenja, dan velikog početka, bio je dan u kojemu sam u pet minuta presvukao znojem i prašinom natopljeno radničko odijelo i zamijenio ga crnim smokingom. Tmurno jutro tada nije obećavalo lijepi dan, no naravno, nisam razmišljao o vremenskoj prognozi, već opterećen užurbanošću, mislio na tisuće detalja u pripremi za veliku posnu večeru toga Badnjaka 1990.

Godinu dana rada, kojega jednostavno ni sam sebi ne znam kako opisati, odnosno, koja bi riječ mogla opisati težinu zadatka, koji se skoro spremam prezentirati i izložiti javnosti, uza sve izrečene kritike.

Bio sam tada gotovo na izmaku snaga, zbog nepotrebnog gubitka energije, koja se rasipala po sudovima, po inkvizicijskim uredima inspeksijskih službi, po gašenju tračeva po okolnim selima i tko zna po čemu još. Te sudbonosne godine, u početku pušten da radim do neke faze, u kojoj, kad je učinjeno već skoro sedamdeset posto posla, odjednom su svi to željeli zakočiti, odjednom su se svi trudili zaustaviti prezentaciju djela, kojega su možda upravo oni bili dužni promovirati. Onda, taj sumoran vremenski period, u kojemu se svim borimo uzduž i poprijeko, s tim da ja znam za što, a ostali, samo su oni razumjeli za što se bore. Ili se danas čini da ipak nisu.

U velikom finalu svi odjednom žele nazdraviti sa mnom, pokreće se lavina "mitologije" u kojoj se sada pred otvorenje, svi meni mite i svi bi htjeli biti blizu vrpce, ako je ne i sami prerezati. Taj trenutak dočekao sam spreman i naglasio da će dvorac otvoriti najzaslužniji u cijeloj priči. Čarobno sam se osjećao, promatrajući njihove izraze lica nakon moje diplomatske šutnje u namjeri da teatraliziram taj događaj.

- Gospodo draga, dvorac će otvoriti najzaslužniji, a najzaslužnija u cijelom projektu je - moja supruga.

Ona je hranila i podizala našu djecu, hranila sve moje pomagače i sama pomagala i održavala vedri duh na gradilištu. A kada bi me zbog "Šavrićeve" prijave da popravljam krov dvorca, počela opsjedati policija, u nedostatku moje prisutnosti, upravo je ona bila gromobran u tim olujama.

Uspjela je ona, na primjer, da bi se krov dvorca pred olujno nevrijeme uspio pokriti dovesti u pomoć ljude s prolazećih autobusa, čak i nepoznate, koji je nisu mogli u takvim trenucima odbiti, a mnogo njih nam je, poznavajući mene, iskreno željelo dobro. I to pokazuje da u svemu tome nije bilo logike, jer urediti dvorac i osmisliti njegovu ponudu, ne bi trebao biti projekt ili pothvat jednog pojedinca, već cijele zajednice. I zato, neprihvatljivo je da me se u to vrijeme toliko kažnjava i toliko onemogućava, a baš nitko, ako već misli da nešto nije u redu, ne dolazi sa savjetom da to uradim kako treba.

Uh, užasavam se pomisli na najodgovornije kočničare, regionalne zaštitare, samoprovzane konzervatore, koji se izgleda ponose svojim naslovom, umjesto da se posrame kad razmišljamo o dvorcima, jer njima treba revitalizacija, treba im udahnuti život kakvog su nekad imali, a ne ih ugurati u neku "konzervu". Ti nesvjesni krivci za propast svjetske kulturne baštine pokušali su me uništiti, a koliko su sposobni, najbolje svjedoči gubitnički kontakt u kojem ih pobjeđuje, kako me nazivaju, lokalni ugostitelj. No, moja vizija te pobjede ne očituje se slavljem poslije bitke, već još većom odgovornošću, koju sam si u tako preteškom radu nametnuo. A ne mogu ni sam zamisliti kako bi to sve završilo, da je kojim slučajem obnova dvorca krenula loše.

Koliko bih bio sretan da mogu zaboraviti dan kad su me sedmorica veličanstvenih zaštitara posjetili u podrumu dvorca, pri najtežem zahvatu sanacije, ugradnji, takoreći, novih temelja, jer starih niti nije bilo. Kad smo do pojasa stajali u vodi nekoliko mjeseci i tako promrzli do koštane srži, tražili izvore vode, koji su godinama potkapali ovaj spomenik kulture. U tom bolu i najmukotrpnijem zadatku, u pomoć nam je pristigao "Ingrad" iz Celja, renomirana građevinska operativna tvrtka, s dragim

Jadrankom Horvatom . Unatoč najprofesionalnijoj ekipi statičara i građevinsko operativne jedinice, zaštitari su se pojavili jednog dana i predstavili se u svom pravom svjetlu.

- Tko izvodi te radove? I šta se tu radi? - upitali su s ulaza.

- Poštovana gospodo, uređujemo dvorac. - ljubazno sam odgovorio.

- Tko vam je odobrio da uređujete dvorac?

- Pa... dvorac nam je odobrio da uređujemo dvorac. I međunaravno pravo propisuje da, ako je nešto napušteno i prepušteno zubu vremena, ako je bez skrbnika, dozvoljeno je, pogotovo kad se radi o spomeničkoj baštini, da samoinicijativno objekt može urediti zainteresirana osoba, kojoj zbog ulaganja potom objekt pripada slijedećih 99 godina. Naravno, uz obvezu daljnjeg održavanja! - rekao sam.

- A tko ste vi i tko vam je dozvolio da vi nama govorite o nekom pravu? - pitali su me.

- Slobodan sam se predstaviti. Ja sam Siniša Križanec, samoinicijativni investitor, projektant i izvođač radova i drago mi je da ste danas s nama kako biste i vi bili svjedoci ovog značajnog trenutka za svjetsku povijest.

- Jeste li vi kada gospodine, bili u Lepoglavi i znate li gdje je to?

- Da, znam gdje je Lepoglava i upoznat sam čak djelomično s načinom hidrozaštite Zvezdare. - uzvratilo sam i čuo kako među sobom govore da odmah treba pozvati predsjednika općine i policiju da me se pritvori, jer izvodim radove koje Zavod nije odobrio, na što sam im rekao:

- Gospodo, nemojte biti smiješni, zašto bi mene netko zatvarao u zatvor kad smatram da nisam ništa kriv! Ako ste Vi kompetentne osobe, a u stvari ne znam ni tko ste, kad se niste ni predstavili, onda Vas molim za pomoć i podršku.

- Mi smo iz Regionalnog zavoda za zaštitu spomenika, Komisija za zaštitu posebno važnih objekata. - konačno su se predstavili.

- Možemo li sjesti i razgovarati o nastaloj situaciji, odnosno o...? - pitao sam ih.

- Nemamo mi o čemu razgovarati! - prekinuli su me gotovo jednoglasno - Kad se vi bavite takvim poslom, onda ste i upućeni u proceduru. Prvo se trebaju izdati naši nalozi i mišljenje pa uvjeti, a da bi se to moglo, vi morate sačiniti projektnu dokumentaciju!

- Dajte, molim Vas, nemojte biti smiješni! Ovom dvorcu ne trebaju nikakvi papiri, već mu treba armirani i prenapregnuti beton i to s vodonepropusnim svojstvima! Treba mu znoj sposobnih građevinara, a ne vaša šminkerska forma! - rekao sam pomalo ljut.

- Neka netko brzo zove policiju! - opet su viknuli u jedan glas.

- Što će Vam policija, gospodo? Niti Vas tko napada, niti vam želi nešto loše. U razdoblju od ovih osam mjeseci, koliko već radimo, prvi se put pojavljujete, što nije negativno, ali pozitivnije bi bilo da ste umjesto što nas zadržavate, donijeli kakvu torbu punu penez, jer koliko sam upoznat sa zakonima iz 60-ih godina Vi ste to i u obvezi, pogotovo kad primite na znanje da potrebe nadilaze investitorove mogućnosti.

- Zovite policiju, neće on nas učiti pameti!

- Jeste li i u Miljani zvali policiju ili ste možda tamo došli s torbom? - pitao sam ih.

- Dosta je te zajebancije, prekinite sve radove i šta je s tim predsjednikom općine?! - izbezumljeno su vikali.

- Najljubaznije Vas molim, pokušajmo se dogovoriti. Molim Vas, prihvatite neki kompromis, toliko sam Vas slobodan moliti da nas ne udarate represijom, već nam pomozite savjetom. Nitko od nas, ovdje promrzlih, ne želi ovome objektu, niti ikome drugome, nešto loše. Mi se samo borimo da spasimo ovaj dvorac i u dobroj namjeri činimo to što činimo! - pokušavao sam pronaći zajednički jezik.

- Trebali ste napraviti projektnu dokumentaciju. - vele oni.

- Pa, ne znam koliko ste upoznati, ali osobno sam u ured gospodina Lapjena i Petrinca, još u samom začetku, odnio određenu dokumentaciju, po koju sam, očekujući da je verificirana, došao za šest mjeseci i pronašao je na istom mjestu, na ormaru, gdje ju je neka gospođa stavila, istog dana kad sam je predao, ali s prilično prašine po sebi.

- Ma nemamo mi o čemu razgovarati, vi nas vrijeđate i procedura je dalje vrlo jasna! - rekli su odriješito.

- Ponizno molim, ako već razgovaramo o toj dokumentaciji i tim papirima, držite li Vi da, dok nemamo dokumentaciju, ne bismo smjeli ništa raditi? Možemo li Vas zamoliti da nas uputite ili pomognete, da nam sugerirate, tko bi nam mogao tu dokumentaciju napraviti? - pitao sam.

- Da, o tome možemo razgovarati, ali vi to morate platiti! - rekli su mi.

- Ako je problem samo u novcu, onda ne vidim više problema. Ljubazno Vas molim, prihvatite moj poziv, otidimo nastaviti razgovor sada, u moj improvizirani biro, gdje će nam biti mnogo ugodnije, nego u ovom mračnom i hladnom podrumu. - rekao sam im.

Tako smo svi zajedno krenuli u jedinu, u to vrijeme za civilizacijske norme, prihvatljivu prostorijicu, u kojoj se nalazio jedan pisaći stol, stara, visoka bečka kasa i jedan antikvitetni globus, koji je zapravo bio priručni sobni bar.

Nakon uspinjanja i probijanja po građevinskom materijalu i velikim količinama otpada u dvorcu, ušli smo u biro. Zadovoljni valjda kad su uočili veliku kasu, počeli su se natjecati u individualnim monolozima, a ja nikako nisam mogao doći do riječi. Takvu nepristojnost u tuđoj kući jednostavno nisam mogao više prihvatiti! Na mnogo boljem svjetlu i već oporavljen od šoka kojega je izazvao prvi moment njihova nastupa, prepoznao sam među njima i jednog dragog arhitekta iz našeg kraja, gosp. Brundića. On je jedini u toj gomili povučeno stajao iza vrata, ne miješajući se i ne napadajući, pognute glave i s izrazom lica koji, meni se činilo, nije baš odobravao način na koji su mi drugi htjeli nametnuti njihovu volju.

Lomeći u tisućinkama sekunde sve slike proteklog razdoblja, ponižen i skrhan nastupom državnih službenika, i to na pragu 21. stoljeća, skinuo sam vrlo laganim pokretima sa sebe višak blatnjave i mokre garderobe, spustio je na pod i tražio rješenje kako da konačno započne jedan korektni fair-play razgovor.

Otvorio sam globus, izvadio iz njega bocu Chivas Regala 12 leta old, primakao ga ispucalim usnicama, koje su me pekle od jakosti pića, što me još više isprovociralo da iskapim bocu do dna. Nepojmljivo je kako nikome ništa nije sumnjivo. Nadmetanje u nekorisnim i nepotrebnim rečenicama i dalje je trajalo i to što nikoga nisam nudio pićem, a i što ga više nije bilo, nikoga nije uzbuđivalo. Što sam drugo mogao, kad pokušavajući nešto reći nikako nisam bio prihvaćen. Otvorio sam teška vrata na velikom sefu, očekujući neku novu reakciju, sa željom da iz sefa izvučem kopiju dokumentacije koja je bila ako još i uvijek nije, na ormaru u Mesničkoj ulici. Vrata su se otvorila, a u prostoriji je odjednom nastala tišina. Sedam pogleda zaustavilo se na pištolju koji je bio u sefu uz dokumentaciju. Oduševljen nastalom situacijom, brzo sam analizirao razlog prestanka brbljanja i protumačio si to možda trenutkom što neki misle da će sada dobiti novac, a neki zato što su vidjeli vatreno oružje, za koje nisu znali da je više muzejske i eksponatske vrijednosti, nego opasno i ubojito. No najvažnije se ipak dogodilo: došao sam do riječi i tako je započeo moj monolog, u trajanju školskog sata, s najiskrenijom edukativnom namjerom proizašlom iz mog iskustva. Svoju ljutnju na početku sam ugasio, objasnivši im da su oni manje Zavod za zaštitu spomenika kulture a više Zavod za uvjetovanje i iz imenica naslova nije vidljivo opravdanje za njihovo postojanje pa stoga da i s ovim trenutkom prekidam više tu njihovu potrebu da omalovažavaju one koji ispravljaju povijesne pogreške, uveliko nastale zbog njihove inertnosti i birokratske pasivnosti. Dozvolio sam si slobodu da im kažem da znam za slučaj iz Krapine, u kojemu im je gospodin Frljužec, da bi ga ostavili na miru, predao punu kuvertu narezanih novina, i još neke druge slučajeve, a i napomenuo da ja nisam odgovoran za gradnju nebodera na Trgu Bana Jelačića i da je dosta tih gluposti kojima su kočili čak i velike i značajne projekte, kao što je npr. zagrebački pothodnik, a priča o željezničarskoj kućici, u kojoj se čuvala lopata i jedan kramp, a po njima ta stogodišnja kućica trebala ostati muzejski raritet, koji bi onemogućio podzemno povezivanje Donjeg i novog dijela grada. Opterećeni spoznajom da baratam kroz rad stečenim znanjem i iskustvom na obnovi, prezentirao sam im i najkonkretnije, jedini mogući način kako se može sanirati, ne samo ova ruina, već i druge i pozvao ih na suradnju da

konačno zaobiđu nevažno te prihvate da moj način stvaranja popratne dokumentacije radnim zadacima i situacijama kroz arhiviranje preko foto-elaborata i video snimaka kao mnogo svrsishodniji. Nemoguće je bilo koju adaptaciju na jednom starom zamku definirati prije nego što se objekt sam ne predstavi. Tisuće je nepredvidivih momenata kod naizgled najbezazlenijih trenutaka, u kojima želiš proći s dvije tanke cijevi centralnog grijanja, kroz prepreku kao što je pregradni zid. Mislim da sam im dobro objasnio što znači sivac kamen ili što znači smanjenje koncentracije vlažnosti, u materijalima koji su već ionako doživjeli svoj zamor zbog starosti. Mnogo je još izrečeno mojih riječi u tih 45 minuta i najžalosnije od svega je to što ljudima smeta, ali ih i boli istina.

Pozdravili smo se i razišli s mojim uputama da više ne dolaze dok ih jednog dana svojevolumeno ne pozovem i prezentiram im učinjeno. Sudbina je htjela da se u svojoj parazitornoj nepristojnosti pojave jednoga dana na jednom banketu, pokazujući i svoju kulturu za stolom. Uza sve komplimente meni i izraz njihovog osobnog zadovoljstva što me poznaju. Pitam se samo jesu li ikada zaboravili što je bilo među nama i kako su se osjećali kad im je zbog putra na glavi bilo sugerirano da ne pokreću nikakve postupke protiv mene, okvalificirane, kako su oni protumačili, kao prijatnije pištoljem.

E, koliko puta u životu i sebi i drugima ponavljam da je sve podijeljeno fifti-fifti! Utonem u jedan prividni odmor i sjednem na krevet sa željom da konačno ponovim što me sve po planu čeka danas i primijetim na zidu pokraj kreveta, pomalo nagnutu apstrakciju slikarice Mirte Savoni Profeta. To u meni izmami novo sjećanje. Simpatična mlada akademska slikarica, s kolegicom Jević, sudionice međunarodne likovne kolonije organizirane u dvorcu, ostavile su na mene toliko ugodan dojam da mi je nekoliko njihovih slika koje čuvam u očekivanju da će im jednog dana možda zatrebati, našlo mjesto u mojoj sobi. Iznad police s knjigama koje sam primio na dar od gosp. Profete, prekrasnog supruga i dragog mi poznanika koji... A zašto se tako dugo oni ne javljaju? A joj, a sad opet ti zaštitari pa je li moguće da oni pokrivaju 35 posto memorije koju svakodnevno koristim, a bez poziva se stalno aktivira? No, nevjerojatno je da si ne mogu protumačiti zašto se ne sjećam likova ljudi koji su me tog dana posjetili bez najave. Jedino se sjećam simpatičnog Desinčanca, gosp. Brundića, koji me i nekoliko puta podsjetio na taj događaj i kako on to samo zna simpatično interpretirati. Prava je šteta da takva osoba puna razumijevanja, a uz to i stručnog znanja, nije na nekoj većoj vodećoj funkciji, a možda je i bolje za njega da se bavi privatnim biznisom. I trudeći se tako da pokopčam, po tko zna koji put, osobe, ukaže mi se slika uvijek rado viđenog gospodina Zlatana Turčića. Da, to je to, jedno loše za jedno dobro. Kad bi on samo znao s koliko sam ja unutaršnjeg nemira i kako opterećen, krenuo sa svojim albumom pod pazuhom prema njemu u Sabor, prema, u to vrijeme nepoznatom čovjeku, u nepoznatoj kancelariji, od kojega sam htio ishoditi svoje građansko pravo zaštite. Znao sam da će me pogažena i razljučena gomila utužiti, osjećao sam da će mi nametnuti i prišiti sve što i nije bilo, jer većini se vjeruje a moj svjedok Jugec, koji je pazio da netko ne pobjegne kroz vrata za vrijeme školskog sata i ja, tko će nama što vjerovati. A sad kao neka baba s placa, nezadovoljan stojim pred čovjekom koji još samo mora povezati nemili događaj, sliku velikog dvorca, ruševine i moj mladenački izgled i neprirodni stav zbog utučenih osjećaja. Gospodin Turčić prepoznao je situaciju i prvi od svih ljudi državne uprave ulio povjerenje da postoji još nade za moju budućnost, ali i svrsishodniju budućnost dvoraca. Više je prijateljski nego službeno nastupio, upravo kao pravi znalac i stvar primirio prijateljskim pokušajem suočavanja, uz želju pomirenja kako je i sam rekao da smo svi mi Hrvati, a još k tome i Zagorci pa kaj nam onda treba svađa! Pomalo i osmišljenim iskazom protiv pojedinaca iz vrha Mesničke ulice, ubrzao je pomirenje, što je i bilo najbolje rješenje za sve nas. Sve je dobro učinio, osim što nije mogao predvidjeti da kod nekih rane baš i ne zarastaju. A ti neki nisu ni bili na ratištu, niti su izravno ranjeni, već samo isprovocirani onim što se dogodilo njihovim kolegama, protumačili su moje ime kao sinonim za opasnost. Kao što je to najbolji primjer kod gospođe Visin, regionalnog meštra od Križevaca. Smijem li se uopće usuditi pomisliti što bi se dogodilo da nije bilo gospodina Zlatana i koji bi mi se gubitak u životu dogodio da nisam upoznao tako drage ljude kao što su to njegova supruga Verica i on?

I tako razmišljajući kako bih se obitelji Turčić trebao možda i javiti, zazvoni telefon.

- Tata, da li si ti bereit? - pita Goga

- Jesam. Reci mi usput što je s kobilom?

- Bio si u pravu, tata, prilikom potkivanja ušao je neki kamenčić u kopito, koji je prouzročio bol i zbog toga je kobila šepala, ali ipak s obzirom da se radi o otvorenoj rani, potkivač sugerira da kažemo dr. Romici da pogleda o čemu je riječ.

- OK, Goga moja, sad ja silazim i dogovorit ćemo se što dalje činiti.

Izlazim na glavni hodnik prvoga kata i naišavši na sina Gordana, krećemo zajedno prema recepciji u prizemlje dvorca, prilikom čega me Gordan upita:

- Čuj, tata, kako je prošao onaj slučaj sudara?

- Još se ne zna kak bu to sve završilo, naravno da sve ovisi o zapisniku policije ili kasnije, ukoliko ga netko od stranaka ne prihvati, vjerojatno o dokaznom postupku i vještačenju na licu mjesta.

- Dobro, ali ti ipak možda već nazireš ishod svega toga?

- Pa, ne treba biti previše vidovit da čovjek pogodi kako će se stvar odvijati. Ako te baš zanima, onda pođi sa mnom, napraviti ćemo blic kontrolu slobodnih soba pa ću ti objasniti kako ja vidim budućnost tog procesa.

I krenuli smo prekontrolirati urednost i standarde u sobama, a putem sam mu nastavio objašnjavati.

- Ja mislim da će na prvom ročištu sutkinja nas sve zajedno saslušati i pretpostavljam da će me prema policijskom zapisniku okategorizirati kao krivca. To mislim zato što sam protivši kako je policija radila uviđaj, stekao dojam da su bili neprofesionalni ili pristrani, što se još može povezati s kakvim susjedskim odnosima.

- Kako misliš da bi oni mogli biti pristrani kad je gospođa cijelo vrijeme nekontrolirano galamila da ti imaš tako velike veze kad si tako poznat i da će zapisnik sigurno biti u tvoju korist?

-Sine moj, gospođa Svečnjak je bolesna osoba, koja ako ranije nije bila upućivana na provjeru zdravstvenog stanja, to bi svakako trebala učiniti, jer zbog svoje agresivnosti, koja se očitovala u koleričnom nastupu, gdje je zbog, da ti pojasnim, očitih halucinacija, ona skretala tijekom normalnog uviđaja. Pa njezina nepromišljenost vidljiva je i u tome što malo dijete nezaštićeno vozi, tako da ono stoji između prva dva sjedala. Ne bi me ništa začudilo da me takva osoba, iako još možda i prekršajni proces ne bude završen, utuži i građanskom parnicom, za odštetu u kojoj će deklarirati upravo bolest od koje boluje kao posljedicu traume ili čak možda kontuzija

- Što su to, tata, kontuzije?

- To su udarci u određeni dio tijela, a u slučaju kojih postoji mogućnost da dođe do povreda kralježnice kod jačih sudara, pogotovo kad vozačka sjedala nemaju zaštitu za glavu.

- Nije moguće da se tako nešto desi, kad smo je jedva okrnuli, a njezin automobil mislim da ima te naslone!

- No, vidjet ćemo kako će to ispasti, ali vidjet ćeš, mogao bih se sada okladiti da će taj slučaj kojega smo mogli riješiti u tri minute stiskom ruke u najpoštenijem podmirenju svaki svojih troškova, trajati sigurno nekoliko godina!

Prošavši nekoliko soba, uz konstataciju sitnih propusta, uputili smo se zajedno do recepcije, gdje smo na okupu našli dobar dio personala.

- Dobro jutro svima!

- Dobro jutro šefe, jeste li dobro spavali? Izgledate nam savršeno!

- Djeco, kaj trebate? Čemu takva ljubaznost?

- A,a,a... mi smo uvijek ljubazni!

- Šefe, imam ovdje pristigle pošte za koju sam potpisala primitak, a sve se radi o sudovima. Hoćete li pogledati? - pita Duda

- Hvala, Duda, na upozorenju, primam na znanje, ali na taj neukusni način ne želim započeti niti dan, a niti vikend. Ostavljamo to možda za ponedjeljak! - odgovaram

- Tu Vas, u kamin salonu čeka grupica mladih, novih učenika, kojima smo potpisali ugovor za praksu, hoćete li dvije rečenice s njima ili da ih mi uputimo na zadatak?

- Pozovite ih, neka dođu ovdje i neka tako postanu članovi tima - velim, poslije čega Gordana otiđe po njih, a Duda nastavi:

- Šefe, lijepo Vas molim, nismo još dogovorili kojoj kategoriji željenih gostiju ćemo slati ovaj mjesec informacije o našim uslugama?

- Misliš na direktnu poštu? – pitam, što Duda potvrdi kimanjem glave, a ja nastavim - Slali smo poslovnjacima pred Velesajam, prije toga smo obrađivali medicinsku branšu, a što misliš što bi sada bilo najbolje?

- Ne znam, šefe, najbolje je što Vi odlučite, barem se tako do sad pokazalo.

- Hajdemo ovaj put pozdraviti pravnike, odvjetnike i hajdemo prema sucima pa da se ne srećemo samo na parnicama, po tim nesretnim sudovima, već da mi malo njima pokažemo naš način i prostor u kojem živimo.

Na to se javi kolega Veljko:

- Samo ako nas ne budu zbog toga još više zamrzili!

- Dajte molim vas, kakvo ime imamo zasad imamo, ali možemo ga mijenjati ako naša ljubaznost i gostoprimstvo nadvlada očekivanje onih koji o nama imaju izgrađeni stav.

U taj tren dolaze i učenici na praksi, a i vezano marketinškoj akciji slanja hotelskih prospekata, konobar Franjo postavi pitanje:

- Možemo li mi statistički pratiti koliko imamo koristi od toga što šaljemo naše materijale?

- To je vrlo teško, prije svega zato što nam se gosti u dolasku ukoliko ne noće, ne predstavljaju, a i sam cilj cijeloga zadatka marketinške obrade tržišta, nije nam analiza ostvarenog prometa, već nam je razmišljanje usmjereno ka najjednostavnijoj psihologiji, u kojoj u istom prostoru dajemo mogućnost prepoznavanja cehovskih i interesnih grupa, što doprinosi reputaciji objekta, ali i trenutnom zadovoljstvu gostiju, koje može imati čak i trajno pozitivne posljedice za našu kuću. Pogledavši prema djeci, upitam ih:

- Da li vi praktikanti mali, razumijete o čemu mi pričamo?

Zbunjenih pogleda, djeca u negaciji promrmljaju, ali ostave dojam zainteresiranih za temu:

- Vidite, na primjer, mi pošaljemo na adrese svih odvjetnika u Hrvatskoj naš materijal i u jednom danu se desi da se dvoje ili troje njih nađu u isto vrijeme u restoranu. Njihov susret je svakako njima drag, pogotovo ako su to kolege možda iz iste godine studija. Taj susret će pamtiti i najvjerojatnije prepričavati drugim kolegama, koje će susretati u narednom periodu i tako naše ime spominjati i tako usmenom predajom dalje naravno i ostali. O ukupnom zadovoljstvu gostiju u našoj kući, o zbroju kvalitete svih usluga, ovisit će intenzitet njihove potrebe da nas reklamiraju. Jel' vam ta priča sada jasna?

- Naravno da je jasna!

Zazvoni telefon i Dubravka me upozori da imam poziv iz pošte. Zove me gospodin Kereb.

- Drago mi te čuti i čime mogu zahvaliti na ovom pozivu?

- Nalazim se tu nedaleko tebe, radim nešto malo na provjeri linija pa ti se samo javljam da vidim da li kod tebe sve štima s telefonima?

- Apsolutno sve štima, čak dragi moj Kereb, i više od toga. Tvoji kolege, kojih je bilo bogme sa svih strana, sve živo su raskopali i prokopali i obećali nam da ćemo uskoro imati kompletan objekt pokriven s Cronet signalom.

- A čuj, kad je direktivu za tako nešto dao osobno gospodin Šutalo, onda naravno da svi moraju biti više nego ažurni, ali znaš, svi smo mi svjesni da tvoj objekt to i mora imati, jer ta klijentela koju vi okupljate ne da to zaslužuje nego to mora i imati.

- Moram ti priznati da je gospodin Šutalo izuzetna osoba, ne samim time što je svojim autoritetom ubrzao aktivnost realizacije postavljanja potrebnih uređaja, već u jednom razgovoru s njim osobno sam se uvjerio da je pravi profesionalac svog zvanja i prije svega vrlo sposoban i drag mladi čovjek.

- Drago mi je da si to primijetio i drago mi je da ćeš uskoro biti zadovoljan i tom našom uslugom, a najavljujem ti da ćeš kroz nekoliko dana, imati ugrađene i uređaje za praćenje dolaznih poziva, za što ću se ja osobno pobrinuti.

- Pa čime ja zaslužujem takvu dobrotu svih vas komunikacijskih eksperata?

- Daj molim te pa ti nama svima svojim imenom već mnogo značiš, a mi od svega imamo korist, jer prodajemo impulse. Nego, htio sam ti se ispričati što smo ti iskopčali telefone baš u nezgodnom trenutku, prije nekoliko dana, kad si imao delegacije Ministarstva gospodarstva Hrvatske i Slovenije. Kako je to prošlo, da li se jako osjetilo da nije bilo telefona?

- Izvukli smo to dobro, zahvaljujući tvojoj fleksibilnoj odluci da započnete raditi noću, paralelno početku naše večere, koju sam morao vješto prolongirati.

Ponovno zvoni telefon, što i Kereb čuje pa sam ubrza pozdrav sa mnom, a ja već preuzimam drugu liniju i poziv dr. Walke.

- Kako si mon amice? - upita me dr. Walke, ljubitelj i kolekcionar umjetnina.

- Hej, dragi dottore, baš si me razveselio pozivom, kaj ima kod tebe novoga?

- Nisam ti se neko vrijeme javljao, ali sam užurbano radio i nabavio sam prekrasnih stvari, a imam i vrhunskih svjetskih kataloga pa ti želim, ako imaš priliku, doći prezentirati što bi mi sve mogli ćopiti da imamo novaca. Ima strašnih stvari na aukcijama u Austriji, a u Mađarskoj da i ne govorim.

- Ti me uvijek razveseliš, makar i pozivom, a kamo li slikicama i drugim antikvitetima pa sam odredi kad hoćeš da se vidimo, ako ti odgovara ovaj vikend, ja ću biti ovdje?

- Ne bih ti htio smetati, ali znaš, javit ću ti se i svakako nastojati doći ili ćemo se dogovoriti da ti dođeš kod mene drugi tjedan u Zagrebu.

- Šefe, jeste li mislili pod slanje kuverata odvjetnicima, da šaljemo i na adrese sudova, na ruke sudaca? -pita Duda.

- Ne, ni za Boga, to što mi želimo da gosti dođu, to je i naša i njihova privatna stvar i ne smijemo ih našim dopisima takve vrste, smetati u njihovom radu, jer to bi moglo prouzročiti i kontraefekte! Dakle, šaljemo samo na privatne adrese.

- Glavni sudovi i predsjednici sudova znaju za nas, kad mi stalno radimo za njih! – reče konobar Željko.

- Da, znaju za nas i mislim da čak neke od njih nije ni potrebno podsjećati!

- Kako je to fenomenalno, kad je predsjednik Vrhovnog suda, gospodin Vuković, nedavno spomenuo za radnog boravka s europskim sucima u dvorcu, da bi se konvencija o suradnji europskih sudova zvala Bežanec pa to nam je ipak stvar koja jako podiže image! – Duda će.

- Nevjerojatno kako su to sjećam se, bili fini gosti. Nisu bili prezahitjevni, a svojim položajem i statusom mogli su daleko više tražiti od svih nas.

- E, vidiš, tu se upravo očituje ta jednostavnost i uglađenost: što je netko viši po činu to ti je s njime lakše raditi, jer pogotovo kad si tako visoko, kao što je naš predsjednik Vrhovnog suda, nemaš se potrebe nikome dokazivati, već tvoja funkcija sve govori, ali na sreću, tu se na poziciji nađu ipak i vrlo dobri ljudi.

Tako razgovor na recepciji prekinu koraci koji su se čuli po stepenicama. U taj čas, konobari se svi rasporede na svoje pozicije i neki od njih krenu u susret gostima, koji su u tom trenutku napuštali hotel, a ja ostanem s nekolicinom učenika te im počnem tumačiti osnovno o objektu, s naglaskom na njihovu trenutnu funkciju koju će obavljati.

Pomno slušanje kratkih uputa koje su učenici dobivali, prekinuo je telefonski poziv.

- Šefe, Vaš brat. - govori Dubravka.

- Baš super, kad se ne javim ja njemu, onda se on javi meni. Znaš kaj bi bilo najbolje - da me tu nema pa da onda ja zovem njega, pa da ispadne da sam ja njega tražio.

- Kaj, hoćete se javiti ili budete ipak napravili predstavu?

- Ne, ne, šalim se, da javit ću se! - dižem slušalicu i:

- Buraz, bok!

- Jesi u gužvi? – pita Boro.

- Za tebe nisam nikad u gužvi. A gdje si ti?

- Doma smo ovaj vikend, ne idemo na more pa smo mislili doći k tebi Davor i ja, odigrati koju partiju tenisa.

- Dapače, dečki, samo dođite. Možda bi bilo zgodno da se javiš dr. Mačeku, možda i on nađe vremena pa igrajte zajedno.

- OK, vidimo se onda, bok!

- Šefe, nisam Vam rekla jutros, šofer Milek otišao je s Cadillacom po gospođu Plazonić, koja je izrazila želju da provede nekoliko dana kod nas. – obavijesti me Duda.

- Dobro, jeste li pripremili sobu br. 12 za milostivu i svakako, daj provjeri je li promijenjen stolac radnog stola I neka stave još jedan jastuk za gospođu.

- Je, je, već je sve u redu i za danas sam napravila kompletan tajming aktivnosti u dvorcu i Vaših obveza pa ako hoćete, mogu Vas upoznati s jednim od, čini se, jednostavnijih Vaših dana.

- Duda, nešto i znam od svega toga, ali prenesi sve ostalo Karmen pa ću ja tako i tako cijeli dan biti ovdje i sve rješavati u hodu. Nije mi sada presudno da znam što me čeka.

- Možda je tako i mnogo bolje, jer izgubili bismo mnogo vremena dok vam to priopćim, a uz to, možda bi odlučili i pobjeći kad sve to čujete!

- Daj, daj, ti znaš da se ja nikada ne polačim s bojnog polja! - kažem i na to se ponovno priključim učenicima koji su stajali ispred dvorca i započnem objašnjavati što znači ispraćaj gostiju, koja je važnost ispraćaja, kako je važno gostu na odlasku nešto pokloniti, a prije toga svakako urediti njegov automobil. Auto je zgodno gostu oprati ili barem obrisati sva stakla, ponijeti naravno stvari i spakirati prije toga te ih upitam:

- Jeste li kada gledali tv filmove u kojima se pojavljuju u bogatim domaćinstvima tzv. Batleri?

- Jesmo, gledali smo, to su obično stariji muškarci u crnim odijelima i bijelim rukavicama.

- Daaa, u njihovom je slučaju tako, au našem, zato vam to i govorim, malo je drukčija stvar. Mi u hotelu primjenjujemo tzv. batler servis što znači da naš gost za cijelo vrijeme boravka isto može imati nekoga tko mu pomaže raspakirati stvari, ispeglati rublje, pomoći oko nečega drugoga ili čak biti sparing partner za neku igru, npr. tenis, jahanje i slično.

- Da, primijetili smo da se tako stariji kolege ponašaju! – dodaju klinici.

- A sad s vama još par rečenica, prije no što počnete aktivnije raditi. - i ispričam im priču o Zagorju, o svim resursima Zagorja, kulturnim znamenitostima, pogotovo bližim te objasnim da se dvorac Bežanec nalazi takoreći u regiji koja već ima stvorene turističke resurse koji funkcioniraju, kao što su Krapinske toplice, Stubičke, Tuheljske toplice, nedaleka Krapina sa svojim atraktivnim nalazištem pračovjeka i naglasim koliko je važno da mi koji radimo u ugostiteljstvu, znamo gostu ponuditi, objasniti mu i uputiti ga i u druge ugostiteljske objekte, pogotovo tim više, npr. ukolio netko posjeti Krapinu, a ukoliko ide prema Bežancu da posjeti npr. restoran Prešu vl. gosp. Presečkog, koji ima prekrasan položaj i otvara nevjerojatan vidikovac u smjeru Sljemena. Naša turistička ponuda na takvom itinereru kojega gost prolazi, očituje se i kroz ljepotu svih pejzaža koje gost doživljava i to može biti jedan od razloga da nam se gost i vrati. Simpatično je pak gostima spomenuti i vidikovac iz Mihanovićevo kraja, a vi znate da je to klanječko-kumrovečki region. Tamo je pak zgodno posjetiti ugostiteljsku ponudu koju nudi restoran Zelenjak, vlasništvo gosp. Venteka, a nedaleko spomenika Lijepoj našoj. Ako smo ugošćeni kod gosp. Venteka onda je simpatično krenuti uz Sutlu, razgledati etno selo Kumrovec pa preko zagorskih sela, proći pokraj dvorca Miljana i nastaviti prema Velikom Taboru, a potom svakako zastati na Grešnoj Gorici, simpatično ruralno uređenom izletištu, koje je svojim nepresušnim idejama uredila obitelj Podboj. I tako naglasim da je našoj ugostiteljskoj kući izuzetno važno da oko nas ima što više raznolike uzgostiteljske ponude, kako bi gosti mogli više cirkulirati a na taj način i učestalije dolaziti, pronalazeći svaki put nešto novo. Naravno, posebno im spomenem da je za našu kuću atraktivna i ponuda Rogaške Slatine, budući da u blizini nema kockarnica pa sada nudimo ponudu Hit casina u Rogaškoj Slatini. U Sloveniji su za nas atraktivne i

Atomske Toplice i Jelenov greben; jedino što ih uputim da zapamte, da je nažalost međudržavni prijelaz jedino Lupinjak, tj. Đurmanec, što je vrlo nezgodno, jer inozemni gosti, npr. Talijani, Nijemci, Francuzi, moraju raditi strašno velike krugove da bi došli na destinaciju koja je od nas udaljena svega desetak minuta. S obzirom da je turizam tako značajan, a u ovom trenutku tranzitno omeđen, trebam vam spomenuti da to nije u redu i da turizam kao takav ne poznaje i ne bi smio poznavati nikakve granice i nadam se da će se to riješiti u dogledno vrijeme te možda Hum na Sutli, Prišlin i drugi prelazi, postati međunarodni. A sretnije rješenje bi bilo da granične procedure ne postoje, kao što je to slučaj u Europi.

U tom trenutku svi začusmo dolazak helikoptera u vrlo niskom letu, što odvuče pažnju djece, a mene podsjeti na jučerašnji let balonom te otiđem prema Dubravki, da pitam kako je to sve prošlo.

- Čula sam da je sve bilo apsolutno OK i da je su gosti sletjeli tik uz rub Sutle, ali na našoj strani i da su bili oduševljeni ukupnim doživljajem, a to simpatično ateriranje protumačili su kao dio normalnog programa. Oni su Vam mislili da upravo tako treba biti!

- Super, jeste li ih ostavili u tom uvjerenju?

- Naravno da jesmo!

Uto zamolim Dubravku da mi iz kuhinje naruči crni čaj s malo mlijeka i uputim se na prostor iznad terena, gdje se udobno smjestim na drvenoj klupi, koju su zagrijavale, već prilično jake, sunčeve zrake pa se, još uvijek pod dojmom razgovora o balonu, prisjetim dana kad smo organizirali let za obitelj veleposlanika Williama Montgomeryja.

Bože moj, koliko se dogodilo u mom životu situacija toliko javnih, a ipak ostalih iza kulisa! Jedan od takvih događaja je i poziv njegove ekselencije Montgomeryja da dođem po njega u Zagreb, kako bismo se odvezli do dvorca Bežanec, gdje želi provesti dan, posvetivši ga u cjelosti svojoj obitelji. Pristao sam s našom osammetarskom limuzinom i tako ispunio cijeli ulaz u njegovu rezidenciju, čekajući da važni putnici stignu. U pratnji kolegice Karmen, ubrzo smo saznali od članova njegovog osiguranja, da obitelj samo što nije izašla. I tad smo i mi ostali frapirani. Velika teška željezna vrata polako su se otvarala, vođena električnim motorom, i otvorila pogled na dvoje odraslih sa strane i troje djece u sredini. Odrasli su blistali radošću najsretnijih roditelja na svijetu, a djeca, ona su imala povez na očima. Nije mi trebalo dugo da shvatim da počinje jednodnevna predstava ali u kojoj ću izgleda, i ja biti sudionik. Djeci su skinuli poveze, a nakon toga je uslijedio najveći "Vauuuu" koji sam ja doživio. - Po nas je došao streage limmo! - i nakon toga su uslijedili povici:

- Kuda mi idemo? - na što smo ih smjestili u automobil i krenuli, u za njih nepoznatom smjeru.

Djeca su bila oduševljena, ali i vrlo znatiželjna, a mi svi vrlo tajnoviti, neki jer su htjeli biti, gospođa i gospodin Montgomery, a mi, koji smo bili na zadatku, nismo smjeli otkriti što će im donijeti taj dan. Polako sam se kretao prema Donjem gradu i stigavši na Ilicu u smjeru Zapada, počeo se obazirati, jer nisam nigdje primjećivao vozila pratnje. Istina i Bog, nenavikao da ovako važne goste vozim bez njihovog osiguranja, ustvari posebno obučениh policijskih djelatnika, svjestan mnogih pogleda i neželjenih reakcija koje se događaju kad malogradanštinom opterećeni prolaznici počnu dobacivati komentare i slično, pojurio sam brzinom mnogo većom od dozvoljene, ali kao znalac svog posla, svjestan da jedino na takav način mogu otkloniti eventualne neželjene posljedice.

Stigavši na otvorenu autocestu prema Zaboku, javio sam se policijskoj ispostavi Pregrada i upozorio zapovjednika, simpatičnog gospodina Roginu, koga vozim te uz to ga obavijestio da sam na cesti sam, bez pratnje, te da s obzirom da će veleposlanik cijeli dan provesti u Bežancu, neka on odluči je li potrebno s lokalne razine učiniti nešto za sigurnost tako važnih gostiju. Naravno da mu nisam smio prešutjeti da ćemo u popodnevnim satima letjeti balonom, pa je on, primivši to na znanje, kasnije i poduzeo potrebne korake u okviru pravila službe.

Naši gosti provodili su dan na sjajan način, od naših sadržaja, koristilo se sve što se iskoristiti može, a njegova ekselencija čak se kao vrhunski poznavatelj streličarstva, aktivirao u pomaganju u rukovanju lukom i strijelom manje vještijim gostima dvorca. Čak nam ni nepovoljan vjetar nije narušio željeni plan leta balonom, što je svakako kao kulminacija, ishodilo pravo ushićenje radosne i nevjerojatno

simpatične djece, iako se najmanja (???) već prije se dokazala kao vrsna jahačica, izabravši najvišeg konja.

Nakon mnogo razgovora i cjelodnevnog druženja, u već večernjim satima, krenuli smo ponovno put Zagreba, a ja, vozeći opreznije nego ikad, unatoč velikoj brzini, najsretniji sam bio u trenutku kad sam ponovno došao pred velika željezna vrata ili u asocijaciji - pred pomični željezni kazališni zastor. Oproštaj i nagovaranje obitelji Montgomery da pođemo Karmen i ja na još jedan čaj ili kavu u njihovu kuću, trajao je prilično dugo, uz izmijenjene poljupce, a pred vrlo iznenađenim djelatnicima osiguranja i policije, koji, siguran sam da si nisu mogli protumačiti kako je nastalo tako veliko prijateljstvo u samo jednom danu?

Takvo ugodno prisjećanje uznemiri ponovni dolazak helikoptera, koji je počeo kružiti iznad dvorca. Sretan što i sam nisam u njemu, prisjetim se tako više helikopterskih slijetanja u neposrednoj blizini dvorca. Bio sam počašćen jednog dana iz takvog, ali vojnog, izađu šef Hrvatskog ratnog zrakoplovstva, general Agotić u pratnji generala Zagorca, pomoćnika ministra, i drugih vrlo važnih osoba Ministarstva obrane, koji su stigli sa svojim visokim gostima iz kompanije "Bell Helicopter Textron", zbog dogovora o preuzimanju najmodernijih helikoptera za potrebe naše vojske. Baš je to posebno da sa svim svjetski važnim osobama, izgradim uvijek prijateljski odnos, u kojemu me uvijek žele darivati. Zar nije prekrasan poklon kad potpredsjednik jedne tako značajne kompanije kao što je Bell's, pokloni meni, zlatnu značku sa svog revera?

I tako, u tom trenutku dok još helikopter kruži, prilazi mi učenik Franjo Lenić, donoseći mi naručeni čaj pa iskoristim priliku da preko njega pozovem otera Očića i u taj čas ugledam i autobus koji je ulazio u aleju prema parkiralištu. U momentu se tu stvori konobar Kristijan i obavještavajući me da se vjerojatno radi o najavljenoj izraelskoj grupi, zatraži od mene naputke za njen prihvata.

- Neka, pozovi kolegicu Karmen i provjeri je li se već presvukla u dvorsku odoru za doček i upoznaj je da ću ja grupu pozdraviti na ulazu, a nakon toga da će ih ona, koristeći se svojim dobrim engleskim, provesti po cijelom dvorcu. Kasnije ćete ih prihvatiti u atriju, ponuditi osvježavajućim pićem i nekom slasticom te vas najljubaznije molim da kao i uvijek, ostavite svi zajedno vrhunski dojam.

I odlazim polako prema autobusu. Već ih na samom parkiralištu ljubazno pozdravim i zaželim dobrodošlicu i p šetnju na uzbrdicom do dvorca, iskoristim za prigodni upoznavajući govor. Vrlo bajkovito uređena Karmen, izazvala je svojom pojavom momentalno škljocanje svih foto aparata, a potom, zajedno s grupom, utonula u odajama dvorca. Ja sam pak sa Stjepanom Očićem sjeo ispred dvorca i počeo razrađivati taktiku organizacije prihvata i realizacije tri svadbene svečanosti, koje će se večeras održati u različitim prostorijama dvorca.

- Dragi kolega, nakon mojih devet godina neprekidnog rukovođenja svih, čak i najmanjih poslića, svjestan da si cijeli period proveo kraj mene, želim da ti danas osobno rukovodiš kompletnim programom, uz to da i sam napraviš raspored ekipa, a ja ću samo zajedno s tobom sada odrediti načine slaganja stolova te ćemo još jednom proći sve pojedinačne radne naloge, kako bismo perfekuirali i najsitnije detalje.

- Chief, hvala na povjerenju i vjerujem da ću Vam ga opravdati. Ja mislim da u ovih devet godina nismo nikada niti zakazali! – reče Očić.

- Molim te, molim te, nemoj tako, zakazali smo mi tisuću puta, samo što nam je mnogo puta išao u prilog sam ambijent pa gosti ne primjećuju vaše improvizacije ili im je ambijent važniji od toga.

- Šefe, možda ipak nije tako, možda je bilo greškica, ali ne baš tako značajnih.

- Znaš li ti koja je bila najveća greška našeg poslovanja?

- Nisam siguran, rado bih to čuo od Vas?

- Organizacija Oldtimer rallyja Zagreb – Bežanec.

- Na što konkretno mislite?

- Prvo mislim da nam to nije kao posao uopće trebalo, jer smo si natovarili na vrat dio klijentele koja nam se čak i ne uklapa, a opet, goste koji zaslužuju našu maksimalnu pažnju, nismo zadovoljili jer je

kuhinja totalno zakazala. Taj naš nesretni Jura Teležar i unatoč mojim upozorenjima i objašnjenjima da mora sve biti besprijekorno, iako nastupamo s cijenama koje čak možda neće pokriti ni troškove napravio je pravu sprdačinu s njegovim tzv. "meksičkim grahom".

- Ali morate uzeti u obzir da je vrijeme bilo katastrofalno, da smo svi plivali u void!

- To nije i ne može biti opravdanje, jer naši uvjeti u interijerima pogotovo kuhinjskog bloka, zadovoljavaju bilo koju napetu situaciju! Međutim, što se tiče poplave, ona je bila, ali poplava maligana! Jura se, kao i uvijek, po skrivečki nacugao!

- Zamislite koliki je taj Jura kapacitet, a kako ga alkohol uništava!

- Dragi moj Štef, za čovječanstvo nema većeg neprijatelja od alkohola, a uz to pogotovo mislim na žestoka pića i melasne rakije, kao što su: rum, džin, a kao krunu štetnosti kategoriziram zagorski tudum ili kako ga zovu 'direktor'! On fermentacijom stvara metilni alkohol, a znaš li ti da je metanol najveća opasnost za neurone pa evo otkud nama toliko živčanih oboljenja pa čak i slabovidnosti u Zagorju. Što se pak tiče kapaciteta Jure, nepobitno je da je on samouki znalac naše struke, vjerojatno među najboljima u državi, jer ploveći na vrhunskim putničkim brodovima, radeći po kuhinjama i salama svjetskih hotela, stekao je i veliko znanje i veliko iskustvo i takoreći postao poliglot. Hoću reći, odlično se služi s desetak stranih jezika. Upoznao je običaje i navike krajeva kroz koje je prolazio, ali na tim svojim putovanjima stekao i ovisnost o alkoholu.

- Vi mislite da je njegov najveći nedostatak konzumiranje alkohola?

- Ne želim pričati o njegovoj naravi ili karakternim osobinama, ali ti hoću reći da alkohol kod njega potencira možda izobličeno ponašanje.

- A, što mislite zašto ima kleptomanske navike?

- To me i najviše kod njega smetalo i zato sam ga prisilio da ode odavde, jer nisam mogao podnijeti da me čovjek kojemu dajem toliko povjerenja, izravno potkrada, čak uzimajući mi novac iz blagajne!

- Šefe, od prvog trenutka sam bio uvjeren da ste kamere u dvorcu postavili samo zbog njega!

- Priznajem ti da mi je trebao adekvatni dokaz da jednom zauvijek raščistim s tim lopovom, jer nisam mogao dozvoliti da nekad padaju sumnje na nekog od vas i da ti još jednom ponovno najozbiljnije kažem, nije si smio dozvoliti propust s bažuljem kod oldtimera!

- Ali izvukli smo ove važnije goste, na primjer, društvo Castrol i ne sjećam se sada svih...

- No ono što nismo uspjeli izvući, nismo se izvukli pred direktorom Automehanike Zagreb, kojem sam osobno obećao da će biti sve u redu, a baš prema njemu nije bilo u redu!

- Evo nam još jednog autobusa.

- Ovaj nam autobus nije najavljen. Dođi, idemo vidjeti o čemu se radi. - kažem i tako krenemo zajedno prema parkiralištu, gdje pozdravimo pristiglu grupu austrijskih turista treće starosne dobi. Pozdravim se sa svima, zaželim im dobrodošlicu i prepustim grupu kolegi Očiću, koji sačeka da se svi sakupe te nakon prvih dojmova, krene s njima u razgledavanje dvorca. Požurio sam pred njima, kako bih spriječio sudar dviju grupa i organizirao što ugodniju atmosferu, stavivši Mozartovu glazbu da svira prilikom njihova ulaska.

Raznježeni dvorskom atmosferom, u najvećoj tišini ušla je naša grupa u dvorac, a na kraju grupe pojavile su se i dvije starije gospođe, kojima sam se obratio, primijetivši da ne pripadaju grupi.

- Küss die Hand, milostive, prosim lepo kak bi vam mogli najbolje pomoći?

- A gospodin Križanec, vi nas osobno dočekujete, kak je to lepo od Vas!

- Also dakle, još je puno lepše to kaj imam zadovoljstvo pozdraviti tako simpatiče dvije knädige Frauen!

- Gospodin Križanec, mi bi rado razgledale Vašu galeriju a možda bi i izabrale koju slikicu za poklon jednoj našoj prijateljici, koja je na liječenju u Krapinskim toplicama. Poslije podne išle bumo njoj u posjetu, a prije toga smo htjele biti kod Vas i rado bi otišle i do pregradske crkve ak bude otprta!

- Herclihe willkommen milostive, izabrale ste prekrasan dan za špancierung, a uz to, kako imamo danas i vjenčanje u našoj zagorskoj katedrali Uznesenja Marijina, siguran sam da je crkva već

otvorena zbog priprema, ali ako još bute imale sreće susresti našeg monsinjora Branka Ivanjka, Vaš doživljaj će biti sigurno kompletan.

- A prosim lepo, gledale smo mi šarmatnog Brankeca na televiziji, kad je služio nedjeljnu misu, a primijetile i njegovu duhovitost, koju je najbolje prezentirao na samom kraju mise!

- U najboljim željama za Vaš ugodan boravak u Zagorju, prepuštam Vas dvorskoj raskoši u Vašem izletničkom izboru, na kojemu Vam čestitam!

Dame krenu kroz atrij dvorca svojim putem, a ja se vratim svojoj klupici, svome ohlađenom čaju i svojim mislima.

Eh, kad bismo mi bili te sreće da župnik Branko bude ujedno i predsjednik općine, cvala bi naša Pregrada, a siguran sam i široka okolica. Počnem razmišljati o njemu i našim zajedničkim doživljajima na putu prema nizozemskom Zewenbregenu. Još prije 1990. kroz započetu aktivnost revitalizacije posljednjih mehaničkih orgulja na svijetu, a originalnih orgulja prenesenih iz zagrebačke katedrale u našu zagorsku katedralu, krasoticu s dva tornja, počeli smo se župnik i ja takoreći intenzivnije družiti uz ondašnjeg predsjednika Turističke zajednice gospodina Kalšana, kako bismo pronašli načina da orgulje što prije profunkcioniraju. Posredstvom gosp. Kantocija Romice, koji ima brata u tom nizozemskom gradu, a vrlo aktivnog u crkvenim krugovima, krenuli smo tamo da bismo uspostavili suradnju s njihovom župom. U nekoliko dana, stekli smo drage prijatelje, upoznali prekrasne ljude i na mene je to ostavilo dojam, kojeg ću se sigurno sjećati cijeli život. Bilo je i komičnih situacija i mnogo šaljivih priča prožetih zdravim humorom, na putu koji nas je krivudavo vodio kroz turističko razgledavanje najatraktivnijih njemačkih destinacija. Jedne smo večeri izašli i u noćni klub, gdje bismo se bili i duže zadržali, ali za jedinih 10 guldena koje sam imao, mogli smo samo popiti četiri lagana piva, jer nismo znali da je u nizozemskim lokalima nemoguće plaćati njemačkim markama koje smo jedine imali. I unatoč atraktivnosti lokala i našoj želji da ostanemo duže, uz komentar našeg monsinjora "pa kak to da na to nismo prije mislili" ipak zbog neugodnosti praznih čaša pred nama, krenuli smo na počinak. Na sutrašnjem ručku u župnom dvoru, gdje smo bili gosti tamošnjeg župnika, u razgovoru je slučajno došlo do spomena našeg malog noćnog provoda, a pravi je trenutak žalosti nastupio kad nam je župnik rekao da smo samo u lokalima trebali reći da smo njegovi gosti i ne samo da ne bi trebali ništa platiti nego bi vjerojatno dobili i atraktivnija mjesta.

Mislim da sam ipak u okviru našeg puta najviše simpatija stekao kod župnika zbog brze vožnje, ali vožnje s desne strane žute trake po auto-cesti! Totalno blijedi, a možda već pomalo i zeleni, gospodin Kalšan i Kantoci stisnuti u sjedala Mercedesa, nisu znali u šta da vjeruju, da li da se monsinjor Branko veseli mom kršenju propisa ili se i on u paničnom strahu smije i podržava me s "bravo, bravo, samo nastavi"? Njih troje, vozači koji ništa manje ne poznaju propise nego ja, znali su da bih mogao grdno ispaštati ako nas ulovi njemačka policija. A ja pak, željan da se što prije vratimo, ali i zbog svojih neodgodivih i isplaniranih obveza, jurio sam tako, no ipak maksimalno vodeći računa o sigurnosti sa smišljenom pričom koju nisam htio svojim suvozačima reći. Svakako bih s njom kao isprikom, pred policijom prošao. Ali simpatična uspomena je i sjećanje na Zlatka Čaldarevića, danas predsjednika ogranka Matice iseljenika, čiji sam ja član, čak štoviše, upravnog odbora u osnivanju. Naš John, sakupivši znatna sredstva kao pomoć za obnovu orgulja 1990., predao ih je našem župniku i tako se izborio za ploču zahvale našoj crkvi, ali i oformio novo veliko interkontinentalno prijateljstvo, koje se kroz druženje često odvijalo u dvorcu Bežanec.

I tako u koncentriranim mislima, pogled mi lovi konobara Franju, koji je potrčao od ulaza prema meni i uzbuđeno započeo:

- Šefe, jedna gošća nam se u atriju polila bistrim sokom od borovnice, što dosta nezgodno izgleda, kako bismo joj mogli pomoći?

- Kako se to dogodilo i što je zaliveno?

- Izgleda da ju je društvo nasmijalo, a ona je prasnula u smijeh upravo kad je prinosila čašu ustima pa je to bila refleksna radnja, ali kak da se izrazim baš joj je sok pao po prsima...

- I kaj, sad su svi radosni, osim nje?

- Skoro da je tako!

- Molim te, zamoli, Karmen da je pozove na stranu i poklonite joj jednu našu reklamnu majicu koja će joj poslužiti, dok njezinu ne operemo i vratimo. Naša majica je poklon, a pranje njezine majice stavite na račun džentlmena koji plaća.

- Super šefe, ovo je super!

Frenki otrči, a ja se pak vratim mnogo, mnogo godina unatrag, dok sam kao mladi konobar u Crvenkapici, jednom zgodom polio jednu gošću, isto takvim crvenim sokom i to možda u najnezgodniji trenutak, dok je, čini mi se, čekala svog izabranika dr. Kancira. Tog popodneva osjećao sam se vrlo nelagodno, ali možda se ipak gošći nisam dovoljno ispričao, ne mogavši u to vrijeme pretpostaviti da sam se zamjerio budućoj šefici uprave prihoda. Danas kad je gđa Fanika izrasla u jednu od glavnih u poreznoj upravi županije, lako je moguće protumačiti i njezinu ljutnju, koja možda potencira sve nemile događaje i zavrslame koje se dešavaju zbog neprihvatanja moje osobnosti u tim poreznim krugovima. Ah, tko zna u kojem grmu leži zec, ali nekad taj zec mora i van iz grma!

Glasno izlazeći iz dvorca, grupa iz Izraela u naklonu do poda, pozdravljala se s kolegama koji su ih ispraćali pa sam im i ja požurio ususret da im zahvalim na izboru naše kuće u sklopu njihove izletničke rute. U taj čas, velikom brzinom, prema gornjem parkiralištu, stigao je i moj brat sa svojom djecom, Davorom i Martinom i ljupkom suprugom Ljupkom. Rukujem se sa svim Izraelcima, a uz to mašem bratu i njegovima i uočavam dolzak još nekoliko automobila na donje parkiralište. S glavnih vrata metežu percepcije pridonese i Dubravka, koja mi u visoko uzdignutoj ruci maše bežičnim telefonom. Dajem joj znak da mi ga donese i u istom trenutku mi prilazi, kao i dvije gošće koje sam maloprije dočekao u dvorcu.

- Gospodin Križanec, izabrale smo slikicu koju želimo kupiti, ali trebamo vaše mišljenje. - radosno će one.

- Rado ću Vam pomoći! - a u istom se trenu javljam na telefon - Halo, molim lijepo, a to si ti Brankice. Šta ima novoga? Što? Opet vam je crpka zatvorena? Pa zašto, ne mogu vjerovati? Čuj, sad sam malo u gužvi, ali javit ću se čim budem mogao. Ma, ne, ne opterećuješ me zaboga...

U tom trenutku svom stricu prilazi Martina i obraduje me poljupcem, koji mi je dobrodošao nakon primljene informacije. Pozdravim se s bratom i šogoricom, poljubim s Davorom i uz ispriku na trenutak, krenem s milostivama pogledati koja ih to slika zanima.

- Vidite, ovu smo izabrale.

- Izabrale ste serigrafiju gospodina Jordana, nastalu po HNK platnu. U svakom slučaju lijep dar, iako nije originalna slika.

- Imate li od ovog autora i originala?

- Kako da ne, imam i rado ću Vam ih pokazati ali one su mnogo, mnogo skuplje.

- Ova nam se baš sviđa!

- Nećete pogriješiti ako je uzmete, a želim Vam i spomenuti da jednom prilikom kad sam razgovarao s gospodinom Jordanom na svečanoj sjednici Hrvatsko-slovenskog društva, rekao mi je da je do njegovih originalnih slika teško doći, jer on vrlo polako radi, a uz to svaka slika mu je i prije završetka skoro prodana!

- A ja poznajem gospodina Mladena Hanzlovskog, predsjednika Hrvatsko-slovenskog društva, jeste li s njim dobri?

- Kak si ne bi bil s predsjednikom dobar?!

- Jako krasno, mi Vas sad u Vašoj gužvi napuštamo i lijepo pozdravljamo, a formalnosti oko slikice bumo riješili s Vašim dragim dečkom Mirekom.

- Küss die Hand milostive! - u naklonu namignuvši Mileku da učini sve da dame budu zadovoljne, istodobno čuvši da Austrijanci odlaze, krenem ih ispratiti i produžim s njima prema njihovom

parkiranom autobusu, da bih se nakon toga uputio na tenis teren, gdje su započeli svoj obiteljski meč sin i tata - sportski zanesenjaci obitelji Videc. Pritom im dobacim:

- Kak ide momci?

- Nama jako dobro, ali ti teren nije baš najbolji!

- Nemoj mi ga molim te ni spominjati, jer kad mi spomeneš tenis teren, sjetim se Cesara iz Križevaca koji ga je i napravio i odmah mi dođe slabo!

- Kaj tog prevaranta još nisu cijepil?

- Taj prevarant je cijepil sve oko sebe, a i dobro naplatil, jer mi je poslao unatoč plaćenom poslu, preko bankovne mjenice i akceptne naloge na naplatu, koji su služili kao jamstvo, a ja sam mu ih bedak, ne znajući da to nije potrebno, dao iz očitog povjerenja!

- Još me Sanja upoznala s cijelom stvari, za koju ti ja mislim da je s njegove strane kriminalno djelo i da bi ga svakako morao tužiti, a svakako što te bez razloga blokirao i onemogućio poslovanje!

- Baš sam nedavno dobio od suda iz Pregrade elaborat dokaznog vještačenja u postupku protiv njega, koji najbolje oslikava koliko je nekorektno izveo radove. Uostalom, to i malo dijete vidi golim okom. Da stvar bude gora, čuo samo od hotelijera da je na više mjesta čak pobrao akontacije, a onda povuci-potegni!

- Na žalost, to ti je slika poslovnih odnosa u našoj državi i što je najgore, uvijek najgore prođu oni koji nisu ništa krivi.

- Da, to je pravilo. Nek se sekira kome si dužan, jer dužnici su sebe namirili, nego hoćete li vi da vam pošaljemo nešto za popiti?

- Ne hvala, doći ćemo poslije gore pa ćemo onda ondje i nešto popiti.

Pljeskom ispratim Davorov dobar forhend i uputim se kamenim stepenicama, koje sam nevješto, ali simpatično, sam sazio prema tribinama teniskih terena.

Pod razgranatim lješnjakom, kao dvije male vjeverice, sjede moja Ljupkica i Martina, koje su se već snašle za jedan lijepo ukrašeni vermouthe i coca-colu, u doživljaju pejzaža koji se pred njima otvara.

- Joj, Siniša, kak je tu lepo! – uzdahne Ljupka.

- Lepo, je lepo, još bi bilo lepše da dole ta tvoja dva jopca ne skaču za tom žutom lopticom! – velim ja Ljupki.

- Baš narušavaju atmosferu, ali dobri su cijeli tjedan, delaju ko crnci, a Boris se dosta nervira, jer ima velikih problema s naplatom računa i uz to posao ide sve slabije i slabije. Znaš, nitko ti danas nema novaca. A reci mi, Siniša, kak je tu kod tebe?

- Odlično, ne može biti bolje!

- To znači da imaš jako puno posla.

- Ne, to ne znači da imam puno posla, nego da ga nemam!

- Pa kak onda kažeš da je odlično?

- Odlično je, jer kad nemam posla, kuća mi se manje haba. Jedno dobro za drugo loše. Reci mi, Ljupka, kak su baka Zlata i deda Ivo?

- Čuj, po starom, deda se oporavlja opet od inzulta, nešto mu je bolje, a posebno mu je godio odmor na moru, a baka se muči oko svih njih, jer otkad mi je i brat Željko bolestan, situacija je za rasplakati se!

- Drago mi je da se deda dobro izvukao, a Željko, on je mlad i on će se oporaviti, ali suosjećam s tobom u situaciji u kojoj se nalaziš.

- Tebi je to lako razumjeti, kad si i sam proživio u mladosti mnogo teških trenutaka zbog bolesti roditelja.

- Čuj, Ljupka, bili su to stresovi u tom mom najgorem periodu. Otkada smo preselili u Zagorje iz Zagreba, a nakon čudesnog građenja kuće, današnje Crvenkapice, koja je zahvaljujući mami, niknula kao gljiva, počeo je moj neshvatljivo težak period života. Još uvijek mi je nemoguće prihvatiti da je moja vrijedna mama prvu fazu života u braku s Borisovim tatom proživjela u tim teškim okolnostima u vrijeme i poslije Drugoga svjetskoga rata i sve to morala prekinuti rastavom braka jer, kako kaže

sama, dalje više nije išlo. Upoznavši mog oca, započela je ponovno jedan svjesno teški period poklonivši ljubav slijepom čovjeku, koji ustvari za nju i sve nas, a i one koji su ga poznavali, nikad nije bio slijep, da bi čak s neodgonetnutom tajnom za sve nas, tako i umro. Prepametan i prezahtjevan, ali toliko sentimentalna i čovjekoljubiva, zajedno sa mnom je patio u periodu skoro četirigodišnjeg iščekivanja, u kojem smo već skoro pesimistički čekali razvoj i ishod maminih bolesti. Kao mladi dječak, Ljupka moja draga, srednjoškolac, putovao sam jedno vrijeme skoro svaki dan iz Zagorja u Zagreb, u školu pa iz škole po oca, pa s ocem mami, pa opet u Zagorje, pa po noći uči, prije toga radi u gostionici, da osiguram osnovnu egzistenciju cijeloj obitelji pa onda ujutro trči u školu i to drndavim autobusima, što je znalo trajati i po dva sata i tako po neprekidnoj ustaljenosti koja nije izazivala monotoniju. Što misliš kako sam se samo osjećao?

- Vidiš, danas je mama i živa, i zdrava, i radosna, i tko ne zna, nikad ne bi mogao ni pretpostaviti što je u svom životu prošla.

- Znaš, najteže od svega mi je palo kad sam već poslije nekoliko njezinih učestalih abdominalnih operacija, jednom prilikom išao na zdravstvenu komisiju zbog njezinog produljenja bolovanja, a sjećam se, išao sam zbog toga što se ona nije mogla ni pomaknuti od užasnih bolova i neadekvatno postavljene dijagnoze. Na toj komisiji tandem Imbriovčan-Kolar, liječnici koji su vjerojatno morali zbog zadržavanja radnog mjesta, kršiti etiku humanog medicinskog rada i primjenjivati strategiju ekonomske politike društvenog sistema, ali na žalost, bez poznavanja osnovne psihologije pacijenta i nažalost, bez razlikovanja simulacija od uistinu bolesnih. Doktorčići moji, koji su u to vrijeme ordinirali i rješavali komisijske slučajeve s pištoljem pod stolom, bojeći se bolesnih pacijenata i mene su odbili i inzistirali da, ako želim produžiti bolovanje za svoju majku, to mogu postići samo ako je dovedem pred njih. Ne znajući što da napravim kao dječčić pokušao sam ih moliti i objasniti da majka ne može doći, jer je u jako lošem stanju. Posljedica je bila odbacivanje produženja bolovanja i dali mi slobodno. Taj dan pamtim i pamtit ću ga uvijek, jer sam čuo najneprihvatljiviju rečenicu svog života, u bolnici Sv. Duh u Zagrebu. Po povratku s komisije, majka je već bila izvan sebe od boli i odveo sam je u Krapinske toplice, gdje je tada na kardiološkom odjelu dežurao dr. Zlatko Maček, koji je kao specijalist internist, u tom trenutku odreagirao na jedini mogući i najbolji način. Pozvao je šofera Maksa i rekao mu da odveze pacijenticu u Zagreb, ali da ovaj put mora letjeti! On je pak nazvao kolege kirurge i objasnio im svoje razmišljanje o dijagnozi. Stigli smo vrlo brzo u bolnicu i iza paravana se skupio konzilij i među njima, kad su svi donijeli svoj stav o operaciji i otišli, vjerojatno pripremiti se u operacijsku dvoranu, jedan mladi liječnik, ne znajući tko sam ja, a pretpostavljam da nije o tome niti vodio brigu, rekao je studentima: "Vidite, ovaj slučaj ćemo otvoriti da bi se možda nešto više naučili, jer tu nikakve nade za preživljavanje nema!". Kako lako, Ljupkić moj, čovjek spozna odakle potječu neke fraze! Nisam potonuo u zemlju, već sam se stopio u bjelini keramike te proklete prijamne ambulante. Nije tu bilo suza, ali nije bilo niti disanja. Ostao sam u grču...

- Bože moj, sva sam se naježila! To je grozno!

- Jednako mi je to grozno i danas, nakon skoro 25 godina.

- Dobro, kako je taj liječnik mogao tako nepromišljeno nastupiti? Jesi li kasnije saznao tko je uopće bio taj doktor?

- Saznao sam i upoznao ga u njegovom pravom svjetlu. Čak napisao i pismo, ali 20 godina poslije tog događaja, taj je doktor došao u dvorac. Bio je naš gost i vjerujem da nije znao ništa o meni kao vlasniku, a nisam siguran da je zbog svojih sentimentalnih poriva i zapamtio prezime pacijentice koje bi ga moglo asociirati na njezina sina. Međutim, s obzirom da nije bio u dvorcu zadovoljan uslugom, napisao je protestno pismo ministru turizma Niki Buliću.

- U dvorcu nije bio zadovoljan?! Čime to nije bio toliko zadovoljan da je morao pisati ministru turizma?!

- Znaš, objektivno nisam mogao provjeriti točnost njegove reklamacije, ali imao je prigovor na juhu koja je bila dva stupnja hladnija nego je on to želio, da umak glavnog jela nije dovoljno porumenio i na slične gluposti.

- To je zaista bio razlog da se žali ministru!

- To ili neki njegov skriveni, ali to je učinio pismeno i postoji pismeni trag i ja ga čuvam, jer lakše mi je čuvati do sad prispjele kritike, nego pohvale kojih ionako ima previše. Vidiš, ali ukupno gledajući tu brigadu liječnika, koju čak mislim da je predvodio primarijus Cvitanović, prekrasna osoba za razliku od prije spomenutog doktora za temperaturu juhe, svakako da svi zajedno zaslužuju i veliku hvalu, jer borili su se četiri godine s medicinskim fenomenom, kako su govorili, mojom mamom, koja i danas živi s restrikcijom unutarnjih organa! - završim i duboko uzdahnem, vjerojatno ne samo ispunjavajući potrebu za više kisika, nego ublažavajući težinu oko srca, koja mi uvijek nastane kad se toga sjetim i pomislim, o Bože, učini da mi majka oprostí sve moje nestašluke ili trenutke u kojima sam je razljutio ili uvrijedio, a na to me Ljupka prekine, sa željom da prekinem s tim tužnim sjećanjima:

- Sino, a reci, imaš li danas mnogo posla, s obzirom da je subota?

- Imam tri svadbe i joj, sjetio sam nečega, obećao sam Brankici Papež da ću je nazvati... Tina, molim te donesi bežični telefon.

- Sve za moga strica! - veli Tina i odjuri u dvorac.

- Dobro, daj mi reci, kaj je bilo s tim zatvorom i s tim pisanjem za novine? O čemu se tu radi?

- To ti je sistem kao što sam napisao i u Večernjaku; velika riba papa malu ribu, zakon prirode koji odnos među ljudima doživljava kao proturječnost. Ti znaš da ja Papeša dugo poznajem i da je to veliki dobričina i siguran sam jedan od najvećih državnih sponzora. Taj je pomogao da ni sam ne zna kome sve nije, a ja znam da tko je god bio blizu njega, bio je zbog namjere da ga iskoristi i najgore od svega, Papeš je uvijek bio i ostat će sretan čovjek. Ta dobra, a hoću reći zbog toga i pomalo bedasta osoba, kaj je najgore, ne ljuti se niti na Štimca, niti na Inu, koji su mu sve smjestili, već se pošteno trudi da otplati i isplati dugove za koje nije kriv da su nastali. Ne želim ti reći da on možda nije dužan, ali taj dug mu je u nemogućnosti da ga vrati, takoreći podmetnut. Dok je god on častio i darivao, da bi posao išao, vjerojatno se tako morao ponašati, bilo je donekle u redu, a danas kad to više nije u mogućnosti, jer mu je ugrožena i egzistencija obitelji, sada im Papeš više ne treba.

- Zašto su ga zatvorili?

- Zatvorili su ga bezveze, pod neprovjerenom optužbom, a zbog olako shvaćenog istražnog postupka, u kojem se nije pravilno postavio u obrani, što je uslijedilo otvaranjem istrage uz uvjetovanje pritvorom. Međutim, najgore od svega toga je netočna interpretacija cijelog procesa u tisku, što je toj obitelji, a posebice malodobnoj djeci, nanijelo šokantne posljedice. Neshvatljivo je da čovjeku koji je bio nepresušni izvor darivanja za Hrvatsku vojsku, koji je i sam sudjelovao na bojišnici, koji je čak jednom prilikom u novinama proglašen kao jedan od najjačih platiša poreznih obveza u općini Podsused, nakon toga svega, završi iza rešetaka, kao teški šećerni bolesnik, bez prava na svoje naočale i ostali nužni higijenski pribor!

- Čula sam da si se ti probio do njega u zatvor?

- Jesam i to ti je bilo i tužno i smiješno i naporno i pojma nemam kakvo sve, ali njemu u tom trenutku više nego korisno. Zamisli, prvo ti njegovi doma i odvjetnik Boris, meni nisu htjeli reći šta se s njim događa. S obzirom da sam u to vrijeme bio na Bledu, radeći neku turističku studiju, nakon dva dana tajanstvene nemogućnosti da dođem do njega, odlučio sam se vratiti i na licu mjesta uvjeriti što se to događa. U petak poslije poodne sam saznao da je Vlado u zatvoru u Remetincu i da do njega nitko ne može i da se o njemu ništa niti ne zna. Možeš misliti kako sam se osjećao kad sam njegove osjećaje pretopio u svoje, iz perioda kad sam ja bio zatvoren bez razloga! Poduzeo sam sve moguće tog trenutka i došao u predvečerje do nadležnog suca, kojega sam zamolio da mi se dozvoli da ga posjetim. Ujutro sam otišao na sud i dobio dozvolu i potom ga posjetio u zatvoru i ulio mu barem malo povjerenja da nije sam. Drugog dana, napravivši cijelu spletku oko ulaza u zatvor, ishodio sam da dobije televizor, naočale i neophodnu garderobu i sanitarni pribor. Otišao sam, Ljupka moja i u Inu i pokušao pravedno i sentimentalno zatražiti da se preispita odluka o otvaranju krivičnog postupka protiv Vlade te molio inokosni dio Ine da omogući da se na osnovu dogovora s obitelji o

podmirenju određenih dugovanja, omogućiti Papešu da se brani sa slobode. Tako sam ti ja, Ljupka moja, tada jako puno naučio! Prvo, cijeli život je jedno veliko učenje!

- To je točno.

- Vidiš, u slučaju Papeš, naučio sam kako čovjek čovjeku vrijedi samo dok ga koristi i kako sve nas veseli puno više tuđa nevolja nego tuđi uspjeh, a vidiš, spoznao sam i nešto o sebi. I to jako važno. Da ja nemam takvo ime koje neki ipak poštuju, ja ne bih nikada otvorio vrata suda kad se stranke ne primaju! Time sam u Vladekovo nesreći, ustvari otkrio neke svoje vrijednosti, što mi je u tom trenutku bila možda i nagrada za zauzimanje za prijatelja, ustvari čak ne prijatelja, nego najboljeg prijatelja, kao što sam dao zapisati formulaciju posjetitelja na dozvolu za ulaz u remetinački zatvor.

- Evo, stric moj, telefončeka, a pitaju te iz kuhinje da li bi već bilo vrijeme da danas nešto pojedeš?

- Bravo, Tina, sad ćemo svi zajedno nešto maznuti! - velim i uzimam telefon i zovem Papeše.

Medutim, više puta pokušavajući, nitko mi se ne javi. No kad već imam telefon u ruci, pokušam dobiti Paju Kanižaja da čujem nekoliko friških žučnih viceva iz bolnice, jer je prije dan-dva trebao biti operiran. Ali je njegova mobilna stanica nedostupna.

- Danas me, izgleda, telefoni ne vole. - obratim se Ljupki, koja je ispijala svoj vermouth.

- Joj, vidjela sam najavu na televiziji za tvoj sutrašnji nastup u Sunčanom showu!

- Da, iako nikad nisam gledao tu emisiju, pristao sam da budem gost, jer sam dobar s Fodorom, a dosta sam toga snimao s njim, a i reklama ti u našem poslu nikada ne škodi, pogotovo kad nam daju da se sami predstavljamo na način na koji želimo.

- Evo dolazi netko u Cadillacu! – reče Tina.

- To je naša noble gošća, naša barunica Plazonić. Ispričajte me na trenutak, idem je dočekati!

Milek u livreji sa skinutom kapom pod miškom, u bijelim rukavicama, otvara vrata iz kojih izlazi radosnija nego ikada, gospođa Vera i svim žarom nas obavještava:

- Evo, stigla vam je dvorska vještica! Gospon Siniša, kaj Vi mene primete?

- A kaj bum sad kad ste već tu?

- Idem nazaj! Ak smetam, ja se vraćam momentalno!

- Ne, ni za Boga, nama je svima jako drago da ste vi opet s nama!

- Je brus, baš je Vama jedna vještica draga! Vi to velite zato kaj morate!

- Ma ne, nikako, milostiva i dozvolite da Vam osobno pomognem otpratiti Vas do Vaše sobe.

- Jeste mi zamijenili stolac? Hoćete mi dati vanjkuš pod rit na stolcu pred špiglom?

- Jesmo, jesmo, a promijenili smo Vam i slike u sobi, iako onak lepe kak je kupila Vaša cimerica, nemamo.

- Jel' da da je lepa bila ona slika?

- Je, je.

- No, hajde idem prvo u sobu, a onda idemo svi zajedno slaviti tartufovo. Pozivam Vas sve skup na ručak, a na meniju tartufovo moraju biti samo tartufi na 20 načina. Za početak, s rezancima.

Pratim tako gospođu do sobe, u čemu mi se pridruži i Karmen, ne mogavši odoljeti da je ne dođe pozdraviti, a naš dobrotvor vadi četiri zamotuljka pa kaže:

- Prvi je za malu Gogu, jer je prošla s pet u školi. Ovaj drugi je za Gordana, jer je i on prošao s pet.

Karmen, ovo je za tebe, a ovo je za mog dragog grofa, za kojeg mi je najvažnije da ga samo vidim!

- Pogledao sam Karmen i osjetio da u spojenom pogledu nemamo adekvatne riječi za zahvalu, na što naša barunica doda:

- I nemojte mi se slučajno zahvaljivati, jer vas nemam vremena slušati. Moram se brzo urediti za tartufijadu! – veli, zatvorivši nam vrata pred nosom.

Bez glasnih komentara, uputimo se prema recepciji i susretnemo Dubravku, koja, spremajući se kući, upita:

- Šefe, ja bih polako, ako se vi s time slažete, sad krenula, a uz ispriku na smetnji, još jednom Vas pitam želite li pogledati poštu pristiglu s nekih sudova? Uz to, imate i jednu, čini se, policijsku čestitku, zbog krivog parkiranja.

- Joj, te čestitke su mi najdraže, a najgore je to, Duda moja, najčešće ja s tim nemam nikakve veze, jer maksimalno poštujem propise, kad to mogu, naravno ili kad mi to vrijeme dozvoljava, dok se vi svi drugi švercate na moje ime, jer vozite automobile koji glase na mene!

- Pa šefe, to je sve naša zajednička kasa, kak vi to kažete!

- Je, bogme, ali dajte da Vam ispričam nekaj na brzinu. Najsimpatičniju kaznu za parkiranje sam morao platiti, i to još uz sudske troškove, kad sam prilikom velikog banketa, koji sam organizirao u Gavelli i to opet za najvažnije goste, među kojima je bio i predsjednik Tuđman, zbog navodnog nepropisnog parkiranja, iako je kompletna ulica bila 'očišćena', a ja sa svojim automobilom pristigao takoreći u protokolarnoj koloni. Zbog neophodnih potreba, parkirao sam automobil na pločnik pred ne znam kolikim brojem policijskih djelatnika iz osiguranja i koji su u tom trenutku znali tko sam i koja je moja važna i odgovorna uloga na toj svečanoj večeri! Štoviše, automobil nisam niti zaključavao, zbog neprekidnih potreba da ili ja, ili moji suradnici, možemo lakše i brže uzimati eventualni pribor koji nam je bio tu spremljen. Hoću posebo spomenuti kako je i sam gospodin Vjeko Brajević, današnji državni tajnik ministarstva unutarnjih poslova, koji je tada vjerojatno bio na važnom zadatku koordinacije svih službi sigurnosti, ušavši u kazalište, prepoznavši da ja radim taj posao, dodao svojim suradnicima i potčinjenima, kako mogu biti sigurni da će sve štimati. Za pravo čudo, čak i državna sanitarna inspektorica, koju sam tada upoznao na zajedničkom zadatku, vrlo je fleksibilno prihvatila sve moje sugestije i odobrila način mog rada i izbor namirnica koje sam predvidio za servis.

- Šefe, oprostite, ali meni se danas jako žuri...

- Nikada se nije dobro žuriti. Poanta priče koju Vam pričam ili rasplet, hajde dobro, preskočit ću malo, kulminacija se desila kad sam poslije odlaska Predsjednika, u kasnim noćnim satima, otišao do svog automobile, koji je stajao točno preko puta ulaza u kazalište i našao pod brisačem kaznu zbog pogrešnog parkiranja, najfrieškijeg datuma.

- Pa ovo je zbilja bila kazna na koju niste mogli prigovoriti, jer ste vi vozili automobil!

- Nisam niti osporavao da nisam vozio, ali Sanja, tadašnja moja tajnica, jer sam ja bio u iznozemstvu, napisala je u žalbenom roku prigovor, objasnivši što sam tog dana na toj lokaciji radio, s molbom da se kazna stornira. Kazna ipak nije bila stornirana, već je bila uvećana za sudske troškove, a nakon skoro godinu dana od događaja, na Velesajmu mi je pristupio simpatični muškarac srednjih godina i predstavio se kao sudac kojemu je žao da je jednom prilikom presudio protiv mene, svjestan da zbilja nisam bio kriv u optužbi i dodao da je tako morao učiniti s obzirom da nisam osobno potpisao žalbu.

- završio sam odgovorno i napomenuo Dubravki da požuri jer će zakasniti.

Na to se javi moj brat koji je, nailazeći iza ugla, čuo dio razgovora.

- Kaj je to? Vječna tema - Siniša i sudovi, ha?

- Kaj je Bucu, gotov si sa svojim igranjem, bilo bi zanimljivo čuti kako si prošao?

- Davor nije loš, znaš, a i mlađi je od mene...

- A i mnogo bolji, osim ako gospodin ne želi izjaviti da mu je pustio meč!

- Nego, htio sam te pitati, što je pisalo u novinama da si ometao parnični postupak na sudu u Krapini protiv one iz Uprave prihoda?

- Novinarka je to zapazila, a možda je to zapazio i netko u uredništvu, a da uopće nije bio u sudu.

- To bi mogao malo pojasniti.

- Napisano je bilo da sam doslovce šetao po sudnici i ometao time raspravu, a zbog svega bio i upozoravan, ne samo od suca nego i od svog odvjetnika Vujasina. To nije bilo tako. Ja jesam ušao veselo u sudnicu, bogatiji za novinare koji su me pratili i koji nisu bili po volji sucu, ali sam ušao u sudnicu i s papirom za koji nitko nije znao kako ga mogu kvalitetno u dokaznom postupku iskoristiti. Suca sam svojim komentaram prekinuo u diktiranju tužiteljčine izjave u zapisnik, zato što je izokretao ne samo njezine riječi nego i cijele rečenice. Moji komentari također nisu bili izravni njemu, nego mom odvjetniku, a kad me sudac pitao što hoću i zašto smetam, i s kime ja to uopće razgovaram, što sam mu mogao drugo odgovoriti, nego da razgovaram sam sa sobom, jer sam u tom

slučaju u najpametnijem društvu, a za dalje neka se obrati mom odvjetniku, od kojega inzistiram da momentalno prekine raspravu, zatraži izuzeće suda ili da se nastavi sudski proces po zakonitosti kako i zaslužuje!

- Pa, ti si skroz lud! Vjerujem da si ti to sto posto i napravio!

- Normalno da jesam, a posljedično, sudac je promijenio i izjavu u zapisnik, čime je pridobio moje ponovne simpatije, međutim, teško uzdrmao Ančicu Grozaj i Slavicu Komenički, koje su vidjele da im kola kreću nizbrdo, jer arbitraža se počinje zasnivati na točnim i istinitim izjavama, što je uskoro i potaknulo tužitelja Canjugu, koji je prepoznao da se radi o lažnim izjavama voditeljice i tajnice porezne uprave pa je odustao od daljnje tužbe.

- A koji si to papir onda imao da je bio toliko presudan?

- Dan ranije sam otišao u Sud i zatražio da mi se fotokopiraju spisi, što sam uz mnogo muke jedva uspio dobiti, naravno, prije toga skupo platiti, a tu sam ustvari pronašao policijski zapisnik temeljem kojega je i podignuta tužba, kojega kad sam analizirao, je ispalo da sam ja s kriminalističkim inspektorom razgovarao istovremeno u istom danu i vremenu u kojemu me se i tereti da sam prijetio i time počinio kazneno djelo. Ja sam uistinu pred policajcima u točno navedno vrijeme, a što se slagalo i s računalnom memorijom telefonske centrale, zvao Upravu prihoda i razgovarao s tom Anom, tajnicom, ali ja tada kao ni ranije, nisam prijetio na taj način da bih ugrozio sigurnost nečijih života ili već što su naveli u optužnici. Zbog svih tih okolnosti, ja sam bio i nesretan kad se odustalo od tužbe, jer sam čekao svoj trenutak u završnoj riječi, ali bolje da se to sve skupa ranije završilo.

- Baš taj život na ovome svijetu nije korektan. Uvijek dobri nastradaju!

- Znaš kaj je rekel jedan moj pokojni stari prijatelj, gospodin Jurica Kantoci iz Pregrade...?

- Znam, znam, stari je rekao da bude jednoga dan Bog dal da bu vrag sve zel, samo treba pričekati, ali nije rekel da bi ti mogel i ostati! - nastavi Boris I doda da bismo sad mogli nekaj popiti, jer je totalno dehidriral, a ja mu predložim da sjednemo ispred dvorca i pojedemo nešto slatko.

Naručivši si dvije boce mineralne vode, jednu Podravkinog Lipičkog studenca i drugu Jamnice, zbog podijeljenih ukusa te svaki po nekoliko kuglica Ledo sladoleda, nastavimo naš razgovor u kojem na početku istaknem kako mi je iskreno drago da je buraz uspio urediti prekrasno kućicu na Pašmanu i kako je prekrasno što time omogućava da si bakice i dedek sad mogu namakati stare košćice u toploj uvali pod pašmanskim mostom.

- Koliko ti često uspiješ ići dole na tvoje more?

- Čuj, skoro svaki vikend, jer sami si to delamo polako, a i prijatelji mi pomažu.

- Lako je tebi kad ti imaš Pipiniće i njima slične, koji ti pomažu. Znaš buco, i ja bih ti rado pomogao, ali sam zbilja totalno u komi, i s vremenom i financijski i kako god hoćeš!

- Ma daj, molim te, pravo je čudo kak ti uopće odolijevaš svim tim napadima, pritiscima i nikome nije jasno kako to sve uspijevaš!

- Bojim se da ni meni nije jasno, ali mislim da je to sad već inercija!

- Pa, zakaj nisi išel rađe se baviti fast-foodom pa živjeti od prodaje hamburgera, umjesto da tu moraš kultivirati kraj, rješavati problematiku zagorskih međuljudskih odnosa i skoro klečati pred gostima koje poslije moraš nositi po crvenom tepihu da bi ih uopće pridobio, a na kraju je upitno da li ti budu i platili? - žustro će Davor.

- Pametni moj veliki Davore, sad si me podsjetio na simpatičnu pričicu koju baš nisam tako mnogo puta ispričao, a tiče se hamburgera. Hoćete čuti?

- Hoćemo, hvala Bogu!

- Jednoga lijepog sunčanog dana, dobijem pozivnicu, prvo pismeno, a onda i usmeno, da dođem na otvorenje Mc Donald's - a u Vrbanima. Uputim se tamo, ali ne kako su svi očekivali, promocije radi, s Cadillacom, nego normalnim malim autekom i kao važan uzvanik sjednem u blizinu gospođe Tereze Kesovije, gospodina Davora Šterna, u to vrijeme ministra gospodarstva i niz drugih što poznatih što manje poznatih gostiju. Prvo sa željom da to sve što kraće traje, razmišljao sam samo o što skorijem odlasku, a onda odjedamput, stjecajem okolnosti, moju pažnju privuče govor direktora McDonalda.

Pomno slušajući, zamijetim kako je istaknuo da je već u protekloj godini dana Mc Donalds u Hrvatsku uložio 1,5 milijuna DEM, zaposlio 40-ak ljudi, otvorio dva prodajna centra i takoreći već vratio kompletnu investiciju i kako se toplo nada da će posao još bolje ići. Potom se za riječ javio sam ministar gospodarstva i u svom govoru iznio da je najljepše što mu se desilo kad je prvi put bio u Americi, bio trenutak kad je ušao u Mc Donald's i prepoznao tu industriju, koja svojom kvalitetom prehrane na takozvani fast-food način, prehranjuje milijune ljudi u svijetu i kako je za Hrvatsku to jako, jako važno da je Mc Donald's startao za početak u Zagrebu i kako svi moramo biti sretni, radosni i ponosni i baš zato ćemo često i stalno dolaziti u Mc Donald's, jer ga imamo u slobodnoj, demokratskoj i neovisnoj Hrvatskoj. A sami podaci koje je direktor Mc Donald's - a iznio, su podaci koji govore o velikim ulaganjima u hrvatsko gospodarstvo i dalje nastavio s nizom riječi koje više nisam mogao slušati, jer sam počeo razmišljati o sebi. Ja sam u to vrijeme uložio ne 1,5 milijuna DEM, nego 5 milijuna DEM, zaposlio isto četrdesetak djelatnika, otvorio dvorac sam i počeo prehranjivati moje konzumente otkupljenim voćem, povrćem, puricama, jajima, kukuruznim kruhom, tradicionalnim kolačima koje sam otkupio u selu, za razliku od Mc Donald's - a, koji je sve što prodaje, dopremio na najjeftiniji mogući način preko bare, odakle i potječe. Sjedio sam i gledajući u Terezu, razmišljao da li da zaplaćem zbog nepravde nanešene mi, ne samo ovim govorom, nego i odnosom kojega je ovaj govor najbolje ocrtao ili da zaplaćem zbog porušenog Dubrovnika, Konavala, koje sam si dočarao pogledom upiljenim u legendu naše estrade.

- Čuj, ak ti ne buš prestal, onda se bumo mi svi počeli plakati, jer jebal te vrag to i ni za drugo!

- Siniša, ali vjeruj mi da će se jednog dana prepoznati tvoje djelo i svi svjesni toga što si učinio, bit će ti zahvalni. - Znaš tvoj image nije u kategoriji fast-food prolaznosti, pojedješ na brzinu, zgužvaš i baciš.

- Djeco, nemojte me krivo razumjeti, ja nemam ništa protiv McDonald's - a, jer on nikoga ne tjera da jede ili bilo kako drukčije konzumira ponuđene usluge. To je vrhunski smišljen program ugostiteljskih usluga, koje mi svrstavamo u načinu ugostiteljsog razmišljanja pod drive-in ili drive-true service. Sigurno da u nekim postocima država ima koristi od takvih kompanija, ali mogla bi država imati još veću korist kad bi uključila u plasman akceleraciju svojih proizvoda!

- Čuj, ovo sve kaj veliš sto posto imaš praf, znaš da bi ti ja rekel da nešto nije u redu. Nego, da li mi tebe smetamo, jer imaš tri svadbe danas, ali imaš idrugoga posla? – upita Boris.

- Ne, ne smetate mi uopće, drago mi je da ste ovdje i da vam budem iskrene, već sam vas se zaželio, a što se tiče današnjeg posla, ja sam se namjerno isključio i ne želim sudjelovati, osim što budem na početku reda, da bih pozdravio sve goste i poželio im ugodan boravak. Prepuštam sve ekipi koja konačno mora početi samostalno raditi, a mislim da ću se na koncu ove 1999., pred zamah mojih novih aktivnosti u 2000., jer mislim završiti i otvoriti druga dva dvorca, ovakvim načinom menadžmenta rasteretit ovog rada, kako bih se lakše posvetio novim zadacima.

- Ali, pazi, jako je važno da ne padne Bežanec na kvaliteti! – upozori Boris.

- Svakako da je to primarno i nikako se ne smije desiti. Međutim, što će biti onda kad otvorimo druge dvorce? Jednom se naprosto mora prekinuti ta moja neprestana briga!

- Daj, reci, kak ti je prošla ona svadba nedavno od Romana Bolkovića? – znatiželjna je Ljupka.

- Misliš na cirkus?

- Kak ti sad misliš na cirkus? Mislim na svadbeni pir!

- Svadbeni je prošao fenomenalno! Oni su rekli 'da' u župnoj crkvi u Pregradi, doduše ja nisam bio prisutan vjenčanju, ali vjenčanje koje vodi mons. Branko ne može biti nikada loše, a cirkus je nakon toga bio ovdje.

- Šališ se? Uvijek se rado šališ!

- Kakva je to po tebi šala, zar nisu cirkusi unutar ograda i pod šatorskim krilima? Što je to drugo bilo?

- Zapravo mene i čudi kako si ti dozvolio da se tu na tenis terenu podiže šator? Osim što se to ne uklapa u ambijent, koliko sada vidim, tenis teren ti je jako oštećen, jer su sve linije potrgane i to više nije to! - čudi se Boris.

- Što sam drugo mogao učiniti, doveden pred gotov čin? Počeli smo razgovarati o maksimum 150 gostiju, a došli smo na koncu na 300 pa kuda da stavim sve te ljude kad kapacitet dvorca tome nije prilagođen? Što sam mogao učiniti? Koristiti eksterijere, ali isključiti rizik vremenske nepogode? I na sugestiju predviđene opasnosti, Romano je pronašao taj šator, koji mi je predstavio kao nešto naljepše, veliko, čisto, uredno, sa super parketima na podu, adekvatnom decentnom rasvjetom i sve u svemu nisam imao razloga da ne prihvatim nešto takvo. Uostalom, bio sam mnogo puta na prijemu kod Predsjednika države, gdje se u Predsjedničkim dvorima postavljao sličan šator. Toliko, a propos šatora. Ali mislim pritom na zamišljeno željeni šator.

- Što se dogodilo na kraju sa šatorom?

- Je neki šator stigao, zvala me gospođa Marina Marinović i pitala me koje vrste i veličine mini wash imam u dvorcu, tj. Mogu li za ujutro kad dođe šator, pripremiti mini wash kojim bi se kao trebala oprati šatorska prostirka. Od tad na dalje, počele su moje sumnje u kvalitetu cirkuske arene. Proročanstvo se obistinilo i stiglo je neuredno, izgužvano, prljavo, oštećeno i kako bih to još nazvao to što je stiglo, a u surovijem krajnosti i bez poda od lameliranog parketa! Požrtvovna Marinica obavijestila me da će se na pod staviti najloni i da će to biti sve super, super, super! Tjedan dana trajale su intenzivne pripreme da sve bude super, super, super, da bi predzadnji dan, ne mogavši više izdržati tu torturu šlamperaja, nesposobnosti, a u krajnjem smislu i obzirom da nisam vidio cilj, upleo sam se i počeo forsirati neophodne stvari, dekoraciju, ali i na podu. Po najlonima neujednačene veličine, boje, debljine i čega sve ne, nije se dalo hodati, a Bože moj dragi, kad bi na to još stavili stolce pa počeo netko i plesati, to bi i kao najlošija cirkuska arena izgledalo ne smiješno, nego mnogo gore od toga. Romano je bio svjestan situacije i moram priznati da mi se u tom trenutku jako dopao, jer je pokrenuo pravu lavinu noćnog rada, da se meni dostavi sve što sam tražio, u interesu da se drugi dan njegovo vjenčanje ipak odigra. Te subote, gosti su trebali početi stizati oko 17 sati, a kamioni s traženom opremom stigli su u 14 sati. Sa svojom ekipom i uz pomoć nekoliko Marininih dječaka, koji su u to vrijeme još zabijali stolove, uz nedostatak čavala, traka za lijepljenje, gladni i iscrpljeni, u periodu od samo dva sata, uredili smo prostor i mislim uz nadljudske napore, spasili što se više uopće spasiti moglo! Gosti su počeli stizati, a ja jedino razmišljati o totalnom mraku koji mi je najviše u tom trenutku trebao, kako bih sakrio to ruglo, gdje će kroz neko vrijeme sjesti čak i neki vrlo ugledni gosti, a možda i budući Predsjednik Republike Hrvatske.

- Pa da, čuj jebal te vrag, bili su ti i gospodin Pašalić i Budiša i Gotovac i Prkačin i Miroslav Šeparović i Vedriš i Mesić i Krpina i Šarinić, zvao je Granića...! – živo će buraz.

- Hej, čekaj malo, polako. Ti si počel nabrajati sve velike Hrvate pa nisu baš svi bili tu!

- Dobro, kaj ima veze, ak nisu bili tada, bili su ranije!

- Jel vas uopće interesira ta priča ili ne?

- Viš da on uvijek ima nešto za reći! – nervozno će Ljupka.

- Daj, tata, nemoj stalno prekidati strica! – doda Martina.

- Daj ti stric, radije pričaj kak je raditi s nogometašima Croatije? – zainteresirano upita Davor.

- No dobro, ne bum više prekidal, ali moj komentar je na mjestu.

- Dobro, dobro, ti znaš, što se tiče same politike, da sam ja odlučno neutralan i da je meni najvažnije da gost bude zadovoljan, a bilo koji Hrvat, ako se zalaže za napredak u državnom gospodarstvu, ja ga stavljam u top hijerarhiju!

- A neki dan sam te videl u Večernjaku na zadnjoj strain, kao istaknutog čovjeka od osobne moći s potpisom da primaš svakoga! – veselo će Davor.

- To je bilo povodom susreta svih aktualnih političkih stranaka.

- Ali čital sam u novinama da vladajuća stranka nije bila prisutna! – konstatira Boris.

- Buraz moj, bilo je prisutno mnogo ljudi i mogu ti reći da su bili svi vrlo dragi i vrlo simpatični, a ponovno ti velim da se ja u politiku ne miješam!

- Dečki, no, dajte da čujem kaj je bilo s tim Bolkovićem na kraju! – nestrpljiva je Ljupka.

- Čuj, Ljupkić moj, to ti je sve počelo tak kak je počelo, a bilo je točno tak kak su Nacionalovci napisali. Veliki glamour kojega su gosti naručitelji usluga htjeli, dobili, ali najgore u svemu, nisu platili.

- Kaj veliš, nisu platili? Pa Bolković je rekao u Globusu da ga vrijeđaju oni koji su rekli da njegova svadba košta samo 70.000 DEM, jer da košta mnogo više!

- Sad si vi zamislite koji su šok proživjeli poreznjaci koji su čitali Globus, misleći da sam ja i digao tu lovu. Ili još veću, prema Bolkovićevim izjavama!

- Pa koliko je koštala onda ta svadba? – zapita Ljupka.

- Ja ne znam Ljupka koliko su koštala njihova odijela, prsteni, cvijeće i drugo, ali naš ceh se bazirao na 70 maraka po osobi za paket uslugu, u kojoj je bilo uključeno kompletno sve. Što možeš množiti s cca 250 uzvanika, ali je ceh ipak uspio dostići nešto višu cifru, jer su korištene sobe dva dana i priličan broj ljudi nam je bio na grbači u tjednu dok su trajale pripreme. No bilo je i nekih dodatnih troškova koje je prouzročio Mao Mao.

- Stric, kaj je to Mao Mao? – znatiželjna je Martina.

- Mao Mao je pas, koji se odaziva na Mao Mao, a voli papati vrata, tepihe i drugo, ali zaboravio je novčanik.

To je u društvu izazvalo buru smijeha, a potom i uslijedilo pitanje Ljupke:

- Kak buš to naplatil?

- Kaj, tužil bu ga za prijevaru i prisilno bu se naplatil u roku dva tjedna! – uvjereni će Boris.

- Neće biti potrebno, jer sam razgovarao s gospodinom Vinkom Grubišićem, koji mi je dao riječ da će to OTV platit, s obzirom da oni imaju neke svoje neraščišćene račune, a gospodin Bolković je i pokazao dobru volju za podmiranjem računa pošto mi je u gotovini dao deset somova, što mi je bilo najneophodije da podmirim najbitnije poslovne troškove.

- Onda si ti na toj svadbi prosto rečeno izgubio?

- Prosto ili neprosto, morao sam, da bih se, kako je bilo najavljeno 300 gostiju, opskrbio s dovoljnim količinama inventara, pogotovo jedaćeg pribora, čaša i ostalog, koji mi inače nije neophodan u svakodnevnom poslovanju. Onda ako uzmeš u obzir da je udaljenost od pripreme hrane do prostora za posluživanje kompletnog servisa na bečki način, što znači da je svaki gost dobivao lijepo ukrašenu hranu u svom tanjuru, izazvalo enormne troškove i bilo na granici izvedivoga. Svi zajedno, kad govorim o personalu, ujutro smo bili klinički mrtvi, a da ne govorim o psihičkim traumama koje smo podnašali, uzevši u obzir ponašanje dijela klijentele za koju smo prostrli crvene tepihe. No nešto sam ipak dobio, a to je da sam se uvjerio koliko je kum Branko Kuzele divan, što sam i od ranije znao, jer njegovi humor, dobroćudnost i dobra, plemenita volja, potrebna da pomaže druge, i da gasi vatru, bili su mi najveća pomoć u ukupnoj scenografiji.

- Čula sam da je bio fenomenalan vatromet u ponoć!

- Da, Tina, bio je prekrasan vatromet i dugo je trajao i to naša Pirotehnika Mirnovec bogme izvede kak se šika!

- Dobro, a reci kak je prošlo sa Zoranom Primorcem? – priupita Ljupka.

- Čujte, mili moji, ali to kaj ja vama pričam, to je stroga tajna i morate mi sad obećati da sve što sam vam rekao apsolutno ostaje za ovim stolom, jer ni u kom slučaju, pogotovo ja nemam pravo, niti ne želim, otkrivati diskreciju koju svojom etikom jamčimo gostima. No kod ovako javnih stvari, koje su medijski posebno interpretirane, može se napraviti mali izuzetak, ali vidite, opet ja ne dajem izjavu sada u medije, nego vam pričam samo privatno.

A što se tiče Primorca, to je bilo nešto sasvim drugo. Bilo je to svadba s oko 120 gostiju, u cisto jednoj drukčijoj koncepciji zamišljena i realizirana. Moram priznati da mi je njegova izabranica Danijela Kresoja vrlo simpatična i da se jako trudila da sve uz pomoć njegovih roditelja pripremi kako bi maksimalno udovoljila Zoranu, koji je praktički sa svjetskog prvenstva došao pred matičara.

- Joj, pa da, to sam te htel pitati, na kojoj si ti na kraju adresi, zar ti zbilja muljaš da je to Valentinovo ili je to pak istina? – pita Davor.
- Davore dragi, Valentinovo je više od 400 let i moja osobna karta i vozačka dozvola i putovnica i čak obilježeni prometni znak mjesta, sve je Valentinovo. I najvažnije od svega, moja obrtnica, naslov firme, registar dvorca, svi telefonski imenici, sve je sa službenom adresom Valentinova. Jednom prilikom u inozemstvu, s jednm hotelijerom na značajnom skupu, razmijenio sam vizit kartu, a nedugo zatim taj kolega svima je ushićen idejom, obzanio kako sam promućuran u marketingu pa sam si za adresu dao upisati Valentinovo!. S time su se svi složili i podržali prije svega izrečeno, a time još više prihvatili sva moja izlaganja na temu turizma. Sad zamisli dalje: morao sam vrlo dobro osmisliti nekoliko rečenica, kojima sam trebao argumentirati da ja nisam to izmislio nego da je to zbilja ime mjesta, dobiveni po svecu zaštitniku bolesnih od ljubavi, sv. Valentinu.
- Dobro, zašto ti onda općina Pregrada ili koji je ona vrag sada, grad Pregrada, ne prihvaća tu činjenicu?
- Prihvaćaju oni vjerojatno činjenicu, ali ne mogu prihvatiti mene!
- Dobro, ali zašto te ne mogu prihvatiti? – zapita me Davor.
- Da se ne bih ponavljao i prečesto upotrebljavao riječ “genijalci”, želim ti to objasniti na drugi način. To vam ima veze s razvojnim stupnjem, a čini se da su neki ljudi u mojem bližem okružju na razvojnom stuplju biljaka i unatoč činjenici da smo se desili u kolijevci postanka čovjeka, kaj ne, homosapiens neandertalis krapiensis je nekad baš tu živio!
- Ma to je klasična forma inata i svima je to iz novina bilo jasno, ali ti to moraš riješiti ipak na razini nekog ministarstva ili možda Vlade, jer ako s lokalcima ne ide, treba ih jednostavno preskočiti! – odlučan je Boris.
- Kaj buš preskakal kad je to tak veliki korov da ga više nemreš ni preskočiti! Te biljke su ti kakti mesožderke, a u ministarstvo ti je većina njih vrlo uskog tučka pa ti je situacija bliža neuspjehu nego li napretku, a da stvar bude gora, botaničari ekolozi sve više zaštićuju i ne samo endemske vrste bilja, već i korov koji se prebrzo širi. I to upravo zbog svoje primitivnosti!
- Daj, molim te, zbog djece, a i ostalih prisutnih, izražavaj se bez utjecaja prirodne prirode, jer sjedimo u vrlo kultiviziranom parku.
- Obratio sam se zbog tog problema s pisanjem mjesta Valentinovo, ali i zbog ostalih aljkavosti i neprofesionalnosti gospođe Horvat, matičarke koja je, želeći Pregradi dobro, uspjela čak odgovoriti od vjenčanja u našoj sredini Branku i Sandija Cenova, a illustrissimus Zdravko Ivanjko, niski šrafic željene velike matice, u neopćini već gradu Pregradi, ne mogavši prihvatiti da bi mu se dohodak mogao povećati turističkim vredovanjem nametnutog mu svetog imena mjesta, podržao je naravno svoju Đurdicu, umjetno namirisanu ružicu!
- Kaj ti je sad opet? Šrafeci, matice, parfemi... Kaj je sad? Još buš na kraju počel spominjati i neke WD-sprejeve? – pita Boris.
- E, čestitam, ovaj put si ispred mene, jer si me podsjetio na toliko važan WD-sprej!
- Siniša, pa ti si ne mogući! – usklikne Ljupka, ne skrivajući smijeh.
- WD-sprej služi za čišćenje rđe i podmazivanje, a ta moja zgrada općine, za koju bi mnogo bolje bilo da je robna kuća, ima rđe na sve strane! Jednom prilikom, dok sam se još redovito odazivao neprestanim pozivima sudaca za prekršaje, poreznim seansama, itd., ne mogavši više izdržati škripu i cviljenje glavnih vrata, izvadio sam iz automobila WD - sprej i podmazao vrata, kao svjesni lokalpatriot. Poslije podmazivanja, vrata su prestala cviljeti!
- Zakaj onda kad si prepoznao rješenje za ozdravljenje vrata, nisi nastavio s podmazivanje dalje? – mudro će moj Boris.
- Misliš da sam trebao podmazati i Đurdicu?
- Ako ne podmazati, onda joj barem pokloniti parfem!
- Poklanjao sam ja njoj i mogućnost da sama izabere što želi, svaki put, međutim, unatoč stotkama i dvjestotkama, ona je radije birala nametnutu joj šrafovu volju.

- Dakle, niti ministarstvo ti nije pomoglo, niti više instance, ali čekaj, zaboravio si reći što je bilo s gradonačelnikom?

- A kaj s gradonačelnikom! Gradonačelnik je tak i tak lutkica! Moj štef Novačko je predragi i pregradski pravi prijatelj, poštovan čak i kao bankar, iako mi je žao što nema mogućnost izabrati si kvalitetniji personal, ali nije čudno što me nemre razmeti, jer nemre mene razmeti celi svet!

- Stric, ja danas kao časnik za promatranje, javljam ti da ti s desnog boka prilazi black and white - Martina, na što se ja okrećem i uočim slastičara Aleksa i obara Očića, koji mi se, užurbano prilazeći, već iz udaljenosti, gestikulacijom ispričavaju na smetnji, želeći sa mnom hitno razgovarati.

- Znam, dečki, znam o čemu se radi, idem s vama, a vi, moje drago društvo, oprostite, ali sad zbilja moram biti koristan na drugom mjestu. Želim vam dobru zabavu, a vidmo se kasnije.

- Čuj, mi ti bumo išli sad, idemo skočiti do mame i Štefice u Crvenkapicu pa bumo polako za Zagreb, jer za navečer i mi imamo neki plan.

Krenem sa svojim kolegama i putem saznam kako teku pripreme, potom obiđemo sve dvorane i prekontroliravši raspored sjedećih mjesta pa zbog prve svadbene grupe koja je već pristigla smještavajući se u sobe, odjurim da nabacim smoking. S pravim olakšanjem i odmored, svjestan da sam odvalio već veliki dio dana, bez posebno velikih obveza, skoro relaksiran, ali zadovoljan jer večeras je dvorac ispunjen do posljednjeg mjesta, skockan, namjestivši osmijeh broj 39, krenem u susret dragim gostima. Svjestan da poslije 2000 svečanih banketa koje sam organizirao, više nisam iskusan nego mudar, s lakoćom koračam hodnikom, koji je svojom crveno-bijelom bojom nadopunjen mojom svečanom odorom, postajao dio mene, a time još više pridonosio neiscrpoj energiji kojom sam u tom trenutku zračio. Sam sebe sam pitao :što je jače - tristogodišnja povijest dvorca i sam dvorac ili ja, koji se već desetu godinu borim s njim i sa svim njegovim iskušenjima? Pogled u nebo preko tornja, kojim se nagrađujem svakodnevno i u uspjesima i u neuspjesima, odjednom je izgleda sve htio pretvoriti u fijasko. Zar je moguće da uvijek poslije sunca dođe kiša? Ako ne baš uvijek, ali ovog puta stigao je oblak iznad mog tornja i u tili čas njegovu boju potamnio teškim kapima kiše. Što sam mogao drugo i pomisliti nego na razočaranje tih mladih ljudi koji su svoje sudbonosno "da" došli izreći pod tim valentinovskim nebom! Kako banalna stvar može promijeniti raspoloženje i ima li načina da ta promjena raspoloženja bude samo trenutak kojega lako reinkarniramo? Sad već ne stojeći, kako smo svi htjeli, u sjeni stare lipe ispred dvorca, već u improviziranom salonu, obilježio sam početak svečanog zaključenja braka svojim uvertirnim pozdravnim govorom, prilagođenim vremenskoj neprilici.

- Veliko je zadovoljstvo stajati pred ovako dragim auditorijem, koji se okupio zahvaljujući ovim mladim, uskoro i službeno bračnim parom te kao kućedomaćin, izraziti Vam i zagorsku i grofovsku dobrodošlicu, ali dobrodošlicu u našem i Vašem dvorcu Bežanec, sa željom da današnje svjedočanstvo pamtimo kao najugodnije životno sjećanje! Velika mi je želja da Vam priznam kako sam ugovarajući s našim mladencima ovu svečanost, bio konstantno ispunjen posebnim zadovoljstvom, prije svega zbog njihovog zajedničkog 'znamo što hoćemo', a drugo jer sam se družio da slobodno kažem, s jednim od najsimpatičnijih i najljepših uskoro supružnika, kojima u ovom trenutku prenosim iskrenu čestitku na odluci, jer od prihvaćene ljubavi nema ništa ljepše! Legenda kaže da je svaka svadba počašćena kišom, znak budućeg bogatstva mladenaca, a mi Vam, danas ovdje okupljeni, izražavamo želju da upravo koliko danas kapi kiše padne, toliko imate najljepših trenutaka u zajedničkoj sreći!- To izazove željenu reakciju, praćenu burnim pljeskom, s prestankom ljutnje zbog lošeg vremena.

Slijedećih sat vremena, proveo sam ponavljajući sličan tekst pred tri vrste publike, koja je u dvorcu bila s identičnim razlogom i potom, vidjevši da je sve u redu, krenuo van uobičajenog menadžmenta, na ulaz, da dočekam najavljenju obitelj Perkov, za koju sam dobio signal da je najavila svoj dolazak. A oni su već ulazili u dvorac, na što će uvijek duhoviti Perkov:

- E, pa Siniša, prijatelju moj, nisi baš zbog mene trebao oblačiti smoking! Mogao si me jednostavnije dočekati. Sad je meni neugodno, vidi kako sam ja došao obučen!

- Mon amice, nisu se niti grofovi uvijek lijepo oblačili, a Vi gosti imate daleko veća prava od onih koji Vas služe, ali na početku, gospođo Perkov, jugendsi i dragi prijatelju, dobro Vi nama došli !
- Čuj, mi jesmo sad sportski obučeni, ali kad sam prošli put navratio kao poslovno skockan u odijelu, onda sam te našao vani ispred dvorca kako zidaš u manduri!
- Stari moj, najvažnije od svega toga je da si ti meni sada tu, nakon tolikih obećanja. I lijepo se prvo ugodno smjestite, a potom se vidimo na welcome drinku na gornjoj terasi uz vašu sobu.
- Čuj, evo ti tu nekoliko mojih, bolje rečeno Podravkinih sitnica i nešto od srca od naše obitelji, da to ne nosim u sobu pa se vidimo! - reče Perkov.
- Naklonom ispratim kolegu i prijatelja i odmah ponovim naklon, upućujući ga barunici Plazonić, koja se vraćala iz restorana, govoreći:
- Bože dragi, kak ja volim tartufe! Gospodine Križanec, je li možeš da i drugi ljudi naručuju tartufe ili to samo držite za mene?
- Naturalmente, da i drugi naručuju samo, Vi to naručujete zbog gušta, a drugi zbog afrodisijaka...
- Ali kaj je u tom Vašem mesu? Ja sam si naručila wiener šnicl i rezance, sve posuto jako s tartufima, da vas ne zaboraviim podsjetiti na moje najvažnije jelo, ali taj šnicl je tak mekani i sočni i uopće nije mastan! Tak da si ja dodam gore još malo ulja u tartufa. Joj, nesretni tartufi kaj ih ja volim!
- A ja najviše volim kad ste Vi s nama, a kaj se tiče pripreme hrane i ukusa, možda Vam odgovara to što mi sve pripremamo takoreći na pari, jer se služimo konvekcijskom pećnicom?
- Kaj je da je, ali sve mi je fino, nego, jel bi vi mogli te tartufe kod mene u vrt nekak presaditi?
- Onda bi Vam morali nabaviti i nekoliko divljih svinja, koje bi Vam ih tražile ili biste ,u najmanju ruku, trebali imati dva lovačka psa.
- Joj, ja se samo šalim, ali to bi bilo stvarno dobro. Ali bih vas lepo prosila da vas nekaj pitam? Jeste li vi kad čuli za slikara Krivića?
- Na kojeg mislite, mlađeg ili starijeg, jer jedan je slikao, a drugi se bavi slikama?
- Joj, nemojte mi spominjati mlađeg. Kaj vi znate, kaj on radi?
- Znam, vuče cijeli svijet za nos, a jedamput je povukel i mene, ali samo za kratko, jer sam se brzo, brzo zmaknul.
- Ajde, dajte, ko bi vas još mogel povleći za nos? Vi ste preveliki igrač za njih!
- Ali dobil sam Vam pozivnicu, jednom prilikom, za aukciju u Inter-contiju i znatiželje radi, a i željan umjetničkog doživljaja, otišiel u Kristalnu dvoranu, čak prilično dobro ispunjenu, uplatil visoku kotizaciju i čekal da dođu Kršinići, Babići, Crnčići, Šestići i svi ostali, redom navedeni u pozivnici. No, jedno vrijeme tako promatrajući tijek, čak sam i trpio nekulturno i nepodnošljivo ponašanje tog Krivičića. Uz to, počeli su dolaziti neki klinci, kao da su na Wimbledonu, a ne u zatvorenom prostoru otmjene kristalne dvorane. Počelo je kraj nas prolaziti nešto uokvirenoga, ali cijelo sam vrijeme mislio, budući da su bili prikazivani poklopci od bombonijera, da će poslije tog zagrijavanja, osvanuti koji Rački, Hegedušić ili barem Bužan. Aukcija je počela, okviri više nisu pristizali nego samo cirkulirali, a ja sam, tužan i uvrijeđen, jednostavno demonstrativno napustio dvoranu i ne komentirajući sve to, pripisao još jedan minus svojoj intuiciji.
- Kaj ste to bombonijere gledali? Ja to gledam na OTV-u pa nisam vidjela nikakve bombonijere?
- Gospođo Plazonić, to Vam je moj izraz za seriografije!
- Aha, to je to, ali ja sam vam nekaj htela reći za staroga Krivića, kaj mislite o njemu?
- Pa on je simpatično radil ulja, dosta su mi zanimljivi njegovi pogledi na unutrašnjost dubrovačkih zidina.
- I ja imam jednu njegovu slikicu i s obzirom da imate tak lepu kolekciju, a ja vas imam tak rado, dala bih vam je za kolekciju, ak vi to hoćete?
- Vi mene, barunice draga, previše nagrađujete...
- Prosim lepo, prosim lepo, nemjerljivo je to kaj vi radite za mene, ali i za sve nas, kojih danas ovdje ima poveći broj. I more li bit da vam ja možda smetam, možda se mogli moju sobu malo bolje prodati?

- Naprotiv, milostiva, jako mi je drago da ste s nama i koristim priliku da Vam od sveg srca zahvalim za poklončice, koji baš i nisu poklončići, hm, hm!

Na to već silazi familija Perkov i kolega opterećen profesionalom deformacijom, odmah započinje svoje glasno razmišljanje:

- Čuj, ovdje je danas prava gužva, a tako se osjećaju mirnoća i smiraj. Nevjerojatno, uopće se ne primjećuju gosti. Koliko ih je trenutno u kući?

- Ako uključim ovu poštovanu obitelj preda mnom, onda nas ima 171, bez personala ili 212 s personalom.

- Super posao!

- Da, stari moj, ali takva imaš možda dva ili tri u godini!

- Tata, možemo li ići van prošetati?

- Možete ako je prestala kiša. Čak je zgodno da odete možda do štale il možete vani gađati lukom i strijelom, a ako je kiša, imate salon s igrama pa igrajte flipere ili se šecite pa razgledavajte slike, a mamu i tatu ćete pronaći, kad osjetite potrebu za njima, u kavanici, gdje mi idemo malo sjesti.

Elegantno šecujući po hodnicima dvorca, uz objašnjavanje pojedinih vrijednosti slika, stignemo do kavane, zauzmemo jedno slobodno mjesto u kutu i uz čašćenje, nastavimo razgovor.

- Tak mi je jako drago da si dobro i da si konačno nagrađen za sve što si učinio, a siguran sam da je tebi najveća nagrada, broj gostiju koje imaš i stalno si prisutan u medijima. Stalno nešto čitamo o tebi.

- Čuj, ti gospon magistar, kaj ti, otkad si magistrirao, stigneš čitati i novine. Ja sam mislio da si ti zadubljen samo u stručnu literaturu i pripremaš doktorat!

- Daj, daj i za ovaj postiplomski studij sam se fest namučil!

- Reci mi, ima li u svemu tome nešto primjenjivoga za posao kojim se baviš? Koja je korist od toga magisterija?

- Pa sad sam "mr." - to je korist!

- Svi moji konobari su mr., jer im na pločicama piše "Mister".

- Da si ti barem bil s menom cijelo vrijeme, ja sam proveo pola godine u Opatiji učeći!

- Čuj, ja znam kak se može nahraniti vrhunski gost papcima i tetivama, meni ne treba proširivanje takvih znanja!

- Ha, ha! Ne možeš to nikako zaboraviti - te pogledom prema znatiželjnoj supruzi kaže - Bili smo ti mi jedne godine, mislim 1992. na kongresu turizma, na kojem je Siniša sudjelovao sa svojim referatom. Mislim da je bio naslov: Spomenici kulture u funkciji turizma i kad su mu dali riječ, više se nije mogao zaustaviti. Trajalo je to satima, ljudi niti na večeru nisu mogli otići!

- Daj, daj, nije baš bilo tak.

- Bio si duži od svih zajedno u jednom komadu!

- Morao sam biti duži, kad sam imao i temu jer sam na kongresu, koji mislim da je išao pod nazivom: "Kvaliteta u turizmu" htio upozoriti sve na važnost elitnog turizma, što je po meni značajnije i mnogo, mnogo važnije od onoga što su pisali neki tvoji doktori, a jedan među njima: "Kako iskoristiti manje kvalitetne dijelove mesa u hotelijerstvu". Daj molim te, zar nije to nevjerojatno i takva tema u kojoj papke i tetive predviđamo za serviranje, želeći uz to, još promovirati državu kao raj na zemlji?! Sigurno bi nam to omogućilo željeni razvoj! Sva sreća je da nemamo nacionalnog programa po kojem bismo morali voziti, jer bismo na kraju, zbilja, mi svi morali voziti po nametnutim nam prijedlozima eksperata s titulom.

- Ti neke stvari nikad nećeš zaboraviti!

- Pa kaj ja mogu, kad me svaki put kad vidim pajceka, na tu temu asociraju pajcekove nogice, zakopane u duboko blato i izmet, kojeg fala Bogu, kod nas u Zagorju ima dosta! A kaj se tiče raja na Zemlji, to je pak najveća glupost koju je turistički um mogao smisliti! Zamisli, mi pozivamo goste iz cijelog svijeta, parolom: Dođite nam mrtvi, jer na što te drugo raj asocira?

- Čuj, ali ti si drugi dan ipak završio za predsjedničkim stolom, za razliku od nas drugih! Dekanica Peršić povela te i na poseban ručak, gdje je bila nazočna gospođa Cetinski i još neke dosta bitne osobe.
- Vjerojatno sam nečim privukao njihovu pažnju!
- Ali si privukao i pažnju svih sudionika punog kongresnog Karamarkova "Adriatic centra", kad si izjavio na pitanje: Što bi trebalo odmah učiniti, da se hrvatski turizam promijeni na bolje?, ti si rekao:
- Trebali biste se svi vi koji ovdje sjedite, maknuti!
- Davore moj, a kaj ja mogu? Kaj imam za reći, to i velim!
- Pravo je čudo da te uopće drže u Upravnom odboru hrvatskih hotelijera, kad ideš uvijek kontra!
- Ma ne idem ja nikom kontra, već su njihova razmišljanja i rad kontradiktorni hrvatskim potrebama i turističkom interesu. Gospođa Perkov, dragi Davore, ja sam u svom životu sve učinio sam, kao, bukvalno rečeno, pravi samouk. Ne prihvaćajući čak niti učena znanja, postigao sam ono što sam htio. Možda nisam do kraja, jer me još čeka otvaranje započete obnove dvaju dvoraca. No, sve ovo što sam primjenjivao do sad i način na koji sam to radio, koliko poznajem cjelokupnu stručnu literature, ne znam gdje bih to pročitao ili tko bi me na moj put, koji sam prošao, tako dobro uputio.
- S time se slažem. Kaj se toga tiče, priznam ti pet doktorata!
- Vidiš, ja bježim od tih titula, bježim od svjedodžbi, meni su u životu relevantni pokazatelji nečije vrijednosti, prije svega djela. Što znači titula nekim sudionicima na kongresu, koji su čak, čini mi se, predavali na mom fakultetu u Zagrebu, dok sam ga ja još pohađao, kad su, dobivši nalog da napišu sažetak mog izlaganja, ujutro jednostavno napustili kongres. Je li riječ o ponosu ili nekom drugom objektivnom razlogu, ne želim suditi, ali ekonomija s kojom se ja nisam slagao, slušajući predavanja, govori da ja danas imam nevjerojatno veliku novostečenu vrijednost, možda sada i nemjerljivu, gledano financijski, dok ti isti ljudi rade za nevjerojatno mali dohodak i naravno, predaju ekonomiju.
- Svaki je za nešto, ali neki su opet posebni i naravno da takvog praktičara kao što si ti, takvi ne mogu pratiti.
- Dragi moj, Perkov, da li školovati djecu ili ne i moje je pitanje, jer sam pred odlukom da slijedeće godine svoje upišem na neke od fakulteta, a opet svjestan da titula može nekad nešto značiti, nije loše da završe faks. Međutim, jako malo osim vježbanja koncentracije, memorije i lijepog druženja s istom generacijom, malo im od svega toga ostaje ili se može primjenjivati u konkretnom životu. Faktor zaborava na sve nas prebrzo utječe, a možda je tako i dobro, da sve ne memoriramo previše čvrsto, jer, Bože moj, kakve bi to glave trebali imati! Ali kad netko, kao što je to primjer u tržišnoj ekonomiji, predaje ili uči djecu kalkulaciju pa im kaže da je riba u Rijeci jeftinija nego li u Zagrebu, jer na ukupnu maržu ne utječu daleki transportni troškovi, onda nastaje veliki problem s tim djetetom.
- Normalno, jer u vremenu u kojem mi živimo, riba je dvostruko jeftinija na zagrebačkoj tržnici!
- Da, da... Vidiš stari moj, to ti je tak.
- Pa kaj je s tvoji predavanjima u Dubrovniku? Čuo sam od nekih studentica da si tamo rasturao, sipajući u praksi stečeno znanje, da su te studenti dobro prihvatili. Zamisli, ženo, oni njemu u okviru predavanja, plješću ili ga prekidaju aplauzom! Taj čuda radi!
- Ali zato što su to djeca koja svoj studij na američkom koledžu plaćaju, a kad to kažem, želim upozoriti da dolaze iz obitelji koje taj financijski teret mogu podnijeti, iz čega proizlazi da su i sami izgradili ekonomsku bazu, koja im to omogućava, a djeca na toj razini, maksimalno se posvećuju učenju, jer kroz takav vid, kakav im je tamo ponuđen, oni moraju postati dobri budući menadžeri. Naravno, pod uvjetom da ih sustav u kojem žive, prihvati. Naše razmišljanje, pritom mislim na državu, nije usmjereno ka stimulaciji i poticaju pa oni završe van granica, kao što su to učinili mnogi Hrvati te postali utjecajni i bogati ljudi. Mnogo je teže raditi na primjer, dr. Ceroviću na hotelijerstvu u Opatiji, jer je domaći studij znatno manje opterećen ulaganjem roditeljske financijske ljubavi u studenta i teže je postići rezultat, iako mi se, gledajući prosjek u indeksu, čini da ishod mnogima nije toliko važan, koliko je važniji provod u lijepom primorskom mjestu, koje danas to naravno više nije. Jednom prigodom razgovarao sam s dr. Cerovićem, koji je jednostavno ogorčen na

neke studente i koji mi je rekao da, kad im je postavio najjednostavnije pitanje: Što je to hotel?, oni su mu odgovarali, da je to u hotelu, hotel je na hotelu, ispod hotela, s druge strane hotela i sve samo ne ono što u stvari, s nekoliko riječi, može opisati kuću koja komercijalno prihvaća gosta, a nudi mu smještaj, prehranu a hoteli u svijetu - i nešto više.

- Čuj, kaj ti misliš sad o našem novom ministru Heraku?

- Ima vrlo sveto ime, uz to, tako ga prihvaća i branša, ali nema baš previše zahvalnu obvezu.

Međutim, treba pojasniti i to da je on, praktički jedini profesionalac do sad na takvoj funkciji, od kojega svi očekujemo mnogo, ali u svome mentalitetu radije utakmicu promatramo nego li i sami igramo, jer za vrijeme dok promatramo, imamo i dovoljno vremena kritizirati, a okušati se?

- A Morsan? Čuo sam da si se s njim družio?

- Da, razgovarali smo nekoliko puta, što se tiče njega, moram ti reći da jedno ministarstvo sa specifičnim karakterom, može voditi i čovjek koji nije izravno u struci, štoviše, diplomacija prolazi uvijek, a pogotovo u svemu tome on, koji je htio ili ne htio, stjecajem okolnosti, mnogo o turizmu naučio, jer je došao iz Španjolske. Problem rada jednog ministarstva nije u konkretnom znanju ministra, već u delegiranju profesionalaca na prava mjesta, a poslije toga, naravno, u koordinaciji svih svojih pomoćnika. Bojim se da gospodin Morsan tu materiju vjerojatno, ne svojom krivicom, nije mogao riješiti. Njegovi nastupi nisu bili s receptivnim prizvukom kakvog naša država zaslužuje, jer sve se bojim da je bio previše politički opterećen, a da bi se mogao posvećivati cilju o kojemu mi razmišljamo. Za jednog takvog razgovora, tu u Bežancu, koji smo počeli s uvertirom njegovog pitanja: Što mislim o radu turističke zajednice, a ja mu odgovorio da mi je to prvi glas od njega da ona uopće postoji, kroz četverosatni razgovor, uspio sam 18 puta čuti da smo država u tranziciji. Tim terminom Morsan nije baratao, jer nije znao što je rekao, nego imam dojam da nije imao upute što treba reći, koje su, čini se, trebale stizati s više instance. A da sad tebe spriječim da me pitaš još i za Bulića, počet ću ti sam pričati o njemu...

- Vežite pojaseve, polijećemo! Zove li se tako drugi dio predstave? – upita Perkov ironično.

- Raj na zemlji, sunce moje malo, bolje bi nam pristajalo garbage (smeće) garden, a kuću treba pomesti pred svojim pragom. Samo, problem je pomesti, kad je u južnim krajevima stalno tako vruće, a i nije dobro pomesti, jer se prašina diže! Biti ministar turizma sa svim privilegijama koje mu pozicija daje, a ne znati da nešto postoji dalje iza Zagreba ili otvoreno priznati da je prvi puta...

- Ti to pričaš o Buliću?

- Da, o Nikom, jer Nino ga se ne smije zvati.

- Ma daj, ti si živa enciklopedija, o svima sve znaš!

- S kim si, takav si ili se ponašaš kako to oni traže, dok sve ne krene nizvodno, a onda si ti opet tamo gdje jesi, a neki tamo otkud nisu trebali niti doći! Taj Niko, koji je stigao iz Londona i zbog nedostatka vremena da se skoro godinu dana presvuče, pojavio se s britanskom kravatom na proširenoj sjednici ugostiteljskog odbora i to samostalnih ugostitelja, obrtnika. Njegov perspektivni pogled na hrvatsku stvarnost u okviru turističkih pojmova, deklarirao je kao trenutak u kojem se ništa ne može jer opterećeni ratom, šta sad, možemo jedino čekati! Kao prvi oporbenjak takve misli, skočio sam za govornicu i pozdravio ga u ime 16.000 ugostitelja koji mi, u tom trenutku, još nisu verificirali funkciju, ali nakon što sam mu rekao da slične gluposti više neka ne govori na ovakvom mjestu, aplauzom sam bio burno prihvaćen. Poštovani, gospodin Justament, brzo je objasnio Buliću tko sam, što sam i zašto sam, ali mu više nije bilo pomoći, jer smo se mi u dvorani okupili da pronademo način koji će nam omogućiti egzistenciju u teškoj situaciji te uz to, omogućiti pronalaženje načina da zadržimo zaposlenika, a i kroza sve to, damo rodoljubni doprinos i to u nevjerojatno žestokoj euforiji nastanka nove države.

- Ti si trebao te godine otići u politiku, tamo je tvoje mjesto!

- Pusti politiku, dozvoli da ti kažem što je dalje učinio Niko. Došao je ponovno za govornicu i ispričao mi britansku priču, doslovce meni, kako je engleska trava najbolja kad se često kosi, a kad on razmišlja o samostalnim ugostiteljima i tu bi trebalo kositi! Potom sam ja ustao ponovno, a supruga

mi skoro strgala rukav s kaputa i to s odijela primjerene boje za svečanu priliku, ukrašenog mašnicom, s ornamentom hrvatskog pletera. Ipak, snagom volje da već tada zanemarim najdraže, u cilju očuvanja ugostiteljskog ponosa i ne samo svog, otišao sam za govornicu te ja gospodinu Buliću ispričao englesku priču. Iz Velike Britanije možemo izvući mnogo pozitivnih primjera, iako neke, koji se tiču kolonijalizma, ne bi trebalo prihvaćati. No, najvažniji trenutak iz njihove povijesti je primjer kojega danas na ovom skupu ne smijem preskočiti, upravo isprovociran prethodnikovom izjavom, draga gospodo rekao sam im, Velika Britanija svoj najvažniji i najznačajniji gospodarski razvoj, imala je u visokoj industrijalizaciji, lito upravo u ratnom razdoblju...

-Tata, tata, prestala je kiša, možemo sad na vožnju biciklima, vidjeli smo ih u podnožju dvorca? Kimnem Perkovu glavom da im to odobri, sa znakom da je to sigurno, na što on kaže djeci da mogu, a ja nastavim priču:

- Nego, da ne duljim previše, da Vas ne zamaram, jer niste ovdje došli slušati predavanja, nego odmarati, cijela stvar je završila tako da sam ja podnio još jedan teret neprihvatanja, od onih koji nisu mogli prepoznati moj rad, a možda sam u svemu i ja pogriješio, možda sam trebao nastupiti diplomatski, ali bio sam mnogo mlađi i s tolikim nabojem, baš zbog te euforije nastanka države, u kojoj sam htio, kao i svi, što brži razvoj i sveopći napredak. Teško mi je bilo prihvatiti svako kočenje napredne ideje zbog totalnog neznanja onih koji su još i danas na pozicijama s kojih mogu odlučivati i čiji interes i dan danas nadvladava interes posla koji bi morali zastupati.

- Ja ne želim komentirati niti ovako, niti onako i dozvoli mi da tako ostane, jer znaš, tvoje riječi su dosta usmjerene! - rekao je s laganim smijehom.

- Daj molim te, saslušaj još ovo: stigla ti je ta obitelj kod mene, s mojim prijateljima Juzbašićima i nakon zaboravljene seanse koja se odvila u Crkivenici na tom kongresu, lijepo smo se pozdravili, kad mi je Bulić rekao da je prvi put u Zagorju i da je Zagorje jako zeleno. Njegova supruga je na to dodala da nije ni znala da nešto dalje od Zagreba ima, misleći na hrvatski teritorij, a njegov, u to vrijeme 17-godišnji sin, percepciju konja na livadi prokomentirao je s "vidi tata životinju"! Aktualni sat, dame i gospodo, je završio. Sad Vam naručim finu večeru, a potom, u noć mistike ili ispunjenja Vaših želja, uđite sami, jer ja moram polako dalje.

- Oprosti, htio sam te samo još pitati - ono što sam pročitao u novinama, da si u gostio Interkontinentalovce iz cijelog svijeta. Kako se to desilo kod tebe, s kim sam god razgovarao, primili su to s čuđenjem, s obzirom da oni imaju svoju kuću u Zagrebu?

- Da ti budem iskren i ja sam se iznenadio kad me poštovani direktor Hip-a, gospodin Bilić, nazvao i prenio želju gospodina Josipa Petrovića, predsjednika Uprave, da se konferencija direktora Srednje Europe održi u dvorcu Bežanec! U nekoliko dana, perferktuirali smo detalje večernjeg druženja i za čas ugostili Heinza M. Weisla, generalnog direktora, u pratnji njegovih kolega direktora hotela iz Europe. Simpatično je to sve prošlo, a da znaš, posebno me razveselio prvi dolazak gospodina Bilića, koji mi je donio simpatično upakiranu tortu na poklon, u znak dobrih kolegijalnih odnosa. Još uvijek pod dojmom realiziranog posla, hoću ti istaknuti da, iako mi kažemo da je kolega ugostitelj kolegi ugostitelju najteži gost, ja sam ovu grupu profesionalaca, od glave do pete prihvatio kao izraz visokog poštovanja spram mog malog djela, koje je naspram Interkontinentalovih hotela, kapljica slatke vode u oceanu.

No, ali also, sad sam zbilja iscrpio svoje vrijeme dozvoljeno da Vas smetam i zato kidam nalijevo, uz pozdrav da se ujutro vidimo! - odlazim kroz kuhinjski blok, prema stražnjem personalnom izlazu. Ušao sam u pravu košnicu. Svatko radi svoj zadatak, baš kao kakve kao marljive pčelice i baš svi žele opravdati povjerenje koje sam im ukazao, izmaknuvši se danas iz rukovođenja poslovanjem. Zadovoljan ponosnim izrazima lica svih, koji na očigled tako izražavaju svoju važnost, primijenio sam, po prvi put otkad dvorac posluje, pravilo: Ne smetaj, Siniša, dok sve štima! - i otišao u svoje privatne odaje.

- Da li da uključim kamere i pratim što rade ili da to ne učinim, pitanje je sad? - razmišljam naglas, kao Hamlet iz Valentinova, hodajući gore - dolje po sobi.

Hoću-neću, hoću-neću, ma ipak hoću, ali neću sliku nego ću sve snimiti pa zatreba li, imat ću mogućnost pogledati taj povijesni video zapis. Švrljam tako po sobi, nesvjesno, kao da to nisam ja. Nikako da prihvatim da moje zalaganje nije dio atmosphere, koja se sad već vrlo aktivno odvijala kat niže. U traženju tog izlaza, u opuštanju koje je u meni nastalo, ali ipak opterećen, hoće li sve biti u redu, hoće li rad kuhinje i konobara biti sinkroniziran, hoće li poslužno osoblje u datom trenutku, znati malo spustiti, visoku tenziju kvalitetnog servisa, kako bi prenijeli na goste potrebu individualnog zadovoljstva, u komunikaciji sa svakim pojedinačno. Ubrzavajući tako korake po određenoj putanji, kreirajući si možda nepotrebne slike, pronađem na radnom stolu važnu poštu, koju mi je, čini se, tu ostavio netko od djece. Otvorim jednu veliku kuvertu i izvučem materijale koji se odnose na tjedan gospodarskog prepoznavanja komora Amerike i Hrvatske, s naglaskom na tjedan Amerike u Zagrebu. Prilegnem na krevet i počnem čitati tekst, proučim termine događanja i momentalno donesem odluku da ću se odazvati otvorenju koje će se održati u hotelu "Intercontinental", u ponedjeljak, s početkom u 12 sati. Prepoznavši u engleskom pismu koje sam čitao, skorašnji planirani put u London, na prigodnu proslavu obitelji Speir, mogućnost da malo aktiviram memoriju engleskog jezika, činio sam to još neko vrijeme, vraćajući se namjerno čitati ispočetka, ali koliko je sve to dugo trajalo, ne sjećam se.

NEDJELJA

Koliko li ovo nebo nosi tih malih svijetlećih krijesnica i kome sve to one svijetle? Po kojem se to algoritmu sve konstantno tako dobro isprepliće, a još u tako velikoj brzini u tom svemiru? Kako li je taj odnos planeta i sazviježda postavljen? Kako je moguće da tako dugo traje bez i male greškice? Smije li se uopće razmišljati o greškici? Koje to energije vladaju u tom svemiru i tko je odgovoran za sve to? Prvi put u svom postojanju, lebdim ili, čekaj malo, ja letim, fenomenalno! Ja zaista letim! Dvouvim se da li te moje oči, koje upijaju te nadolazeće slike, najvažniji osjetilni organ, trebaju gledati prema zvjezdama ili im je slobodno dati na volju da pogledaju mjesečinom obasjanu zemaljsku kuglu? Kako je to svjetlo tako jako, tako neobično, tako privlačno? Koji je to magnetizam, što me to toliko privlači tom izvoru? Moram to vidjeti! Ta ljudska znatiželja! No, što mogu, jače je to od mene! Letim i nadlijećem i pretopli vjetrić što me miluje i još više naglašava ljepotu romantične ljetne noći, koja se nadvila iznad... Je li to istina, da ipak na svijetu tako nešto postoji, je li moguće da sliku uistinu vidim ili je to halucinacija, možda zbog prevelike visine?

Ponirem, dolazim sve bliže i bliže, koliko blizu se smijem približiti? Nije ni važno, za ovakav doživljaj pogleda, isplati se i nastradati! Slušam šum zraka, dok se spuštam sve niže i niže, i niže, lebdeći i osluškujući ritam. Ali to što šumi nije zrak! Više asocira na ritmičko njihalo. Tako mi mliječnoga puta, u pravu sam, netko me privlači mojim najdražim planetarnim brojem! Sedam klavira, na sedam različitih razina, u okruženju sedam tornjića, kraj kojih stoji sedam mušketira. Udobno se smjestim na prozirnem oblaku toplog zraka, što ga isijava sedam reflektora, emitirajući snopove jake svjetlosti koja me i privukla.

Jupitera mi, što je to? Da nije možda konačnica svijeta, koju snagom uma prizivaju mještani te Zemlje, a da toga nisu niti svjesni, emitirajući tu groznu i za njih nesretnu, negativnu energiju? Srećom, brzo odustajem od takve misli, razuvjeren zbog prepoznatog aplauza scenografijom opčinjene publike i postajem i ja njen dio. I ja odozgo plješćem, ali ja plješćem prvo sebi, a plješćem i iščekivanju nečeg jako velikog. I desi se! Dirigentski štapić, malo nakrivljen prema dolje, u desnoj ruci dirigenta Vjekoslava Šuteja, odjednom je izrastao u svoj svojoj visini. Nastane muk. Odjednom, ruka se spusti, a za njom i druga i odjeknu kolosalni koncertni zvuk tih sedam bijelih Steinwey klavira. Dominirajući, kao da želi pokazati više od umijeća, čas brzajući partiture, čas ih usporavajući, a onda opet, kako definirati takvo muziciranje? Tko to oponaša Pogorelića? Moram se prikristi kutu iz kojeg ću bolje vidjeti.

Saturne dragi, podaj mi energije da ne propadnem pa to je Ivo Pogorelić! Da, upravo on, predvodi to koncertiranje, u kojem ga prate prekrasne mlade djevojke blance de blance. Ushićen u svojoj lebdećoj

lakoći, razmišljam, koji je to kompozitor do sad skladao za sedam klavira? Ne znam nijednoga. Zaista, ne znam ni za jednoga ili se sada ne mogu sjetiti. I tako, razmišljam i uživam, u dionicama koje prvi put čujem, a koje me toliko nadahnjuju, da odlučim pogledati, tko je još privilegirani da bude nazočan tom koncertu na otvorenom? Evo rješenja! Pa to je glavom i bradom usred prvog reda, maestro Bareza! Kako je neobičan, em što sjedi, em što ne dirigira, a i neobično za koncertne prilike i njegova je frizura na svome mjestu! Koju čast ima načelnik Bosiljeva, gospodin Lasić i koliko je ponosan što sjedi tik do Predsjednika, dr. Tuđmana s lijeve, a u istome redu s ministrom, dr. Biškupićem, dr. Franjom Kajfežom, dr. Nikom Bulićem, dr. Borislavom Škegrom, u društvu dr. Mate Perkovića, koji je svoju desnu stranu prepustio ministrici prosvjete, dr. Ivanišević. Sjede tu još dr. Ćiro Blažević i čuvar državnog pečata mr. Ivan Milas. Desnu stranu Predsjednika Tuđmana popunili su premijer dr. Mateša, ministar dr. Šeparović, dr. Ivica Kostović, dr. Zlatko Canjuga, dr. Ivić Pašalić, dr. Jure Radić i dr. Ivo Sanader. U drugom redu, iza Predsjednika dr. Tuđmana, sjedi dr. Mate Granić, a njemu s lijeve dr. Ivica Račan, dr. Dražen Budiša, dr. Zlatko Tomčić, dr. Zdravko Tomac, dr. Vlado Gotovac, dr. Ante Đapić, dr. Ivan Jakovčić, dr. Radimir Čačić, dr. Stipe Mesić i još neki drugi, koji se ne vide zbog polumraka, a s desne strane, tu je cijeli diplomatski zbor, predvođen doajenom - Njegovom Ekselencijom, apostolskim nuncijem Giulijem Einaudijem. U trećem redu, u kojem se zbog svjetlosti, još slabije vidi, sjede ing. Martin Jazbec, ing. Josip Krsnik, ing. Slavica Komenički, ing. Mira Hlupić, veterinar Branko Horvat, ing. Zdravko Ivanjko, ing. Želimir Hitrec, ing. Aleksandar Čaklović, a čini mi se, još i Ana Grozaj i teško mi je prepoznati, da nije to onaj sudac? Joj, sjetit ću se. Glazbena kulisa sve je jača, koncert ulazi u kulminaciju, no unatoč temperamentnim dionicama, svi su nekako smireni, svi kao jedan, u zajedništvu iščekuju veličanstveni kraj velikog početka! Kako je prekrasno promatrati ljude tako iz blizine, a da oni toga nisu svjesni! Da, ali zaboravio sam pogledati koga ima u ložama? Hopsa, pa u ovoj lijevoj loži su sami muzikanti! Čuj, Zagrebački solisti pa tu je i cijeli ansambl Lado, Heco romantico, Heco nostalgico, Heco futuro, Windstringsi, Komedijin kazališni orkestar, orkestar HNK, orkestar HRT pa tu su čak i Tamara Sokolović, Zrinka i ostale naše dvorske cure! Koliko je to dobrih ljudi na jednome mjestu, ali ne bilo kakvom mjestu! Zamak je to najljepši na planetu! U ovoj čak, smijem li reći, svetoj noći, s nama su u desnoj loži: Njegova Uzoritost, kardinal Franjo Kuharić, Njegova Preuzvišenost, nadbiskup Josip Bozanić, Njegova Preuzvišenost, biskup Marko Culej, monsignor Branko Ivanjko, monsignor Lovro Cindori, koji su u gostima kod prečasnog Ivana Crneka, župnika bosiljevskog. Naposljetku, uočavam i balkon na kojemu jasno prepoznajem Miku Nikolu Mrzljaka, Josipa Jakovčića, Josipa Boljkovca pa i gospođa Mužar je tu. Upssssss, što je sad ovo?! Što to se to bljeska? Je li moguće da će se u tako mirnoj noći stvoriti oluja i možda sve ovo prekrasno jedinstveno objedinjenje prepoznato u istointeresnom glazbenom doživljaju, u prostoru kojem su kumovali Zrinski i Frankopani, tako raskinuti? Ovo je neponovljivi događaj, ali ne smijem biti preoštar, mogao bih se i reprizirati, snagom volje prisutnih, ali ako ima mnogo volje na jednom mjestu, onda bih takav koncert mogao i ne prestati!

Ups, opet bljeska! Čekaj, što je ovo pa opet bljeska? Ali ne bljeska s neba. Ta svjetlost u tisućinkama sekunde dolazi iz gornje Neugentove kule! Aha, pa to netko fotografira. Hajde da upoznam i tu mustru! E, ali njega nije potrebno upoznavati. Taj dečko nestašnog duha, Romeo Ibrišević, vjerojatno i ovaj put ima dobre namjere da svojim foto-aparatom ovjekovječi ovaj sklad odnosa među prisutnima, za medije koji to toliko željno iščekuju. Dobro me prepao svojom bljeskalicom! Divan je to dečko, ali u ovom sudbonosnom trenutku je li baš on taj koji nam je upalio tu lampicu? Ah, tako mi zvjezdane staze, što je to - polijeće Apollo ili... ? Ma, taj telefon!

- Molim? – javim se u bunilu, još nesvjestan što se događa.

- Šefe, oprostite ak sam Vas probudio, ali imam dvije vijesti. I zato što su dobre, svjesno sam učinio pogrešku probudivši Vas, ali snosit ću posljedice, samo dozvolite da vas informiram... – ne prestaje Očić.

- Daj, skрати. Kaj se dogodilo? Koliko je sati?

- Pola pet, a mogu Vam reći sad...

- Očić, baš znaš izabrati trenutak! Hajde, požuri, kaj trebaš? Prvo mi reci do kud ste došli?
- Do sretnog kraja, sve je prošlo super. Svi zadovoljni, svi sretni, nikakvih problema, osim što ne znamo gdje da postavimo zajuttrak koji će se vjerojatno servirati prije ručka, za goste koji su maloprije otišli spavati?
- A zašto me to sad pitaš? – čudim se, još uvijek u polusnu.
- Imamo restoran zauzet za ručak zbog OESS-a, a i Špigl-salon će koristiti kroz dan za radne sjednice.
- Čuj, Štef, daj onda zajuttrak na gornjoj terasi, jer do 11 ili 12, kad se gosti budu dizali, već će sigurno biti dovoljno toplo, ali pazi, moramo voditi računa da se sobe što prije uredi, jer nam OESS-ovci spavaju jednu noć u kući!
- Nema problema, to ćemo uspjeti učiniti, jer će OESS prema dogovoru, ući u sobe poslije ručka, ali recite mi, kako da složim Špigl-salon? Može li kao kad smo slagali za IRI?
- Oprosti, nisam čuo, za koga?
- Za Internacionalni republikanski...
- Aha, misliš za institut, da, da, ona kombinacija s oporbom.
- Da - kaže Očić, vjerojatno sretan jer me razbudio do kraja - Šefe, jako mi je žao, uz zahvalu na pomoći, oprostite što sam Vas probudio, ali znate, svi smo sretni jer smo ispelali stvar do kraja, a sutra Vam i gosti budu sami rekli kak je to sve bilo!
- Najmanje je važno kaj si me probudio, ali to kaj si me prekinuo u snu, kojega bum sigurno teško više ikada sanjal...
- Možda ne bute sanjali, može Vam se desiti da se sni realiziraju, znate, ja sam jedamput čital o tome da san može postati java...
- Riječi ti se pozlatile, imala bi od toga i tvoja djeca koristi!
- Kaj ste sanjali, šefe, povećanje plaće?
- Ne, my friend, san bih mogao nazvati: Kad čeljad nije bijesna, kuća nije tijesna, a sad, hajde pripazi da ne pustite do kraja kod mice an place - i spustim slušalicu, s čestitkom za dobro obavljenu posao. U tom momentu primijetim crveni signal, a odmah potom i zvučni, na baznom voki-toki uređaju.
- Chief, ovdje četvorka, a sluša nas dvojka i šestica, čuli smo Vaš razgovor preko devetke pa s obzirom da ste budni, imamo i mi nešto za Vas.
- Reci i dobro jutro svima.
- Ulovili smo malo prije jučerašnje nenajavljene noćne šetače, za kojima ste i Vi jurili.
- Gdje ste ih ulovili?
- U sektoru 10, točno na rubnom pojasu kod puteljka! - javlja mi Mladen, zadovoljan uspjehom.
- Koliko ih imamo?
- Dvojicu!
- Jeste li ih identificirali?
- Da, nedaleki susjedi.
- A onda je moja teorija za uspjeh zamke prošla!
- Je, chief, čestitamo, dobra Vam je bila ideja da preko dana ostavimo motore i bicikle, čak i dio sportske opreme vani, kao mamac. Kad smo ih malo stisnuli, priznali su da im je za oko zapeo bicikl, a priznali su i za neke ranije stvari, za koje čak nismo ni znali, a tiču se, ako se sjećate, onih dasaka za koje Štef nije bio siguran kud ih je stavio i vreće cementa koja jednom nije bila pospremljena.
- Jesu li spominjali bale sa sijenom?
- Nisu, ali do jutra, sve će oni nama ispričati!
- Ne smijete ih nipošto maltretirati, već im lijepo objasnite, bolje je da surađuju ako žele postati dio vanjskog tima, a ako primijetite da izbjegavaju istinu, onda im slobodno poručite da sam ja rekao da će ujutro biti sprovedeni do policijske postaje u Pregradi.
- Bez brige šefe, sad kad mi njih imamo, sad ništa nije problem i na miran način riješiti!
- Čestitam, dečki, još jedamput i s obzirom da ste bili tako jako dobri, morat ću pronaći dan da vas odvedem kod Vinceka u slastičarnicu, da gledate kako druga djeca jedu sladoled! - našalim se,

ispunjen radošću njihova uspjeha, ali i odlukom da po prvi put prepustim sve mojim dečkima i hvala Bogu, sve je dobro ispalo!

Uz to, napomenuo sam svima koji su slušali, a ticalo se Ivice čuvara na ulazu, da me oko sedam, ukoliko ne bih ranije sam ustao, ponovno probude i opušteno legao, sad na drugu stranu velikog kreveta. Razmišljao sam o snu, ali ne sjećajući se svih detalja, intenzivno počeo razmišljati o samim počecima rada na Bosiljevu, još iz dana kad sam tek upoznao načelnika Nikolu Mrzljaka. Za njega uistinu imam sve komplimente, jer to je, prije svega, veliki čovjek, a onda još na važnoj i odgovornoj funkciji, na kojoj je davao maksimum maksimuma, bez da ikada ističe težinu posla kojim se bavi, a bavio se najviše krajem iz kojega i potječe. Direktor škole, načelnik općine, vlasnik najvažnijeg okupljališta u Bosiljevu, najmanjeg, ali najurednijeg i posebno simpatičnog kafića "Kaj" pa uz to i organizator proizvodnje najtoplijih i najugodnijih čarapa na svijetu. Taj Mika, toliko brz i toliko pedantan, da mi se ponekad činilo da je u isto vrijeme na 5 mjesta. Učinio je gestu zbog koje sam ponovno zavolio ljude! Pristigao sam jednog poslijepodneva na gradilište, još skoro u samom začetku, paralelno početku radova na obnovi, bez velikih ambicija, ali opterećen potrebom da budem na gradilištu i zatekao, za mene neočekivanu aktivnost gotovo svih mještana. Okupilo se tu mlado i staro, vatrogasci i starci, ali i narodni orkestar s instrumentima kakve dotad nisam ni vidio i samo je falio jedan čovjek. No ubrzo stiže crveni kamionetić i gle, vozi Mika dva odojka i vina i piva i vidjevši mene, pozove dečke na čašćenje. Kako je dalje sve bilo simpatično, kad sam ga upitao mogu li se i ja pridružiti, na što se moj Mika iznenadio, ali iskreno razveselio, jer je za veselje u tom trenutku bilo opravdanog razloga: oko Starog grada očišćen je korov i sad se on nakon tolikih godina opet može vidjeti. Može li čovjeku nešto ljepše dogoditi nego da ga mjesto prihvati, ne škicajući materijalistički, već u dobroj namjeri, sa zajedničkim prepoznatim interesom svih. Onda pak jednog dana, u Bosiljevu odlučim pokrpati neke rupe na cesti: uzmem tačke, cementa i vode, i krenem sam pomoći i sebi i drugima, a možda i spasiti kotače na svom i tuđim autima. I tako, zalijevajući rupe betonom, začas pristignu i susjedi. Gospon Križanec, bogme to Vi ne bute delali, to mora biti naš posel pa znate da nas ta rupa sve zafrkava već par let, otkad su tu kopali preko ceste zbog nekih instalacija. Zar nije prekrasno, prolazeći po mjestu, slušati komentare koji mi još sad kao jeka odzvanjaju "tog gospona Križanca tu k nama sam Bog je poslao". Zar nije iskreni prijateljski stisak iskusne ruke gospodina Josipa Boljkovca, prvoga ministra unutarnjih poslova, nagrada ako još uzmeš u obzir da ti se tako važna osoba nudi u pomoć da se pronađu ukradene stvari iz dvorca. Ne mogu da si ne priznam da je Bosiljevo, danom mog prvog dolaska, izgledalo nešto drukčije, a onda nagla promjena: svi su sve počeli uređivati. I male kućice su dobile fasade, počela se graditi škola, mjesto je živnulo, a najponosniji Nikola Mrzljak svakako je uživao! U poticaju perspektivnih ideja, ja sam doveo u Bosiljevo mnogo značajnih ljudi, koji su ga, kao na primjer Paul Hogart, ne samo opisali i tu ljepotu literarno prezentirali cijelom svijetu, već ga je Paul Hogart i nacrtao (staviti sliku!). Doveo sam u Bosiljevo i samog Barcelu i njegov najvažniji dio tima, koji nije mogao vjerovati da stoji pred čvrstim objektom, a još više, kako su svi priznali, da to uopće negdje može postojati! I tako, vodeći svjetski turistički magnat, kojeg svi uspoređuju s Onasisom, rekao je: Siniša, samo reci što treba. I rekao sam: Dvorac nije teško staviti u konačnicu uređenja, ali trebat će tu golf i trebat će tu još mnogo toga, a poslije lovačke večere u obližnjem lovačkom domu, gdje se čovjek s mnogo pozitivnih lica – Mika, pretvorio u kuhara i priredio sa svojim pomoćnicima, najfiniju plemićku večeru, vjerojatno ikad posluženu na tim prostorima, Barcelovi su rekli "Dečki, pozovite nas kad osjetite da je vrijeme"! Ali kada to vrijeme tako brzo prolazi i najčešće donosi neprilike pa tako i tu nisam bio pošteđen. Jedne noći oko ponoći, zazvonio mi je taj moj nesretni telefon i tako simpatičan, nježan, dragi glas, u tom trenutku pun očaja i straha, glas gospođe Justine Bergman, koja će uvijek, iako više nije s nama, živjeti s nama u Bosiljevu. Ona me obavijestila da Bosiljevo gori! Za manje od sat vremena, stigao sam u mjesto u plamenu! Je li to bila sreća u nesreći ili dvostruka nesreća, teško je ocijeniti, ali ipak nije gorio stari grad nego gospodarski objekt ogromne površine, u kojem su radovi bili pri završetku. Objekt takoreći skoro uselživ, nestao je u plamenu i pretvorio se u pepeo te noći, iz nepoznatog

razloga. Da priča dobije kvalitetniji rasple, dan prije toga, s ekipom vještaka osiguravajućeg društva, potpisali smo police osiguranja, što je dalo povod svima da pomisle: Evo, to je naš Siniša. Zapalio je majur, ali nije ga zaboravio prije toga osigurati! Ne želim se niti prisjećati kako sam se osjećao u toj svojoj šutnji, poslije svih tih pogleda uprtih u mene, poslije provokacija policajaca, koji nisu znali kako se radi uviđaj, poslije jada u kojem sam mogao samo sebe kriviti što nisam te noći bio u Bosiljevu ranije, jer bih širenje požara u začetku, sam mogao spriječiti. Ne želim ni pomisliti da su vatrogasci iz mjesta, koji nisu dva sata mogli pronaći hidrant s vodom ili pak karlovačke cisterne, stigle na 30 km udaljenu lokaciju, išta krivi, ali najgore je bilo što krivac postoji, a tada je bio nepoznat! U maglovitom jutru, hodao sam tražeći uzrok, sa željom da otkrijem i mjesto samog početka izbijanja te proklete nekontrolirane vatre i našao sam sve što sam tražio i istoga trenutka znao sam i tko je to učinio! Znao sam da je to učinio vjerojatno slučajno, ali nisam želio nekoga gurnuti u provaliju, da bih sa sebe skinuo sumnju. No, treba li u takvim trenucima, ako krivac šuti, biti fer onaj koji nije krivac, a već je unaprijed okrivljen za sve? Znao sam da će mrlja ostati i kad se počinitelj otkrije i znao sam da policijska istraga neće brzo mnogo donijeti. Odlučio sam odigrati kartu, jedinu koja mi je preostajala i prije odlaska, pred svim susjedima i mještanima, a i nekim policajcima, rekao sam u bijesu: Idem i vratit ću se do navečer, s imenom onoga koji je to učinio, jer znam način kako doći do njega: poznajem puno vidovnjaka i mnogo su mi pomogli, i sami vidite koliko činim u životu, zar mislite da to svaki čovjek može? Poštenije je od svih nas ako imamo razloga priznati da nam se to desilo nenamjerno, da to priznamo sada, nego li kad nas na to prisile dokazi, a te dokaze ću vam ja danas donijeti! Međutim, tad će i posljedice biti daleko gore, jer to se više neće tretirati kao slučajnost, već kao namjera, a za to vam ne moram ni spominjati, kakve su posljedice!

Ubrzo se otkrilo da su prvi susjedi palili nekorisno sijeno, ali na žalost, tamo gdje nije trebalo i tako zapalili trud, muku, a skoro i moje pošteno ime! Poslije je vrijeme donijelo denacionalizaciju, a s njom i moguće, nisam siguran, ne znam, pravne nasljednike, ali i odvjetnika Grubelića, koji me stisnuo prijateljima da će me, kao komunističkog lopova, uništiti s cijelom vukovarskom brigadom, jer si svojatam nešto što nije moje i nešto što ne može ostati moje, ali prije toga moram platiti nekoliko milijuna maraka njegovim strankama! Ishodio je preko suda i privremenu mjeru zabrane radova, ali ishodio je i moje pismo odvjetničkoj komori, koju sam obavijestio kako se ponašaju njezini članovi, koja je to primila s razumijevanjem. No ipak, tu se u pravom trenutku stvorio čovjek koji je uvijek i bio prisutan, čovjek kojemu cijela županija duguje - Josip Jakovčić, župan karlovački. On je u početku, sa željom da se aktivira taj vrijedni spomenik kulture i to na najkvalitetniji način za dvorac i za županiju, s visokokvalitetnim hotelskim sadržajem, učinio sve da me privoli, uz naravno pristanak Bosiljevcana, da uopće uzmem objekt. Tako za jednog našeg susreta u dvorcu Bežanec, kad sam mu poslužio kratki ručak, ali koji je počeo s juhom od koprive, zastao i rekao: Gospodine, Križanec, sad sam siguran da znam zašto Vi morate doći u Bosiljevo: u Bosiljevu Vam rastu najveće koprive koje ste ikada igdje vidjeli, a s obzirom da je to Vama izvor hrane, tamo imate nepresušan izvor! Da bi se nastavili radovi i da bi se spriječila odugovlačenja oko primarne obnove i kako se sve zajedno pod bremenom starosti i dotrajalosti ne bi srušilo, organizirao je i susret zbog verifikacije ugovora kod gospodina Petra Šale, čovjeka koji je iskazao nevjerovatan interes za adaptaciju tog i ne samo tog, nego i svih ostalih hrvatskih dvoraca, koji je u vrlo kratkom razdoblju sproveo u svojoj kući proceduru za tu potrebnu verifikaciju i koji me osobno uputio da mi, sve što sam uložio, ukoliko netko želi objekt, mora isplatiti, a ne tražiti da ja njemu platim te da će taj proces trajati sigurno dosta dugo i da misli da je ulaganje vrlo rizično, jer nema još uvijek čistu pravnu osnovu. Međutim, nije njegovo naravno, da se miješa u daljni tijek događaja. Na svu sreću, svi radovi tamo učinjeni, a bilo ih je i vjerujem kako će ih uskoro ponovno biti, potvrđeni su od regionalnih zaštitara spomeničkih kulturnih dobara te je u koordinaciji s gospođom Mužar, postignut i kompromis i dogovor, ali i ono najvažnije za mene, ta lijepa topla ljudska riječ! Koliko je komparativan odnos između naših županija? Zagorci su od mene dobili najviše, to ne priznaju i djelom poriču, Križevčani ne znaju što

hoće, ali to hoće odmah, a Karlovčani najviše ratom nastradali, uništene egzistencije, teškog sociopsihološkog stanja, s ruševnim resursima, žele maksimalno naprijed. I kao profesionalci i možda kao posebno inventivni i kreativni u visokom postotku intuitivni, prepoznaju svaku malu pomoć, ali i uzvraćaju tu dobrotu.

I tako, žmireći sa slikama romantičnog Bosiljeva, vjerojatno sam utonuo u san. Tisuće jumbo-plakata po Zagrebu, po Karlovcu, po svim gradovima Hrvatske, sve televizijske svjetske postaje, sve radio postaje najavljuju spektakl. Bosiljevo otvara svoja vrata! Početak će obznaniti koncert najvećih majstora, na najljepšem mjestu, u najljepšoj noći, u Bosiljevu. Nije Bosiljevo toliko veliko, koliko je veliko njegovo srce, koje s radošću prima sve prispjele, a i otvoreno je za one koji, nažalost ne mogu ući, jer je sve gotovo ispunjeno, ali tu su kamere, tu je taj prozor u svijet, iskrica na jedan moj govor, u kojem se sada vidim kako nastupam pred svim važnim televizijskim ljudima, pred mnogo njihovih uzvanika, te im kažem: Ako nešto nije bilo na televiziji, onda se to i nije dogodilo. Sada, znam da će se ovo u Bosiljevu i dogoditi I to nedaleko vratiju pred kojima stoje baš onaj Gojko Cigić, kojemu sam namjerno prečuo, kad je u Bežancu rekao da mu je dosta Siniše i njegovog srpskog otimačinskog odnosa i kako će on sa Širokobriježanima prekinuti tu moju farsu, jer šta, kakvi Zagorci, šta su ti Zagorci, samo su Hercegovci pravi Hrvati! A uz njega, oho, Štefek Bićan, onaj veliki odvjetnik koji je sličnu izjavu dao čak na sudskom ročištu, pred sucem, gosp. Pospišom, koji to vjerojatno zbog same težine predmeta, a i Šavrićevih svjedoka, nije možda mogao razaznati. Zamisli ti, Siniša, sada su se njih dvojica promijenili iz crn u bel i nevjerojatno su vrijedni! Dijele oni još malo letaka što su im preostali za programski nastup, na kojima na poleđini piše: U Hrvatskoj žive Hrvati. Čovjek se spram čovjeka ponaša kao čovjek, jer je čovjek. Učimo povijest, da ne griješimo u budućnosti. Dok tako kraj njih, uz Fascination na violini, gudi maestro Klima.

Čudim se i ženskom glasu, koji počinje pjevušiti očaravajuću melodiju, kad to je Ljiljana Labazan započela, a priključile joj se Ruža Pospiš Baldani, Ljiljana Molnar Talajić, Lidija Horvat Dunjko, Mirela Toić, a stvorila se tu i Gertruda Munitić, joj, baš kao one novogodišnje noći 1997. u dvorcu Bežanec! Ali bogme evo i "Zucker kommt zu letzt" tim stradivarijevskim zvucima, kao podrška maestru Klimi, priključila se i harfa, i tko bi drugi nego naša i u Bežancu rado viđena gospođa Mlinar!

Sve je skoro spremno, ali nema obilježja, nema potrebne heraldike, oh, ne, ne, varam se, evo stiže povorka! Stiže i naš stijeg što ponosno vijori, ocrtavajući svu snagu i ustrajnost našeg radišnog dobrog i plemenitog čovjeka! No, neviđenog li čuda, zastavu pridržava zastavnik koji leži na otomanu, a taj otoman nosi osam snažnih mladića, ali zašto osam, zar nisu dovoljna samo četvorica snažnih da ponesu zastavnika i zastavu? Gledam tako sve to u čudu, a onda čudo prestane. Ne nose oni samo zastavnika i pravobranitelja Ivana Vučetića, nose oni jadni ne bili i svu njegovu inerciju, pasivnost i zločestoću, koja isijava zbog neznanja, neupućenosti, žali Bože, priroda je opet pogriješila. E, moj dragi Vučetiću, teškog li si se posla opet primio! - telepatijom mu uputim poruku, a vidi ti njega, skoro u istom satu, stiže mi poruka natrag: Ne vidiš li ti, Siniša, da ja ne nosim samo zastavu, već ja nju cjelivam, kako se svi drugi ne bi trebali umarati? Opet kroz neko vrijeme stigne mi i njegova druga poruka: Šta ti imaš stalno protiv mene pa ja ću u vremenu dok traje tvoje 99-godišnje međunarodno pravo da se koristiš dvorcem Bežanec, vjerojatno uspjeti napisati ugovor, čemu se žuriti, kad je vrijeme tako stalno umorno, a i nisam samo ja umoran; baci pogled malo na sabornicu! Pazi stvarno, korisnog li savjeta, mislio sam da je to beskoristan čovjek!

Uuuuuu, da pa i oni imaju fotelje, a čini se, još malo i na razvlačenje. Ali baš je to prava stvar: razvlačiti si dobra primanja i poslije dobro plaćenog odmora, naći se u viđenom društvu, ali to nije moja briga. Vraćam se ja radije u svoje Bosiljevo, a najtužniju sliku u trenutku vremena u kojem živim, gledat ću sutra, ako ga bude, mislim televizijskog prijenosa iz Sabora. A kaj tu sad ima novoga? U Bosiljevu, samo kaj se nije podignuo veliki zastor, a nigdje nema aktualnih nogometaša. Zar oni nisu pozvani? Od koga dobiti priopćenje za javnost? Možda bi trebalo potražiti kakvog viteza? Da, da, to je rješenje! Što drugo i tražiti na dvoru? Bravo za Zlatka! Našao sam ga iza kulisa,

gdje kao skorašnji konferansje, uči tekst napamet, kao svjesno najbolji izabrani glumac za ovu prigodu. "Dok je srca, bit će i Croatije... dok je srca, bit će i Croatije... dok je srca, bit će i Croatije", vježba naš Vitez dikciju i opet sam zbunjen. Sve što god na ovom svijetu doživim, sve me zbunjuje. Ne mogu sada odgonetnuti što je Croatija, je li to ime naše države, je li to ime nogometne državne reprezentacije ili je to možda ime NK Croatije? Kako bilo da bilo, vitezovi uvijek znaju kako treba, tu nema sumnje.

I, koncert je započeo veličanstvenim muziciranjem. Razvuklo se između dva nova cestovna pravca i sada svi uživaju, ali međutim, netko me povuče od natrag i pritom upotrijebi tu riječ, koju toliko želim svaki dan čuti, na jedinstven način, prekrasnom bojom melodičnošću glasa: "Sine, sine. Sine moj, tako sam ponosan!" Okrenem se i ugledam svoga oca.

- Tata, pa i ti si tu! Oče dragi, koliko si mi nedostajao! A gdje ti je striček Ivica, tvoj pratitelj?

- Sine moj, tu negdje je otišao razgledati voćke u parku, znaš da on mora živjeti stalno s prirodom, a ovo si jako lijepo uredio! No, nisi li možda trebao staviti malo tamniju nijansu boje na kulama? Vidiš, a i ona grana se previše nagnula. Ne prijete li opasnost da se sruši na taj obrambeni zid? - zapita tata, diveći se pogledu.

- Tata, pa kaj ti to sve vidiš?

- Sine, to što ti radiš, to svi moraju vidjeti, i slijepi to prepoznaju, ali ja to zbilja gledam svojim očima!

- Tata... - kažem drhtavim glasom.

- Sine, nemoj plakati, sve je onako kako treba biti. - izgovori otac i približi mi se da bi me poljubio u čelo, ali u taj se čas ja probudim, zaplakan i teško loveći zrak kojega mi je ponestalo u bolnim plućima.

Jecajući tako, sakrivajući suze sam pred sobom, zaronivši glavu u jastuk, osjetim šapat i nježnošću obavijeni, lagani dodir moje utjehe.

- Duhice, trebam te više nego ikada!

- Tu sam. Kraj tebe sam. Osjećam tvoju bol i žalost. Smiri se, sve će biti u redu. Vrijeme liječi sve rane.

- Da ti samo znaš koliko meni otac nedostaje! Kad sam ga imao, to nisam znao cijeniti.

- Ne okrivljuj samoga sebe. Ti si jednostavno samo sudionik zakonitosti prirode, ali za razliku od mnogih drugih, puno si sentimentalniji i s drugačijim osjećajima.

- To što se događalo momemu ocu, sada se događa meni. Kao mali se još sjećam, dok sam spavao u njegovom zagrljaju, kako se znao noću buditi nakon burnih snova, u kojima se on družio sa svojim ocem, i jedva bi se smirio.

- Pričaj mi o svome ocu.

- I moj je otac bio sentimentalniji, ali toliko jake energije, da je i njegova sljepoća bila neprimjetna. Bio je poseban čovjek. Mnogo puta sam se znao i ljutiti na njega, jer me u mnogo čemu sputavao, kočio, a vidiš, ja sam danas još gori spram svoje djece. Tek sada shvaćam što su to roditeljska ljubav i pažnja. Pogotovo to osjećam kad zažmirim i onda se tako u mraku pokušavam kretati u nekom prostoru i zamišljam kako je to činio moj otac i kako mu je to uspijevalo. Svi mi bismo trebali nekad ostati u mraku, jer taj mrak, ma koliko bio tjeskoban, ipak otvara neke vidike.

- Siniša, ti si bio jako vezan uz svoga oca?

- Da, ja sam vezan za svoje roditelje nevjerojatno! Živio sam i još uvijek živim u okupaciji velikog straha koji sam osjećao i dalje ga osjećam, za trenutak kada gubim nekoga od roditelja. Toliko veliki strah, da sam izmišljao razloge, kako bih postavio barijeru. Manifestiralo se to kroz možda i neprilagođeni odnos, kojim sam, da li bio nepošten ili možda neprotumačen, ali svjesno bježao od te neizmjerne ljubavi. Najgore što ti moram priznati, je ono što i sama znaš. To moje treniranje, jednog dana izašlo je na ispit. Otac je preminuo, naslonjen glavom na moju lijevu ruku, kojom sam mu pridržavao glavu za vrijeme vožnje u vozilu hitne pomoći prema bolnici u Zagrebu.

- Hoćeš li mi ispričati taj dan, možda ti bude lakše?

- Hvala ti na pažnji i razumijevanju, ispričat ću ti to, ali svjestan da mi neće biti lakše! - s uzdahom izustim i nakon kraće pauze, započnem svoju najžalosniju i vrlo surovu priču. - Prolazio je još jedan

težak dan, prepun patnji izazvanih bremenom teškog života, u tisućama problema, koje su mi nanosili kojekakvi ljudi iz moje lokalne sredine. Poslije podne sam proveo, da stvar bude još gora, utvrđujući znanje, uz prezentaciju svih tih tortura, novinarki "Globusa". Baš nekako u trenutku završetka intervjua, telefonski me pozvala majka i izrazila brigu za pogoršano očevo zdravlje. U posljednjih nekoliko godina, a u njegovim 80-im, proživio je i skoro uspješno izliječio, nekoliko inzulta i infarkta. Te večeri sam se, nakon poziva, u hipu stvorio kraj njega. Izgledao je najlošije, lošije nego ikada! Možda čak malo u panici, predosjećajući da nešto veliko tone, odjurio sam u Pregradu, u želji da pronađem liječnika, kojega prije toga nisam mogao dobiti telefonski. U to vrijeme, najdraži i najvažniji obiteljski liječnik, dr. Maček, živio je u Americi i nisam mogao očekivati njegovu pomoć, ali pomoć nisam našao niti u Pregradi, jer jednostavno nigdje nikoga nije bilo! Ne znam kako se to sve uopće odvijalo, pod kakvim sam to stresom bio, ali znam da sam, vrativši se ponovno majci, koja je otvoreno naslućivala najgore, uspio organizirati da naše djevojke iz "Crvenkapice" pronađu nekoga od liječnika u Zagorju. Stigla su kola hitne pomoći, preporuka jednog mladog liječnika bila je da otac što hitnije, zbog izgleda, novoga inzulta, mora u bolnicu. Krenula je utrka, brzinom koja više poslije prolaska Krapinskih Toplica nije imala smisla. Otac je bio mrtav. Znao sam to, a možda je i majka sumnjala, ali šutjelo se i vozač je šutio i tako šuteći, stigli smo na Sveti Duh, pred bolnicu, pred ordinaciju iz koje dugo, dugo nitko nije izlazio, a onda je tu našu šutnju prekinuo kreštavi glas gospođe u bijelom: "Šta ste mi to ovdje dopelali? Šta će to meni? Hajde, idite molim vas!" Nitko nije prvo mogao progovoriti. Majka je utonula u zid i ne mogavši nešto reći, a ja sam skupio snage i rekao: "Gospođo doktor, to je moj otac", na što je ona odgovorila "A šta bih ja sad i šta ću ja s njim, zar ne vidite da je to leš?" Na to sam je upitao, kako može biti tako sigurna, kad nije opipala njegovo još uvijek toplo tijelo, na što je ona rekla: "Šta ćete se vi meni miješati u moj posao?!" i otišla, zalupivši vrata svoje ordinacije, koja se nisu mogla otvoriti s vanjske strane. Majku je to još više pogodilo, a susretljivi vozač, za kojeg se ne sjećam tko je bio, možda zbog šoka u kojem sam ja bio, pronašao je stolicu i donio joj vode i pokušao da kucajući, ishodi neku pomoć, za ove još vidljivo žive. Međutim, ta se bijela vrata nisu otvarala. Adrenalin je u meni rastao i mislim da sam već imao takvu koncentraciju, da bih mogao kroz ta vrata proći, a da ih ne otvorim. Pozvonio sam, pokucao pa ponovno pokucao, a naposljetku, ne znam jesam li ih udario nogom, glavom ili rukom i nastavio dalje strpljivo čekati odgovor. Da, čekao sam odgovor. Svi smo čekali odgovor, a umjesto njega, stigla je policija i momentalno mi htjela staviti lisice! Prisilili su me da stanem uza zid, u pozu za pretres, a time u meni izazvali eksploziju bijesa! Za vrijeme dok je moj otac ležao u otvorenom sanitetskom kombiju, a ja bio optužen za njegovu smrt, po iskazu pristiglog policajca i to iz koristoljublja! Preplašeni policajci su se zatim udaljili, a onda se vratili s pojačanjem. Duhice moja, ima ti i učtivih ljudi u policiji i ta, do sad, najprokletija noć u mom životu, donijela je jednoga koji je imao razumijevanja da sasluša, ali znao je i gledati. Prepoznao je čovjek situaciju, prije nego što bi to itko mogao misliti i prvo ukorio potčinjene kolege, a potom, čuvši moju priču, koju sam bio zamoljen ispričati, dobacio je i sam gospođi doktor: "Gospođo doktor, bojim se da ste jako pogriješili, a sad kad vidim što ste učinili, žao mi je da smo intervenirali zbog navodnog napada! No, naša je dužnost da konstatiramo smrt, jer se dogodila na putu, te da uputimo pokojnika na sudsku medicinu, ali gospođo, gospođo, to bi vam trebala biti škola za budućnost!" Daljnje stvari oko pokopa pomogao mi je moj brat.

- Siniša, dragi, ovako nešto niti duhovi ne komentiraju!

- Da stvar bude gora, ja sam u to vrijeme opterećen stalnim napadima "Šavrića," morao nakon neprospavane noći, odmah na sudove, naravno, kao okrivljenik u procesima koji su danas, kao što svi vide, bili nelogični. Opterećen svim dnevnim aktivnostima, nastojao sam da se u dvorcu među personalom uopće ne primijeti što se događa, svjestan da ne smijem posustati i napraviti bilo kakvu grešku. Da, napraviti grešku, ali greška se dogodila. Dan poslije kremiranja, uza sve napore i nastojanja da stignem na vrijeme na sprovod ocu, ja sam zakasnio. Čekalo me se. Svi su me čekali.

Brat se naljutio na mene, a izgleda da se i otac naljutio, jer otad, u ovih devet godina, što mu dolazim na grob, svaki put se, ili ubodem, ili spotaknem, ili primim neki drugi znak njegove ljutnje.

- Ne ljuti se otac na tebe nimalo i on je bio veliki stvaratelj u domeni humanitarnog rada, kojemu je I posvetio drugu polovicu svog životnog vijeka. Samo što su njegova dobročinstva svi lakše prepoznali, jer njegovom uspjehu nitko nije trebao biti jadan i nitko nije bio jadan, jer uostalom ti si toga svjestan, otac ti je bio slijep.

- Razumio sam te dobro i znam da moram dignuti glavu i znam da se bliži jutro. Pokušat ću se u dan inkorporirati boljeg raspoloženja i zato čuj ovo: Došao je Bog na zemlju, u Zagorje, gdje je susreo Zagorca te mu kaže: "Zagorec, danas si mi prvi kojega sam susreo i zato ću ti ispuniti jednu želju. Ispunit ću je tebi, ali isto moram učiniti i tvojem susjedu, samo duplo.". Ne razmišljajući, Zagorac ispali kao iz topa: "Bože, uzmi mi jedno oko!"

- A što da ti kažem, kad je to još na kraju i tvoja svakodnevnica, ali kročiš ti dobro i znaš ti kako treba! To sam ti već i rekla. Ako hoćeš, noćas bism mogli opet razgovarati o momentima koji te tište i neka te previše ne opterećuju p snovi, oni ipak nisu java.

- Mnogo ti hvala, toliko si dobra i toliko mi znači to tvoje toplo prisustvo, - pozdravim se i otiđem pod tuš i pustim toplu vodu po sebi, da teče i teče, i teče...

Osvježen i obučen, javim se telefonom na recepciju i obavijestim ih da sam spreman za nedjelju i stojim na raspolaganju, a ujedno zamolim da mi se netko javi iz službe sigurnosti, na što ubrzo začujem poziv preko radio uređaja:

- Šefe, dobro jutro!

- Dobro jutro. Recite mi, što ste učinili s duom Daltoni?

- Dobro kažete da su Daltoni! Ima ih više. Ulovili smo i trećega, odnosno, ova su dvojica priznala mnogo toga, o čemu smo sastavili i izjavu, koju su oni potpisali, a imamo jako zanimljivih stvari koji se tiču i vaših majstora iz tehničke službe!

- Dobro, OK, znam ja za njihove hanzigadrpove, ali to ćemo riješiti. Recite mi, je li bilo drugih nepoželjnih situacija?

- Imali smo jednu intervenciju zbog nekog traktora koji je ostavljen da radi nedaleko štale, ali smo ubrzo pronašli vlasnika i riješili stvar.

- OK, dečki, imate zasluženi odmor i prijatna vam nedjelja! - na što pomislim: - Uh, danas je nedjelja, dan za odmor.

Kakva ti je to naša struka, bez petka i svetka, koju da bude stvar gora, svi potcjenjuju i omalovažavaju! Nevjerojatno, nedjelja je uvijek najviše opterećena, i plešemo oko naših gostiju 20 sati bez prekida, a nemamo beneficirani radni staž! Razmišljam tako o tom beneficiranom radnom stažu i kažem si da bi se za to morali izboriti, jer vrijeme je da konačno nekako stimuliramo to, tako značajno ugostiteljstvo. Odlazim iz svog dvorskog kutka, svjestan da, vjerojatno do sutra, neću više toga gledati, što večeras imam nastup u televizijskom "Suncčnom showu". Pozdravivši se na recepciji, prođem pokraj i zaustavim se u tzv. Kamin-salonu pa, vidjevši da je sve uredno, a i drva za potpalu spremna, u tom jutarnjem miru, neopterećene atmosphere, stanem do police s knjigama i letimično bacim pogled: "Corpus juris Hungarici, decretum generale", vrlo vrijedan poklon umirovljenog "Esplanadinog" recepcionera Vlade Gerića, pa "Pjesnička djela" fra Grge Martića, s njegovom posvetom Ivanu Vitezu Trnskom, kao predsjedniku Hrvatskog književnog društva, poklon slikarice Jadranke Mandić Paushe, poklon set knjiga Milana Piškovića, s tematikom Hrvatskog proljeća, poklon monografije skoro svih značajnih hrvatskih slikara. Tu je i "Murphyjev zakonik," poklon pokojnog prijatelja Joje Turčića, poklon knjiga aforizama od Dunje Palcok i mnoge druge poklonjene knjige, ali još važnije od svega toga, sjećanja na drage ljude. Aha, tu je i "Vinodolski zakonik", pretisak kojeg mi je s posvetom poklonio za jednog posjeta Bežancu, gospodin Jadranko Crnić, predsjednik Ustavnog suda Republike Hrvatske.

Kako je to divan i dragi nam gost! Svaki susret s gospodinom Crnićem, doživljaj je za sebe. Takva jednostavnost, dobrota, takvo prihvaćanje ljudi s kojima se susreće! Tako velikog čovjeka

jednostavno je za očekivati. Taj autoritet, kojega nosi svojom ulogom predsjednika Ustavnog suda države, čovjek kojemu se svi klanjaju, ublažava njegovo privatno ponašanje ostavljajući nevjerojatno pozitivan dojam na okolinu. Koja ugostiteljska kuća ne bi s ponosom istaknula da je radila radne programe za predsjednike ustavnih sudova država kao što su Austrija, Češka, Kanada i tako dalje? A sve to, zahvaljujući našem visokopoštovanom gospodinu Jadranku Crniću. Lijepo je živjeti s takvim referencama i ima u svemu tome opravdanja za borbu ka proširenju kvalitete, ali i kapaciteta, jel' da, Siniša?

U takvom zanosu krenem dalje. Odlučim prošetati prizemnim dijelom s tim svojim uvijek sumnjičavim pogledom na čistoću, u želji da sve bude u redu, ali uz to još s osobnom potrebom da se u to uvjerim. Šećem tako hodnicima dvorca i dolazim do poznatog mi lika iz ogledala. Promatram dva različita portreta iste osobe - moje malenkosti. Jedan sam dobio, takoreći na poklon ili u zalog, od slikarice Natalije Hromin, koja je da bi se izborila za poziciju izložbenog prostora, odlučila dokazati svoju kvalitetu i dobru volju, izradivši moj portret, a drugi pak portret, nedavno sam dobio od gospodina Nenada Blaževa, koji si je uistinu dao truda, došavši u dvorac s prekrasnim riječima: Gospodine Križanec, lijepo je to što činite i ako Vas ne bi smetalo, ja kao slikar na početku, a morao sam se odlučiti na slikanje da bih uopće mogao egzistirati, jer potječem iz vukovarskoga kraja, gdje mi je sve opustošeno, želim Vam izradom Vašeg portreta, kroz vid poklona, izraziti moje oduševljenje i čestitati Vam na svemu što do sad činite". I tako se uvrstio među slikare portretiste koji u dvorcu, kad im radovi budu primijećeni, svakako mogu računati na daljnji uspjeh.

I tako kružeći i razmišljajući, začujem više glasova na recepciji, u očekivanju da su pristigli važni gosti OESS-a, požurim i ubrzo se uvjerim da sam bio u pravu i zateknem ih već kako kreću prema Kamin-salonu, kojeg sam maloprije pregledao. Uz srdačni pozdrav, primim na znanje njihovu želju, tj. raspored dnevnih aktivnosti te ih ostavim u njihovoj poslovnoj atmosferi, određivši dežurnog konobara samo za njih. U tom trenutku, približi mi se konobar Kristijan i zamoli me da dođem do najbližeg telefona, kako bih prihvatio telefonsku liniju i objasnio da nije točno čuo tko me zove, ali da pretpostavlja da se radi o privatnom pozivu, a prezime počinje s Vuljan... Vuljako... i vrlo mu je žao što nije dobro čuo o kome se radi. Zahvalivši mu na brizi, uputim se prema telefonu, razmišljajući tko bi to mogao biti. Prihvatim slušalicu i primijetim da je veza prekinuta. Dam signal recepciji da me, ako bude ponovni poziv, mogu spojiti na bežični telefon, koji ću imati sa sobom. I tako nastavim svoju započetu šetnju, ali razmišljajući sada tko bi me to mogao zvati?

S prezimenom Vuljanko, poznajem samo jednu obitelj, za koju me vežu uspomene. Možda su to bili upravo oni? Jednog dana, prisjetim se, nakon što su proveli s nama i ranije nekoliko perioda u jednom slobodnom razgovoru, gosp. Vuljanko mi je čak ponudio, takoreći beskamatni kredit ili pozajmicu od 200.000 DEM, što sam prihvatio bez, s njegove strane, velike procedure u traženju jamstva. U razgovoru, primajući novac od njegove supruge, jer je on bio u Njemačkoj, saznao sam da oni u mene imaju neobično veliko povjerenje i da mi zbog toga žele pomoći, a time i podržati moje nastojanje u obnovi dvorca. Taj novac mi daju, jer njima trenutno nije neopohodan. Nitko u kući, niti ja sam, nisam mogao vjerovati da tako nešto postoji. Taj nesretni novac, na nagovor poslovne ponude gospođe Jasne Vukas, u većem dijelu, a možda u mojoj nepotrebnoj želji da ga kvalitetnije oplemenim, uložio sam u posudbu jednoj talijanskoj kompaniji i tako praktički dobrim dijelom ostao bez njega! U tom trenutku, s negacijom prihvatim tu konstataciju i prisjetim se sudske tužbe koja je pokrenuta s krivičnom prijavom, naravno zbog prijevare, protiv šarmantne Jasnice, koja poslije sam saznao, u policijskoj evidenciji ima poprilično sličnih kaznenih djela! Kako je u toj priči nepravedno na kraju postupio i sam gosp. Vuljanko, kad je nakon neke priče koju je čuo u Krapini, naravno, s negativnim konotacijama po mene, odlučio da dugovanje povрати mnogo ranije nego je to bilo dogovoreno. Nesretni moji Zagorci, koliko oni mene vole! Tako vješto nasamaren, sad pokušavam prepoznati još trenutke u kojima sam plaćao školovanje mimo određenog cjenika. Simpatično me prevario i gospodin Vrkić iz Splita, koji je boravio čak nekoliko mjeseci u dvorcu sa svojom mladom zaručnicom, pjevačicom koja je morala pobjeći iz Splita, zbog branjene veze s njim, a opet uz njih i

prisutnom rođakom, koja je izgleda, bedinala stvari, a uz to su svi zajedno koristili ime gospodina Antuna Kikaša, s kojim su se cijelo vrijeme dopisivali i pripremali njegov dolazak u Hrvatsku, poslije avanture s oružjem. Zadržali su se oni tako dugo, dok jednog dana nije trebalo podmiriti račun, a onda - kud koji mili moji! Idući tako dalje, sjetim se i slavnog gospodina Capana, koji je u svojim ipak dobrim namjerama, ja mislim opterećen parazitima, bankrotirao i naposljetku morao pobjeći iz naše zemlje i za sobom ostaviti više dugova, ali i jedan što je pogađao i našu kuću.

Ima tu i poslovnih prijevara. Zbog prevelikog povjerenja, na primjer, koje sam ukazao Magiću iz Ludbrega, koji je postavljao je satelitsku opremu na dvorcu. Sličnim magic-sistemom, iako sam mislio da me takva stvar više neće zadesiti, pojavio se, po istoj preporuci, i neki Grujin i obavio dio posla za koji nije izdao garanciju. Naravno, gotovina bi mu dobro došla, kao garancija za plaćanje, dok se fakture ne zatvore, međutim, kad ljudi rade po sistemu "uzmem keš pa me više nema", onda otvore proces koji ne žele, a koji im svakako za vrat stavi dostižnu pravdu. Joj kako me bedasto nedavno prevario limar Vladimir Dragoša, koji je na preporuku ugostitelja sa samoborske ceste, započeo svoju prevaru, tako banalno: uzeo je akontaciju i - nestao, ali ne bez traga, jer uskoro će mu na tragu biti sve one službe koje je on do sad vješto izbjegavao! No, mnogo sam povjerenja pokazivao i bio sam svojevrsan medij za slične o kojima sada razmišljam. Međutim, najviše sam se razocarao u velikom i najopasnijem i najozloglašnijem gospodinu Milanu Vukasu, hrvatskom Arsenu Lupinu, poznatom iz afere Ikom, Palača pravde i slično. Amnestijom Predsjednika Tuđmana otpušten iz zatvora, nakon nevjerojatno, samo da se podsjetim, tri godine i nešto mjeseci samice, u meni je svojom pojavom izazvao žaljenje i suosjećanje, a čvrsto uvjeren da je i pedagoška mjera zatvaranja ostavila na njega trag, dao sam mu mogućnost da mi priđe, jer je živio u susjedstvu, ne kroz radni odnos, ali kroz nazovimo to tako, prijateljsku potrebu da nekom pomogne, činio je to neko vrijeme meni. I to na samom početku, u teškom stanju u kojem sam se zatekao, s neprofesionalnim i neukim kadrom. Trajalo je to tako neko vrijeme, a on se, što mi je i najviše koristilo, svojim riječima zauzimao na određenim pozicijama za mene, čak mnogima i prijeteći, ukoliko bi mi netko pokušao naškoditi, da bi mu se to moglo obiti o glavu, jer će mi on uvijek pomoći. Cijenio sam tu vrstu pomoći, danas još svjesniji da je bila velika, u tom periodu bezakonja, koje je nastalo trenutkom promjene sistema. Ali nesretni moj Vuki, opčinjen mladom djevojkom, morao je krenuti na svoj novi put, a na taj novi put ponio je i neke "sitnice" iz mog života!

Kad bolje razmislim, koliko sam bio izložen mogućim "napadima" lukavaca, u stvari dobro sam još i prošao, iako me mnogo puta nisu materijalno orobljavali, već htjeli su jeftino kupiti moje znanje i referencu. Ti kojekakvi direktorčići, najčešće javnih poduzeća, kad je trebalo urgirati i poticati radno mjesto, onda sam bio dobar pa onda kad je trebalo cijele dane pričati o tome što treba činiti da bi kompleksi funkcionirali, i onda sam bio dobar i nagrađen čak ručkom, a poslije, kad stvari krenu, vrlo se brzo zaborave. Jednom prilikom, prevarili su me – novinari! Redakcija Imperijala ili možda se to u to vrijeme zvalo ST, naručila je veliki banket za više od stotinjak gostiju, u interesu promocije najboljeg poduzetnika godine, mislim da je te godine proglašen Ivica Todorić, što mi je bilo osobno drago jer je čovjek vrlo simpatičan, poduzetan i ono što ja najviše volim, jednostavan. I unatoč dobrim odnosima od ranije, ekipa uredništva je izbjegla platiti račun, čak tim više, nisu ponudili niti mogućnost kompenzacije, kroz objavu reportaža ili reklama u njihovom listu! Najviše me čak začudio nekorektni momenat, u kojem su jednom prilikom napisali, da sam parkirao naš osammetarski Cadillac ispred bana Jelačića na Trgu i time ocrnili moju kulturnu razinu, a iznijeli i totalno neistinutu informaciju, a još više kod mene izgubili status, napisavši da sam otjerao policiju riječima: "Šta hoćete, ako može Suad Rizvanbegović, onda mogu i ja!" Baš je čudno to što su učinili, s obzirom da ja ne da to nisam rekao, već nisam ni znao tko je gospodin Rizvanbegović, iako sam kasnije s njim došao u kontakt i upoznao se jer je bio gost u dvorcu.

Gdje ima lošeg, ima i dobrog. Što bi sad u svemu tome bilo najbolje? Najbolje je kad se iz nekog obavljenog posla i poslovnog kontakta stvori prijateljstvo, a sad baš mislim na ono s gospodinom Frljužecom, vlasnikom "MTD" firme, koja, a to ja mogu osobno potvrditi, ima najbolje strojeve za

zelene površine na svijetu! Svakako da smo se prepoznali u interesima na početku druženja, meni traktor, a njemu reklama. Ali, nevjerojatno je kako se slični ljudi nalaze i međusobno privlače! Tako je druženje poprimilo viši oblik. U čemu smo slični? I on i ja radimo zbog zadovoljstva posla koji volimo i ne stavljamo si materijalni prioritet, a to prenosimo i odgojem, ja na svoju djecu, a on svakako na svoje. No, kod njega i supruga, koja se bavi visokom umjetničkom fotografijom, to ne radi zato jer mora, već zato što je to ispunjava. Zamišljam si kako time čini i drugima ugodu, a izgleda da ću morati sada i ja početi, jer upravo su prilazili gosti.

- Dobar dan!

- Dobar dan i dobro nam došli!

- Bolje vas našli.

- Što možemo najboljega učiniti u ovo nedjeljno jutro za ovako simpatičnu, pretpostavljam, obitelj?

- Mi bi rado popili jutarnju kavicu i malo razgledali Vaš umjetnički fundus.

- Dapače, primamo Vas s velikim zadovoljstvom! Izvolite, uđite.

- Joj, pa imate skulpture gospodina Žige Popijača. Baš su krasne!

- Gospodin Žiga radi prekrasno, to ste dobro primijetili, ali ove skulpture trenutno su od gospodina Drageca Jamnića iz Lepoglave, umjetnika koji kod nas ima stalni postav i to pedesetak svojih skulptura, raspela i ne znaš kojih sve lijepih radova. Drago mi je da Vas mogu uputiti da sve obidete i doživite.

- Mnogo Vam hvala, mladi gospon, vrlo ste ljubazni.

Ispratim ih tako pogledom te prekinem zvonjavu telefona, podižući slušalicu:

- Dobro jutro, dvorac Bežanec, izvolite molim lijepo?

- Zanima me imate li u okviru Vašeg hotela ponudu raftinga?

- Na žalost, izravno ne, jer u Zagorju nema organiziranog raftinga. To je uobičajeno za brze vode na karlovačkom području, ali možemo Vas spojiti i s Atlasom, turističkom agencijom koja se tim poslom bavi.

- Ali mi smo Vas gledali na televiziji, mislim čak na Dnevniku pa smo to povezali s Vašom ponudom.

- Da, bio sam jednom prilikom i ja na raftingu, ali to nije bilo ovdje nego baš na karlovačkom području i bio sam, da Vam iskreno velim, protiv svoje volje! - našalim se blago.

- Nemojte reći, a ja mislim da to nije opasno!

- I nije ako imate dobrog vodiča, a u mojem slučaju, mene je poslužila sreća!

- Kaj bi imali sekundicu vremena da nam ispričate kaj se to dogodilo? Mislim da je s Vama bio karlovački župan jesam li u pravu?

- Da, u pravu ste, bio je gospodin Jakovčić, njegovi dožupani, protokolisti i ja, jednom riječju, pokusni kunići, jer svi smo mi to učinili njemu za radost, a on nama za veselje, kao prethodnica diplomatskom zboru, koji je to na osnovu našeg pozitivnog primjera ponovio. Svakako, bilo je to jedno veliko iskustvo, koje je započelo blijedim licima, a završilo kupanjem u hladnoj Mrežnici, na možda petnaestak stupnjeva. I naravno, poslije na nezaboravnom ručku u zelenom mrežničkom kutiću.

Hvala Vam lijepa na informaciji, i pokušaju pomoći. Budemo se nekako snašli, želimo Vam ugodnu nedjelju!

- Ugodnu nedjelju i Vama i javite nam se kad prođete to iskustvo, da čujemo Vaše impresije.

I u tom času, istrče iz dvorca mladi Perkovići te ljubazno me pozdravivši, upitaju bi li mogli gađati iz luka i strijele, na što im objasnim da uskoro stiže Goran Hrnčir, naš državni prvak u streličarstvu i pravi ekspert, ali i pedagog, koji će ih podučiti u rukovanju. Zadovoljni odgovorom, upitaju me za mađioničara u dvorcu, na što im odgovorim, da mađioničar dolazi samo po dogovoru, a ono što ja pretpostavljam da su gledali, bio je kongres iluzionista iz Europe, koji su tu ranijih godina znali imati svoja druženja. U organizaciji domaćina, gospodina Ivica Krakića Maka, koji je znao nevjerojatno dobro izvoditi točku, u kojoj je totalno zamotane glave, s mnogo tamnih poveza, vozio automobil, a da stvar bude gora, izabirao je uvijek moj! No kad budemo imali kakav nastup gospodina Marliza,

slovenskog majstora iluzioniste, rado ću Vas pozvati, jer to je pravi doživljaj! Možete zamisliti ono što radi David Copperfield s velikim rekvizitima, to sve rade Marliz i njegova pomoćnica Maja, s nešto malo manjim, ali zastaje dah i diže se kosa na glavi, kad počnu letjeti prostorom, nestajati u kutijama i tko zna što sve ne, što jednostavno treba doći vidjeti.

Zadovoljni klinici uz pitanje da li mogu pogledati veliki Cadillac, krenu prema njemu, a ja s njima, u namjeri da im ga otvorim. Frapirani unutrašnjošću, nastavili su s pitanjima. Striček Siniša, a koga ste sve vozili od poznatih ljudi u tom automobile?

- Ja ne znam koga vi sve poznajete, ali mogu vam neke spomenuti. Npr. Ivanu Trump, koju smo vozili iz Opatije u Zagreb, ravno u rezidenciju Predsjednika Tuđmana.

- Tko ju je tamo dočeka? Predsjednik Tuđman? I vi ste bili kod njega?

- Predsjednik Tuđman je taj dan bio zauzet, ali dočeka ju je šef njegova Ureda, gospodin Hrvoje Šarinić, a vozio sam vam i koga bi vi još mogli znati... Jamesa Browna, znate li tko je to?

- Znamo, to je onaj striček kaj pjeva "I feel good". Zbilja ste njega vozili, a kuda?

- Vozio sam ga prvi dan za vrijeme koncerta po Puli, a onda drugi dan u Italiju, na tršćanski aerodrom. Onda sam vozio Angelicu Bridges pa jednu pravu pravcatu princezu iz Saudijske Arabije i to pod pratnjom specijalne policije i jako pompozno.!! tako...

- A vozili ste i Prosinečkog?

- Vozio sam i gospodina Roberta Prosinečkog i njegovu izabranicu.

- Koga ste još vozili?

- Ne sjećam se. Vozio sam Ljudevita Grgurića Grgu i njegovu izabranicu, povodom svadbene svečanosti ovdje u dvorcu i još mnoge, mnoge druge.

Prepustim dalje djecu njihovom otkrivanju performansi automobile, a ja pođem na osamu te uz bežičnim telefonom nazovem "Crvenkapicu", u želji da pozdravim majku, koja mi se odmah javila.

- Mama, bog. Ja sam. Na početku s isprikom što ti se ne javljam, ali molim te, ne znam kako da ti se opravdam, međutim...

- Ma daj Siniša, hajde, ne moraš se opravdavati, ja znam sve, meni tvoji sve vele, ali molim te pazi se, predaleko ideš. Dijete moje, to treba sve izdržati čime se baviš i što radiš. Što ti to sve treba?

- Mama moja, kad jednom odeš predaleko, povratka više nema, a možda i ima kad sve jednoga dana pustim k vragu!

- Primjećujem ti umor u glasu, a i čini mi se da si opet malo u frustracijama?

- Znaš ti da tebe osjećaji nikad ne varaju.

- Pazi sine što radiš, molim te. Znam da uvečer imaš emisiju. Veselimo se što ćemo te gledati. Teta Dragica je isto ovdje.

- Reci mi, kako je Štefica?

- Dobro je, baš sada s tetom Dragicom pije kavu. Sve je u redu. Hajde, nemoj se sad zadržavati s nama, mi smo dobro, a ti vodi brigu da s tobom bude sve u redu. Čuvaj se, sine! - Hoću mama, s još jačim dojmom utučenosti, koji sam vjerojatno ostavio na njoj, prekinem razgovor, s pogledom bez cilja.

Izrastao iz onog malog dječaka, koji se poput svakog drugog djeteta igrao u pijesku, a najviše volio pikulati, u čovjeka koji već dvadeset i pet godina nema svoje nedjelje, nema svoje male obitelji, ali zato ima svoju veliku obitelj, koju void, želeći joj dobro. A toliko se puta pitam - ima li to sve smisla i ne bih li lagodnije živio da izađem iz svega toga?

Velika je to obveza i odgovornost, smjelost ili ludost, ali što mogu, sve su to epiteti vođe, i čemu sad time razbijati glavu, kad to neprestano činim već 20-ak godina? Na kraju, činim to za osobno zadovoljstvo, a sad si dozvoljavam, nakon nekoliko sentimentalnih majčinih riječi, pasti pod utjecaj frustracije. Možda mi u svemu tome pomaže nedjelja, u kojoj skoro svi teže da budu s obitelji ili da kraj nekog do koga im je stalo pa da, pa i meni je stalo do tog dvorca, pred kojim u ovom trenutku sjedim. Sjedim i gledam u visinu, pogleda uprtog u krov, koji danas tako toplo djeluje, a na kojem sam, dok je bio raskrit, još prije deset godina, nekoliko mjeseci neprestano prvo skidao, a onda vukao

na njega novi crijep. Poluglasno razmišljam - da nisam ja ipak malo skrenuo, kad sve to radim, a nisam siguran, koliko sve to ima smisla? Tisuće slika prolazi mi glavom i u tom neodređenom košmaru, možda pod utjecajem majčina toplog glasa, koji je uvijek isti i kad se ljuti i kad je radosna, koji je takav bio i u j mojoj mladosti. Imam li uopće pravo razmišljati o mladosti, uz toliko obveza koje me čekaju u budućnosti? Možda imam, ali samo malo, iako nakon toliko dugo vremena što se vraćam u mladost, prvo što me asocira na tu mladost, jesu nezadovoljstvo i slika lošeg djetinjstva. Djetinjstva u kojem nisam mnogo tražio, ali sam previše dobivao, na, za mene neprihvatljiv način... U tom trenutku začujem neraspoložen povik Gordane, koja me već iz daljine upozorava da je njezino zadovoljstvo plod Gordanovog izbjegavanja obaveza.

- Tata, Gordan neće raditi, jer kaže da je danas nedjelja, a da je nedjelja dan za odmaranje i da to Crkva kaže, a što kaže Crkva, on prihvaća! - ljutito će Goga.

Dolazi Gordan.

- Tata, ako baš ne moram, ja ne bih danas radio...

- Eto, vidiš, što sam ti rekla? - nastavlja Goga.

- Dajte molim Vas, hajde, točno je da je nedjelja, dan za odmor, ali isto tako je točno da nije dan za svađu. Hajde, klinici, sjednite tu malo da popričamo i pronađemo najbolje rješenje u ovome danu. Kao prvo, hoćete li večeras ići sa mnom na snimanje "Sunčanog showa?"

- Ne bismo tata, kaj bi mi tamo radili! - jednoglasno je njih dvoje.

- Sjedili biste u publici i gledali bi show u živo.

- Joj, radije ne bismo, to ti je nama full dosadno!

- Dobro, po vašem izboru. Onda je danas na vama red da pregledate Cadillac, jer ide na snimanje.

- Blaže rečeno, pregledati, znači - oprati ga! - konstatira Goga.

- Vidiš, kud nas je dovelo to tvoje tužakanje, sad se i obveze povećavaju!

- Dajte prekinite s time, nadmudrujete se, a u stvari radosni ste što imate priliku djelovati u timu.

- Ma daj, tata, koji ti je to tim?! - ljutit je Gogo.

- Djeco, kad sam ja bio mlad...

- Evo, sad slijedi priča Broja Jedan iz Alana Forda, sjednimo da je lakše podnesemo, uz sve naturene obveze sada još i to!

- Da znaš da niste fer, na činjenicama iz povijesti, lakše je graditi zdraviju budućnost pa prema tome...

- Tata, mene jako zanima kakav si ti bio kad si bio mali? Naime, pričala mi je baka da si već u prvom razredu osnovne škole pušio, i još gore, jedamput čak izostao iz neke recitacije na velikoj školskoj priredbi, jer si pušio u zahodu! - znatiželjna je Goga.

- Danas sam svjestan koliko sam tada pogriješio, i da se vratim u mladost takvu grešku ne bih ponovio, ali je li ti rekla baka da sam bio jedan od najboljih učenika na školi? Uvijek se pamte I primjećuju samo čovjekove loše strane, a dobre?

- A bilo je i dobrih? Čula sam da si se vozio po naselju kao jako mali, na motorima koje si posuđivao i s njih skidao auspuh, da se bolje čuje kad prolaziš?

- Ta sekvenca je najmanje važna...

- Dobro, a kaj si radio po zimi kad si se s početka ulice, mislim da se tvoja ulica zvala Milke Trnine, držeći se za štosdemfere automobile, vozio čučnut, skližući se po ledu? - pita moja Goga.

- A ja se prisjećam jedne priče, u kojoj si s nekim susjedom Goranom, svima po krovovima kuća razmontirao antene, a stanarima koji su vam se zbog nečega zamjerali, bacali ste tintu po vešu koji se sušio po prozorima! - Kaj god, kak ste vi do toga došli? To baš sve nije tak...

- Tata, mnogo toga Davor zna, jer mu je i stric dosta toga ispričao. - pobjedonosno će Goga.

- Da, da, to je samo strica Bore finta, kako bi on sebe uzdigao kao boljega...

- Skrivao si cigarete ispod štengi u dimnjaku, a kad bi te tata pozvao, i dao ti za sladoled, prvo što bi napravio, otišao bi kupiti na kiosk cigarete! - usklikne Goga.

- To je najveća glupost koju sam u životu radio i vidite upravo zbog toga, ja danas više ne pušim...

- Da, jer si se napuštao već do osmog razreda kao neki u cijelom svom životu! A dvaput si zbog toga dobio i batine!
- Dobio sam batine, al' sam i klečao, no ništa nije pomoglo i dalje sam rauhal!
- Tata, čega se još sjećaš iz svoje mladosti i što najranije pamtiš? – pita Goga.
- Sjećam se dok smo još živjeli u Ilici 65, dvorišta u kojem sam se igrao, sjećam se kako nisam nikome dao da mi reže nokte na nogama, osim stričecu Ivici, osobnom pratitelju vašeg dede...
- Misliš na stričeka Špehara, koji živi na Bundeku?
- Da, kod stričeka Ivice smo često odlazili na roštiljade, dok se još moglo kupati na Bundeku. Mnogo puta sam na svojoj specijalki, koju mi je on nabavio, sam odlazio po nasipu do njega i u njegovom ugodnom društvu, zbilja uživao na njegovom ranču, punom životinja i voćaka .
- Čega se još sjećaš? – zainteresirao se Gogo.
- Sjećam se kad smo doselili u Folnegovićevo naselje, bio sam oko dvije i pol, tri godine, da mi je pao telefonski stolić na palac! Kad smo već kod doktora, jednom sam prilikom rekao doktoru Grgiću, koji je stanovao iznad nas, a prilikom nekog pregleda koji mi se nije dopao, da je majmun, nakon čega sam morao ići na kat ispričati se, a to mi je jako teško palo! Ostao mi je u sjećanju bijeli bernardinac Riki, koji je došao vrlo mali, onda počeo naglo napredovati i završio na moju tugu i žalost u Samoboru kod Borisovog tate. A što se kasnije pokazalo za mene dobrim, jer sam često Samoborčekom odlazio u Samobor u posjet obitelji Videc i svome Rikiju. Kuća je uvijek bila puna životinja. Imali smo kanarinca, koji je odletio kroz otvoreni prozor, a imali smo i mačkicu, kojoj je mama odrezala pandže da ne grebe plišane prekrivače na krevetu. Najradosniji dan uvijek je bio moj rođendan koji je padao na Dan Republike, tada dvodnevni praznik, dok je bila moja baka živa, svake se godine takoreći ponavljao prizor jutarnjeg dolaska dvaju taksija. U jednom je bila ona, a u drugom pokloni - obavezno deseci kila svinjske masti i naravno, igračke za najdražeg unuka.
- Na spomen bakine dobrote, ti ideš svake godine na svoj rođendan na Mirogoj posjetiti joj grob?
- Da, ja sam se obvezao da ću svake godine ja tu njezinu pažnju uzvraćati obveznim obilaskom grobnice, gdje sad počiva i vaš deda.
- Kakav je bio deda dok si ti bio mali?
- I onda se sjećam kako je vaš deda uvijek kad bi došao s puta, a često je putovao, jer je radio kao vrlo aktivni član Saveza slijepih, donosio darove svima u kući. Ja sam jednom prilikom dobio usnu harmoniku, Boro je isto dobio nešto, a s nama je tada još živio i moj bratić Jožek, koji je od nas pohađao srednju školu.
- Koji Jožek, tata? - zapita Goga.
- Jožek iz Zaprešića, Tinin tata. Sjećam se da je jednom, a to je bilo 1971., Jožek išao iz šegrtilje preko Trga bana Jelačića i dobio pendrekom po leđima da je sav bio crn kad je došao, a vjerojatno u to vrijeme niti nije znao zašto. Ali od tada nadalje njegov glavni pozdrav je postao 'spremni', što je u prošlom sistemu bilo vrlo riskantno koristiti...
- Pedagoška mjera odgojne palice negativno je djelovala...
- Daj, daj ti mala, kaj ti znaš kaj je to. A poslije kad sam bio u srednjoj školi i živio takorekuć sam u Zagrebu, često sam odlazio kod Pepice i Jožeka na stan, i tako se često prehranjivao zabadava, kad bi ponestalo džeparca.
- Koja ti je bila razonoda dok si išao u srednju školu?
- Družio sam se s Nenom Milinom, Goranom Skorupanom, Mustafom, Naserom, Svenom, Petolasom, Marinom, a bilo je tu i mnogo cura, Renata, Vesna, Inga, posebno kako sam bio dobio od vaše prabake Pauline gitaru, često smo iza kuće svirali u triju: Neno, Zojčevski i ja. Odlazili smo biciklima na jednodnevne izlete oko Toplane i lovili ribu. U naselju je bilo moderno utrkvati se biciklima, a od mene je bio brži jedino Željko, nešto stariji od mene. Učestalo smo se pikulali i okretali sličice. Ja sam slovio kao izuzetno pristojno i mirno dijete, iako sam bio pravi mali crvić, uvijek spreman za učiniti nepriliku i uvijek sam u tim svojim nestašlucima zastupao pravdu. Tako bih se znao često zauzeti za slabije i zbog toga potući. Bio sam uvijek vrlo snalažljiv,.Kao djeca, veselili smo

se dolasku luna-parka, u kojem bih se ja brzo snašao i uključio, pomažući raditi, a zauzvrat dobivao besplatno korištenje raznih igara. Obožavao sam u mladosti lubenice pa kad bi dolazili kamioni s lubenicama, uključivao bih se, pomažući kod istovara i tako opet dobio besplatno, meni najdraže voće, a kad bi tata dao za lubenicu, kupio bih cigarete.

- Čula sam i to da si bio poznat po građenju kartonskih kula, a zimi da si čak iza kuće radio prave iglue od snijega, u kojima si se skrivao i pušio?

- Daj vi s tim pušenjem, prekinite! Sjećam se da sam u prvom razredu prošao s pet i dobio od mame i tate na poklon zlatni sat. Dobivao sam svake godine za odličan uspjeh posebne nagrade od nastavnčkog vijeća, a uvijek sam dobio za peticu i poklon od tate, takoreći po svom osobnom izboru. Joj, čega bih se još mogao sjetiti...?

- Što si čitao, tata, u to vrijeme? Što ste morali čitati za lektiru?

- Hoćete istinu? Ali pod uvjetom da unaprijed priznate da me nećete oponašati. Obećajete?

- Obećajemo.

- Nisam uopće čitao. Stjecajem okolnosti, zbog hendikepa sljepoće mog oca, roditelji su željeli da ja budem uzoran i sami sebi su predstavljali mene kao najboljega. Bila je to velika greška u odgoju, koju sam ja relativno rano prepoznao i počeo koristiti. S obzirom da nisam htio sastavljati lektiru, to je za mene radila mama, na način da bi tati čitala izabrana djela, a on njoj kasnije diktirao sastavke moje zadaće. Da stvar bude gora od gorega, čak sam u školu nosio sastavke u kojima je ona pokušavala imitirati moj švrakopis!

- Zato ti danas tako grozno pišeš! Ti se nikada nisi niti naučio pisati! – zaključí Gogo.

- Da, ali zato mu je potpis dosta težak! – primijeti Goga.

- No, ali sjećam se da sam čitao izvan lektire, na primjer, Majdaka. Inače, naš stan je bio uvijek prepun djece, mojih vršnjaka, koje je u to vrijeme vaš deda, moj tata, podučavao iz svih predmeta, a posebice iz njemačkog, francuskog, ruskog i drugih stranih jezika.

- Koliko je to jezika deda govorio?

- Mislim da je četiri predavao, a da ih je sedam dobro znao, a uz to, ostalo mi je u sjećanju, da je uvijek znao svoje učenike pitati koji jezik najviše vole? Kad bi se oni ispucali sa svojim odgovorima, on bi im rekao da on najviše voli teleći, reš pečeni! Mnogo smo na taj način stekli poznanstava, na primjer, s obitelji Rac, obitelji Milina, upoznali i Sanjinu mamu, tetu Pavicu, obitelj Crvelin i još mnoge druge. Takva neka prijateljstva, su se pretvorila i u kumstvo, na primjer, s Milinom i Crvelinom. Evo ovako, družili smo se učestalo s gospođom i gospodinom Levičnik, koji su stanovali na našem katu. Sjećam se da je kod nas često dolazio, a jedno vrijeme i pratio tatu, gospodin Milan Babić. Sjećam se jedne noći, kad je obitelj Lovin provalila u napuštenu prostoriju ispod našeg stana, kakva je to bila panika u kući! Svi su navalili na jednu Ankicu s malim djetetom i pozvali policiju, jer su je htjeli izbaciti, a onda se tu stvorio policajac, njezin muž i svi su zašutjeli. Bože moj, kako uniforma autoritativno djeluje! Kasnije su svi tu obitelj jako zavoljeli, a naš stan posebno i desilo se opet kumstvo.

- Kakve si još, tata, gluposti radio?

- Poskrivečki sam odlazio na kupanje na Savu i da situacija bude napetija, skakao s crvenog mosta u virove! To je bilo toliko opasno da me i danas prođu trnci, kad se toga sjetim, a sjećam se i nekoliko njih koji su stradali. Odlazili smo se kupati i na Savicu, točno gdje se danas nalazi džamija, a najveće uzbuđenje, bilo bi kad bismo hodali preko Save, u to vrijeme, po tek postavljenim skelama budućeg Mosta mladosti.

- Jesi li se bavio nekim sportovima?

- Počeo sam s košarkom, jer je iza naše kuće bilo košarkaško igralište, a negdje u višim razredima osmoljetke, krenuo sam aktivno trenirati gimnastiku, s prijateljem iz škole, Robertom Sertićem. Trenirali smo u današnjem Sokolu na Mažurancu. Za školu sam nastupao kao reprezentativac u streljaštvu sa zračnom puškom i kao košarkaški reprezentativac.

- Da mi te samo bilo vidjeti kao košarkaša! – glasno će Gogo.

- Bio sam ja pravi gimnastičar i košarkaš! Kad bi samo mogao pitati profesora Zlatića, profesora tjelesnog odgoja, on bi ti rekao tko je bio najbolji.

- Što nisi volio?

- Nisam volio ići u školu, iako sam bio dobar učenik, a prije škole, nisam volio ići na predškolsku nastavu iz stranog jezika. Na Mažurancu sam učio kod Tante Jasne njemački jezik. U prvom razredu osnovne škole, razrednica mi je bila Ankica Jurki, mislim da se tako zvala, a ne mogu zaboraviti kako me već na prvim satovima, jedna draga i malo viša od drugih djevojčica, Aida, predložila da ja budem predsjednik razreda, što se kasnije provlačilo kroz cijelu osmoljetku. U školi sam bio uzoran, ali kad sam stvorio takvu reference, počeo sam to i koristiti. Kad bih i nešto napravio, naprimjer, kod mene se našle špriherica ili neko drugo opasno oružje, i takoreći postojao dokaz moje krivice, na primjer, jedna od mojih kasnijih razrednica, prof. Mikota, sama bi ustvrdila da je to sigurno netko meni podmentuo i tako me oslobodila krivice. Ali, zato sam ja uz pomoć mog tate, pisao najbolje sastavke za njezin predmet, hrvatski jezik.

- Tata, a ljubavi?

- S obzirom da pretpostavljam da ni vi niste bez pojma o toj temi, mogu vam reći da mi je u školi za oko posebno zapinjala jedna mala crnka, Alica Tajcar, a tu je bila i jedna Inga, ne sjećam se čak ni nekih imena, jer ipak te cure nisam vidio trideset godina. Ali simpatične su bile dogodovštine s Rajnom, s kojom sam jednom prilikom bio sam u njezinu stanu, ne očekujući da će doći njezini roditelji. Oni su se iznenada pojavili pa sam navrat nanos morao pojuriti uz stepenište, kako bih kad oni uđu u stan, ja brzo klisnuo iz njihove zgrade.

- E, tata, tata pa mogao si se praviti da pišete lektiru!

- Skrećemo s teme! Primimo se svaki svoje obveze, jer počinjete biti previše znatiželjni!

- Tata, daj samo još ispričaj kako si dobio batina od neke cure na karateu?

- A kaj ste vi, CIA? Sve znate, a mučite me da vam pričam! Ali neka vam bude ovaj put. Trenirao sam karate kod Vjekoslava Šafranića i to je nama dosta dobro išlo. Nešto malo bolje opet mom srednjoškolskom kolegi Zlatku, a i ja kad sam postao pun sebe, onda sam doživio edukativno iskustvo jednog nožnog aplauza kojeg mi je poklonila neka djevojka i tako mi i treba, jer sam je u sparingu potcijenio, i sada čiča-miča, gotova je priča, primamo se posla! Gordana, ti u starinsku obleku pa na ulaz uz ekipu dočekivati goste, a ti Gordan, na francusku blagajnu. I razmislite za malo kasnije želite li ipak ići sa mnom na tv-show, na što oni kažu da će raditi sve što treba samo da ne idu na taj "dosadni show" i potom brzim koracima, pomireni krenu.

A ja, ostanem sa svojim razmišljanjem, kako ima mnogo stvari koje nisam priznao, a kroz djelomičnu priču iz mladih dana, prisjetim se i mnogih teških trenutaka. Svi ti moji nestašluci možda su bili plod moje potrebe dokazivanja pred drugima, jer tatina sljepoća sigurno je ostavila učinak na to. U naselju je bilo još slijepih osoba i mislim da su njihova djeca, što sam ja izravno primjećivao, bila drukčije prihvaćena od ostalih. Radilo se tu, vjerojatno, o kompleksima manje vrijednosti, a kod mene, o jakim sentimentalnim osjećajima spram oca, koji su bili više nego li treba, naglašeni roditeljskim odgojem. Previše se potencirala ta roditeljska potreba da ja pozitivnije odskačem od drugih, što je u meni izazivalo pak drukčiju vrstu isticanja pred ostalima. Bilo je i groznih trenutaka i vrlo čestih kad bi me majka upozoravala da otac ima osjećaj kao da će progledati i kako bi bilo jako dobro da se ne udaljavam predaleko od kuće, kako bih u tome trenutku bio uz njega. Vrlo mlad sam shvatio poziciju u kojoj se nalazim i taj nedostatak odlaska s ocem u kino ili kazalište ili zajedničku šetnju, sportsku aktivnost, nadomjestio sam svojim dječaćkim određenjem načina života. Roditelji su se često prepirali, dolazilo je do svađa, skoro do rastave braka. Neujednačenost odgoja u kojem su Jožek i Boro lošije prolazili od mene, iako mislim da nisam bio privilegirani, već da sam po sistemu "treća sreća" ali i promišljeno, svojim načinom ophođenja, bolje prolazio. Mnogo puta sam se nelagodno osjećao kad bih kao mali dječak pratio oca i tako kao vrlo odgovorna osoba počeo sazrijevati mnogo ranije, nego se to trebalo realno dogoditi. Koliko li sam patio i koliko li noći proveo plačući, uvijek skrivajući tu bol i sam pred sobom! Opet, danas znam da u tom trenutku možda još nisam shvaćao

da mi ta patnja donosi veliko životno iskustvo, koje će biti i presudno za moj današnji uspjeh. Tako osamostaljen i životnom školom educiran, jasno prepoznavši loše i dobre strane života, najteži trenutak mog osamostaljenja u petnaestoj godini, dočeka sam spremno.

Naravno da je sreća da se te traume iz djetinjstva, iako one možda ostaju u podsvijesti, ipak s vremenom izbrišu. Vjerovatno tako i mora biti, jer dolaze nove pa za njih treba mjesta. O, kakvo bih ja to trebao imati skladište!

Sjedim tako na, već sunčevim zrakama dobro zagrijanoj klupi, i opet centrifugiram prošlost, sa željom da ne mislim na loše, ali prisiljavajući se tako, postižem kontraefekt. Vjerojatno taj osjećaj samoće otkako su djeca otrčala, izmami mi tu prečestu suzu na oko, u tjeskobnoj pomisli na životnu razdvojenost od supruge. Koliko je teško pomisliti da start neke ljubavi može imati prepreku pred beskonačnim ciljem! U kome, gdje i kako tražiti grešku ili krivca u našem odnosu, danas je više nebitno. Da li premorenost, da li opterećenost nepodnošljivim problemima, da li taj negativan utjecaj zločestih ili genetsko nasljedstvo tko zna iz kojega koljena? Što su uopće bitni kao razlozi za definitivnu razlaz? Zar nije najvažnije da u ovom trenutku kad se ta razdvojenost pokazala najboljim rješenjem, tako i ne ostane? Zar ne, ipak je bolje prihvatiti realnost i živjeti samostalno, nego li u opterećenju tuđe nametnute volje, u suprotnosti osobnom htijenju? Tko zna koliko ću dugo i ja moći izdržati sve te nepravde, podlosti, koje dolaze od ljudi s funkcija na kojima su samo zbog osobne prezentacije ili kratkoročnih interesa? Velika je nepravda između Štefice i mene, unesena u taj brak, upravo sa strane onih koji me tuže, a sad se pitam u tom popularnom kontekstu duševnih boli, na koju bi se svotu mogao svesti odštetni zahtjev našeg braka? O tome samo mogu razmišljati... Tako u analizi svih nepoštenih ataka, dođem do jednog pozitivnog lika, a k tome još i plemićkog porijekla. - Barun Vraniczany - ipak ima i dobrih ljudi! - progovorim glasno i spazim kako mi prilazi konobar Mlakar.

- Chief, oprostite prekinuo sam Vas u nekim razmišljanjima, ali htio sam pitati, gdje da složimo stol, s obzirom da na ručak imamo najavljen obitelj Zver iz Samobora? Dolazi nam i obitelj Piletić, javio se gospodin general Čermak te zamolio za stol u atriju dvorca i posluživanje nekih jednostavnijih tradicionalnih jela za njemu drage goste koji će doći s njim.

- Dragi kolega, sjedni sekundu pa ćemo to isplanirati, a najbolje da složite alternativno i unutra i vani stolove sa što više mjesta, postavite kvalitetniju dekoraciju i gostima omogućite da sami biraju, i tako naglasite njihovu važnost, jer to i zaslužuju kao naši abonenti.

- Dobro, chief, razumio sam, a hoćete da Vama nešto donesem? Doimate se prilično utučanim...

- Ma sa mnom ti je sve OK. Malo sam odlutao u dane samog početka i prisjetio se kako sam teško dobio dozvolu za rad. Ustvari, ja još uvijek nisam siguran da mi uopće imamo dozvolu za rad!

- Kako to mislite? Pa okategorizirani smo s pet zvjezdica!

- Ma, pusti zvjezdice! Najvažnije ti je da imaš zadovoljne goste, koji su to spremni i osobno priznati. Međutim, kad sam uredio dvorac i prošao "Šavrićevu" barikadu, nastupila je nova, u kojoj je općinska inspekcija želeći ispoštovati "Šavrićev" naum da se zakoči otvaranje, odlučila ne izdati rješenje, odnosno potrebne suglasnosti. U to vrijeme ti je ministar turizma bio barun Vraniczany i smatrao sam da je jedina osoba koja može najbrže presjeći to, za mene više nepodnošljivo omalovažavanje. Bezuspješno sam ga pokušao telefonski kontaktirati pa, saznajući da u to vrijeme ima svoj ured u hotelu "Esplanade", odlučio sam se s njim pobliže upoznati. Uzeo sam u hotelu sobu do njegove I, prativši kada izlazi na doručak, ručak ili večeru, jednostavno mu se pridružio u liftu i tako kroz dan dva, mi smo se već poznavali. Sad je bilo jednostavnije uspostaviti kontakt, a da stvar bude još bolja, na kraju sam u njegovu uredu, kao tajnika, prepoznao gospodina Luku Hodaka, dragog samostalnog ugostitelja, koji se na simpatičan i osebujan način brinuo prije toga, o ponudi u Krapinskim Toplicama. Naravno da je barun Vraniczany za službenog prijama prihvatio revitalizirani dvorac kao vrlo važan objekt za turistički razvoj i omogućio mi da se poteškoće i nejasnoće razjasne s njihovom pravnom službom, koja me, uvidjevši da u stvari nema prepreke za početak obavljanja ugostiteljske djelatnosti, uputila kako da to sve i službeno verificiram.

Barun Vraniczany ubrzo me osobno posjetio, presretan što je object, njemu znane obitelji Ottenfells, presvukao ruinirano odijelo. Kasnije me, za jednog protokolarnog prijama u palači Dverce na zagrebačkom Gornjem gradu, čak jednom prilikom osobno nagradio i počastio prekrasnim riječima. -

- I, što? Poslije su vam dali rješenje naši općinari?

- U načelu i nisu. Ustvrdili su, prilikom tehničkog pregleda, da tlocrtno stanje restorana nije identično trenutnoj postavi, jer je neki od stolova bio, umjesto kao single, spojen s još dva druga. To je sanitarnu inspektoricu toliko isprovociralo, da je u momentu odustala od daljnjeg pregleda, iako sam joj objašnjavao da se svi novi restorani opremaju fleksibilnom opremom, koja upravo omogućava polivalentnu namjenu i mogućnost korištenja. Potom su pronašli i novi detalj - grešku u kuhinji, a odnosila se na čini mi se, širinu radne površine, koja je bila strogo određena gabaritima autohtone arhitekture i uvjetovana kao takva od zaštitara spomeničke baštine. U nemogućnosti da više prihvatim takve i slične provokacije, toliko sam agresivno nastupio, da je vjerojatno inspektorica već pomišljala na najgore. Ne želim ni pretpostaviti kako bi se sve to završilo, da u njihovu obranu nije stao Zdenko Kolar, koji je radio kao moj asistent. Prekoračenje ovlasti, koliko profesionalnih, toliko i privatnim inatom opterećenih, najbolje je utvrđeno kasnije, kad je ipak inspekcija odlučila da lokal može proraditi, ali pod uvjetom da se hrana priprema u obližnjoj "Crvenkapici" i tako pripremljena vozi u dvorac. Kompromisno rješenje prihvatili smo i to je još dan danas važeće rješenje, jer drugog nisam nikad dobio, daje mi legitimitet da hvalim "Crvenkapičinu" kuhinju.

- A naša hotelska kuhinja, koja je nagrađena medaljom Alpe Adria i tako visoko kategorizirana, što je s njom? - nasmije se Mlakar.

- Vidiš, stari moj, to su ti administrativne birokratske forme, koje unazađuju budućnost i tvoje i moje djece i koje nas udaljavaju od zapadne civilizacije, za barem jedno stoljeće! Hajde, idi riješi sada te stolove i zapamti, gosti koji se ponavljaju, najvažniji su gosti i svaki put morate za njih učiniti nešto novo, još dotad njima neotkriveno, kako bismo ih uvijek iznova privukli, jer time ne privlačite samo njih, već vam oni pomažu svojom pričom i tako pozivaju nove goste.

- Bez brige, chief, bit će sve u redu! - namigne mi i da signal da mi prilazi moja princeza.

- Tata, jesam li OK? - pita Goga.

- Moja princezo, ne da si OK, nego si ljepša nego ikada! -

Tu pomislim, kako se taj stari dekor odijevanja uklapa u cijelu dvorsku priču dočekivanja gostiju i koliko pozitivno djeluje na goste, pogotovo one koji se prvi put susreću s takvim načinom odijevanja osoblja dvorca. I dok se tako malo divim svojoj kćeri, sa zadnje strane dvorca, priđe mi bračni par Varjačić i unese novu pozitivnu atmosferu za moj stol.

- Goga, izgledaš kao prava princeza! - iskreno prozbori moj bratić Boris.

- Hvala Vam lijepo što ste primijetili, viteže, ali sad Vas moram pozdraviti, jer neki gosti mi pristižu! - kroz prćasti nos, kaže Goga.

- Tko ti je sašio te obleke? - pita me Boris.

- To sam nabavio uz pomoć obitelji Sekelj iz Varaždina, gdje gospođa Biserka radi kao vrsni kostimograf. A kad mi zatreba i više kostima, HNK iz Varaždina, rado mi izađe u susret i štoviše imam čak osjećaj da im je to što mi pomažu, izuzetno drago, za razliku od situacije kad sam jednom prilikom, za potrebe Udruge samohranih roditelja, koju vodi Ljiljana Novaković, radio humanitarnu aukciju slika: zamolio sam HNK u Zagrebu i odobrena mi je posudba kostima, koji su bili u izuzetno lošem stanju. No, mi smo ih poslije kemijskog čišćenja i peglanja, uredno sredene vratili natrag. Koliki je značaj bio tog događaja, govore ti neka, ovdje prisutna imena. Uz meni najdražeg i uistinu, za tu prigodu najboljeg voditelja, gospodina Voju Šiljka, tu su bili nazočni članovi diplomatskog zbora, uz veleposlanika Petera Galbraitha. Bio je tu i gospodin Zdravko Tomac, a da ne nabrajam dalje, bio je tu veliki broj skoro najvažnijih gospodarstvenika, koji su došli pomoći kupnjom nekih poklonjenih udruzi, umjetničkih djela. Cijelu smo stvar sponzorirali, a onda smo dobili od HNK još račun od skoro 1.000 DEM po kostimu, za iznajmljivanje po jednom danu! Naravno da nisam platio

taj račun, ali sam napisao jedan popratni dopis u kojemu sam izrazio svoje slobodno razmišljanje o njihovom postupku!

- Dobro je da uopće više možeš pamtit sve te događaje! Nego, reci, jesi li bio ove godine na odmoru? vidim da si preplanuo... -

- Bio sam sedam dana na Rabu u hotelu "Imperijal" i uistinu sam se iznenadio, kako za mali novac hotel može ponuditi dobru uslugu! Vrlo jeftini pansion, a neobično sam zadovoljan sa svim što mi je pruženo. Morao sam jednostavno malo pobjeći i iskoristiti trenutak da se isključim i moram ti priznati da mi je to skoro pošlo za rukom na poluotoku Frknju, gdje sam provodio najviše vremena. Osim što sam kraj sebe imao telefon, a on je zvonio i zvonio! Nekoliko godina sam već na Rabu i upoznao sam prilično ljudi pa tako i gospodina Čombea i njegovu vrlo dragu mamu, koji zamisli, u punoj sezoni, kad bi mogli iznajmiti nekome čamac za novac, meni poklanjaju gliser, ne želeći mi naplatiti niti utrošeni benzin! Na moje inzistiranje da podmirim trošak, oni jednostavno ne žele za to niti čuti!

- No vjerujem da im ti sigurno nećeš ostati dužan!

- Naravno da neću. To su sitne pažnje, koje se zauvijek pamte! Već sam jednom prilikom upoznao slične ljude na Krku, iskusnog morskog vuka Miljenka, koji me u kratko vrijeme podučio mnogo čemu o moru, a pogotovo ronjenju, što se mojim klincima posebno sviđjelo. Ali imao sam ove godine dosta neugodno iskustvo, za boravka u Umagu, za vrijeme ATP-a. Jednu noć sam noćio u hotelu "Sol Elite Koralj" i platio golo noćenje, kao četiri dana boravka u punom pansionu na Rabu! Mislim da su malo pretjerali s cijenom, a ja sam opet bio tamo prisiljen spavati zbog sastanka Upravnog odbora hotelijera.

- A koliko je nocenje s doručkom u Bežancu?

- Noćenje u dvokrevetnoj sobi, dakle, za dvije osobe, sa zajutakom, je 100 njemačkih maraka, na što smo mi u svakom slučaju još spremni fleksibilno razgovarati s gostom.

- Pa to je stvarno jeftino za tvoju kvalitetu! Nego, ove si godine vjerojatno postavio svoj rekord u trajanju godišnjeg odmora!

- Skoro da jesam i prvi put sam prošao bez peha na putovanju!

- Joj, da, čuo sam da si imao neki problem na slovenskoj granici, kad si lani odlučio ići na Bled?

- Da, prije neke dvije godine, ukazala su mi se dva slobodna dana i na brzinu sam spakirao obitelj i odlučio krenuti prema Bledu. No, naše je putovanje skoro prekinuto na svega desetak kilometara udaljenoj granici sa Slovenijom. Slovenski carinici inzistirali su da sve stvari iz automobile: kofere I iz njih izvađenu garderobu, stavim na cestu. Za to vrijeme oni su automobil stavili u šturc. Usprotivio sam se njihovoj naredbi, tražeći da mi omoguće priručni stol, kakva kolica... Ne mogu ti reći koliko su se potcjenjivački ponijeli, kad je nadležni carinik jednostavno otišao u svoju kućicu čitati Mikijev almanah, naravno, zadržavši naše putovnice!! Niti pokušaj da mu objasnim da nakon dugo vremena putujem sa svojom djecom te sam, u želji da ih dva dana razveselim, izabrao upravo Sloveniju, nije uspio udobrovoljiti carinika da nastavi sa mnom razgovor! Naprotiv, upozorio me da se njemu nikud ne žuri i da me ima dovoljno vremena čekati, dok ja odlučim izvaditi sve stvari na cestu! Svjestan da se radi o provokaciji, umjesto da učinim naređeno, odlučio sam nazvati slovensku ambasadu u Zagrebu. Budući da sam dobro poznao veleposlanika Malešića, ubrzo sam i postigao svoj cilj, a to je mogućnost da, primivši natrag naše putovnice, održim kraće turističko predavanje mladićima koji su, opterećeni tko zna čime, počinili mali, ali značajan prijestup u svojoj službi.

- Umjesto da budu sretni da im turist ulazi u zemlju, oni ga provociraju, a k tome - vide da ste obitelj. To je fakat suludo!

- A kaj možeš, ja sam ti još i član Hrvatsko-slovenskog društva i pokušavam naglasiti važnost dobrosusjedstva i zajedništva. Međutim, situacija na granici je sve gora i gora, što čujem od dosta gostiju koji tuda prolaze.

- Vidiš, a ja sam mislio da ti nemaš osobnih problema, s obzirom na kategoriju gostiju koju servisiraš!

- Nažalost, naša turistička svijest je vrlo kontradiktorna našim realnim mogućnostima, a pojam granica je najveća kočnica turističkih pokreta. Međutim, znaš, kad razmišljam o turizmu, od svega mi najteže pada informacija u kojoj naša Turistička zajednica godišnje troši osamdesetak milijuna maraka za promociju najljepše države na svijetu, a od koje, da stvar bude gora, imamo samo kontraefekte! Zamisli ti da ja dobijem petnaestak milijuna maraka i tim novcem uredim cca desetak zagorskih dvoraca, pa kroz tu atraktivnu elitnu formu privučem kvalitetnom osmišljenošću ponude iz svijeta bogatih i slavni, a to sve zajedno, prenesu svjetski mediji. Koliko bi to bilo korisnije od same restoraterske funkcije u smislu daljnjih zapošljavanja, svega onoga što turizam pozitivnoga nosi, a da ti ne govorim koliko bi to značilo za predstavljanje naše visoke kvalitete! Vidiš, u tom turizmu i tom turističkom prepoznavanju među državama, sve je praktički već postavljeno, samo nam nedostaje još pravilna valorizacija.

- To bih ja nazvao: pravi ljudi na pravom mjestu!

- Apsolutno, to se jednostavno mora desiti, jer u protivnom, ovako dalje mi nećemo više moći gurati!

- Dobro pa kako su ti carinici u Rogatcu odreagirali kad su dobili telefonsko uputstvo kako se moraju odnositi prema tebi?

- Stajali su kao bebe mirni i slušali brzopotezno turističko predavanje. Znaš, Borise, najgore od svega toga je što ja u životu nikada nisam nešto pokušavao švercati! Čak, štoviše, za običnih prelazaka s beznačajnim količinama špeceraja preko granice, ja sam možda nekad čak i ispadao smiješan na granici, sve prijavljujući. Možda iz nekog osnovnog straha i nelagode, koju bih osjetio kad bi možda netko primijetio da imam neki artikl više nego je dozvoljeno. Ja za neke utaje ili krađu jednostavno nisam sposoban i vjerojatno je to dobro, jer tako kroz život ne nosim nikakav teret ili unutarnji nemir!

- kažem Borisu i usmjerim pogled prema Biserki te dobacim - Biserka, otiđi se ti s klinkcem malo prošetati ako hoćeš. Pogledajte konje ili pronađite paunove.

- Da, baš bi malo mogli! – odvrati ona i krenu, na što dođe Gordan s pitanjem poslije pozdrava Borisu:

- Tata, trebali bi nešto sitnih novaca, gdje da ih uzmem?

- Uzmi na blagajni recepcije, nadam se da ima koliko trebaš.

- Borise, kak je naš Čokica?

- Dobro je, oporavlja se od tih nekih svojih srčanih tegoba, ali sve u svemu bolje je.

- Gordane, nije Čokica, nego valjda ujak Dragec!

- A znaš da mi ujaka od milja zovemo Čokica, jer nam je kad god bi došao donio čokoladu! - obrani se Gordan i krene svojim putem.

- Vidiš, klinci ne mogu zaboraviti čokolade, a ja opet ne mogu zaboraviti fine ručkove koje je radila ujna Anđelka za nekih obiteljskih slavlja. Znaš, Borise, tvoja mama jako fino kuha! -

- Hvala ti. Prenijet ću joj pohvalu. Nego čuj, nisam te nikada pitao, a zanimalo me uvijek, kak si ti došao do Cadillaca? Na koji si ga način kupio?

- U tome mi je pomogla firma "Auto-Markt" iz Čakovca, koji su saznali da takav postoji u jednom izložbenom salonu, takoreći nevožen, a star već nekoliko godina. U jednom našem razgovoru, ja sam iskazao interes, razmišljajući o još jednoj atraktivnoj ponudi, izuzetno komplementarnoj kvaliteti koju inače nudimo i ubrzo je došlo do kupnje tog produženog američkog automobila. Sve je bilo kako treba i carinska procedura je prošla uobičajeno, dok nije stvar počela zauzimati komični karakter. Prijavivši automobili u Poreznu upravu Pregrada, sa željom da što brže podmirim porez i na taj način realiziram proceduru registracije, zbog nesnalaženja u nastaloj situaciji, moji poreznjaci s Mirom Hlupić na čelu, obavijestili su me da to baš ne bu išlo tako lako te da pođem kući i strpim se. Iako sam nekoliko puta nazivao i pitao u razdoblju od 15 dana, koliko sam čekao da to obavimo, uspio sam tek 15. dan doći na red i dobiti ček, kojega nisam niti komentirao, a zbog potrebe da automobil ide u funkciju, požurio uplatiti. Međutim, uplata je obavljena 15 dana od dana prijave, dakle, u zakonskom roku, ali poslije trinaest sati. Isti sam dan automobil stavio u funkciju s hrvatskim registarskim ozanakama, na opće zadovoljstvo naših gostiju. I sad ti zamisli, nakon

otprilike mjesec dana, stigla mi je kazna od nekakvih 1.500 DEM, koju sam dužan platiti Poreznoj upravi, jer nisam uplatio porez za prijavljeno vozilo u roku od 15 dana!

- Radilo se vjerojatno o nekoj grešci?

- Ne, nije bila greška! ZAP poslije podne uplate knjiži sa slijedećim datumom i tako po administrativnim regulama, ja sam fakat zakasnio jedan dan i za to ne želim platiti kaznu, ipak ostao bez novca, zbog blokade računa koja je ubrzo uslijedila!

- Jednostavno ne mogu vjerovati da ti to rade! Jesi li se kome žalio?

- Napisao sam pismenu žalbu i predao je putem pošte, međutim, dobio sam opet odgovor da ni žalba nije stigla u roku i zato se odbija, što normalno da je kod mene izazvalo bijes i ogorčenje, jer u trenutku kad bi svi trebali biti sretni da se moja ponuda kvalitetno proširuje, taj nesretni auto izazvao je najjači izljev jala i zavisti dotad! - Pa ja bih ih sve poskidao! Nakon toliko muke koje si prošao, da ti to rade! - Ma kaj buš ih poskidal, oni su već kažnjeni samim tim što žive i samo da ti kažem, da će se stvari, Boris moj dragi, sigurno promijeniti! Međutim, transformacije trebaju ići postupno. Ni brze promjene nisu dobre!

- Dobro, tu kod tebe dolaze i sam sam video - i gospoda Mudrinić i Sanader. Bivši ministar Škrabalo bio je čest gost. Ministar Radić, za kojeg sam čuo da jako hvali i tvoje djelo i tebe kao ugostitelja, kao i mnogi drugi ljudi koji su tu bili. Zar to nema nikakvog utjecaja i zar to ne prepoznaju tvoji lokalci kao značajan poticaj razvoja i njihovog kraja, uostalom?

- Nažalost, ono što je tragično, nema nikakvoga dijaloga i najveći je problem što ga ne možeš uspostaviti, ne samo s lokalcima, već županija ne djeluje kao most ili možda čak katalizator prema Vladi. Previše je tu nesposobnih, žalosna ti je to situacija! A znaš, naša Pregrada, otkad smo izgubili u tom tragičnom događaju Davora Šutinu, nema više čelnog pokretača inicijative. Dolazi do svojevrstnog kolapsa sistema i ja na žalost, više nemam s kim kontaktirati. Kad si prije spomenuo ministra Juru Radića, želim ti naglasiti jednu situaciju u kojoj se trebalo desiti potpisivanje najvažnijeg i financijski gledano najtežeg ugovora o financiranju izgradnje hrvatskih magistralnih cesta: nazvali su me iz Krapine, takoreći nekoliko sati prije potpisivanja, u nazočnosti i drugih naših resornih ministara, npr. ministra Širca, gosp. Jarnjaka i drugih vrlo važnih osoba iz Vlade, uz naravno, inozemne goste, koji da ne pričam u koju kategoriju pripadaju i obavijestili da ministar Radić inzistira da to bude u dvorcu Bežanec! Kuća je već prije bila ispunjena skoro do posljednjeg mjesta. Vladin ured za prognanike i izbjeglice imao je svoju veliku konferenciju s delegacijom humanitarnih misija i samo njihovom dobrom voljom, uspjeli smo u taj naš dvorski šipak, stisnuti još 40-ak vrlo važnih i naravno, da ti do kraja kažem cijelu stvar, sve učiniti na opće zadovoljstvo svih. Taj dan je gospodin Radić, a da i nije znao, napravio izuzetno veliku stvar, jer je jednostavno rečeno, prisilio Županiju da prihvati činjenicu da se dvorac Bežanec nalazi upravo u njihovoj, Zagorskoj županiji. Prije tog posla, uglavnom nisu dolazili, niti izabirali našu destinaciju, jer je još dr. Kajfež naredio da se u Bežanec ne smije ići, zato što je preskup. No, nikad nitko nije nazvao i pitao bi li se mogao postići neki dogovor o cijenama! Nikad se nitko nije osvrnuo na moje dopise Županiji, u kojima sam nudio više nego 50 postotne popuste za sve važne delegacije, protokole pa čak i za obične sjednice Poglavarstva. Besplatno sam im ponudio i reprezentativne prostore za miran rad, po potrebi župana u određenim okolnostima. Na sve su se to oglušili, a ja uvidio da imam posla s ljudima koji ne razumiju što je to administrativna šutnja, a na ovome banketu, shvatio da bi u načelu, njima najpotrebnija bila škola lijepog ponašanja ili kako se to netko treba odnositi u trenutku kad ima važne inozemne goste.

- Ti bi mogao sa svojim iskustvom organizirati jedno predavanje o diplomatskom protokolu, za sve njih! To bi svi naši župnijski političari trebali znati!

- Da, ne - trebali nego - morali znati, jer se onda ne bi događalo da npr. župan Hitrec odluči započeti pozdravni govor u pola servisa prvoga ganga jela, pa taj pozdravni govor staviti u sporohodnu brzinu da izgleda što duži, a na kraju, kad treba izvući rezime iz izrečenoga, ispadne da nije rečeno gotovo ništa, ali je ispotencirana bezaperitivno probuđena glad kod slušatelja.

- Čekaj, ali moramo istaknuti individualni značaj domaćina, kojemu je to u navedenoj situaciji vjerojatno bilo najsvrsishodnije!
- Ne samo njemu, nego je predstavio, slobodan sam reći, ne samo kulturu Zagorja, već kulturu hrvatskog političara!
- Da, zbilja je to vrlo nezgodno, a sve više i više primjetno. Nego, znaš kaj sam te htio pitati? Postoji li mogućnost za moga klinca da nabavimo dres od nogometaša Croatije?
- Čuj, to bi njemu bilo preveliko!
- On bi to jednostavno htio imati, više da ima nego da nosi...
- Ja ću za njega onda učiniti nešto, po meni ljepše: prikupit ću mu autograme svih članova kluba, ali molim te nemoj tražiti od mene da se zauzmem za to da mali dobije od nekoga neki dio dresa, jer ja to ne volim i do sad sam uvijek izbjegavao, iako sam već bio zamoljen tako nešto učiniti. Neobično mi je stalo do toga da svi zajedno u kući budemo nenametljivi i u tom smislu odgajam personal pa te molim za razumijevanje. Meni je to zbilja izuzetno neugodno tražiti!
- Da, potpuno te razumijem. Nego, vidio sam te u tv Dnevniku, kako zajedno s igračima izlaziš iz aviona u Grčkoj! Kaj si radil s njima? Imaš vremena hodati s njima po utakmicama?
- Ma ne, nisam ja išao na utakmicu primarno, nego sam bio počašćen primijeniti svoje znanje i iskustvo u grčkim uvjetima. Pozvao me stručni štab da kao supervisor, vodim brigu o pripremi hrane i nekim drugim detaljima. No, kad smo već kod toga, želim ti ispričati i događaj koji ću trajno pamtiti: poslije dvosatne jurnjave od hotela do stadiona u Ateni, naravno, izuzetno loše prihvaćeni od milijuna Grka, stigavši skoro u zadnji tren na stadion, u pratnji nezainteresirane grčke policije, a poslije prijema u VIP salonima, na poziv prof. Brajovića, otišao sam s direktorom Croatiabusa, svojim kuharom Živkom i dva djelatnika iz naše službe sigurnosti, sjesti na središnji dio tribina stadiona. Do nas je u redu ispred, sjedio naš hrvatski Amerikanac, gosp. Tony, vjerni navijač Croatije, a plavkastu boju naših odijela, u jednom je trenutku okružila gomila od 90.000 crvenih navijača! I to navijača kompletno crvenih, kojima je gdje god je to bilo moguće, na dijelovima odjeće, a čak i čelima pojedinaca, pisalo: "Ili crven ili mrtav!" Bilo je vrlo šakaljivo sjediti u takvoj gomili, u kontrafarbi i u tom trenutku, najmanje sam razmišljao o utakmici, a sve više o tome, kad će doći kraj te prilične opasnosti? Uz tu nelagodu, na žalost, bio je i loš rezultat za nas i onda me na kraju još dočekalo najgore od svega, a to je let avionom!
- Joj da, ti ne voliš letjeti! To je stara stvar.
- Ne volim letjeti, a na tu temu sam u avionu razgovarao s gosp. Čačkovićem, koji je prekrasno konstatirao da, prema zakonu vjerojatnosti, koliko je on puta u životu letio, već je vrijeme da se nešto dogodi! Znaš, Borise ti me avioni izluđuju!
- Kak si onda izdržao prekooceanske letove, kad si išao u Kanadu?
- Izdržao sam ih u to vrijeme pod dopingom! I u tom, skoro dvomjesečnom prekrasnom i vrlo edukativnom boravku u Kanadi, nisam se mogao opustiti i prepustiti uživanjima, jer sam konstantno razmišljao da moram natrag, i to avionom!
- Jesi li u Kanadi bio samo turistički ili si nešto radio?
- Nisam privređivao, ali sam jako mnogo naučio, obilazeći najekskluzivnije centre, hotele i regionalne turističke destinacije. Prošao sam Kanadu, od američkog dijela Buffalo, države New York, preko Niagare, do sjevernog Lake Sinca. Najviše sam boravio u Torontu i okolici, a posebno Kicheneru i to s predragom obitelji Krikić. Nikad neću zaboraviti da sam kod njih pojeo najfiniji ričet z bažuljem i kuhanim buncekom, kojega je spremila gospođa Milica! U Kanadi sam, osim mog stručnog interesa, prepoznao i jedinstvo Hrvata, koji žive u jednom prekrasnom zajedništvu. Bio sam gost u mnogim hrvatskim kućama, i u Hrvatskom klubu, u Missisagi kraj Toronta. Kad se čovjek komparativno osvrne na naše spletkе, ne možeš vjerovati da je istina što se kod nas događa u međuljudskim odnosima. Vidiš, to ti je najbolji primjer koliko razvijene kulturne sredine utječu na čovjeka, koji jednostavno počinje oponašati okolinu i sve štima!

- Pa da, u pravu si! Kad naši Hrvati dođu, dovoljno je već u Sloveniju, a da ne govorimo o Austriji, isti čas poštuju i propise na cesti i ne bacaju otpatke i smeće po ulicama, kao što to čine u našem glavnom gradu! Dakle, stvar je vrlo jednostavna u prepoznavanju, samo bi trebalo povući potez izjednačavanja režima.

- Kanada nevjerovatno štiti čovjeka i njegov rad! Poštuje pozitivna nastojanja i sve to ukupno stimulira. A kad gledaš kroz animaciju koju pruža turistima te kroz standarde na nacionalnoj razini, proizlazi da smo mi još uvijek, posebno moram naglasiti zbog odnosa među ljudima, takoreći u prvobitnoj zajednici!

- Je li te netko od tih ljudi kod kojih si bio u Kanadi, posjetio ovdje u Hrvatskoj?

- Naravno da jest! Nezaobilazno, ako netko dolazi u Hrvatsku, svakako da me posjeti, a najučestalije to čini Charlie Krikić sa svojom Meri. Posjetili su me i Franck i Molly, i mnogi drugi. Ne znam znaš li da sam ja i član Hrvatske bratske zajednice, štoviše, čak sam bio u osnivanju HBZ 2000. Zagreb. Bilo bi dobro da me podsjetiš, želiš li da te uključim; svakako ti to ne bi štetilo. Ako se odlučiš, rado ću te upoznati s gosp. Johnom Zlatkom Čaldarevićem, našim predsjednikom u Hrvatskoj.

- Čitao sam neku veliku reportažu o HBZ, u kojoj je John Čaldarević dao intervju i spominjao gosp. Bernarda Luketicha, predsjednika Hrvatske bratske zajednice iz Amerike.

- O, da, gosp. Luketich je izuzetna osoba! Zar nije prekrasno da jedna takva asocijacija, s više od milijun ljudi, egzistira apolitički, a ustvari ima nevjerovatnu moć, jer iza svega toga stoji i veliki capital! - Pročitao sam u članku da se nevjerovatnom brzinom, a samo na osnovu preporuka, širi članstvo u Zagrebu. Nego, htio sam te pitati kako ti je prošao ovogodišnji američki Dan nezavisnosti, 4th of July? To ti je bio jedan od najvećih prijama u Bežancu!

- Po broju osoba, s obzirom da je bilo oko 500 uzvanika i 200-njak, što izvodača, što djelatnika sigurnosti, dakle, ukupno oko 700 ljudi. Da, veliki i još više odgovoran posao, ali posao kojega ćemo svi pamtiti, naravno po dobrom!

- Mnogo se o tome pisalo po novinama i kritike su bile jako pozitivne...

- Najbolji odraz uspjeha je osobna želja njegove ekselenicije Montgomeryja da se tako nešto ponovi ovdje, što su mi izrazili i mnogi drugi Amerikanci pri odlasku iz Bežanca. U ovome poslu ponovno su pobijedili zajedništvo i kvalitetna koordinacija, u kojoj su se prepoznali istomišljenici, kompanije koje su našle za shodno da kroz sponzorski udio pripomognu moju organizaciju, a time učvrstili značajan poslovni, ali i prijateljski status. Prekrasno su se ponijeli i članovi velikog ansambla "Lado", koji su, da bi izrazili dobrodošlicu gostima, došli u punom sastavu, s ciljem da izvedu pozdravni nastup, a tu se našao i Ekos college iz Varaždina, sa svojom teatralnom koreografijom starih plesova, mačevanja i drugim. Uključili su se i anasambl profesora Krajine, koji je sa suprugom Svjetlanom i prof. Vrandečićem, Katanićem i drugim članovima, izveo niz evergreena, a tu je naravno bio i dixie orkestar gosp. dr. Dražena Bojića. Pravo oduševljenje izazvao je i veliki vojni orkestar 6. flote koji je prije samog nezapamćenog vatrometa mojih Mirnovčana, stvorio nevjerovatan sklad slike i tona koncertnog muziciranja. Nesebičnu pomoć pružili su mi i Carevi dečki, mislim na načelnika policije, koji su zbilja dali sve od sebe da sve protekne kako treba, izvana gledano. Naravno, da se kod ovakvih cjelodnevnih druženja, a ovo je potrajalo dugo u noć, jer sam još iza jedan u noći vodio disco program, gdje se dogode i prekrasna poznanstva, a kad imaš protokolarne organizatore s američke strane, kao što je to obitelj Docal, onda je zadovoljstvo raditi ovakav posao!

- Čuj, Siniša, pa tvoj susjed gosp. Stjepan Makar radi u američkoj ambasadi!

- Da, on je bio i u organizacijskom odboru. Kako bi to i moglo proći bez njega i njegove simpatične supruge Josipe? No, ti moji iskreni susjedi, bili su i najponosniji među svim gostima, ali možda i jedini Zagorci, svjesni koliko je značajan promotivni posao napravljen!

- Dobar si ti! Moram ti reći da u zagrebačkim restoranima baš i nema posla. Lokali su uglavnom prazni. Osjeća se ekonomska nemoć srednjeg sloja, koji čak više niti nije prisutan, a ti si konstantno pun!

- Da smo baš konstantno puni, nismo i da imamo od tih poslova koje radimo ekonomsku korist i to nije baš točno, ali je točno da gradimo nešto veliko. Najvažnije u bilo kojem poslu jest izgraditi ime, dragi moj bratiću. Da bi se došlo do imena i željene reputacije, put nije jednostavan i nije jeftin! Meni se osobno nije teško davati u korist nekoga tko će iza mene ubirati plodove moje investicije, ali mi je jako žao da zajednica u kojoj živim ne uviđa koliku korist ona ima od toga što ja ulažem u project, koji nikako ne bi smio biti samo moj, već zajednički prepoznat na regionalnoj razini. Nimalo nije simpatično, još uza sve to, da me se neprestano kažnjava i onemogućava da radim i da ti pošteno kažem, nemam se niti kome obratiti s koncepcijom u kojoj bih prezentirao svoje ideje, a još manje od nekoga zatražiti pomoć, u tom neprestanom proganjanju, kako ih ja volim nazvati - psihijatrijskih slučajeva!

- Već sam ti mnogo vremena oduzeo. Vidim da ti dolaze neki gosti i to s plavim tablicama pa se idem prošetati i vidjeti što rade moji, a budeš li u prilici, vidjet ćemo se kasnije. - kaže Boris, još uvijek mrmljajući sebi u bradu, kako nije pošteno da se tako odnose prema meni!

Užurbano krenem prema ulazu, da osobno dočekam pristigle goste te u tom trenutku naiđem i na obitelj Perkov, koja se pripremala za odlazak. Uvidjevši da imam prioritetniju obvezu, skratili su srdačni oproštaj, a ja sam krenuo prema pristiglim inozemnim gostima. Dobro pokrivan od konobara Mire, po samom pozdravu, već dobro znanih gostiju, prepustio sam mu ih i otišao na recepcijski pult, kako bih analizirao stanje u hotelu. Pozvao sam trenutno slobodne kolege i saznao u kakvom smo statusu te smo ubrzo svi zajedno počeli ispraćati noćasnje goste svadbenih svečanosti, koji su uglavnom preko room-service-a namirili svoje kasnojutarnje potrebe. Otišli su puni oduševljenja i pohvala, koje su i u pismenom tragu ostavili u našoj hotelskoj knjizi dojmova. Gosti odlaze, gosti dolaze i stvorila se tako prava košnica na ulazu - spontana, ali simpatična gužva, koju je prisutni personal počeo vješto ublažavati, preuzimajući svaki svoju grupicu i odlazeći s njom na unaprijed dogovorenu poziciju. Mnoštvo pozitivnih komentara gostiju na odlasku, izazivalo je pravo čuđenje mnogih pristiglih i stvorila se tako teatralna nenametljiva predstava, u kojoj sam ja bio najsretniji promatrač, što sam i priznao svojoj Gordani:

- Vidiš, Goga kako je lijepo kad nas gosti tako hvale! Tako se dobro osjećam, skoro kao kad ti doneseš iz škole peticu iz računarstva ili hrvatskog jezika!

- Bila sam sigurna da budeš nešto bubnuo kaj ne treba! - odgovori mi Goga i u dubokom naklonu pozdravi pristigle goste.

I ja se pridružim pozdravu znane mi obitelji Werner te im, slobodnije nego inače, čestitam na izboru lokacije za nedjeljni užitak. Poslije toga otiđem kroz dvorac provjeriti jesu li svi ugodno smješteni i nastavim do kuhinje, kako bih se osvjedočio da sve štima. Onda, po Murpheyevom zakoniku 'kad si i najzadovoljniji ne obaziri se, jer će te proći,' čujem za kvar na ventilacijskom uređaju te brže-bolje obučem zaštitnu odjeću i krenem tražiti kvar, počevši od priključaka i sklopki pa prema ventilatoru. Potrajalo je to neko vrijeme i tako dok sam bio u funkciji kućnog majstora, iskoristio sam taj period za nadzor izdavanja naručenih namirnica. Iako umorna od noćasnog rada, ekipa to nije otkrivala, već dapače, u kuhinji je vladala izuzetno poletna atmosfera, u kojoj je i ventilator ponovno proradio.

- Želite li da ostanem, kad sam već presvučen, s vama izdavati namirnice? - pitao sam Mirjanu.

- Šefe, nije potrebno, čak štoviše, možda bi bilo dobro da se idete odmoriti, zbog večerašnjeg nastupa koji Vas očekuje, a da budemo iskreni, nama je i lakše raditi kad Vas nema u blizini, jer imamo veću tremu pred Vama, nego pred punim restoranom gostiju!

- Ako je već tako, onda me podmitite da odem...

- Imam komadić noja, koji nam je ostao zbog iznenadne promjene narudžbe pa Vam ga mogu staviti ako želite u umaku od kokosa ili bi Vam možda više odgovarao od ananasa?

- Ne, dapače, ostavi mi ga samo natur i dodaj mi malo divlje riže i brokulica. - Uzmem tanjur i počnem jesti, kao i obično, stojeći kraj pulta za izdavanje hrane, zauzevši poziciju izvikivača.

- Šefe, gospođa Plazonić pita želite li s njom ručati? - pita konobar Veljko.

- Gospođa je u restoranu?

- Da, za stolom broj pet.

- Prenesi gospođi moju zahvalu i reci joj da ću vrlo rado doći do nje da gledam kako ona objeđuje, jer sam upravo završio svoju minijaturu od ručka.

Naposlijetku provjerim rad konvekcijske pećnice te termometre na fritezama i napravim krug preko kotlovnice, kako bih se uvjerio u ispravnost svih uređaja pa se ponovno uredim za izlazak u blagovaonicu te uz dopuštenje naše barunice, sjednem za njezin stol. Saslušam malu noćnu priču o svim šumovima, siluetama i događanjima, a posebno pričama razdraganih gostiju pa uz ispriku zbog obaveza, krenem prema recepciji, kroz ugodno popunjen atrij dvorca. Nenametljivo svima pojedinačno poželim dobar tek i naposljetku, u jednom od kutova dvorca primijetim da sjedi, meni jedan od najdražih Pregradčana, odvjetnik, gosp. Šurina.

- Moj naklon, gospodine doktore! Kao uvijek, vrlo mi je drago da Vas vidim. Kojim dobrom?

- Gospon Siniša, došao sam si u miru novine pročitati, a i nedjeljom mi godi popiti pivicu. Nego, kak ste Vi? Čitam opet neki dan da Vas napadaju zbog onoga dvorca u Križevcima.

- A kaj morete. Zafrkanti jedni, nemaju drugog posla!

- Joj, a Vi ste sve to proživjeli nekoliko puta. Čovjek već postane imun na te gluposti. Ali, ja mislim da bu to sve došlo na svoje, samo budite uporni, a vi u svojoj mladosti to svakako i možete. Ja vam držim fige!

- Vi ste tak dobri, mnogo Vam hvala na iskrenim riječima! - pa se ispričam zbog obaveza i krenem dalje prema glavnom ulazu.

- Goga, kakva je situacija?

- Dobra tata, svadbe su sve otišle, a domaćice su već skoro sve sobe pripremile za goste koji rade u Kamin salonu. Kristijan ih je pitao kada žele ručati, no nisu bili određeni. Neke od gostiju zanimale su slike hlebinskih naivaca, posebno jedna seriografiju Gorana Generalića i ulje na staklu Marijana Napana.

- Dobro, Goga, ja ću biti u blizini, budeš li trebala pomoć. - Tata, došao je i vozač Milek i otišao do kraja pripremiti automobil. Kimnuvši glavom prihvatim informaciju, i zastanem kao odjednom probuđen, prihativši svoje dijete kao odraslu osobu, koja izgleda, nesvjesno ulazi u način života koji sam i ja proživio u njezinim godinama, opterećen neprekidnim radom. Zapitam se je li pošteno dozvoliti da se ponavlja priča, u kojoj dijete, umjesto da zaigrano uživa svoju mladost, počinje biti sudionikom prerane okrutne igre? Kakav sam ja to otac, koji dozvoljava da moja djeca, umjesto da se pridruže vršnjacima koji sada sigurno nemaju obaveze niti blizu kao moji klinci, rade i bez plaće, koja im i nije potrebna, a da je dobiju, ne znam bi li uopće razumjeli svrhu? Zar se pod mojim ranim utjecajem brzog odrastanja, ne znam drukčije postaviti i koliko je teška greška koju činim, uključujući djecu u tako aktivan i odgovoran rad?

Započeo sam svoje stvaranje s petnaest godina, radeći u obiteljskoj "Crvenkapici", koja je morala biti u prvo vrijeme iznajmljena Poljoprivrednoj zadruzi Pregrada, zbog kreditnog odnosa njihovog uloga u gostionicu. S iskrenom željom da pridonesem egzistenciji obitelji, koja je zbog narušenog zdravlja roditelja, jednostavno vapila za pomoći malodobnog dječaka. Hendikep oca i bolest majke vjerojatno su utjecali na to moje brzo osamostaljenje te postali smjernica jedinog puta na kojemu sam se vjerojatno neželjeno našao. O čemu bi sin slijepog oca maštao u izboru svog zanimanja, osim o tome da postane liječnik? Liječnik, koji bi mogao pomoći svom ocu. Čvrsto izgrađenog stava, željan jednog dana osvanuti u bijelome, morao sam mijenjati odluku u tom prelomnom trenutku svog života i prihvatiti brutalnost trenutka u kojem sam se našao. Prihvatilo sam se ugostiteljstva da bih dovršio onim što je započela moja majka. Tešku promjenu doživio sam našim preseljenjem iz Zagreba u Valentinovo, a to je uslijedilo zbog roditeljske vidovitosti, u kojoj su i majka i otac prepoznali nedaće koje bi nas mogle zadesiti, ukoliko ostanemo u Zagrebu, jer bez dodatnih prihoda iz tatine mirovine, vrlo teško bismo živjeli. Možda je dijelom proces preseljenja ubrzao i gospodin Jurdana, radiestezist, koji je zbog učestalih glavobolja mog oca, tako jakih da bi znao udarati glavom u zid, predložio da se svakako preselimo. Poduzetna majka, u to vrijeme, uz prihvaćanje oca, otkupila je dio posjeda

književnika Janka Leskovara, od njegove nećakinje, gospođe Zlate Kavran. Kuća u Valentinovu, prozvana po imenu lokala "Crvenkapica" niknula je kao vrganj poslije kiše, a od novca od prodaje stana u Zagrebu. Krenuo sam u krapinsku gimnaziju i sukobio se s mentalitetom, ne mogavši ga prihvatiti. Bila je to prevelika promjena za mene, to više, što sam u Zagrebu pohađao osnovnu školu eksperimentalnog tipa i bio naučen na drukčiji režim. Jednostavno, nisam se mogao uklopiti u, za mene u tom trenutku, primitivnu sredinu i zbog određenih ispada, bio sam prisiljen na zahtjev direktora, napustiti školu. U Krapinu bih i dalje odlazio svakodnevno autobusom, ali pronašavši si prvo zanimanje, počeo sam raditi kao pomoćnik vozačkog osoblja, a ubrzo i kao skoro pravi kondukter. Sve je to dobro išlo, dok nije naravno bilo raskrinkano, a onda opet dobrota roditelja nakon aktualnog sata i moja želja da krenem u večernju ugostiteljsku školu, kako bih uz rad, mogao i pomagati.

E sad, je li bilo napornije pomaganje ili izvanredno školovanje, ili je presudio mentalitet, ne želim ponovno preispitivati, ali na slijedećoj godini, postao sam ponovno zagrebački učenik ugostiteljskog centra u Frankopanskoj ulici. Škola, bezbroj izostalih sati, rad na nekoliko istodobnih lokacija, od hotela "Esplanade" preko "Crvenkapice" do mnogo noćnog rada po nekim zagrebačkim restoranima, bez prava na vikend-izlete sa svojim vršnjacima, bez mnogo toga što su drugi imali, a ja za to bio prikraćen i još uz tu nesretnu bolest svojih roditelja, izrastao sam do svoje punoljetnosti u više nego znalca s čvrstim ekonomskim statusom, iako još nisam niti maturirao. Sve je nekako kretalo prema naprijed i u najvećoj radosti kad je majka prizdravila, a ja maturirao s odličnim uspjehom, dočekao sam ponovni napor jednogodišnjeg vojnog roka. Vojska kao vojska, ali ta 1980. godina nije bila kao druge godine. Patnje i bol nastavile su se na obuci posebno, a kasnije i u prekomandi. Svojim, već zrelim stavom, ublažio sam opterećenje služenja vojnoga roka. Upoznao sam sebi slične: Milanovića, Hruškara, Šantića, koji su prolazili iste muke pa nam je zajedno bilo lakše. Vozio sam najviše oficire, vozio autobus, priređivao fenomenalne bankete u vlastitoj režiji i ishodio simpatije svih. Na kraju sam bio odlikovan ordenom za vojne zasluge i postao svjestan jedne velike učinjene pogreške: zbog olakšanja obaveza i izbjegavanja prevelikih odgovornosti, prihvatio sam članstvo u Savezu komunista. Vrativši se opet u civil, ubrzo sam shvatio koliko sam time profitirao, jer sam u Poljoprivrednoj zadruzi, kao njen djelatnik i član Partije, mogao prisustvovati partijskim sastancima. Nije bilo boljeg načina da otkrijem taj teški zakočeni primitivizam kojega su sprovodili, na primjer, Braco Leskovar ili gosp. Kušar. Koliko je bilo žalosno to da je njihova podobnost onemogućavala u to vrijeme napredak poslovanja po prijedlozima mladih poduzetnika, a među inima i mene, koji sam konstantno, već pomalo buntovno, upozoravao koliko poslovanje te jadne poljoprivredne zadruge ide u krivome smjeru. Ne mogu zaboraviti kako mjesecima nisam mogao dobiti od tvrtke gdje sam bio zaposlen, potvrdu da u njoj radim, a koju sam htio priložiti osnovnim dokumentima za upis na Fakultet vanjske trgovine. Educirani pojedinac bio je velika opasnost za hijerarhiju inokosnog zakočenog dijela zadrugara. Razmišljam li danas s pravom o tome na takav način? Vjerojatno da, kad se tih 20 godina, ništa, ali baš ništa nije pomaklo naprijed! Učio sam tako iz prve ruke od partijaca, koji ni sami nisu znali što je to Partija.

Ubrzo se moj staž, čak manji od godinu dana, prekinuo i to datumom kad sam odlucio vjenčati se u crkvi i to prethodno partijskoj ćeliji svečano najavio. "Ma, kaj to ima veze, ak se to napravi u tišini pa i mnogi drugi su to napravili!", rekao mi je sekretar Braco Leskovar. Ipak, znao sam da će to imati svoje posljedice i u triptihu s dva Jožeka, također vrlo napredna i perspektivna djelatnika Zadruge, isprovocirao stvar, da bismo konačno nas troje imali valjani razlog za slavlje, poučeni primjerom kakav to čovjek ne treba biti. Okrenuo sam se tržišnoj ekonomiji, tom kapitalizmu i započeo evo, sada već dvadesetogodišnji rad kao samostalni ugostitelj i mnogo više kao pojedinac pridonio cijelom pregradskom kraju nego, moram priznati, svi bivši partijci u Pregradi zajedno. Ali danas me zato sude, jer sad su njihova djeca suci i svi zajedno smo veliki Hrvati, sretni da netko na naš izlog hoće staviti makar bilo kakav plakat. U svojoj osnovnoj želji da unaprijedim cijelo Zagorje, započeo sam i karijeru na nalazištu pračovjeka, Hušnjakovu, na simpatičan poziv ondašnje direktorice šumarskog

poduzeća, gdje Tefter. Trebao sam preuzeti ugostiteljstvo i turistički kvalitetnije uključiti sam lokalitet nalazišta u europsku ponudu. Međutim, izgleda da moji planirani Ilirski bal i druge povijesno tradicionalne priredbe, kojima bih na najbrži način promijenio loš turistički status tadašnje Krapine, nisu odgovarali tadašnjim općinskim moćnicima, a nekad sam se pitao i nisam li možda smetao tadašnjem hotelijerstvu i ugostiteljstvu tog grada, koji od tad ne izgleda ništa drukčije, a iznad njega, preko vijadukta, dnevno prelaze tisuće automobila, od kojih možda tek poneki vozač primijeti da je onečistio svojim dimnim plinovima najukulturološkiji grad ovog dijela Balkana.

I tako su mene moji Balkanci praktički istjerali iz Krapine, vjerojatno željni kontinuiteta, mira, koji su i do tad imali, bez obzira što im još uvijek iznad glava prolaze tisuće automobile, od kojih nemaju nikakve koristi. Okušao sam se i u politiziranju na gospodarstveni način, kao član Hrvatske obrtničke komore, gdje sam proveo desetak godina u najvišim krugovima, isprva aktivno slušajući, a potom aktivno sudjelujući, baš kako je to činio moj prethodnik - Draž Gorupić iz Plemenščine, boreći se za kvalitetniji gospodarski status pregradske općine. Zalagao sam se koliko sam mogao i stekao simpatije u to vrijeme aktivnih u komori, gospode: Katanca, Azinovića, Šabića i drugih, ali i tako educiran, shvatio da Obrtnička komora ustvari najmanje postoji zbog obrtnika, jer malo je zaključaka iz naših redova prošlo prema višoj instanci, a niti jedan skoro nikada nije bio prihvaćen! Svoje druženje s Obrtničkom komorom, završio sam jednim monologom na Godišnjoj skupštini, u kojemu sam naglasio da je vrijeme da stavimo prioritet na individualne projekte i tako pojedinačno stvorimo nešto vrijedno za cjelinu, a odavde, iz ovih klupa se maknemo, jer samo gubimo vrijeme, a ti prazni razgovori i diskusije ne vode ničemu. I danas mislim da su gospodarske komore hladni pogoni koje financiramo da bi nam bilo još gore.

Ne znam ni sam što je bilo teže prihvaćati: socijalno-političku situaciju ili nekulturan odnos malog čovjeka, konzumenta mojih usluga, na kojima sam stvarao prihode, svjestan da ću ih jednog dana tom istom selu ili narodu vratiti! Izgarao sam od želje da učinim nešto veliko i znao sam da će to biti dvorac i dalje sam trpio svakodnevne uvrede mještana, liječio njihova psihička stanja, delirijum tremense i pokušao utjecati na preobrazbu. Koliko puta sam se potukao u dokazivanju prava jačega, jer lijepe riječi ili uopće riječi, bijahu beskorisne. Živio sam u sredini, kako volim i milijardu puta sam rekao, koju sam mrzio 24 sata dnevno, ali iz koje nisam smio izaći, jer sam se osjećao obvezan završiti započeto. Kako je dobro da ja nisam čovjek koji, isprovociran ili zbog nekog drugog razloga, može odustati! Koliko je dobro da ja nisam odustao, to se vidi danas kad slavimo svi u našem mjestu kvalitetu, sada svima dragog dvorca Bežanec, dvorca koji pokreće, dvorca koji će kad ga malo bolje prihvatimo, nositi, ne samo razvoj Valentinova, već sigurno mnogo šire regije. Svojim bivšim neprijateljima ja danas učim djecu kako kročiti kroz život, a kako od toga stvoriti korist i to ne samo za sebe. Kako ćemo tek svi zajedno slaviti kad se kvaliteta dvorca Bežanec proširi na cijelo Zagorje, na sve postojeće atraktivne resurse kojima ne treba čak niti kapital, već samo voda!

Kako je jednostavno proći kroz dvadesetak godina u mislima, ali donijeti odluku koja je ispotencirala ove misli, trebaju li djeca tako rano raditi ili se trebaju još uvijek igrati? Kako je to teško pitanje! Najbolji način je, omogućiti djeci da se igraju, a ta igra neka bude – rad, organiziran kao igra. To sve zajedno treba vrednovati i ako nenametljivo još komentiramo glasno pred djecom dobre ili loše strane te igre, onda postizemo već kvalitetnu edukaciju tih mladih iskrica, koje će sigurno znati prepoznati bit života koji je pred njima. Došćući se do Gordane i nekoliko učenika koji su se našli na ulazu, počnem dalje glasno razmišljati:

- Djeco, jako je važno da baš svakome gostu podarimo mogućnost da u sebi prepozna, za nas izuzetno važnu osobu. Naglašavanjem važnosti svakog pojedinca, postizemo ukupno zadovoljstvo svih gostiju na jednom prostoru i tako sami stvaramo pozitivno ozračje u kojemu gosti i dalje prihvaćaju da su baš oni pojedinačno najvažniji. U izboru vašeg zanimanja, o vašoj kreativnosti, inventivnosti, ali i maštovitosti, ovisi uspjeh objekta koji ćete sigurno u budućnosti sami voditi. Hoće li to biti konoba ili otmjeni restoran, luksuzni hotel ili hotel za mlađi uzrast? Nije bitno, odnos spram čovjeka, gosta, mora biti identično kvalitetan, naravno, prilagođen razini njegovih mogućnosti. Tu

pravim razliku prema mladim gostima. Koliko ćete biti nenametljivo ljubazniji, toliko ćete imati kvalitetnije rezultate, veću zaradu i mnogo lakši rad, jer će vas gosti radije prihvaćati. Razumijete li što vam pričam?

- Na neki način da... - kaže jedan od učenika.

- Lijepo vas molim, podsjetite me sutra da vam u školi objasnim cjelokupan način komuniciranja s gostima! - i odlutam opet u svom razmišljanju do momenta koji je u koliziji s onim što sam rekao, jer osobno sam kršio to zlatno pravilo i ponekad se spram drugih odnosio neljubazno i sve skupa je poprimalo način kao da želim napasti ježa. No međutim, ti moji izazovi ponekad su imali opravdanje, jer sam se time htio nametnuti. To se naravno, događalo u trenucima potrebitosti dokazivanja i to pred mnogo jačima od sebe. Kakva su to bila teška vremena u kojima sam, da bih u kriznom vremenu eskalacije ratnih sukoba, utjecao da se atmosfera u mom noćnom klubu, primjerice, promijeni na bolje, nakon ponekad i pucnjeva iz automatskog oružja, stavljao goruće cigarete na ruke i na taj način izazivao te hrabre pucače da prihvate borbu s osobnom boli, umjesto da nanose bol drugome. Isprovocirani mojom odvažnošću, u njihovoj želji da mi budu au pair, oponašali su me. Trpio sam i ja bol, ali za to vrijeme su iza naših leđa evakuirani posjetitelji noćnog kluba, koji bi tko zna kako završili da se nisam upleo na najčudniji način psihološkog obrađivanja. Bio sam bespomoćan. Garnizon vojnika stranaca koji su, kao trebali pomagati obranu napadnutog integriteta naše države, bio je ratoborna opasnost mirnih krajeva, kao što je bilo Zagorje. I tako smo i mi Zagorci bili izravno u borbi, a jedne noći, činilo mi se da je došao kraj. Probuđen u kasnim noćnim satima zbog pucnjave koja se čula naokolo dvorca, osjećajući da su moji čuvari dvorca ugroženi, istrčao sam goloruk iz svoje sobe i takoreći bez odjeće, stao između nekoliko pušćanih cijevi i jednog mog čuvara, kako bih ga obranio. Vojnici s hrvatskim obilježjima, u mrtvo pijanom stanju, bili su spremni na sve da ostvare svoj cilj, a cilj je bio nedostižan, jer su došli na krivo mjesto. Danas, kad je sve to prošlo, s podsmijehom se sjećam kako su tražili ništa drugo nego pet piva, ali na krivi način. Došlo je do prekida filma kod dvojice i puške su zapucale, međutim, nisu nas pogodili, jer sam skrenuo putanju metka, primivši na vrijeme cijev. Dvorac je bio propucan i takav događaj nije se zbio sam jedamput! Bilo je toga u ovom našem ratu, a civilna policija pomoć nije mogla uputiti, jer nisu bili nadležni, a vojna? Vojna nas je napala! Obratio sam se osobno zapovjedniku tog logora u kojem su logorovali veliki borci i pozvao ga na razgovor u dvorac Bežanec, na što se i odazvao. Gospodin je djelovao kao gastronomski znalac i zahvaljujući tome, uspio sam ga pridobiti svojom gastronomijom, a točku na 'i' učinio sam kad sam mu, u znak postignutog prijateljstva, istočio Remy Martin u Napoleon čašu, baš na onaj način kako je on naučio da mu se toči i u identičnoj količini. Iznenađen, položio je čašu na bok i kako prilikom valjanja konjak koji je bio točno do ruba čaše, nije ni kapnuo preko ruba, ostavio ga je za uživanje i zatražio da bi provjerio profesionalnost - još jedan. Uslužio sam ga na identičan način i dobio veliki stisak ruke, s obećanjem da više u ovoj kući neće biti nereda. Bilo je nereda i s drugih strana u to vrijeme, ali maksimalno smo štitili sigurnost naših gostiju, kojih je u to vrijeme bilo sve manje i manje. No, na svu sreću, nikad se nikome u ovih 10 godina, u dvorcu nije ništa desilo. Želio bih tu priču izbaciti iz memorije zauvijek, u nadi da se nešto takvo ni jednom hotelijeru nikada ne desi, a pogotovo ne tim mojim malim učenicima.

Danas kad se toga svega prisjećam, simpatična mi je zgoda od prije nekoliko dana, kad je netko od gostiju pred gospođom director hotela Trakošćan, Josipom Šipek, dobacio iza mojih leđa, dok sam vodio na povodcu konja na kojem je jahalo manje dijete: "Kakav ti je to gazda, koji vodi konja!" Simpatično mu je gospođa Šipek odgovorila da se vjerojatno on zatekao na krivome mjestu, na što je on začuđeno pogledao, a ona mu objasnila: "Velika je prednost vlasnika kuće koji ima izražene radne navike i uostalom u sve se razumije. I naravno nije sramotno raditi!"

Da, imam radne navike. Kad bolje razmislim, čime se do sad nisam bavio? Niti jedan posao se nije dogodio u kući, da ga nisam započeo ili aktivno u njemu sudjelovao! Sam sam sve isprojektirao i zidao, organizirao rad kuhinje, postavio menadžment, pravno se sam zastupam, marketing vodim sam, financijsku službu vodim sam, putokaze po cestama sam postavljam, goste takoreći sam

dočekujem, sudjelujem u njihovom smještaju, vodim sportske aktivnosti po potrebi, a znam preuzeti ulogu i dvorskog liječnika ako zatreba. Rado se upuštam u vrtlarske poslove, radim kao dekorater, električar, vodoinstalater ili kućni majstor, vozač prema potrebi, non-stop dežurni vatrogasac, galerist, organizator koncerata, animator gostiju, DJ, nastavnik s punim radnim vremenom, automehaničar, voditelj i organizator državnih protokola i što još ne radim! Sam sebe nekada pitam što sam zapravo po zanimanju? Najrealnije bi bilo da kažem da sam samouk!

- Šefe, imate telefonski poziv od našeg gosta, gospodina koji nije dobio VIP karticu. Ima nekoliko pitanja. Želite li Vi s gospodinom osobno razgovarati? - pita me konobar Kristijan.

- Da, svakako. Odmah stižem! - i za čas primam telefonski poziv, u kojem saznajem da naš gost nije primio počasnu karticu. Posrijedi je naša pogreška, kao posljedica neprofesionalnog odnosa jedne ili jedine tiskare koja izrađuje takve kartice u gradu Zagrebu, a čiji je vlasnik bez najave ili objašnjenja prekinuo suradnju, odnosno isporuku. Tražeći najadekvatnije isprike u nastaloj, za mene vrlo neugodnoj situaciji, bez puno opravdanja objasnio sam gostu da se sve privilegije na njega već normalno odnose, a uz to da će i valjanost njegove kartice službeno teći od dana kada je i primi. Uz prihvaćanje mojeg objašnjenja, razgovor je završio, a ja potom odmah iskoristio podignutu slušalicu i nazvao kuhinjski blok da provjerim trenutno stanje. Dobivši informaciju da je sve u redu, odlučim polako krenuti, a već je i bilo vrijeme, na poslijepodnevno snimanje "Sunčanog showa".

Ispred dvorca je već bila parkirana naša velika plava limuzina i uniformirani vozač Milek spremno je čekao na pokret, kao i uvijek, očekujući da ću ja voziti. To se i ovaj put dogodilo i polako smo krenuli u smjeru zagrebačke Dubrave, studija Jadran filma. Izlazimo iz naše aleje prema glavnoj cesti, a Milek me zapita:

- Šefe, zar ste zbilja prošlu nedjelju imali blokadu izlaza? Čuo sam da je netko tu parkirao traktor s prikolicom?

- Da. Po najvećem pljusk, u trenutku kad nam je većina gostiju odlazila iz dvorca, netko je ostavio parkirane traktor i prikolicu i blokirao naš ulaz. I što sam drugo mogao nego uz pomoć Damira, koji je sjeo za volan ugašenog traktora odšlepati ga, a kamo, nego pred Policijsku postaju u Pregradu? Traktor bez registracije, bez vlasnika, a nama iz dvorca izlazi u tom trenutku najmanje desetak vozila i to sva s diplomatskim statusom.

- Je li policija ulovila onog pametnjakovića koji je, uoči Dana Amerike, navozio stajski gnoj na okolne livade?

- Ne znam, nisam se raspitivao, ali sad više nije niti važno, ali tih mi je provokacija, Milek moj, preko glave! - odgovorim mu i u tom trenutku uključim radio. Začujemo poznati glas Ive Robića, što ponovno, osvježivši nam pamćenja, pokrene razgovor.

- Sjećaš se kad smo radili izbor za Miss Hrvatske pa sam inzistirao da izvođači budu Ivo Robić, Mihaljinec i Klima, jer nisam htio prihvatiti drukčiji način izvođenja?

- Da, samo nažalost priredba nije uspjela u noćnom klubu, s takvim efektom kakav bi postigli da je to bilo u atriju dvorca.

- Zamisli, točno u osam sati, kad sam stao na pozornicu, kad je sve bilko spremno poslije generalne probe za sam početak priredbe, počele su padati krupne kapi kiše. Peh, što ćeš!

I tako se u radio programu promijeni izvođač i započne pjesmu Arsen Dedić, na što Milek kaže:

- I gospodin Dedić je bio naš gost - zabavljač.

- Da, bila je to neka promocija, koju je organizirao pjesnik Igor Divković, a prvi put nam se u dvorcu našao dr. Mate Granić. Bio je to simpatičan program.

- Da sad bilo tko zapjeva na radiju, biste li mi mogli reći da je bio kod nas?

- Skoro da je tako!

- Čiji su vam se nastupi posebno svidjeli?

- Nenadmašni su i svakako na prvome mjestu, Zagrebački solisti. Onda, dobar nastup je bio Volge Braz kvinteta iz Sibirska iz Rusije pa Wingstringsi, pod ravnanjem Alana Bjelinskog i naši dečki iz HNK su simpatični...

- A tko vam se od estrade svidio?

- Josipa Lisac je nenadmašna, a simpatičan nastup je bio i za francusku delegaciju Tereze Kesovije. Naš dvorski bend Eco romantico, s programom melodija između dva svjetska rata, je savršen. I tako, bilo je još simpatičnih nastupa...

- Vi, šefe, stalno slušate klasiku, čak i u automobilu?

- Da, jako volim klasičnu glazbu. Simpatične su ti emisije Opera box, koje vodi Dražen Sirišćević, u kojima na vrlo prihvatljiv način, uvodi u taj svijet visoke kvalitete muziciranja, čak i one koji dotad nisu osjećali afinitet za takvu vrstu glazbe.

- Da ne zaboravim, stavio sam otraga u bar za vas, jer sam čuo da ste danas malo jeli, čokoladu i nekoliko coca-cola pa kad ćete htjeti, ja ću vam dodati, samo se sjetite da su u automobilu.

- Hvala ti na pažnji, a sad idemo malo požuriti, već mi je dosta te vožnje! - kažem i stisnem papučicu gasa.

Slušajući glazbu koju je neki glazbeni urednik birao za nas, sjetim se Tine Čubrilo i upitam Milana je li slušao božićnu emisiju iz dvorca.

- Jesam. To je bila nezaboravna emisija! Bilo je tu i plača i suza radosnica i toliko pohvala za vaš rad, da je sve izgledalo kao da je namješteno, a znamo da nije bilo!

- Svi smo se ugodno iznenadili i zato sam odlučio pokloniti svim dragim ljudima koji su se javili u tu emisiju, zajednički objed. Vidiš, još do danas to nije realizirano, ali molim te, podsjeti me, moramo u slijedećem tjednu dogovoriti s Tinom da počastimo te drage ljude!

- Znete li vi uopće u koliko ste radio emisija do sad nastupili?

- Ne znam, dragi moj Milek, a ni to više nije važno, to je sada prošlost. - odgovorim na način kao da želim prekinuti dijalog, na što Milek doda:

- Danas imate prilično tešku nogu. Dobro jurimo!

- Vidiš, u našoj priči ne vrijedi pravilo, tko brza možda i ne stigne, mi smo još malo stigli. Ja ću uvesti automobil u dvorišni dio studija, a ti ćeš onda, prema uputama režisera, pripremiti automobil za snimanje kako on to želi.

Stigli smo, a ja sam se uputio pozdraviti već od ranije poznatu televizijsku ekipu, sa zahvalom što su me se sjetili i pozvali me u tako gledani televizijski nedjeljni show. Konačno sam tako došao na svoje, zasluženi odmor i bavljenje poslom koji drugi kreiraju, a ja samo izvršavam što mi se kaže.

- Gospodine Križanec, sada Vas molimo da dođete na tonsku probu. Dođite da Vam pokažemo otkuda ćete izaći, gdje će Vam se nalaziti mikrofoni. Izvolite, ovdje je Vaš salon za odmor, odavde možete gledati što se događa na sceni prije Vašeg nastupa. Molim vas, dođite pola sata prije nastupa da Vas naše cure našminkaju. Asistentica će doći po Vas točno u trenutku kad počinje Vaš dio programa. Ugodno se osjećajte! Počastite se sendvičima, imate ovdje i napitke. Jednom riječju, uživajte!

Ne može biti ljepše! Sad znam u čemu sam fulao do sad: mogao sam biti glumac! Kako je to lijepo, kad drugi misle za tebe! Takav bezbrižan pristup poslu, mislim da bi mi to odgovaralo. Moram se potruditi danas na sceni, možda dobijem i kakvu ponudu, nikad se ne zna, našalim se sam sa sobom. Nimalo znatiželjan, u svom svijetu razmišljanja, pripremao sam se tako za sutrašnju cjelodnevnu nastavu u školi i pratio ponašanje ostalih sudionika te emisije oko sebe. Vladala je totalna nervoza oko mene, pravi kaos od treme i to aktivnih glumica, nekih čak iz Hollywooda. Nisam mogao vjerovati kako se ti ljudi takvim poslom uopće mogu baviti u tolikoj vlastitoj nesigurnosti! Onda te kozmetičke zgrade, dok promatram koliko je nekima važno da izgledaju ustvari drukčije nego što jesu. I onda, konačno, sve kreće. Evo mojih pet minuta, koje odradim pošteno, skoro proporcionalno honoraru, a honorar je ogroman! Medijska prezentacija pred milijunskim gledateljstvom, u poslu kojim se bavim, nije za odbaciti i takav nastup, iako mi možda i ne bi bio po volji, ipak je veliki poklon, kojega se objeručke prihvaća. No, Bože moj, ni televizija nije pritom ostala oštećena. Zar nema mnogo manje interesantnih osoba, koje ispunjavaju i veće prostore televizijskih emisija? Uvijek sam najviše volio pozdravljanje na kraju. Pozdravljanje sa svima, a te večeri, posebno s prof.

Grudenom, koji je također bio gost i najavio svoj skorašnji dolazak u dvorac, naravno, kao predavač za poznatu kozmetičku kuću "Oriflame". Uz posebnu zahvalu voditeljima, Danijeli Trbović Vlajki i Mirku Fodoru, naravno režiseru, uputio sam se prema Zagorju i opet jurio, zaustavljan tek crvenim semaforima. I dok sam na jednom semaforu čekao zeleno, primijetim jedan BMW, kako stoji tik uz mene i neprestano turirajući, potencira napetost i nervozu okolnih vozača, a iz njega trešti glazba, čiji se taktovi uopće ne raspoznaju od buke. I napokon, uz škripu guma krene on prvi u raskršće.

Pokrenem i ja naš automobil i krenem razmišljati o BMW-u.

U nekoj dobi svog života, obećao sam nećaku Davoru da će i on sličnog dobiti za 18. rođendan od strica. Možda malo ishitrena odluka i obećanje, ali s obzirom da se nije ostvarilo, cijelu stvar treba analizirati na pošten način. U mislima se počnem braniti pred samim sobom. Ako nekome obećaš tako veliku stvar, onda za obećanje postoji razlog, a ako je razlog to što nekoga jako voliš pa želiš to učiniti, onda je taj netko nagrađen i tom ljubavi; ali ljubav nije opipljiva i opet ostajem u svemu dužnik za materijalnu vrijednost i od tog duga ne bježim, ali okolnosti u kojima sam do sad živio i neprilike financijske naravi, nisu mi omogućavali da izvršim obećanje. Moja ekonomska aktivnost, koja mi omogućava ulaganja, je vrlo jednostavna. Akceleracijskom funkcijom idem naprijed jer jedan objekt stvara prihode za svoje održavanje, a sve viškove, dok se još nisu multiplicirali, ulažem u obnovu novoga objekta. Koju bi odgovornost imao stric da i kupi automobil tek punoljetnom dječaku i pošalje ga u tu milijunsku groznicu zagrebačkog prometa, a što da se nešto desi, Bože moj, o tome ne smijem niti misliti! Kako rezimirati cijelu stvar, pronaći model da ispunim obećanje, ali na možda još bolji način? Ili dva obećanja, pa i Martina je tu.

I parajući tako mrak jakim farovima, brzamo prema dvorcu, a ja i dalje planirajući sutrašnji dan, koji ću većim dijelom provesti sa svojim učenicima.

U dvorcu sam lijepo dočekan od svih. Uz zasluženu nagradu, oslobođen eventualnih obveza, sam od sebe, odlazim na zasluženi počinak, nekoliko minuta prije same ponoći.

PONEDJELJAK

U taj tren podigne se jedan Štjef od, o Bože moj dragi, koliko ih ima! Da nisu oni svi tužitelji?

- Časni predsjedniče suda, kao glasnogovorniku okupljenih tužitelja, dozvolite mi da najavim prvu tužbu kako stoji.

Istog trenutka shvatim da tužitelji skoro ispunjavaju cijelu sudnicu i pomislim na ono već mi znano: ako treba krenuti naopako, krenut će naopako.

- Optužujemo ga da je:

1. Tužio državu, drznuvši se kao pojedinac dignuti svoj glas protiv institucionalne neprikosnovenosti, istodobno nam oduzimajući dragocjeno vrijeme za rješavanje identičnih sudskih procesa protiv države.
2. Mर्सio je međuljudske odnose najviših predstavnika institucionalne vlasti i rekao da mu je Kajfež rekao da mu je Škregro rekao, da mu je on rekao, da su mu rekli, da je on najveći utajivač poreza.
3. Zato što je bio kulturnan s ministrom kulture i nije udovoljio njegovom zahtjevu da razgovaraju o ženskimama.
4. Zauzeo je previše mjesta u CD-shopu u Gajevoj ulici u Zagrebu, kupujući na rasprodaji klasike i tako onemogućio da Mate Perković pozdravi svog prijatelja.
5. Napadajući djelatnike Porezne uprave i seminarce u kino-dvorani, nije prouzročio materijalnu štetu, ali je izazvao opću sablazan!
6. Pedesetak puta u jednom mjesecu telefonskim pozivima je uznemirio zamjenicu prve tajnice Ane Grozaj, upraviteljice Uprave prihoda Slavice Komenički.
7. Stvorio je nelagodnu situaciju Slavici Komenički, koja se na sudu prepoznala u vlastitim lažima!
8. Izjavio je da je platio porez svojim visokim ulaganjima u obnovu dvorca i prije nego je to od njega netko tražio.
9. Kupio je plavi Cadillac, dvostruko dulji od drugih automobila u Zagorju.

10. Radi dnevno tri šihte, a nije zaposlio tri zagorska direktora propalih firmi.
11. U svoj hotel prima svakoga, kako je napisao "Večernji list".
12. Posluje u hotelu koji ima medalju Alpe-Adria, a dobro je znano da niti Alpe niti Adria nisu u Valentinovu te je stavio pet zvjezdica na ulaz hotela i time budi nostalgiju za prošlim vremenima, kako to tumače zagorski političari!
13. Postao je imun na tužbe općinskih i županijskih sudova.
14. Rekao je Jazbecu da je državni neprijatelj broj jedan, što nije istina, jer su prva mjesta rezervirana za neke druge!
15. Odbio je preuzeti Veliki Tabor i nije htio biti direktor Brijuna i za sebe zadržava svoje turističko znanje!
14. Bavi se tajnim poslovima, jer neće otkriti projektnu dokumentaciju, iz koje bi Zavod za zaštitu spomenika kulture dobio informaciju kako najlakše uređivati dvorce.
15. Želi da cijeli svijet zna da živi u mjestu koje se zove Valentinovo!
16. I na koncu, samoinicijativno je obnovio dvorac Bežanec i time pokazao da je moguća obnova i drugih dvoraca i sada, koristeći ime kulturnog dobra, ostvaruje prihode koje opet usmjerava u uređenje druga dva dvorca...."

Što je to? Zašto sudac lupka čekićem da bi umirio sudnicu, u kojoj zbog napetosti čak niti muhe ne lete? Čekaj, on ne pomiče ruku, a to sve jače tuče... Trgem se iz sna, shvativši da to netko kuca na vrata moje sobe.

- Tko je? Molim? - zapitam u bunilu.

- Tata, dosta si hrkao, 7,30 sati, zakasnit ćemo u školu! -

- Kak može biti 7,30, kad sam tek legao?! - pitam i ugledam Gordanu, koja je upravo ulazila u moju sobu.- Hajde tata, kad nas ti voziš, uvijek kasnimo u školu! - kaže Goga, a čujem i Gordana koji iz hodnika govori: - Hajde, tata, zakasnit ćemo.

- Ja neću nikamo zakasniti, bez mene tak i tak ne može ništa početi. No, šalim se, idem odmah! - odgovaram djeci.

Oblačim se i razmišljam kako bih trebao organizirati čašćenje za učenike, u okviru proglašenja najboljeg učenika za prošlu školsku godinu i tako nagraditi nove prvake za izbor turističkog zanimanja. Najbolje da napravimo veliku sedmokatnu tortu i rashladimo bezalkoholni pjenušac i tako održimo jedan vrlo zanimljiv nastavni sat...

- Dobro jutro, tko me treba?

- Šefe, samo da Vas podsjetim da morate biti u Zagrebu točno u 11,30 sati, što znači da najkasnije u 10,45 morate završiti s nastavom i odmah krenuti. U vašoj odsutnosti kao što ste to napomenuli, zamijenit će vas u praktičnoj nastavi konobar Očić. Iz Intercontinentala s prijama "USA WEEK", morate krenuti najkasnije u 13,15 sati, da biste bili u 13,45 u dvorcu, jer imate dogovor s kompanijom Phillip's Morice i Jägermeisterom, zbog organizacije njihovih proslava, a u to vrijeme započinje ovočjedni konres Coca Cole te stižu protokolistica Marina i direktor Coca Cole Beverages. U vremenu od 13,50 do 15,10 sati, kolegica Karmen nadzirat će djecu dok pišu test koji ste im najavili. -

- Dobro, imam li još što?

- Nastava u poslijepodnevnom turnusu završava u 19,30 sati, a potom morate odmah krenuti za Maribor, gdje imate sastanak s gospodinom dr. Hermannom iz Beča. To vam je za danas sve! Ako mislite da nije dovoljno, možemo vam još nešto prikrpati. Molim vas, samo odredite još garderobu koju želite da vam se pripremi, a Karmen je pitala posebno za večerašnji sastanak s austrijskim partnerima, kako da se ona odjene? -

- Odjenut ću tamno odijelo sad odmah i uzet ću neku od prikladnih dnevnih kravata, a neka mi pripreme za večerašnji poslovni susret rezervnu bijelu košulju i silver kravatu s džepnom maramicom. Karmen će ići sa mnom na američki prijam u tamnoplavom, a za večer može opet izabrati nešto tamno i neka napravi večernju, ali ne presvečanu frizuru.

U velikoj žurbi, istrčim iz dvorca, pokupivši, zbog čekanja nervoznu dječicu te šutke uletimo prema srednjoj školi u Pregradi. Nastavu sam započeo bez ulaska u zbornicu, ali svjestan da je moj dolazak primjećen. Odmah započnem s predavanjem učenicima trećeg razreda. Bar i barsko poslovanje, važnost izbora aperitivnog pića, u kontekstu razmišljanja o suhim laganim bijelim vinima i pjenušcima. Kako i kada nuditi suhi jagodni izbor, odnosno predikatna vina? Zašto crvena vina otvarati prije određenog vremenskog razdoblja konzumiranja, dekantiranje uz izvor temperature gorenja svijeeće, zašto za rose vino čaša roze boje, bile su teme koje sam obradio i tako pripremio učenike kroz teoretsko znanje za demonstracijske vježbe, koje će kolega Očić uraditi s njima nakon što ja odem. Na izlazu iz škole, razljućen zbog šlamperaža posljedičnog branju grozdja, tradicionalnoj pregradskoj manifestaciji, popiknem se na inače simpatičnu i dragu mi, Đurđu Mesarić, kojoj ovaj put zamjerim što je dozvolila da dođe do te neurednosti ispred naše ugledne elitne škole. Ali ipak, uzevši u obzir njezino zalaganje i veliki entuzijazam, a prije svega iskrenu osobnu namjeru da doprinese svojim radom prosperitetu ovoga kraja, prihvatim odmah njezino objašnjenje i nastavim razgovarati u ugodnom tonu, o svemu što bi trebalo brzo učiniti za Pregradu te zajednički konstatiramo da je od svega toga najbitniji prijenos i gruntovni upis dvorca Bežanec na moje ime, jer bi se time stvorila najjača i najpozitivnija hipoteka i prijeko potrebno zajedništvo usmjerenog nastupa ka jedinom cilju - zajedničkom boljitku.

Usput pokupim kolegicu Karmen i nastavim prema Zagrebu.

- Kak je bilo na nastavi? - pita Karmen.

- Učenicima vjerojatno bolje nego meni!

- Oni sigurno misle suprotno... - primjetivši moj neodobravajući pogled nastavi - Šalim se, znam ja da ti njih zainteresiraš za predavanje maksimalno. Djeca tebe vole, ali malo te se i boje. Kaže podvornik gospodin Ćuk da je ponedjeljkom, s obzirom da ti radiš cijeli dan, nevjerojatan mir u školi, da se baš izravno osjeća razlika u odnosu na dane kad te nema.

- Ma, daj, pusti sada školu. Uključi mi malo, molim te, Rahmanjinova.

- Evo, izvoli, moram li šutjeti ili možemo dalje razgovarati?

- Reci!

- Vidjela sam danas dok sam tražila slike kako je dvorac nekada izgledao, za potrebe novinara "Vjesnika," sliku tvog oca. Nisam te nikad pitala čime se on bavio?

- Tata se bavio zubima, a prije rata je radio na Mažurancu. U ratu je oslijepio, provevši četiri godine u logoru, a poslije rata, bio aktivan u Savezu slijepih i to kao jedan od osnivača, a ostatak života konstantno podredio humanitarnom radu i zaštiti invalida. Konstituirao je zaštitne radionice za invalide. Družeći se s prof. Lastrićem, potaknuo je rad dramskog studija slijepih "Novi život", a otkad smo preselili u Zagorje, radio je kao predsjednik Saveza slijepih za Zagorje. Ja sam s tatom jako mnogo proputovao i uz njega dosta toga naučio. Bio je veliki govornik i znao je privući ljude. U svakom slučaju, uvijek je djelovao kao izraziti autoritet, a ja bio i ostao ponosan na njega! -

- Prava je šteta da je doživio takav hendikep i nije mogao vidjeti sinovo djelo.

- Misliš li ti da bih ja mogao sada skrenuti u Zabok, da me tvoja Tina ošiša?

- Ali nismo se najavili, znaš da ona poludi kad joj se dođe bez najave!

- Uzmi mobilni telefon i sad je nazovi pa ćemo se stići najaviti, a kao opravdanje, upotrijebi hitnost nenadane situacije.

- Jesi li siguran da mi to stižemo?

- Stici ćemo ako me odmah primi, a ja nakon toga malo požurim u vožnji.

Po Tininom pristanku, začas smo se našli u uvijek živahnom salonu "Dora" te vrijeme dok je trajalo friziranje, iskoristili za dnevno informiranje, čitajući novine.

- Evo tvog članka koji si pisao kao reagiranje na tekst odvjetnika koji zastupa obitelj Turk, u procesu denacionalizacije Gornje Rijeke!

- Karmen, pa ti čitaš, izgleda, stare novine! To je već bilo objavljeno!

- Je, je, to sam ja spremila da Vam pokažem ako ste propustili vidjeti. Siniša, jako ste to dobro napisali. - veli Tina

- Tina, lepo si me i brzo ošišala, puno ti fala, Bog ti platil, a ti Tina broj dva, izgledaš ljepše nego ikad. Morat ću reći tvom dečku da pripazi na tebe!

Vozimo se brzo ali sigurno, i Karmen primijeti, s obzirom da nam je CD Rahmanjinova završio, a počeo Pavarottijev "O, sole mio," da ja vozim, ponesen glazbom.

- Nego čuj ti, kaj si riješila s kartama za otkazani Pavarottijev koncert?

- Nisam ništa riješila. Rekli su mi da smo zakasnili dva dana po novac.

- Molim, nisam razumio? Što smo zakasnili?

- Bila sam prošli tjedan u koncertnoj agenciji "Aplauz" u Novoj cesti i htjela sam tražiti povrat novca. Rekli su mi da više ne vraćaju novac i da sam, kao što si čuo, zakasnila dva dana, jer da su do tad navodno vraćali!

- Ti se šališ, mi kasnimo dva dana, a oni su ih prodavali šest mjeseci! Podsjeti me da ih ja nazovem pa ako neće biti rezultata, onda ćemo im složiti tužbicu i pripisati im kamate od dana kad smo im to uplatili, a prevaru raskrinkati preko novina!

- Već sam ti to zapisala u podsjetnik obveza koji ti je prilično dugačak... Malo si zanemario i poštu. Zaboravila sam ti reći da je danas zvala teta Božica iz Raba i dala te lijepo pozdraviti, a malo se i ljuti što te ove godine kad si bio na Rabu nije vidjela.

- Reci joj neka se ne ljuti, a uz to joj reci da mi je jako drago da je pobijedila u onoj emisiji koju vodi šarmatni gospodin Oliver Mlakar. Nevjerojatno kako gosp. Mlakar ne stari, otkad ga ja pamtim, a pamtim ga otkad postoji televizija, uvijek je isti!

- Kad smo već kod televizije, oni Magićevi ljudi, gosp. Hrastić i društvo, još se nisu pojavili da porikaju satelitske kanale naše kablovske televizije, a davno su obećali.

- Dobro, dobro i njih ću riješiti, već znam kako, i daj molim te zapiši i sjeti me da se javim gosp. Marijanu Bobetiću iz Ludbrega.

- Oprosti, ne znam tko je taj gospodin?

- Jedan od rijetkih majstora, koji je svoj posao napravio kako treba, a i već dugo poslije garantnog roka, mi nemamo problema s našom plinskom kotlovnicom. Moram ga zamoliti da me uputi tko bi nam mogao napraviti atestiranje zbog kontrole ispravnosti.

- Dobro, to ću učiniti. Čuj, još bi se trebao javiti gradonačelniku, Stjepanu Novačku, da vidiš što je s ugovorima za dvorac?

- Ma neću mu se više javljati! Utužit ću i njega i grad zbog administrativne šutnje, a uz to, danas mi je i Đurda Mesarić jako lijepo rekla da će uskoro doći vrijeme kad će grad mene moliti da uzmem dvorac gruntovno i za to neću trebati dugo čekati. Znaš, moram ti reći da naša Đurda ima klikere, dosta ona kuži stvari!

- Moraš biti fer prema njoj i pomoći joj u turističkom smislu, gdje možeš.

- Karmen, ne radi se o tome da ja njoj pomognem, nego treba pomoći Zagorju, a tu sam nemoćan. Zar ne vidiš da sam isključen? Najbolji ti je primjer razina naše pregradske pučke veselice, koja je nedavno završila. Da postoji tako veliko šatorsko krilo i da je bilo moguće razapeti ga tada nad Pregradom, bio bi to najveći cirkus u Zagorju, ako ne i šire! Nešto slično ranije je pokojni Miljenko Smoje rekao za Split, što se meni svidjelo u asocijaciji i za naš kraj.

- Čula sam da je on dolazio kod nas u dvorac?

- Ta stara garda je skoro sva bila u dvorcu, a nedavno je došao i gospodin Mladen Delić.

- Jesi li ga barem prigodno pozdravio, s – Ljudi, je li to moguće!

- I neobično razveselio, suvenirima koje sam mu poklonio!

- Zvoni nam telefon. Hoćeš da se ja javim? Poziv je iz dvorca... - javi se i nakon kraćeg razgovora s Dudom, kaže mi da se javio gospodin Katičić, vlasnik Grofcommerca te pitao kad bi mogao isporučiti naručene plactelere iz Inkeru te da je primila poziv iz OKI-ja iz Pregrade od gosp. Marija Markovića, koji će me kontaktirati sutra.

- Znaš ti da je gosp. Marković nekad imao veliki utjecaj na mene! On je bio moj trener u kuglanju. Kuglao sam u Zagorskoj ligi i to nekoliko godina. Vidiš, nedavno mi je gosp. Marković, nakon što je Joža Krsnik dao privolu da uredim štalu, istom, omogućio korištenje prvoga kata štale, bez pogovora, svjestan koliko je važno da se štala, prije svega, ne uruši, ali i zbog same estetike. - Sad sam se sjetila, pričali su mi dečki o tom Krsniku – sve samo negativno! Nevjerojatno da se on udobrovoljio i konačno shvatio da je vrijeme da si da mira od te ruševine, koju, moram priznati, naši su dečki prekrasno uredili i to zamisli, u tako kratkom roku! Sada to sličići na dvorac, a ne na štalu, a i prekrasno je od pregradske Elektre da je štalu rasvijetlila javnom rasvjetom, iako je malo čudno da to nisu ranije s tobom dogovorili, a prilikom elektrifikacije mreže javne rasvjete, nisu predvidjeli neko rasvjetno tijelo za dvorac.

- Ja baš nisam, kako mi se čini, u najboljim odnosima s gospodinom Krsnikom, ali ovoga puta - Zvonkom, jer jednom prilikom sam mu rekao sve što ga je tada išlo, s obzirom da mi je prouzročio pogibiju jedne izuzetno skupe kobile! Kao direktor Elektre, naredio je nekome od svojih radnika da, s obzirom da nije bilo riješeno imovinsko pitanje istočnog gospodarskog objekta, prereže dovodne kablove, koji su tako pali na zemlju i prouzročili saplitanje konja. Kobilica se zaplela u obližnji plot i prilikom pada, pukao joj je vrat. U toj štali, postojala je samo jedna rasvjetna žarulja, a posljedično događaju, Zvonko se branio da je to dao učiniti jer sam ja krao struju, zaboravljajući da je on tu žarulju i dao postaviti prilikom organizacije međunarodnog konjičkog kupa u preponskom jahanju. Kad smo već kod krađe struje, bojim se da sam ja njima struju i preplaćivao.

- To nisam čula za kobilicu?

- Da, moj Ruks, koji je tu bio i najviše oštećen, zajedno sa mnom, ni dan danas ne može prežaliti tu kobilicu!

- Pričao mi je netko u dvorcu da, kad si organizirao lov za Enza Ferrarija i skupinu Talijana, Joža Krsnik kao predsjednik Lovačkog društva, nije dozvolio lovcima da ti izađu u susret i omoguće lov na ptice štetočine!

- Da, taj bedasti Joža totalno nije normalan. Umjesto da je naručio crveni tepih od pokojnog Pere Jakopca iz Regeneracije i dočekao te Talijane na samoj granici! Kad sam se već sjetio na dragog mi pokojnog prijatelja Jakopca, kojeg ne mogu prežaliti, kao ni Šutinu, uvjeravam te da bi mu Pero sigurno dao tepiha duplo više nego što bi ovaj tražio, da je znao tko je zainteresiran za lov u Zagorju!

- Bio si dobar s Perom, a i s Mladenom Jakopcem si dobar...

- Još kao dvadesetogodišnjak, na poziv gospodina Hohnjeca, člana uprave Regeneracije, uz veliki blagoslov tada vodećeg hrvatskog gospodarstvenika Jakopca, organizirao sam protokolarnu proslavu značajnog jubileja Regeneracije, u njihovom prostoru, za 1200 uzvanika. Poslije nevjerojatnog uspjeha, pokojni Pero, oduševljen time što sam napravio za Regeneraciju, uvijek mi je iskazivao nevjerojatnu pažnju i zahvalnost.

- Čula sam da si se tada poslužio učenicima iz zabočke škole, koje si prije toga sam educirao za tu prigodu?

- Od koga si čula?

- Neki od tadašnjih učenika rade ti u dvorcu. Nego, znaš li ti da se Davor Jakopec oženio?

- Znam da se Davor oženio i jako mi se sviđa njegova dražesna supruga, a s Mladenom sam se duže imao prilike porazgovarati, jer sam s njim išao Šutini na sprovod.

- Stižemo. Razmišljaj gdje ćeš parkirati!

- Parkirat ćemo iza hotela, jer sigurno će biti mnogo službenih vozila i vozila važnih gostiju pa je nezgodno da baš mi zauzimamo parkirališni prostor ispred hotela.

- Daj mene ostavi ovdje pa ću ja iz Savske utrčati u hotel da pronađem Darka i Krešu Godinu, da im što prije uručim materijale za grafičko oblikovanje knjige.

- Dobro, nađemo se u lobiju. - pa poslije uspješnog pronalaska mjesta za parkiranje, požurim u hotel. U trenutku ulaska u lobi, susretnem Karmen, koja je već obavila zadatak i zajedno krenuvši prema restoranu Kaptol sretnemo gospođu Lynne Montgomery. Zadržimo se jedno vrijeme u ugodnom

razgovoru te zajedno pođemo prema prostoru gdje će se dogoditi otvorenje Američke komore. Najtoplije se pozdravimo i s gđom Stankom Andraković, izvršnom direktoricom i zahvalimo na prijateljskom pozivu. Potom se priključimo odabranom krugu uzvanika. Ubrzo nam je prišao gospodin Bilić, direktor HIP-a hotela: najsrdačnije nam je izrazio dobrodošlicu i posebno naglasio kako su i gospodin Josip Petrović, predsjednik Uprave hotela i generalni direktor hotela gospodin Heinz M. Weisl, a i svih ostalih ostalih četrdesetak direktora Intercontinentalovog lanca iz Europe, zahvalni za ugodnu večer provedenu u Bežancu, koja će im ostati u ugodnom sjećanju. Ja sam opet iskoristio priliku da se zahvalim osobno gospodinu Biliću na izboru Zagorja kao njihove destinacije za svečani prijam. A uz to i spomenem tortu, koju sam primio od njega kao poklon, uz frazu: ne znam je li bila ljepša ili bolja!

Oduševljeni i poučeni ležernošću i jednostavnošću vođenja i obraćanja prisutnima, kako njegove ekscelencije Montgomeryja, tako i ostalih govornika, među kojima je bio i predsjednik Hrvatske gospodarske komore, Nadan Vidošević, susreli smo i drugog gospodina Vidoševića, savjetnika hrvatskog premijera. Razmijenivši nekoliko srdačnih rečenica, uz poziv da nas posjeti, krenuli smo u daljnju utrku s vremenom. Brzajući kroz gradsku gužvu, zastali smo na putu iz grada kako bismo kupili zastore za novi slikarski atelje u dvorcu i tako se podsjetili da se moramo javiti našem dvorskom akademskom slikaru Zubaku, zbog slike Sv. Valentina na ulazu u atelje.

- Nevjerojatno kako je gospodin Zubak uredio onaj atrij u starom dijelu Raba! To je najljepša galerijica koju sam ikada vidjela!

- Slažem se, a znaš ti da u njoj izlažu dva slikara?

- Ma da?

- Da, i njegova supruga slika.

- A ti voziš, ali opet prebrzo!

- Oprosti, navika zbog tempa života.

- Opet poziv iz dvorca! - Karmen se javi i preda meni slušalicu.

- Šefe, gosti OESC-a nam odlaze, vrlo su zadovoljni i lijepo vas pozdravljaju, imate li kakvih instrukcija?

- Primjeni VIP tretman.

- Zvala vas je i gospođa Vlatka Škarica, u ime marketinga Hrvatske televizije i zamolila da, ako ikako možete, dođete na njihovu godišnju svečanost u Trakošćanu, a pripremila sam vam i listu svih rezervacija za mjesec unaprijed pa bih je, s dopuštenjem, izvjesila u uredu, zbog pripreme radnih smjena?

- Hvala ti, Duda, lijepo! Za dvadesetak minuta se vidimo. Ako bi netko od gostiju stigao prije mene, animirajte ih, počastite i do tad ću ja već stići! - obratim se Karmen - Jako lijepo od marketinga HTV-a da su nas se sjetili. Gospodin Novak, gospodin Tibor i gospođa Škarica, kao i drugi njihovi suradnici, vrlo su dragi. Prije dvije godine, kad smo mi radili njihov prvi party, neobično su bili zadovoljni, kako oni tako i njihovi gosti, dok smo se prošle godine, iako je bilo relativno sve OK, ponovili u identičnosti programa, tako da bih im ja osobno, da su baš i htjeli opet doći kod nas, predložio promjenu destinacije, u interesu općeg zadovoljstva, a da znaš da bih i ja razmišljao o Trakošćanu.

- Sigurno te za Trakošćan vežu lijepe uspomene?

- Nisam ti nikad ispričao. No, je li to uopće i zgodno pričati?

- Daj, molim te, ispričaj mi bilo što, jer ne vjerujem da nešto može biti gore od tvoje vožnje, koju ću možda tako lakše podnijeti!

- Ima gore, ima. A to se zbilo onog jutra kad sam izašao iz zatvora, u kojem sam pjevajući proveo noć i dan danas, ne mogavši shvatiti, zbog čega sam bio pritvoren?! Ali takva su bila vremena!

Revoltiran, a potrebit odmora, uputio sam se, uz pomoć prijatelja Borisa Vugleca i njegovog kompanjona Bože iz Nove Gradiške, prema Trakošćanu, s dva automobila. Kod sebe sam tog jutra imao veću količinu novca, a bojim se i sam sebi priznati koliko je to bilo... Dečki koji su u to vrijeme radili kod mene na dvorcu, ostavili su me u Trakošćanu, gdje su me u šali, na recepciji prijavili kao

grofa, uzevši mi sobu za odmor i ponašajući se kao da su moji posilni. 1990. godine upravo su grofovi dolazili u modu, a i očekivao se dolazak grofa Draškovića u trakošćanski kraj pa je bilo lako zbuniti personal. Kulminaciju nije trebalo dugo čekati! Moji dečki su otišli, a ja ostao naslonjen na najboljeg prijatelja tog dana... Zar šank nije najbolji prijatelj, koji nikad ne popušta? Ali iznenada se zaustavilo pet autobusa, punih školske djece. I tako, liječeći noćasne posljedice whiskijem, bezgranično umoran, a sentimentalno raspoložen, promatrajući dječicu koja me okružuju u predvorju hotela, odjednom sam našao rješenje za podizanje morala! Opterećen nejednakošću imovinskog stanja malih školaraca, prišao sam onima koji nisu kupovali sok ili sladoled i u dobroj namjeri, pozvao da ih ja počastim! Naravno da to nisu lako prihvaćali od neznanca pa sam ja, da pojednostavim proces naglog izljeva dobrote, poceo djeci dijeliti novčanice onim redom kako sam ih jednu po jednu vadio iz džepa, ne obazirući se na njihove vrijednosti! I zabava je počela! Tristotinjak klinaca i njihovih profesora stajali su u redu. Neki jedamput, neki više puta i to tako dugo, dok sam ja imao što dijeliti! Kad više nisam imao, hotelsko predvorje opet me obavilo samoćom. Više nego uljudan i uviđajan personal, iako uvidjevši da više nemam gotovine, nastavili su se još ljubaznije ponašati prema meni i udovoljavati mojim željama, na koje su me skoro pa nagovarali. Bio sam vrlo skroman i odlučio zatražiti najmanju sitnicu koja mi je tog trenutka pala na pamet pa sam ih zamolio da pripreme zagorsku kotlovinu za sav personal, a oko kotla u restoranu da donesu dovoljne količine vina i ostalog pića. Iscrpljen od svega, a možda i svjestan stanja u kojem sam se nalazio, povukao sam se u sobu i u tili čas zaspao. Probudio sam se poslije podne, a sjećam se da je to bilo zbog jake grmljavine. Trezveno razmišljajući u svom mamurluku, odlučio sam otići podmiriti svoje račune i prekinuti tu aferu. Platilo sam kreditnom karticom, riješio poveće dugovanje te praćen od više nego srdačnog osoblja, pod kišobranom do automobile, otvorivši vrata, konstatirao da nemam čime otići. Veliki mlaz vode kad sam otvorio vrata, prolio mi se po nogama, jer na nesreću auto je dobro dihtao, a cijelo poslije podne za vrijeme proloma oblaka, krov mu je bio otvoren. Ostao sam, da ti previše ne duljim, još tu noć u hotelu, a drugi dan odlučio prošetati prema jezeru, gdje sam, kod jednog simpatičnog drvenog buffeta na otvorenom, upoznao nekolicinu radosnih trgovaca kramerajem, koji su me i unatoč tome što me nisu poznavali, počastili, primijetivši iz razgovora s pipničarkom, da nemam čime platiti ono što sam htio naručiti. Uz čašćenje, saznao sam da oni imaju računa častiti, jer da je jučer neki grof podijelio basnoslovnu količinu novca djeci na ekskurziji, koja su to uglavnom potrošila na njihovim štandovima, a oni tako ostvarili svoj promet života. Ta priča ima i daljnji rasplet, još zanimljiviji od toga što sam ti ispričao, ali to nekom drugom zgodom. A sad te molim da nazoveš školu i najaviš gospođi ravnateljici Vilmici Kapac, da ćeš me mijenjati prva dva sata poslijepodnevnog turnusa, a da sam ja previdio pismeno testiranje znanja za učenike drugog razreda.

I dok je Karmen telefonirala, ja sam počeo planirati razgovor s austrijskim poslovnim partnerom, koji me čekao u večernjim satima. Poslije obavljenog razgovora, Karmen me prekine u mislima.

- Znači, ti si sebi brzo stvorio veliku popularnost među klincima!

- Siguran sam da nisam, jer budi uvjerena da djeca, a niti njihovi nastavnici, nisu znali tko ih je častio. No tog dana sam prepoznao nevjerovatno zadovoljstvo davanja i poklanjanja, uvjeren da ništa nisam izgubio, već samo dobio. I dan danas, poslije 20 godina, raduje me i ispunjava darivanje, naravno, u granicama mogućnosti.

- Ti si tako dobar!

- Zapamti, Karmen, dobro je biti dobar, jer dobro se dobrim vraća, isto kao što loše privlači loše. Najbolji dokaz tome su svi oni koji su meni do sad činili loše: nisu baš prošli najbolje, a najmanje su od toga imali koristi!

- Čini se da stižemo na vrijeme. Hoćeš li ići ravno u dvorac pa da mene netko prebaci u školu ili idemo ravno u školu?

- Idemo prije u dvorac, a tebe će netko odvesti, jer bih svakako htio dočekati dogovorene goste.

Razdvojivši se, otiđem na recepciju, zadovoljan što sam stigao prije svih, a Dubravka me odmah informira:

- Šefe, prema rasporedu koji sam izvjesila u uredu, od većih i značajnijih poslova, imamo prezentaciju za "Mazdu" Hrvatske i Slovenije, s konferencijom za novinare. Radimo konferencije za "Siemens", njihove direktore iz Europe, imamo prezentaciju lijekova za "Knoll", zatim sastanak "Ericssona", boravak nekoliko dana "Bramaca", najavljen nam je i "Schiedel" iz Golubovca, a danas se najavio i Zavod za platni promet; tu je i druženje "Oriflame" kozmetike...

- Dobro, dobro, Duda. U redu. Vidjet ću sve iz rasporeda. Ima li još nešto novoga?

- Klasika, šefe. Imamo poteškoća s naplatom računa. Ignoriraju nas "Jedinstvo", Krapina, "Obuća Poznanovec", "Albatros turizam", a još uvijek nije plaćen posao za Romana Bolkovića. Petrač Hrvoje, koji je naručio proslavu rođendana za Maksa iz Nacionala, više se ne javlja, iako je Maks javio da će to biti podmireno. Šefe, htjela sam Vas i podsjetiti na sudsko vještačenje za tenis teren, koje je u Vašu korist. Mislim da bi trebalo pokrenuti krivičnu prijavu protiv gospodina Cesara iz Križevaca, zbog prevare po svim točkama o kojima smo već razgovarali. Dobili ste i mišljenje revizora o vođenju poslovanja od strane bivšeg servisa gospođe Lidije, iz kojega je vidljivo da je poslovanje s njihove strane vođeno neprofesionalno i na Vašu štetu pa po toj osnovi imate pravo također pokrenuti postupak. Još kao informacija, u Upravi prihoda u Pregradi radosni su što im se gospođa Dragica javila kao naš novi voditelj financijskog poslovanja, što je najbolji znak da je sad vrijeme da zakopamo ratne sjekire.

- Dubravka, ja nemam ništa protiv ikoga u Upravi prihoda, a najmanje protiv onih s kojima sam se sporio. Mogla si primjetiti da sam miroljubiv i da nisam zlopamtilo, ali nakon svih proživjelih muka, ponekad me vrijeđa nepotrebno maltretiranje i neprihvatanje svega onoga na što imam zasluženno pravo.

- Hoćete li da Vam otvorim poštu koja je prispjela još u petak, a tiče se nekoliko sudova?

- Može. Otvori za početak samo jednu kuvertu, a drugu ćemo sutra.

- Sud u Pregradi, sutkinja, Vaša Sanjica, javlja da sud po pitanju dugovanja Alme, koja je tu imala svadbenu svečanost, nije niti uz pomoć policije, pronašao adresu pa upozoravaju da, ukoliko se sami ne pobrinete saznati adresu, odbacit će Vaš odštetni zahtjev. Imate i jednu kuvertu sa suda u Rijeci. Idemo još otvoriti tu, a zagrebačka neka još malo pričekaj. Sud u Rijeci Vas moli da zbog više kaznenih djela nekog Franića prisustvujete raspravi kao svjedok, jer je navodno on s obitelji u našem hotelu učinio trošak koji nije podmirio.

- Dobro, ovo do sad nije tako ni loše pa otvori i tu zagrebačku kuvertu!

- Pozdravlja Vas Palača pravde i poručuje da Vam je proces, u kojem Vas je Jazbec Martin u ime Šavrića, optužio za duševne boli zbog neprekidnih nedolazaka krunskog svjedoka Jazbeca, stavljen u mirovanje, a to Vam znači da ste slijedeca tri mjeseca mirni.

- Kakva šteta, a ja bih se tako rado sreo s gospodinom Jazbecom! Duda, hajde me podsjeti da mu pošaljem pismo s prijedlogom da se pomirimo pa makar se ja morao i ispričati zbog nanesene mu uvrede, jer sam mu rekao da je neprijatelj broj jedan.

- Šefe, a sad nešto ljepše. Primili ste razglednicu potpisanu od obitelji Martina Ilijaša iz Krapinskih Toplica, koja je ovdje slavila 50. godišnjicu braka i kako kažu, putujući oko svijeta, rado nas se sjećaju i još jednom zahvaljuju na svemu. Primili ste razglednicu podrške od slikarice Marice Žigmund, koja neobično cijeni Vaš trud i zalaganje.

- Znam, gospođa Marica je poslala i sliku koju mi je naslikala.

- Imate još nekoliko razglednica, među njima i Planinarskog društva "Vihor", koje Vas pozdravlja i rado Vas se sjeća s nekog njihovog izleta pa imate razglednicu od prezadovoljnih umirovljenika, Vaših gostiju...

- Dobro, dobro, Duda, za pohvale ima vremena! - pa uočivši na monitoru da je stigao neki automobil, krenem dočekati goste.

I tako sam u predviđenih sat vremena, dogovorio poslove s gospodinom Hamzićem u vezi Jägermaistera i gospodom iz Philippe Moricea, sve u vezi njihovog božićnog partija te dočekaos gospođu Marinu Štambuk iz Coca Cole, s njenim direktorom Jorgom Hartmannom. Zadovoljan kvalitetnim dogovorima, krenuo sam put škole, gdje me još čekalo pet sati nastave s đacima prvacima.

Stigavši u Pregradu i parkiravši pred trgovinu Kunagora, nasuprot škole, susreo sam i mlađeg vlasnika trgovine, gosp. Burića i s njim razmijenio nekoliko rečenica, na temu problema naplate dugovanja Emke, koja je stjecajem okolnosti, čini mi se zapala u krizu u posljednje vrijeme. Zajedničkog stava da nećemo navaljivati i previše požurivati plaćanja, zbog solidarnosti s njima, pozdravio sam se s njim i krenuo na nastavu. Sjedeći sam u zbornici, čekaos zvonos koje će oglasiti početak moje pedagoške aktivnosti, usmjerene ka stvaranju turističke genetike mladog naraštaja od kojega iskreno mnogo očekujem!

Dočekaos prvo zvonos, koje je označilo odmor, a u zbornicu su nakon njega ušli nastavnici poslijepodnevnog turnusa. Sjedio sam šutke, pozdravljao profesorice kako su stizale i razmišljao o njihovom načinu međusobne komunikacije. Bile su to žalopojke o problemima koje imaju s djecom, kao i sankcijama i represivnim mjerama koje poduzimaju ili koje će poduzimati da bi djecu prisilili da rade kako to oni žele. Slušao sam jedno vrijeme o tim jedinicama, a onda kao samouki pedagog prozborio:

- Drage moje, ocjenom koju upisujete u učenicku rubriku, ocjenjujete svoj rad. S učenicom Vam je kvalitetnije ako mu želite dobro, a to nam posao nalaže, uspostaviti prije svega, kontakt u kojem ćete ga zainteresirati i stimulirati da prati nastavu, od čega će on imati najveću korist, a vi – zadovoljstvo, jer ćete imati pred sobom zainteresiranu skupinu. Svi se moramo složiti da dijelom dob, a i primitivna sredina iz koje nam učenici dolaze, utječu na rezultat koji je, u usporedbi s drugim sredinama, slabiji. Najbolji primjer Vam je u pregledu zanimanja roditelja ili čak analize razloga i okolnosti zbog kojih su se učenici upisali u ugostiteljski ili frizerski smjer. No, nešto je malo bolja situacija vjerojatno kod gimnazije. Svakako smatram da možemo mnogo učiniti pravilnom edukacijom i navođenjem djece na prepoznavanje važnosti prihvaćanja školskih obveza, namećući im čak možda i igru, kroz koju bi prepoznali ono što ih čeka u životu.

I tako, uvidjevši da i nisam baš prihvaćen, s obzirom da sam uzeo djecu u obranu, svjestan čak i beskorisnosti nastavka monologa, polako odustajem, razmišljajući na način onih koji su me do sad slušali, a među njima je bilo i mladih profesorica, koje su tek počele zarađivati svoj prosvjetarski kruh. "Kaj taj ugostitelj hoće od nas? Pa mi smo školovane profesorice!" sigurno su mislile o meni. A ja, ražalošćen što sam u dobroj namjeri pokušao pomoći dragim kolegicama, čak sam se na kraju i nelagodno osjećao, razmišljajući što mi je to uopće trebalo?

No, vrijeme će pokazati svoje. Hvala Bogu da je zvonilo! Zadovoljan ulazim u razred mojih mališana, potpuno svjestan da na toj školi nisam zbog honorara, već zbog iskrene nakane da to svoje 25-godišnje radno iskustvo, a vjerojatno i nekakvo znanje, prenesem na tu djecu.

Pozdravljam ih najljubavnije moguće, sa zlatnim pravilom 'divide et impera'. Čestitajući učenicima na izboru zanimanja, svjestan da to vjerojatno nije njihova volja, prelazim na prvi dio osobnog zadatka, u kojem nastojim potaknuti njihovo prepoznavanje regije u kojoj žive, s naglaskom na privilegij zelenog ruralnog prostora pred urbanim gradskim sredinama. Potom ih navodim da s obzirom da znam da oni znaju čime se bavim van škole, prihvate moj životni uspjeh kroz kronologiju koja je i započela odličnim uspjehom mene kao maturanta. Ubrzo su prihvatili da je pošten odnos trenutak u kojem se rad ocjenjuje i nagrađuje novcem, a učenička marljivost, zalaganje i odnos spram školskih obveza, nagrađuju se ocjenama.

Isctao sam im na ploču dijagram mogućnosti životnih pozicija, koje oni mogu sami izabrati i prema kojima se sami mogu već sada odrediti, naravno, svjestan da oni tu filozofiju života ne mogu još sada razumjeti ali ponavljajući im to kroz četverogodišnje školovanje, pojašnjavajući na osnovnom primjeru njihovog napredovanja u stjecanju znanja. Po završetku škole, bit će konačno spremni

razumjeti koja krivulja i pod kojim kutem bi njima omogućila bolju poziciju, kako u društvu tako i u prepoznatom zadovoljstvu posla koji bi morali prihvatiti kao zadovoljstvo a ne kao opterećenje. Iznenadio sam ih jako kad sam im započeo priču o svom uspjehu, koji je započeo kad sam stavio svoj prvi sanduk pive u hladni bistri potok kraj jednog nogometnog igrališta. Kad sam po dvostruko većoj cijeni prodao ožednjelim igračima to pivo, zaradio sam toliko da sam mogao kupiti dva sanduka piva pa sam i njih prodao. Nakon toga sam već mogao kupiti četiri sanduka piva. Novac od dva sanduka sam stavio na stranu kao ušteđevinu, a za novac od dva, kupio četiri i tako počeo stvarati dobit i korist za trgovinu, koja je kroz osnovnu cijenu, obračunavala i poreze od kojih je država imala koristi: za ožednjele igrače, za mene koji sam zarađeni novac pošteno uložio u otvaranje male gostionice, a ta mala gostionica kroz neko vrijeme je opet omogućila otvaranje veće gostionice, a veća gostionica otvaranje hotela pa jedan hotel nakon toga otvaranje više hotela...

Takvim načinom privukao sam koncentriranu pažnju djece i uvidjevši da stopostotno vladam situacijom, krenuo u analizu njihove percepcije i ispričao im vic.

- U jednom vlaku, vozilo se dvoje, od kojih je jedan cijelo vrijeme grickao koštice od jabuka.

Znatiželja drugoga, natjerala ga je da ga pita što to radi, a kad je dobio odgovor da gricka koštice od jabuka, dalje ga je pitao što će mu to. Dobivši odgovor da je to dobro za pamet, poželio je i on nekoliko koštica, no koštice su bile na prodaju. Odlučio je da za 10 kuna kupi pet koštica i zadovoljno je započeo svoje grickanje. Kad nakon nekog vremena, uvrijeđeno se javi, osjećajući se prevaren, iskazujući da je on za 10 kuna sebi mogao nabaviti dva kilograma jabuka i da bi imao mnogo više od pet koštica. "Vidiš kako koštice brzo djeluju, jesam li ti rekao da su jako dobre za pamet?" veli mu prvi.

Vrlo sam zadovoljan primijetio da je teorija nekih mojih kolegica pala u vodu u ovome trenutku, jer djeca su percipirala priču u potpunosti, što je bilo očito iz njihove reakcije. Kad smo već bili kod jabuka, nastavio sam dalje s jabukama i potaknuo primjer, upravo po meni mogućeg brzog ruralnog razvitka, s naglaskom na ugostiteljsku uslužnu djelatnost.

- Pogledajte djeco, na primjer - krenem po razredu prezimenima oslovljavati učenike, kako bih ih sve uključio u timski rad. - Vidite, ovako, naš Grilec ima stablo koje je rodilo deset jabuka. S obzirom da je gladan, pojede jednu jabuku da zadovolji primarnu potrebu, a ostane mu još devet jabuka. Što može učiniti s tih devet? Može ih pokloniti npr. Marku, Katici i Anici, a od toga ekonomske koristi ne bi imao. Može ih uzeti, zapakirati u neku vrećicu i ponijeti na plac u namjeri da ih proda. Sretne ruke, to je i učinio i zaradio 10 kuna, koliko koštaju dva kilograma jabuka. Od tih 10 kuna treba odbiti njegove troškove, a to je cijena vrećice u koju je pakirao jabuke, cijena vozne karte do mjesta gdje je morao platiti placevinu da bi mogao prodavati, naravno, i vozna karta natrag ima svoju cijenu, ne računajući njegovo izgubljeno vrijeme, kad je odbio troškove, ostalo mu je šest kuna. To je njegova dobit. I na kraju po primjeru trećem, on je mogao iz jabuka napraviti kolač, tako da od trgovca u susjedstvu Čukića, na posudbu uzme ono što mu je potrebno: jaja, brašno, sol, šećer pa kad je ispekao kolač, razrezao ga na 10 istovjetnih šnita. Jednu je odmah pojeo, da bi se uvjerio u svoje umijeće i opet zadovoljio važnu primarnu potrebu. Potom je jednu krišku ponudio susjedu K.....koji ima turističku agenciju pa ga pozvao na suradnju. Pošto mu je ovaj rekao da mu se kolač sviđa, ponudio mu je dati još jedan kolač, ali da mu ostalih sedam proda izletnicima, koji će prolaziti kroz Zagorje. Tako se i dogodilo. I prodao je preostalih sedam šnita i što mislite koliko je dobio?

- Za sedam kolača, dobio je sigurno 50 kuna!

- Dobro, spustimo malo cijenu. Neka je za prvi put 40 kuna, može?

- Može! - svi u jedan glas.

- I što sad mora učiniti?

- On mora platiti dug u dućanu.

- Tako je! Bravo! A taj dug iznosi npr. 10 kuna. Koliko mu je ostalo?

- Trideset kuna.

- Točno. I što mislite, koji je način ili razmišljanje najbolje?

- Kolac! – jednoglasno će svi.

- Svakako da je kolač, jer u okviru predmeta koji smo započeli učiti, na taj način već možemo izvući prvu definiciju turizma, a koja kaže da je turizam izvoz na licu mjesta, koji po najvišoj marži prodaje nastale viškove proizvoda, uz izbjegavanje troškova pakiranja i troškova transporta. Vi mi sad recite zašto?

- Zato jer, na primjer, kolač prodajemo kod kuće.

- Tako je, bravo! - otvorim imenik i upišem djeci ocjenu iz zalaganja. Naravno, svima petice!

Uskoro, s objavom školskog zvona da je sat završen i ja dobijem svoju ocjenu. Nitko od učenika se ne diže, iako ja šutim. Oni i dalje zainteresirano sjede, ne pokazujući nikakvu namjeru za odlazak na odmor. Izađem iz razreda, zahvalim na pažnji i izađem ispred škole, kako bih napravio nekoliko koraka po svježem zraku. Djeca me za čas okruže pa kako ja onda ne bih volio tu našu super školu? I tako nakon pet sati efektivnog rada, priznajem sam sebi umor, koji kompenziram za uvjerenje da sam na dobrom putu. Vraćam se prema Bežancu, kako bih s kolegicom Karmen nastavio prema Mariboru.

Analizirajući u dvorcu situaciju, zamolim kolegu Miru, dežurnog na recepciji, da mi pokuša dok sam na putu, spojiti gospodina Paju Kanižaja. Pokušao sam ga u nekoliko navrata i osobno nazvati, sa željom da ga čujem, s obzirom da znam da je bio na operaciji. Da izdržim, putem sam nadoknađivao izgublenu energiju Kraševim Bajaderama i jurio kroz noć prema Mariboru.

- Nisi mi točno objasnio koju koncepciju razgovora s Austrijancima želiš?

- Imamo, čini se, već definirani odnos u poslovnoj suradnji, u kojemu oni žele da ja za njih napravim jednu controlling analizu objekata koji pružaju usluge u njihovom lancu. Već sam surađivao s njima i njima se dopada moja metodologija rada, a i mizerni honorari za njih nisu nikakvo opterećenje, a meni vidiš, te nagrade nevjerojatno mnogo znače.

- Već samo njihovo traženje da radiš za njih na ovaj način, je veliko povjerenje, a bogme i prepoznavanje tebe kao profesionalca!

- Da tako je! Reci mi jesi li danas skinula elektronsku poštu?

- Jesam. Redovno - imamo nekoliko upita, na koje sam odmah odgovorila, pregledala sam i preko tražilice broj pojavljivanja imena Bežanca i moram ti reći da se pojavljujemo na nekoliko tisuća stranica, a koliko mogu primjetiti, još uvijek se na više stranica pojavljuje pohvala piknika kojega si organizirao povodom Svjetskog festivala animiranog filma u Zagrebu, jer izgleda da su te oskarovci i gospodin Marušić dobro ishvalili. E da, došlo je i pismo iz Kostarike, iz kompleksa Los Delfinos, od Marija, koji te lijepo pozdravlja i da zna da sada idemo prema Mariboru, sigurno bi mu bilo žao da te ne može vidjeti u njegovom gradu.

- Znaš, Mario Maček je strašan fant! Nevjerojatno je duhovit, a koliko on ima ideja i pozitivne energije, to je nešto nevjerojatno. Kad njega analiziraš, ispada da taj čovjek što više radi, to je odmorniji. A putovanja na velike udaljenosti, uključujući pritom i vremenske razlike, praktički uopće ne osjeća!

- Prava je šteta da nije uspio realizirati u Hrvatskoj neki projekt s Barcelom!

- Nikad ne reci nikad. Skoro smo uspjeli u pregovorima s Glumina bankom i vjerujem da bismo uspjeli, da nije s njihove strane bilo rupica u klasičnoj proceduri prilikom pregovora. Prvo, danom kad smo bili u Baškoj, u namjeri da Barcelo otkupi sve hotele, u prilog nam nije išlo vrijeme, tj. bura koja je baš taj dan nepotrebno puhala, a zbog te bure opet gosp. Miro Kutle i gosp. Neven Barac iz Dubrovnika, s obzirom da su putovali malim privatnim avionom, teško su sletjeli na Krk pa smo ih predugo čekali. A onda opet, gosp. Marčinko, prepoznavši snagu Barcelove kompanije, umjesto da krene prvom stepenicom, odlučio je preskočiti njih nekoliko i bitno od početka, u kojem je Barcelu trebalo ponuditi i menadžment, ali samo da uđe u dokapitalizaciju ruiniranih hotela, zatražen je drukčiji kreditni odnos, što naravno u pojmu uvijek čiste igre kompanije Barcelo, sa svjetskim glasom, nije bilo logično. A onda klasika koja se ponovila kod svih hotelskih kasnijih ponuda. Algoritam pripreme prijedloga ugovora uvijek se zaustavljao kod dokumentacije.

I tako objašnjavajući primjer Haludova i svih drugih situacija, skrativši si tako dugotrajnost vožnje, stigli smo na mjesto susreta, gdje smo proveli ugodnu večer, uživajući u fino pripremljenoj hrani uglednog mariborskog hotela, a posao definirali pogodbom već u nekoliko prvih rečenica. Kasno u noć, krenuli smo natrag i uz zvuke Verdija i Rossinija, pričao sam kolegici o mojem upoznavanju talijanskih gradova, a posebno akcentuirao boravak s djecom prije nekoliko mjeseci u Veneciji. Mistično rasvijetljen u magli, dvorac Bežanec dočeka nas je u svojoj noćnoj tišini, koju smo prekinuli brujanjem motora i tako privukli naše noćne dečke. Nakon kraćeg razgovora uz pjevušenje "Prođe ovaj dan," zavukao sam se u stanje u kojem više nisam bio odgovoran za ono što se događa u javi.

SVI BUTE ME TUŽILI !

Priča sa sudnicom!

Pod pratnjom nekoliko policijskih automobile, ispred i iza crne marice, opušteno sjedim na drvenoj klupi, jer mi drugo ne preostaje, dok čekam da ta suluda vožnja konačno prestane. Droncam se jer se i drugi drončaju, jer to smo tražili, prepoznavši da se trešnjom skidaju latentne nakupine sala. Zato radije plaćamo i više cestarine, samo da nam to bude dobro za zdravlje. Mi tako mršavimo, a strendžeri - i njima to utječe na zdravlje. Utječe to i na našu opću korist, jer nakon stradavanja živaca, stranci više ne dolaze. Davno smo još naučili u školama da novac kvari ljude, a sveg naučenog treba se držati i prije svega to poštivati. Neće nam to valjda netko kvariti i to još stranim penezima pa nam i bankare nepotrebno opteretiti! Pogotovo kad se ne zna tko su ti vanjski, a i one koji simpatično izgledaju, ne možemo olako prihvatiti, jer gdje stoji da nisu špijuni? Svjesni činjenice da bi baš takvi ravno pa na morje, gdje bi se namakali i zagađivali ekologiju, a znamo da naša-Golfske struja, struji prema susjednoj Čizmi, a koju smo već probali kako gazi i to u brkatoj suradnji. Nismo mi bedasti da izazivamo tako susjeda, a koji je i tako dovoljno jalan na broj naših otoka pa nam samo treba još jala izazivati s tim velikim brojem golaća koji se i FKK još zovu! A to..... ko koga stigne, toga imamo dosta "doma" i bez njih, da ih sram bude, a niti im vozni park nije kak je naš pa makar mi aute ne delamo. Zato pa trgujemo, na svakog našeg jedan dućan, a ponuda takva da van ni treba iti, jer emitivnost i tako škodi. Taj odurni svet van naše grane, more nam samo pomrsiti ravnotežu pa kaj bi onda u zaprepaštenju morali opet početi četveronoške hodati? Tak je hodao onaj neandertalec, koji se samo predstavljao da se zlegel u Krapini, a u stvari ni, i ni i ni, jer Krapincima ni treba iz te zbrke na sebe pozornost privlačiti pa si oni znaju i sami dirigitirati nadareni i popevkom a tek dosjetkom! Te pak dosjetke, to je u vezi sa: " Sve bum vas tužil ", i to vam treba, i najte me pitati zakaj, jer dobro ja znam zakaj. A zakaj pak se mi to sad zaustavljamo pred sudom? Kaj nije trebalo se desiti da ravno u zatvor krenemo? Zakaj gubiti vrijeme? Možda Kadija nema vremena? Možda mu se žuri u kakvu ribi-bibi-čiju?

Vode me iz auta, lijepog i plavog i zvezanog. Ko bi rekel i neopterećenog, bez pertli (žnirancov), remena, naočala za sunce, ali izgleda ko da su tu pravo, pred velikim vratima pa začuh:

- Stani ovdje i ne mrdaj!...dok traje pretres: prvo mene pa čuvara, koji se opet javi:

- Okreni se da ti skinem lisice! - promrmlja pravosudni čuvar, na što mu odgovorim, pokazujući mu ruke:

- Hvala, nije potrebno. Već sam to sam učinio.

- Kako, kako je to moguće? – čudi se čuvar.

- Sve je lako kad si mlad, gospon čuvar, a uz to u povjerenju, jednom, još 1990. kad sam bio u novom pregradskom zatvoru, zbog potrebe hlađenja softvera, koji me tjerao da uređujem jedan veliki dvorac, ukrasio sam friške zidove zidnim slikarstvom, jedinstvenom slikarskom opremom, pištoljem kojeg sam imao uza se!

- Znam ja kakav si ti! Upozoreni smo na tebe, da si opasan i nepredvidljiv, a uz to da znaš, ako ovaj posao s tobom prođe u redu, mislim, ak ti nekaj ne zakompliciraš, šef nas šalje u penziju, jer smo to zaslužili u ovom radnom danu, a uz to, bit ćemo odlikovani i zato pazi se ti rekonstruktor-revitalizator ili kak te ono zoveju? -

- Uopće me ne zovu, kaj je najgore za mene, ali i za njih. - odgovorim rezignirano.
- A zakaj ti u stvari ideš na sud? Zakaj te tuže? -
- Zbog tvoje penzije i odlikovanja ... -
- Ma daj, kaj to pripovedaš! -
- Ima i drugih stvari, ali uglavnom zato kaj sam ja njih tužio! Nego daj se sednimo dok nas ne pozovu. Bum ti ispričal.
- Jednom, nedavno, a bilo je to po danu, tužio sam ti ja majmuna, uvjeren da se to može, jer su to već i drugdje po našoj kugli zemaljskoj delali, dobro ne baš s majmunom ali s jazavcom pa jesu.
- Ne mogu vjerovati! Tužio si majmuna? Kojeg majmuna i čijeg?... - čuvar načuli uši pa to sve zajedno podsjeti na navedeni lik.
- Ne razumiješ, ha? – s ignoriranjem mu dobacim.
- Da ti po istini rečem, ne baš... -
- Onda, da počnem jednostavnije. Tužio sam državu! Razumiješ li sad? - prozborim odlučno i bez sustezanja.
- Sad još manje! - zbunjeno će čuvar.
- Dobro, eto vidiš da razumiješ! Bit stvari je da svi ništa ne razumiju, a najgore da to kaj ne razumiju, uopće ne razumiju, razumiješ li, ponovi: razumijem! - i zatražim klimanjem glave na odgovor.
- Razumijem. - zadovoljno klimne čuvar.
- Tako, sad kad smo počeli shvaćati, pređimo na tužbeni zahtjev. Tužio sam sve zbog nemogućnosti da radim i gradim. Pa još zato što sam morao plaćati velike poreze, a nitko mi nije znao objasniti korist od toga. – uvjerljivim tonom sam nastavio.
- Ma daj pa ti si trebao danas biti na nekom drugom odjelu ili ustanovi! Pa tko još koga tuži jer mu ne da raditi?! Sam Bog da ne treba raditi, a ne sad još i tužiti!... Nego, ja ti poznajem sigurno najbolje psihijatre na Svijetu - doktoricu Folnegović i doktora Trbovića. Mogu te preporučiti. Pomogao sam ja tako već mnogima. E da znaš, nisam ti ni ja bez veza! Bit ćeš ti meni itekako zahvalan, a kad se izliječiš, dogovorit ćemo se kako mi se budeš odužio! - ponosno izrecitira čuvar.
- Nikad se ne zna, sve je dobro znati. Primam na znanje. - u razmišljanju kako bi bilo lijepo sad neko vrijeme šutjeti, ali evo ga opet:
- Najviše sam ja pomagao onima koji su se vraćali s bojišnice. Redom su im se svima raštelali ventili! Jesi li i ti bio u ratu?...znatiželjno me upita čuvar.
- Na svojevrsan način, jesam. – odgovorim.
- E pa vidiš, to ti je to! Rekao sam ja tebi da si ti na krivom mjestu! - pobjednički konstatira.
- Možda ti i imaš pravo! Ne bih ja bio prvi koji bi se izvukao, kad bih primijenio tu tvoju metodu! Valja o tome razmisliti! - izgovorim i odmah se glasno zapitam:
- Ma da, a ponos? Ukoliko sam nešto kriv, ja ću odgovarati pa i ako me proglase krivim za ono zašto nisam kriv, opet dobro, jer pomažem. Pomažem svima koji dolaze iza mene! Barem ću im pokazati kroz svoj process, gdje nije dobro stajati ili prečvrsto stupati. – prokomentiram, više za sebe.
- Pa ti si neka utopija, ili kako se ono sve zvalo u partijskoj školi kad smo učili Marksizam? Utopije i oni još drugi; oni su stajali pred puškama i govorili: " Vi samo pucajte, a ja znam da sam u pravu, ne priznam Vaš sud, a vi me ubijte !" - poučno mi održi lekciju.
- Utopisti su se zvali ali to s tim nema veze, a tvoj Heroj kao što je bio Miloje Pavlović, na primjer, to je učinio zbog učiteljskog principa, u želji da nametne sebe i spasi školsku djecu. Takvih primjera bit će uvijek i naša samoobrana u Vukovaru ili Zadru ili Sarajevu, obilježila je prehrabra imena, ali zato, nažalost nisu više s nama! - uozbiljivši se, konstatiram.
- Vidiš da je bolje ne izazivati sudbinu, a ti si uostalom i zbog toga tu pred sudnicom. Zagorec bi tužil državu, ma daj, nisi si mogel nekoga većega i jačega i težega i kaj ti ja znam još kakvoga najti za te tvoje tužatve! - prepun sebe, počne čuvar i nastavi:
- Kaj ti je to sve trebalo?

- Trebalo, ne trebalo. Tužio sam i kad mi se bude ukazala prilika, tužit ću ponovno, jer u tome više neću biti usamljen! - uskovitlam temu.

- Pazi ti, nemoj tak glasno govoriti! Ja ak sve prođe u redu, idem svojom današnjom zaslugom u penziju. - šaptom me upozori čuvar.

- Vidiš, ti samo misliš na sebe! To ti nije lijepo, trebao bi misliti drugačije. Ovako npr, ja idem u penziju jer ću time osloboditi radno mjesto drugome, i ne smeta me što ću biti tako mlad pensioner, jer država to sve može lako podnašati, pošto omogućava pozitivnu ekonomsku strategiju, a to joj i nije teško zbog oživjelog turizma koji kroz 365 dana akceleracijski puni sve kase, dok unatoč svakodnevnom snabdijevanju enormnim količinama prehrambenih artikala, hiperproduktivna poljoprivreda rado prepoznaje honorarni rad i takvima kakav sam ja. Pa tako ti postaneš vrijedan, bez opsjednutosti dosadom i družiš se lijepo s majčicom prirodom, i ne trebaš volonterski nositi ceduljice za vodi ili neke druge, po katovima svog haustora.

Sreću i radost života preneseš na obitelj pa zbog velike ušteđevine, umjesto da se stiskaš u malom stanu, izgradiš kućicu, pa farmicu, a djeca se školuju iz tog stana u gradu, dok i ona ne shvate da im je mjesto na selu. Tako lijepo, moj druškane, dočekaš duboku starost u zdravom okružju u zadovoljstvu i osjećajima da si koristan, a ne kako se to bude desilo, idući od suseda do suseda, pokazujući kolajnu kojim si kolajniran, jer si tamo spriječio "jednoga " da tebi čuvaru pobjegne. I ono što dalje ne bi rekao, da pobjegne u želji da stvara i pomaže i tebi i drugima, novostečenim vrijednostima. Što znaš, možda bi tvoja djeca, da su okolnosti onakve kakve ja želim, radila u jednom od dvjestotinjak obnovljenih dvoraca, ponosna na sebe ali i bogatu i k tome elitnu državu? Kapiš ti oli ne kapiš moj Hrvat, ti žalosni svat...?, završim nastavu.

- Ti to tako jednostavno govoriš da mislim da te ... promrmlja i na poziv sudskog pozivača da uđemo, ustane i za čudo me pita:

- Gospon, jeste u mogućnosti, trebali bi iti, jer nas pozivaju, mislim, Vas pozivaju? -

Odrešito ustajem i prolazim kraj puno stražara. Svi su nekako posebno obučeni, kao da sam u kazalištu. Dvorana jajolikog oblika, sva u crvenom plišu, s uokvirenim pozlaćenim ornamentima, a strop, strop je savršen! Freska koja me svojim prizorom privlači toliko, da se ispravim i sigurno izrastem za potrebnih mi osam centimetara, kao što sam to od prestanka rasta želio. Kročim po intarzijama kakve si nisam ni zamisliti mogao pa se uspinjem masivnim drvenim stepenicama i da ne povjerujem, nađem se u tako uzdignutom, otvorenom, ali ipak ograđenom paviljonu, usred te dvorane, ispod ogromnog lusteru prepunog ukrasa od najfinijeg ručno brušenog kristala. Stojim pogleda uprtog u suca, koji sjedi preko puta, na primjerenoj udaljenosti, ali zabarikadiran u fantastičnom izrezbarenom povišenom prostoru, ali ipak nešto niže od mene. Čini se da izravan pogled na njega, uskraćuje neprobojno staklo, što možda i ima logike, ali znatiželjan pogled mi preleti i druge dijelove te prije bih rekao - sabornice nego li sudnice. U trenu, osjeti se komešanje iza mene pa osvrćući se, pogled prenesem preko mojeg čuvara, koji se, čini se, udobno smjestio na tapeciranu fotelju, tik uz mene i fiksiram ulaz kojim sam maločas ušao. Ma vidi, nisu me ostavili ni ovaj put, ti dobri prenosiooci istina u koje se obično ne vjeruje! Možda zato što nam to nije potrebno ili nekome ne odgovara ono što su napisali, a neki niti ne razumiju što su hjeli reći. Ti, ustvari zločesti napadači, koji šire na neprijatelje duševne boli, da se i njima ne sudi jer su me toliko puta objavili. Tad moju potrebu percepcije prekine nametnut, najstroži glas koji sam ikada čuo:

- Novinari, dođite amo i dokažite da ste to za što se predstavljate! - naredi glavni sudac i zablista svojom zlatnom narukvicom, pokazujući tako svoj autoritativni prestiž, kojeg si protumačim: " No samo ako još ima i prsten na drugoj ruci!" onda ima neku falingu, a to je mjesto gdje ću ako je to što već nagađam, lako iskoristiti protiv njega i tako dobiti na vremenu za kvalitnije planiranje obrane ili možda i napada ako zatreba... "

- Novinari, bez slikanja i snimanja! Odmah sjednite tu na pod. Tu je vaše mjesto !- izusti sudac. Nastane tajac, dok novinari sjedaju, možda prvi put u karijeri na ovaj način, posebno počašćeni, jer na takvim inatarzijama tko ne bi sjedio! Odlutam unaokolo i jasno prepoznam da mi se s lijeve strane

nalaze porotnici, upsss, pa što je sad ovo? Oni su svi ko jedan a ima ih, da, ima ih (broj ko naših ministara prije ukidanja nekih ministarstva)! Nevjerovatno! - konstatiram i da nisam takav kakav jesam, možda bi me ulovio panični strah, ali ubrzo odgonetnem da su porotnici svi isti, isti i vrlo mi poznati, isti jer nose masku. Ne znam čemu služi, ali štos je dobar pa da, čekaj ti malo, i sudac je s maskom! Kako bi inače ta dobroćudna sudačka faca odašiljala taj zastrašujući ton? Sva sreća da ne reagiram na zvukove iz poznatog izvora, koji u taj čas progrmi:

- Neka uđu obrana i tužitelji i zauzmu svoje mjesto, ali samo brzo! - i svi počnu ispunjavati sučev zahtjev ...

- Neka uđu suci po kategorijama za kaznena djela: prvo privredni kriminal, i tako redom ulaze jedan po jedan i kao jedan svi, baš svi s maskama istog dobroćudnog lika, ali čvrstog i previše odrešitog koraka, otkrivajući svoju napetost i prenoseći je na prisutne.

- Neka zasjednu promatrači s diplomatskim statusom, i prime na znanje da nisu doma pa prema tome "šuti i slušaj". Za priopćenje što se tu zbivalo, dobit ćete pismene izjave na kraju. - pročitaj sudac na najvišoj poziciji pa nastavi tiho, kao da i sam to ne želi čuti, a ipak sve nas živo zainteresirane koji mu pročitasmo s usana smisao šapta, razveseli, jer je blagoslovio suđenje, proglašivši ga javnim. Nek se publika zabavlja, pomislim pa tek onda shvatim da je priopćenje ipak kasno stiglo te će sve započeti bez zbora zainteresiranih lijevih i desnih sugrađana.

- Molim da svi ustanete, jer će se izvesti himna, s obzirom da se radi o procesu od nacionalnog značenja! - podsjeti nas sudac na bonton, bez izričitog naglašenog stava o istovremenom mjerenju pulsa na lijevoj strani.

Svojih osam ranije dodanih, povisim još za jedan centimetar, još više se uspravivši, pomislivši na pjevačicu, u čijoj su se skromnoj kućici prvi put čuli taktovi ove melodije, tako prirasle mom srcu! Simbol je ona pozitivnih željenih ciljeva, koje sam oduvijek zastupao ili bolje reći, zbog kojih sam ili ću, kako izgleda, sad biti definitivno osuđen!

- Okrivljeni, ostanite stajati, a ostali sjednite i molim mir u sudnici, jer ću Vas, šapne li netko, sve odmah dati udaljiti! - odnekud mi poznatom već, a čini se njegovanom samo za ove prostore represijom, nagovijesti sudac snagu parničnog postupka, koji započne, umjesto uobičajenom procedurom uzimanja anomalija i čitanjem optužbe, ovaj put ovako:

- Okrivljeni ima pravo žalbe na izrečeno rješenje, koje će se po obavljenom dokaznom postupku izreći usmeno, ali nema pravo iznositi svoji obranu, jer će to za njega činiti njegov branitelj, određen od ovog časnog suda. Sud neće okrivljeniku dati mogućnost da, kao što je to uobičajeno u praksi njegovih ročišta, stvara komične situacije svojim, kako misli, duhovitim dobacivanjima! Određujem dalje da će se, ukoliko okrivljeni samo zucne, proces nastaviti bez njegovog prisustva!

- Sud počinje zasjedati, a zbog izbjegavanja isticanja pristranosti arbitara, svi nose masku s likom " Štefa s Klanjca " ujedno i kao sjećanje na, kod nekih izbljeddjeli lik, a kao dokaz da nemamo ništa prije nego treba, protiv okrivljenog, koji se ranije u nekim izjavama žalio na ružne poglede koje su mu upućivali suci, a posebno tužitelji!

- Na mikrofona, dovoljno glasno da ga i sam spomenuti pokojnik čuje, o da, kako bi ga razveselilo da može biti sada s nama, bubne desni pomoćnik časne glave suda - da glave, glave s perikom, naravno sudačkom perikom.

- Optužba, izvolite, budite kratki i konkretni i bez zadržke !

UTORAK

Nježan osjećaj skoro nestvarnog dodira, koji mi prolazi kroz kosu, pojačano, iritirajući još izraženije vratni predio leđa, izaziva mi pravu buru najskrivljenijih osjećaja, a mojim tijelom prolaze trnci. Može li se to prepoznati kao milovanje za kojim sam tako dugo čeznuo? Je li otkrivena skrivena želja ili je to nagrada koju sam konačno zaslužio? Što god bilo, toliko je ugodno, da isključuje sve napetosti, nervoze i na nevjerovatan način opušta grč u kojem se iscrpljeno tijelo tako dugo nalazi. Tko bi mogao

probuditi na taj način radost milovanja, osim jedino možda - prsti majke nad djetetom i to majke koja svojim dodirima ozdravljuje bolesno dijete?

Dobro, ali gdje je majka i gdje je ta mladost u kojoj se sve to vjerojatno i meni jednom desilo? Osjećam toplinu ugodu i ne želim otkriti otkuda dolazi! Važno je da je ovdje na toliko potrebitom mjestu, u pravom trenutku!

- Hvala ti, duhice moja, mnogo ti hvala! Ti me jedina razumiješ i zato te volim!

- Ja sam pokraj tebe, jer to što ti osjećaš, za time i ja žudim. Dobro ti jutro, milostivi gospodar, toliko sam sretna da si, pa makar i zbog tog svog umora, tako lijepo spavao. Zadovoljstvo je promatrati ovu tvoju ranojutarnju nespregnost, ti moj prefrigani dječake!

- Još je noć, a ti me ocjenjuješ u jutru.

- Nije noć, mili moj! Samo je mrak u sobi, ali sunce je već visoko i dan je već prilično odmakao.

- Kako, pa ja moram, ja sam već trebao početi raditi!

- Nisam te mogla pustiti na posao, mili moj. Zlato moje, ti goriš!

- Misliš, uzbuđen sam zbog nježnosti i...

- I bolesti. I muškarci mogu nekada zakazati, i njima treba oporavak. Treba im i lijek koji je, kad izostaje na jedan način, potrebno uzimati na drugi način.

- Tajanstvenost tvoja, mila moja, da li je to taj lijek?

- Sunčeko moje počelo se buditi...

- Zašto sam ja sad tvoje sunčeko, poslije mili moj i zlato moje?

- Zato što "zlato" označava tvoju vrijednost, "mili moj" da sam ti naklonjena, a "sunčeko moje", zato što isijavaš toplinu, uostalom, uvjeri se sam, izvadi toplomjer ispod pazuha.

- Molim? - i refleksno krenem prema toplomjeru pod pazuhom i izvadiвши ga, pružam ga njoj, a ona mi kaže:

- Pogledaj, pogledaj! To je rezultat tvoje preforsiranosti, čak mislim da i nije tako loš, kakav je mogao biti!

- Bože dragi, što predlažeš, što mi je činiti?

- Već činiš dobro, tražiš savjet, e, da si ga barem uvijek tražio! Kraj ti se ne bi vidio!

- Savjete mi je bilo lakše davati, a ne da ih nisam htio primiti, već nisam znao da na njih imam pravo, a od koga bih ih i tražio?

- Ovisno o temi i dilemi. Na primjer, kad je zdravlje u pitanju pa ti dobro znaš da je tu tvoj Zlatko Maček i nisi zaboravio da ti se primarius Avdagić više nego ponudio kao član konzilija, a toliko si ga i hvalio i preporučavao, a vidiš, za sebe se nisi sjetio tražiti savjet koji bi ti stigao uz izraz velikog zadovoljstva.

- Ne misliš valjda da sam ja stvarno organski bolestan?

- Nisam to niti pomislila, niti rekla, ali te podsjećam, ako baš želiš, na riječi dvojice liječnika koje toliko cijeniš, a i na tvoje dosadno ponavljanje, stalno u okviru tvojih predavanja djeci koju učiš, da je zdravstvena prevencija najvažnija. Zar nisi svojim kolegama tisuće puta rekao da je uspješan onaj menadžer, koji poslije velikih rezultata postignutih nakon višegodišnjih aktivnosti, ostane netaknut i neoštećen opterećenošću obvezama, bez simptoma bolesti, a svakako uz to još i živ!

- Samo nastavi, ako mi baš i nisi u tekstu kako želim, volim slušati melodičnost tvoga glasa!

- Dakle, opet ti treba savjet, jer pokušavaš po dobrom starom običaju napasti ježa!

- Jež je napao mene, i to u ranije jutro od najranijeg, a nisam čak ni siguran da nije skrivio moju slabost!

- Slabost - i sam si svijestan da je uvelike posljedica rasipanja nepotrebne energije u toj tvojoj svakodnevnici. Pratim te tako već neko vrijeme i pokušavam te odgonetnuti iznutra, svjesna da si mnogo drukčiji nego što se predstavljaš. Tvoje isticanje je u koliziji s tvojom unutarnjom krhkošću. Jesi li takav zato što se bojiš za svoje kristale? Znam. Čula sam već tvoju teoriju nastupa, koju si izvukao iz izreka mudrih, iz knjige aforizama koju ti je poklonila bivša razrednica, Dunja Palcok, a glasi "Budi uvijek spreman reći svakome što misliš, i podao čovjek će te se kloniti". Jesam li u pravu?

- Naprijed kavaliri, pucajte!
- Jesam, jesam. Nisam niti očekivala tvoje priznanje, ali znam da si mi ga dodijelio na tebi svojstven način!
- Meni nije teško čitati, ali ima malo ljudi koji znaju čitati. Ja sam ti preiskren i ne mogu ništa utajiti ili sakriti i ne mislim da sve znam, ali mislim da je u meni problem, jer mi netko nedostaje. Vidiš, tvoja pomoć, koju mi pružaš, prihvaćajući razgovor, ta koaliciju koju ti potenciraš kao tandemska ali i oporbena filter za važnu svakodnevnu analizu pronalazjenja najboljega, to mi je nedostajalo. Meni nedostaje moj brat blizanac, koji je umro za vrijeme ili možda tik poslije poroda. Majka je u preteškim mukama, dugo rađajući, u neizvjesnosti ishoda, rodila istojajčane blizance, 29. 11. 1959. godine. Tko je u cijeloj priči žalosniji - ona u trenutku gubitka djeteta ili ja u četrdesetgodišnjem traženju svoje polovice, koja mi pripada, ali koje nemam?
- Dragi bi mi bili obojica, znaš, Siniša, ali na ovome svijetu i ti si previše!
- Znao sam da me ne voliš i znam da me nitko ne voli, ali zato ja volim vas!
- Voliš nas. Reci na brzinu koga sve voliš?
- Volim tebe, volim sebe, ne, ne, sebe ne volim! To je bila šala, a volim voljeti! Da, to je to!
- Voliš se šaliti...
- Volim se šaliti, da - volim!
- Izbjegavaš li temu ili možda želiš da dijagnosticiramo još koju skrivenu bolest?
- E, da mi je sad ovdje najbolji barmen svih vremena, moj dragi učitelj Esplanadine škole, gospodin Ratkajac, pa da mi složi onakvu Bloody Mary kakvu sam popio na proslavi mature u istom hotelu! To bi mi jedino pomoglo! Još da se tu nađe onaj plemeniti gospodin Runje, koji je namjeravao u svome dobročinstvu pokloniti za školu visoke gastronomije čaše svih vrsta i namjena i to iz kvalitetnog programa Schott-Zvisela, s bezolovnom kristalnim tumberom! Škola je trebala otvoriti nova vrata na starom, za to uređenom objektu s istoka Bežanca, uz ideju i pomoć Štefanca i Balabana, i da su tu nazočni i dragi mi Hlebar i Dujić i Vicko i Babić i Tadija i Bago i Parać i Grgić i prof. Zora Marković i dr. Injac i drugi moji mentori profesori pa da svi oni otkriju što misle o dječaku koji je nalik svakom drugom, prošao kroz njihove ruke i legao gdje danas leži.
- Hoćeš da ti donesem medicinski leksikon? Možda ćeš bolje razumjeti dijagnozu ako je i sam postaviš!
- Znam da sam bolestan i znam da mnogi misle da sam bolestan i da znaš da dobro misle! A ja mislim da živim u okružju bedaka, ali im to nemam pravo reći, jer su u nadmoćnoj većini. Možeš li, skрати ili konkretiziraj ovu jutarnju misu, jer nemam vremena slušati duge uvertire, kad znam razlog tvoje tobožnje nenametljivosti: ti ustvari namjerno želiš ishoditi moje priznanje da ću zbog svoga zdravlja zanemariti svakodnevno povećanje preodgovornih prevelikih obveza.
- Kad baš hoćeš, nije samo to! Nije riječ samo o zdravlju, već o tvojem konkretnom nastupanju spram onih kod kojih bi, da si to drukčije zamislio, mnogo više profitirao.
- Hoćeš reći da bih, uz to što crnčim ili kako ti misliš - ubijam se više za druge nego za sebe, trebao moliti nekoga da mi to sve zajedno još i dozvoli? Zar ne bi netko mene trebao nešto zamoliti? Zar bih ja uvijek trebao biti žrtva ili još više - nečije žrtveno janje?
- Otkud ti to da si ti uvijek žrtveno janje? Možda si malo previše umišljaš?
- Možda premalo! Možda sam vol na ražnju! Hajde, objasni mi onu večer kad me posjetio gospodin Hrvoje Šarinić - bila si tu blizu i ne samo ti. Mnogo je ušiju slušalo istinu, lociranu u prostor, vrijeme i okolinu. Hajde, komentiraj sada to!
- Ne mogu. Ne mogu. Sad si me preduhitrio! Sad su činjenice na tvojoj strani!
- Hoćeš da ti prenesem razgovor iz Sabora?
- Na koji razgovor misliš?
- Na onaj spontani, vođen takoreći na ulici, dok sam snimao Kamenitu ulicu ili ako ćeš preciznije - Mali Lap, u viziji gornjogradskog hotela koji sam trebao urediti, na poziv gospođe Božičković, tajnice turističkog društva.

- Švrljaš mi dosta, a sad si još i postao tajanstven!

- Da, tajanstven ili ne, ili biti ili ne biti! Pritom ne mislim na sebe, već na jadni Markov trg, na kojem će i dalje, za vrijeme dok traje parade, djeca nabijati loptu u mozaični prozor Markove crkve, a gardisti nastupati na teret budžeta, umjesto da u scenografiji retroaktivnih scenskih, čak i teatralnih prikaza, oživimo gornjogradski kohinor i stvorimo komercijalnu forma primu uživo. Što su ti Grci ili Britanci ili Francuzi toliko mlađi od nas Hrvata, toliko pametniji da sve znaju prodati i to nekoliko puta istu stvar, a da mi - najstariji narod na svijetu, ne iz 7. stoljeća, već iz krapinske pećine, to isto ako se već nismo mogli sami dosjetiti, ne presnimimo iz pozitivnih primjera?!

Draga moja, to ti je prava dijagnoza moje bolesti i ne trebam ja savjetnika, jer oni za koje ti misliš da bi mene mogli savjetovati kraj Markovog, a na Katarininom, grade staklenike, a ti staklenici zagrijavaju atmosferu. Da, atmosferu! I u meni koji o tome progovaram i u onima koji šute, da ne naude tom krhkom omotaču!

- Siniša, molim te, smiri se. Prerano je da se uzbuđuješ.

- Za napredak nikad nije prerano, niti prekasno! Povukla si me i sad sama sudi kakav sam i kada eksplodiram, a nastoj i procijeniti koliko dugo mogu trpjeti.

- Kad, do koje granice trpiš i što činiš kad ti je svega dosta?

- Pišem, zlato moje, pišem. Pišem dok mi olovka piše i na taj način se smirujem. A na pisma dobivam i odgovore i to simpatične odgovore, a najsimpatičniji su mi iz Ureda Predsjednika Tuđmana do kojega pokušavam doći osam godina. Međutim, to je nije bilo moguće. No dobio sam nekoliko pisama, kao npr. od dr. Njavre (koji mi još jedno duguje, a tiče se Raba) u kojemu se na lijep način zahvalio na svemu što činim i čestitao mi na radu, s naglaskom da se moji projekti dobro uklapaju u nacionalni program. No iz pisma sam mogao u rezimeu jedino zaključiti da je napisano u stilu: vi umirete, hvala vam što ste nas obavijestili pa sam u tom stilu dobio i serijal sličnih, s različitim potpisima, osim posljednjega, koje u meni još uvijek budi nadu da će me Predsjednik primiti, jer kako mi je objašnjeno, to trenutno nije moguće zbog obaveza. Dr. Kostović s tim pismom nije se prezentirao samo kao predstojnik Ureda, već i kao liječnik koji je dobro dijagnosticirao moju bolest. No, vidjet ću je li odredio adekvatnu dinamiku za provedbu liječenja...

- Bit će sve u redu, vjeruj mi! Uvjerena sam da nije sve tako crno kako ti doživljavaš ili prihvaćaš stvari!

- Da, nikad nije tako crno, da ne bi moglo biti još crnje! Prekrasno je to što sam postigao taj uspjeh preko noći, radeći prije toga 25 godina! A kako sam radio i kako sam uspio, to bi mogao znati samo dan koji dolazi, jer mom životu dani dolaze na način kako oni to žele, a ja se samo prilagođavam. Sad oprost, ne mogu biti ravnodušan i nemir me tjera da se javim na recepciju i vidim što se sve danas odigravalo... - tako nazovem Dubravku.

- Duda, dobro jutro, zahvaljujem što me niste dosad budili. Baš mi je trebao odmor. Reci što ima novoga?

- Upravo imam na liniji gospodina Paju Kanižaja, kojeg sam uspjela dobiti na cirkularni telefon preko televizijske centrale. Po uputstvu Mire iz jučerašnje poruke.

- Hvala, spoji mi - kažem i očekujem Pajin glas.

- Bok, moj prijatelju koji je zaboravio na mene!

- Vrlo mi je žao što ti se nisam prije javio. Pokušavao sam te dobiti, međutim, stanica je bila ili nedostupna ili isključena. Reci mi, molim te, kako se osjećaš nakon operacije?

- Dobro, nije to ništa strašno bilo.

- Znam, zato što su te brzo otpustili. Interesirao sam se u bolnici pa mi je objašnjeno da je to laserska operacija.

- Da, izbušili su mi četiri rupe, kroz njih ubacili kameru, škare, usisavač i čekić i - kamenja više nema, a ja već drugi dan furam okolo! Jako sam zadovoljan bolničkim tretmanom!

- A ja ću biti zadovoljan kad te doživim uživo i kad ti bude odgovaralo, rado bih došao k tebi da te vidim.

- Prijatelji su uvijek dobrodošli!

- Hvala ti i za "prijatelj" i za "dobrodošli". Želim ti sve najbolje! - sad ponovno zvrtnem Dudu - Duda, kaj imaš još za mene?

- Šefe, imam nešto kaj bu Vas razljutilo... Došao je od ZAMP-a račun za autorska prava na izvođenje muzike, zbog Bolkovićeve svadbe - 1.800 kn, što zbilja nakon svih peripetija koje ste imali s njima ili sa sućem Radočajem, direktorom ZAMP-a, zbilja nema smisla!

- Duda, zakaj misliš da me to razljutilo? Ja sam tako nešto očekivao i pravo je čudo da to nije ranije došlo. Riješit ćemo mi to. O da, riješiti vrlo skoro i ne samo to nego i druge stvari!

- Danas ste ili dobre volje ili malo potišteni?

- Blizu, blizu. Osjećam se kao da mi je dr. Grgić cijelu noć nježno solirao na gitari, izmjenjujući prekrasne tonove sa Svjetlanom na mandolini, dok sam, provodeći medeni mjesec, obasjan mjesečinom, na onom poznatom balkonu u Veroni, pijuckao našu plemićku medenu rakijicu, za koju ja znam najbolji recept.

- Šefe, koga da zovem? Dr. Grudena, primarijusa Trbovića ili gospođu primarijus Folnegović?

- Nemoj zvati nikoga. Nego čuj, kad si već spomenula prof. Grudena, što mi je on ispričao o vezi između nastanka naše plemićke rakije i medenog mjeseca. Slušaj ovako: medeni mjesec dobio je ime po spravljenoj rakiji, koja se u negdašnjoj neimaštini teško stjecala, a bila prepoznata kao posebno ljubavno piće... Mladenci bi dobivali na poklon medene, dovoljno da je imaju za cijeli mjesec i zato je medeni mjesec dobio ime po medenoj rakiji! Zatrebaš li me, na raspolaganju sam. Nazovi me, - kažem Dubravki i obratim se mojoj duhici:

- Jesi li sada vidjela kako novi dan već od jutra počinje neljubazno, opterećen nekorektnim odnosom ZAMP-ovaca...?

- A ti, ti želiš pokazati da si imun na njih, ali čitam te - spremaš ti njima nešto grdo i nisi sigurno bez asa u rukavu... No, kako bilo da bilo, imam jedan prijedlog za tebe: nježni dodiri i milovanja neka te uvedu u tvoje najbogatije carstvo gdje smiješ i pogriješiti... Utoni u snove i daj si malo oduška. Prihvati zasluženi odmor jer tebi neće ništa pobjeći.

I ne stigavši se zahvaliti, san me savladao.

... Je li to sve od branitelja u završnoj riječi?

- Da, časni predsjedniče suda, mi smo izrekli našu obranu.

- Tad određujem pauzu od 15 minuta i molim porotu da donese prijedlog presude za optuženika. Pauza kao da i nije postojala, kao da tih petnaest minuta nije prošlo. Ni o čemu nisam razmišljao. Nisam se nadao ovome ili onome. Znao sam da sam unaprijed kriv.

- Molim glasnogovornika porote da obznani presudu - kaže sudac, a ja pomislim: - Ajde Štjef, samo brzo! Čeka me konačno zasluženi odmor! Slobodno sada i masku skineš, jer sam uvjeren da odnedavno znam tko je i do sad bio monter mnogih procesa!

- Časni predsjedniče suda, uzevši u obzir sve okolnosti iznijete u optužbi, kroz sagledavanje okrivljenikove obrane, porota je donijela slijedeći prijedlog presude...

U taj čas, kad pomislim zašto prijedlog, stvori se iza mojih leđa neobjašnjiva buka. Vrata su užasno udarila, a u sudnicu je ušlo nekoliko gardista, u odorama kakve nose pred predsjedničkom rezidencijom. Svi u sudnici se skameniše. Novinari ustadoše i nastane u hipu tajac. To je sada potrajalo. Potrajala je ta tišina dovoljno dugo, da izvrtim film i prelistam sve albume prvih 39 godina, 11 mjeseci i 7 dana svoga života. Tišinu od koje su već i uši boljele, prekinuo je konačno u pravom trenutku, upotrijebljeni sućev bat.

- Tišina u sudnici! Ustanite, čita se presuda!

Na to jedan od gardista povikne:

- Predsjedniče suda!

Sudac ponovno lupi batom i još glasnije i prodornije vikne:

- Tišina, čita se presuda! Porotniče, nastavite.

- Uzevši okolnosti navoda optužbe, sagledavši činjenice koje je iznijela obrana, porota smatra da okrivljeni...

I baš u trenutku kad je trebalo još izgovoriti, po meni, samo dvije riječi - prolome se kroz sudnicu četiri riječi identična značenja, ali od strane dvije osobe: istovremeno kliknu i porotnik i gardist:

- Nije kriv!

Na to sudac ponovno upotrijebi svoj bat i udarcem označi da želi tišinu te upita gardista:

- Tko vam je dao pravo da govorite, vojniče?

- Predsjednik Republike Hrvatske! - odgovorio je vojnik i pročitao proglas kojim me, na moje nezadovoljstvo, Predsjednik amnestijom osudio da se i dalje intoksiniram tim starim ciglama, borim za rehabilitaciju ni sam ne znam čega više, da li dvoraca, ili...

Nastavlja se ...